

การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลปรางนคร อำเภอปรางนคร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
พฤษภาคม 2555

การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรี อำเภอปรางค์บุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลปรางนคร อำเภอปรางนคร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
พฤษภาคม 2555

อรรถวรรณ์ เมฆขยาย. (2555). การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลปรางมณี อำเภอปรางมณี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. สารนิพนธ์ รป.ม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ดร. วรพิทย์ มีมาก.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ และผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรางมณี อำเภอปรางมณี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยประยุกต์แนวความคิดของ George C. Edwards มาใช้เป็นกรอบในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ และเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะเชิงพรรณนา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมจำนวน 10 คน และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตามขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 กำหนดไว้ทุกขั้นตอน

2. เงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ ได้แก่ เงื่อนไขด้านโครงสร้างระบบราชการ และเงื่อนไขด้านการติดต่อสื่อสาร แต่เงื่อนไขด้านทรัพยากร และเงื่อนไขด้านทัศนคติส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติไม่มากนัก

3. ผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติสามารถบรรลุวัตถุประสงค์โดยเบี้ยยังชีพสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่า มีเกียรติภูมิ และคงศักดิ์เป็นมนุษย์ ช่วยให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน ช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ช่วยให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

TITLE: THE IMPLEMENTATION OF CASH ALLOWANCE POLICY FOR THE ELDERLY :
A CASE STUDY OF PRANBURI TAMBON ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
PRANBURI DISTRICT, PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University

May 2012

Orawan Makcayai. (2012). *The Implementation of Cash Allowance Policy for the Elderly : A Case Study of Pranburi Tambon Administrative Organization, Pranburi District, Prachuap Khiri Khan Province*. Master's Project. M.P.A. (Public Policy). Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University. Project Advisor: Assoc. Prof. Dr. Worapit Meemak.

This research aimed to study the Cash Allowance Policy for the Elderly. It focused on the steps of implementing the policy, conditions conducive to the policy success, and the results of such success. George C. Edwards's model of evaluation was applied as the conceptual framework of the study. Pranburi Tambon Administrative Organization in Prachuap Khiri Khan Province was taken as a case study.

The study was designed to be a qualitative research, using in-depth interview as a tool for collecting data. Content analysis was used to analyse the obtained data. The presentation of the research was descriptive. There were 10 key informants comprising the administrators, the councilors and an officer responsible for the payment of cash allowance, and 20 members of the elderly group.

The results of the study were as follows:

- 1.The officer of Tambon Administrative Organization has followed every working step determined in the Regulation of the Ministry of Interior B.E. 2552 concerning local government's criteria for the payment of cash allowance for the elderly.

2. Two conditions conducive to the success of the policy implementation were the bureaucratic structure and communication. The other two conditions concerning the resources and the official's Disposition had low impact on the success of the policy.

- 3.The results of the policy implementation had achieved the objectives of the policy in terms of securing curtain monthly income, of making the elderly feel proud of their value, prestige and dignity, of preventing the elderly from feeling alienated, of uplifting the elderly's quality of life, and of encouraging the elderly to be more self-reliant.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ กรณีศึกษา: องค์การบริหาร
ส่วนตำบลปรางบุรี อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของ อรวรรณ เมฆขยาย ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร.สุรพล จรรยากุล)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)
วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรพิตย์ มีมาก ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้ความเมตตา และ ช้อแนะนำต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจารย์ ดร.สุรพล จรรยากุล ผู้ซึ่งให้ความรู้ ให้ คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำวิจัยนี้ทุกขั้นตอน และเสียสละเวลาอันมีค่าอย่างมากมาย และอาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม ที่ให้ความกรุณามาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตร นโยบายสาธารณะ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้ว่าการศึกษาคือการเรียนรู้ที่ ไม่มีที่สิ้นสุด และจะต้องนำความรู้ไปพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการทำงานของตัวผู้วิจัยต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ สมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบล และผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลที่มีความจำเป็นอย่าง ยิ่งต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ และขอบคุณพี่เอก (พี่ชาย) ลอง(น้องชาย) ผู้ซึ่ง เข้าใจและให้กำลังใจ ห่วงใย และสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือทุกอย่าง เพื่อให้การศึกษาวิจัยแก่ ผู้วิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ ขอขอบคุณอตุ๋ อาน้อย ที่ส่งเสริมสนับสนุนในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณเอส ที่เข้าใจ ให้กำลังใจ และดูแลไ้เสมอมา ขอขอบคุณน้องแพง น้องสาวที่น่ารักที่สุด ที่ร่วม ทุกข์ร่วมสุข ดูแลให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาที่ดี ในการทำวิจัยด้วยกันมาตลอด และขอบคุณพี่กุ้ง พี่โรส น้องกุ้ง แอท น้องโบว์ นุช ที่คอยให้กำลังใจ เอาใจใส่ ถามไ้ และเร่งเร้า แก่ผู้วิจัยมาตลอด รวมถึง พี่ๆ เพื่อน ๆ ปริญญาโท ภาคพิเศษ รุ่น 5 ทุกคนที่เป็นกำลังใจ และเป็นแรงผลักดันอันดีเยี่ยม ตลอดจนการส่งเสริมสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือจนกระทั่ง ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ ตั้งใจไว้

ท้ายสุดขอขอบคุณตัวเองเป็นอย่างสูงที่มีความอดทน และมานะพยายามเป็นอย่างมากใน การต่อสู้กับอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวง จนทำให้การศึกษานี้ประสบความสำเร็จ

อรรรรณ เมฆขยาย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
ขอบเขตของการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	16
2 แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ.....	20
สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรี.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	37
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การประมวลผลและการวิเคราะห์ผลการวิจัย.....	39
4 การนำเสนอผลการวิจัย.....	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ.....	41
การศึกษาการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ.....	43
การศึกษาเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ.....	98
การศึกษาเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ.....	159
ปัญหา และข้อเสนอแนะ.....	183

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	196
สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล.....	197
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	208
ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	209
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	211
 บรรณานุกรม.....	 212
 ภาคผนวก.....	 216
ภาคผนวก ก.....	217
ภาคผนวก ข.....	219
ภาคผนวก ค.....	221
ภาคผนวก ง.....	227
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	 242

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างอายุของประชากรไทย ปี พ.ศ. 2513–2593.....	2
2 ร้อยละของสาเหตุของปัญหาในการดำรงชีพในผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพัง.....	4
3 ลำดับความเป็นมาของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุ.....	8
4 ประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรี.....	29
5 จำแนกจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามช่วงอายุ.....	30
6 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ.....	41
7 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามช่วงอายุ.....	41
8 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามสถานภาพการสมรส.....	42
9 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	42
10 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วม.....	42
11 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุการทำงานในท้องถิ่น	43
12 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานด้าน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ.....	43
13 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ.....	44
14 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามช่วงอายุ.....	44
15 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามสถานภาพการสมรส.....	44
16 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	45
17 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามอาชีพ.....	45
18 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามแหล่งรายได้.....	46
19 รายได้ของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	46
20 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ จำแนกตามค่าข้าว ค่ากับข้าว และค่าของใช้ส่วนตัว.....	47
21 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ จำแนกตามค่ารักษาพยาบาล.....	47
22 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ จำแนกตามค่าน้ำ – ค่าไฟเฉลี่ยต่อเดือน.....	48
23 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ จำแนกตามค่าทำบุญเฉลี่ยต่อเดือน.....	48
24 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ จำแนกตามการให้เงินหลานเฉลี่ยต่อเดือน.....	49
25 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ อาศัยอยู่กับ.....	49
26 ระยะเวลาที่ได้รับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ จำแนกตามระยะเวลา.....	49

บัญชีภาพประกอบ

ตาราง	หน้า
1 อัตราส่วนการเป็นภาระวัยสูงอายุต่อประชากรวัยแรงงาน.....	3
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	16
3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 4 ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	18
4 ที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี.....	26
5 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี.....	108

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในอดีตโครงสร้างประชากรของประเทศไทยประกอบด้วยประชากรวัยเด็กสูงกว่าประชากรวัยอื่นๆ แต่เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมให้ประชากรในประเทศมีการวางแผนครอบครัว จึงส่งผลให้การเพิ่มขึ้นของประชากรวัยเด็กลดต่ำลง ในขณะที่สัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นตามนิยามที่เป็นทางการของประเทศไทย ประชากรผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2552: 5) จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่าในปัจจุบันปี พ.ศ. 2552 ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด จำนวน 67 ล้านคน (nso. 2553: online) และจากการคาดประมาณประชากรสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ของไทยคงมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 5.4 ในปี พ.ศ. 2513 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.8 และ 10.1 ในปี พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2543 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับ ประชากรวัยเด็ก (อายุ 0-14 ปี) ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าประชากรสูงอายุประมาณ 8 เท่าในปี พ.ศ. 2513 แม้ว่าประชากรวัยเด็กจะมีจำนวนและสัดส่วนที่มากกว่าประชากรวัยสูงอายุ แต่การเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนในอดีตกว่า 30 ปีที่ผ่านมาเป็นไปในทางลดลงและยังคงลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2563 ประชากรวัยเด็กและประชากรวัยสูงอายุจะมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 18.9 และ 18.5 ตามลำดับ (สถาบันทรัพยากรมนุษย์. 2551: 23)

ตาราง 1 โครงสร้างอายุของประชากรไทย ปี พ.ศ. 2513-2593

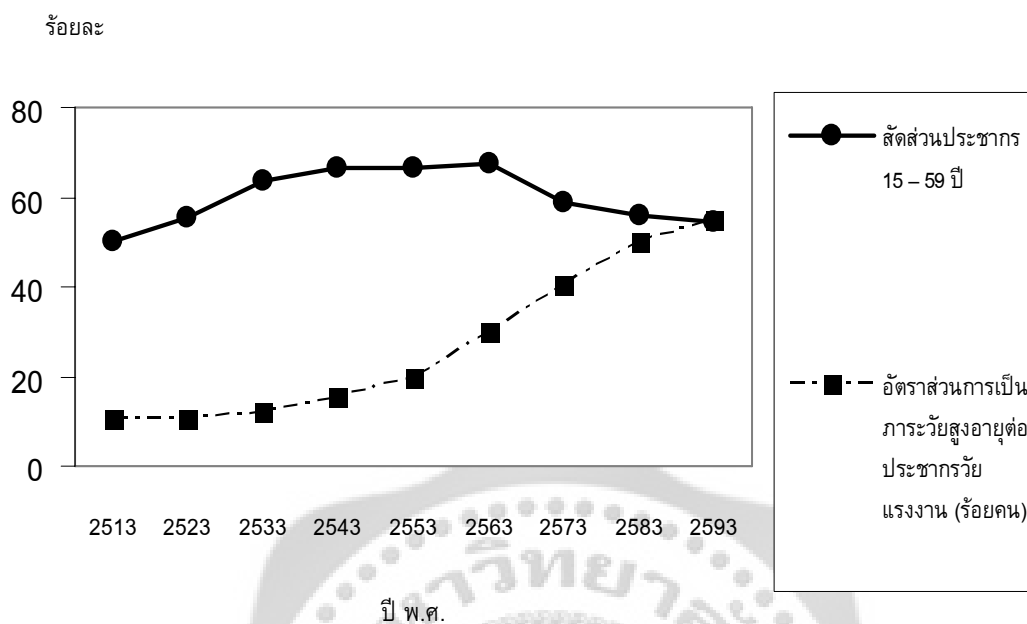
(หน่วย: ร้อยละ)

ประชากร หมวดอายุ (ปี)	ปี								
	2513	2523	2533	2543	2553	2563	2573	2583	2593
0 – 14	44.3	38.6	28.5	23.6	20.6	18.9	17.1	16.3	15.8
15 – 59	50.3	55.6	63.7	66.3	66.4	62.6	58.9	56.1	54.4
60 ⁺	5.4	5.8	7.8	10.1	13.0	18.5	24.0	27.6	29.8
65 ปีขึ้นไป	3.4	3.8	4.9	6.7	12.4	14.9	17.4	21.2	23.3
อัตราส่วนการเป็น ภาระวัยสูงอายุต่อ ประชากรวัยแรงงาน (ร้อยละ)*	10.7	10.4	12.2	15.23	20.0	30.0	40.7	50.0	54.7

ที่มา: United Nations World Population Prospects, the 2006 Revision; อ้างอิงจาก
สถาบันทรัพยากรมนุษย์. 2551: 23

*การคำนวณหาสัดส่วนของอัตราส่วนการเป็นภาระวัยสูงอายุต่อประชากรวัยแรงงานโดย
อรรวรรณ์ เมฆขยาย

จากข้อมูลตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในระหว่างปี พ.ศ. 2513-2550 และมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ขณะที่ประชากรสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2553 ประชากรสูงอายุคิดเป็นร้อยละ 13 ของประเทศ และเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวในปี พ.ศ. 2583 คือร้อยละ 27.6 จากสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุประมาณปี พ.ศ. 2546 ซึ่งมีสัดส่วนของประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปประมาณร้อยละ 7 และจะใช้เวลาประมาณ 22 ปีที่จะเป็นสังคมผู้สูงอายุเต็มตัวประมาณปี พ.ศ. 2568 ตามเกณฑ์ของสหประชาชาติได้กำหนดว่าเป็นภาวะประชากรสูงอายุเมื่อประชากรนั้นมีสัดส่วนของประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งหมด ขณะที่สัดส่วนของประชากรวัยเด็กลดลง โดยในปี พ.ศ. 2543 มีสัดส่วนของประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10.1 ของประชากรทั้งหมด ส่วนประชากรวัยเด็กลดลงเหลือร้อยละ 23.6 (สถาบันทรัพยากรมนุษย์. 2551: 26) และยังแสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนการเป็นภาระวัยสูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513-2593 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2553 เท่ากับ 20.0 ในปี พ.ศ. 2573 เพิ่มขึ้นเป็น 40.7 และในปี พ.ศ. 2593 เพิ่มขึ้นเป็น 54.7 จะเห็นได้ว่า ในปี พ.ศ. 2553 ประชากรวัยแรงงาน 100 คน ต้องรับภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุ 20 คน ในปี พ.ศ. 2573 เพิ่มขึ้นเป็น 40.7 คน และปี พ.ศ. 2593 เพิ่มขึ้นเป็น 54.7 คน นั่นหมายถึงในปี พ.ศ. 2593 ประชากรวัยแรงงานต้องรับภาระเลี้ยงดูผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นประมาณ 1.5 เท่า ของปี พ.ศ. 2553 ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 1

ภาพประกอบ 1 อัตราส่วนการเป็นภาระวัยสูงอายุต่อประชากรวัยแรงงาน (ร้อยละ)

ที่มา: United Nations World Population Prospects, the 2006 Revision; อ้างอิงจากสถาบันทรัพยากรมนุษย์. 2551: 23 จัดทำเป็นแผนภูมิอัตราส่วนการเป็นภาระวัยสูงอายุต่อประชากรวัยแรงงานโดย อรวรรณ เมฆขยาย

การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งประเด็นที่พึงระวัง คือ ภาระพึ่งพิงสูงขึ้น คนวัยแรงงานต้องรับภาระเพิ่มขึ้นในการดูแลผู้สูงอายุ ขณะที่พื้นฐานความรู้ทักษะ และผลิตภาพแรงงานของไทยยังต่ำ การผลิตของประเทศจะลดลงส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 10). 2550: 48) นอกจากนี้จะมีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นแล้ว ผู้สูงอายุที่มีอายุสูงมากยังมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอีกด้วย ในปี พ.ศ. 2503 ร้อยละ 34.9 ของประชากรสูงอายุไทยเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 70 ปีหรือมากกว่า และจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 38 ในปี พ.ศ. 2563 (แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ (ฉบับที่ 2). 2545-2564: 9) ผลกระทบที่เกิดจากผู้สูงอายุที่มีอายุมากขึ้น จะนำมาซึ่งภาวะเสี่ยงและปัญหาด้านสุขภาพ โดยเฉพาะการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ซึ่งพบว่าผู้สูงอายุมีอุบัติการณ์เกิดโรคมมากกว่าวัยอื่นๆ ถึง 4 เท่า นอกจากนี้ยังมีรายงานว่าผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 65 ปีประมาณ 4 ใน 5 คน จะมีโรคประจำตัวอย่างน้อย 1 โรค และโรคที่ก่อให้เกิดภาระ 5 อันดับแรก คือ โรคหลอดเลือดหัวใจ เส้นเลือดสมองแตกตีบตัน เบาหวาน ความดันโลหิตสูง และไขมันในเลือดสูง (mahidol. 2553: online) และสถานะทางสังคมทั่วไปของผู้สูงอายุไทยพบว่า การอยู่อาศัยของกลุ่มผู้สูงอายุไทยที่อาศัยอยู่

ตามลำพังมีถึงร้อยละ 3.6 – 4.3 และผู้สูงอายุที่อยู่อาศัยตามลำพังมีร้อยละ 19.9 มีปัญหาในการดำรงชีวิต ปัญหาสำคัญที่สุดคือ การไม่มีผู้ให้การช่วยเหลือยามเจ็บป่วย (ร้อยละ 31.6) (แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ (ฉบับที่ 2). 2545-2564: 9-10) ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตาราง 2 ร้อยละของสาเหตุของปัญหาในการดำรงชีพในผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ตามลำพัง

สาเหตุของปัญหาในการดำรงชีพอยู่โดยลำพัง	ร้อยละ
ไม่มีคนดูแลเมื่อเจ็บป่วย	31.6
เหงา	20.9
การดูแลในกิจทั่วไปในการดำรงชีวิต	17.8
มีปัญหาเรื่องเงิน	16.4
อื่นๆ	16.3

ที่มา: แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2. (2545-2564).

จากการวิจัยของ ปรีชา อุปโยคิน (2541: 113-117) พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เชื่อว่า ถ้าผู้สูงอายุไม่สามารถพึ่งตนเองได้จะเป็นภาระของครอบครัว ชุมชน และสังคม ด้วยสาเหตุหลักๆ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุเชื่อว่าเมื่อมีอายุมากขึ้นร่างกายจะเสื่อมถอยลง สุขภาพจะแย่ลงกว่าเดิม ทำให้เป็นภาระแก่ลูกหลานจะต้องเสียเงินทอง และเสียเวลา ในการดูแลรักษาเมื่อยามเจ็บป่วย โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว หรือเป็นอัมพาตช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ลูกหลานจำเป็นต้องคอยดูแลตลอดเวลา

2. ปัญหาด้านการดูแล ผู้สูงอายุเชื่อว่า การที่ลูกหลานต้องมาดูแลตนนั้น ถือเป็นการสร้างความลำบากให้แก่ครอบครัว โดยเฉพาะลูกหลานที่แต่งงานมีครอบครัว มีภาระต้องดูแลครอบครัวของตนเอง เพื่อมาดูแลปรนนิบัติพ่อแม่ หรือปู่ย่าตายายที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุบางคนจึงได้กล่าวอย่างตรงไปตรงมาว่า “การดูแลคนแก่เป็นภาระหน้าที่ที่น่าเบื่อหน่าย คนรังเกียจ”

3. ปัญหาด้านการเงิน ผู้สูงอายุเชื่อว่า การพึ่งพาลูกหลาน คือ การพึ่งพาด้านทรัพย์สินเงินทอง ทั้งนี้ก็เพราะพวกเขาไม่สามารถทำงานหาเงินเลี้ยงตนเองได้ การดำเนินชีวิตในปัจจุบันจึงขึ้นอยู่กับผู้อื่น เพราะว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ไม่มีเบี้ยบำนาญภายหลังเกษียณอายุ หรือไม่มีรายได้อื่น นอกจากลูกหลานส่งเสียเลี้ยงดู มีผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนไม่มียาที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากกระทรวงมหาดไทย เดือนละ 200 บาท ซึ่งไม่เพียงพอแก่การยังชีพ การที่ลูกหลานต้องให้ความอุปการะผู้สูงอายุ จึงเป็นภาระแก่ลูกหลานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ยิ่งครอบครัวที่มีฐานะยากจนก็จะเป็นภาระที่สำคัญในการเลี้ยงดูและการรักษาพยาบาลเมื่อยามเจ็บป่วย

จากข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่กำลังเข้าสู่ภาวะที่เรียกว่า “ภาวะประชากรสูงอายุ” (population aging) ประชากร

ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ประชากรวัยเด็กลดต่ำลง ส่งผลให้ประเทศไทยมีภาระพึ่งพิงสูง สาเหตุที่ทำให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงประชากรเนื่องจากการปรับปรุงด้านการแพทย์และสาธารณสุข การศึกษา การดูแลสุขภาพ การตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุ ทำให้มาตรฐานความเป็นอยู่ของประชากรดีขึ้น อัตราตายของทุกกลุ่มอายุลดลง ความยืนยาวชีวิตของผู้สูงอายุจึงเพิ่มขึ้น ถึงแม้การเปลี่ยนแปลงนี้จะดำเนินไปอย่างช้าๆ แต่เป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศที่มีผู้สูงอายุมากจะส่งผลกระทบต่อสภาพทางสังคม สภาวะเศรษฐกิจและการจ้างงาน ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการดูแลผู้สูงอายุอย่างยิ่ง

ในกรณีของประเทศไทย รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกรมประชาสงเคราะห์ขึ้นในปี พ.ศ. 2483 เพื่อดูแลจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2544: 40) โดยในปี พ.ศ. 2496 กรมประชาสงเคราะห์ได้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราเป็นแห่งแรกและต่อมาได้จัดตั้งเพิ่มขึ้นตามต่างจังหวัดต่างๆ อีกหลายแห่ง นับเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ในส่วนของการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุในสังคมไทยมีลำดับความเป็นมาย้อนหลังไปจนถึงปี พ.ศ. 2536

ประเทศไทยได้มีการให้สวัสดิการแก่ผู้สูงอายุโดยการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป โดยเป็นผู้ยากจนหรือถูกทอดทิ้ง หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เป็นเงินยังชีพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 ที่เห็นชอบให้กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ดำเนินการโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน เพื่อจัดสรรงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนช่วยเหลือผู้สูงอายุยากจนและถูกทอดทิ้งเป็นเงินเบี้ยยังชีพ เป็นเงินรายละ 200 บาทต่อเดือนจนถึงแก่กรรมหรือถ้าพิสูจน์ได้ว่าผู้สูงอายุมีผู้อุปการะเลี้ยงดู และหรือครอบครัวมีฐานะช่วยเหลือตนเองได้ให้ระงับการช่วยเหลือ โดยใช้ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ และครอบครัวในชุมชน พ.ศ. 2536 เป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนและหลักเกณฑ์ในการจ่ายเงินอุดหนุนแก่ผู้สูงอายุและครอบครัว การจัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุยากจนประจำจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติผู้สูงอายุที่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านส่งมาเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพ พิจารณาคัดเลือกศูนย์สงเคราะห์ราษฎรฯ ที่สมควรได้รับเงินอุดหนุนกองทุนช่วยเหลือครอบครัวยากจน และเป็นที่ปรึกษาแก่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรฯ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2545: 132)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2542 เห็นชอบมาตรการการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและบรรเทาผลกระทบทางสังคม ได้กำหนดให้เพิ่มเงินให้แก่ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพในภาวะเศรษฐกิจถดถอยคนละ 100 บาทต่อเดือน เป็น 300 บาทต่อคนต่อเดือน โดยให้จ่ายเป็นรายงวดงวดละ 3 เดือน รวมเป็นเงิน 900 บาทต่อคนต่องวด (สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล; นภาพร ชัยวรรณ; และ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2545: 8-5) และให้ยกเลิกระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ฯ เดิมมาใช้ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543 โดยสาระสำคัญของระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ฯ ได้กำหนดคุณสมบัติผู้สูงอายุที่จะ

ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพตามระเบียบนี้ ต้องมีฐานะครอบครัวยากจน หรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยมีคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติโดยเรียงรายชื่อผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพตามลำดับ ให้ได้จำนวนคนไม่เกินวงเงินงบประมาณที่ได้รับ และส่งรายชื่อให้สำนักงานเพื่อพิจารณานำเสนออธิบดีอธิบดีอนุมัติการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุต่อไป

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2544 และเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 ให้เปลี่ยนแปลงการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพเป็นรายงวด งวดละ 6 เดือน หรือรายละ 1800 บาทต่องวด (ศิริพร เขียวไสว. 2550: 21) และใช้ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2545 เป็นหลักเกณฑ์การคัดเลือกและคุณสมบัติผู้สูงอายุที่ได้รับคัดเลือก แทนระเบียบฯ ปี 2543 โดยสาระสำคัญของระเบียบฯ ปี 45 ให้มีคณะกรรมการระดับท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน หรือชุมชน หรือคณะกรรมการชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรผู้สูงอายุในชุมชน ผู้แทนองค์กรประชาสังคม และบุคคลที่น่าเชื่อถือในชุมชน เป็นผู้คัดเลือกผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพหรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดูและไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ และหากผู้สูงอายุมีคุณสมบัติพื้นฐานเหมือนกันให้พิจารณาผู้สูงอายุที่มีปัญหาซ้ำซ้อนสมควรได้รับการพิจารณาก่อน และผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ยากต่อการเข้าถึงบริการของรัฐ จะได้รับการพิจารณาก่อน (วรเวศ สุวรรณระดา; และอาภาพรรณ คำชิริพิทักษ์. 2552: ออนไลน์)

ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้กับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับไปดำเนินการ โดยมีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการเสนอของบประมาณในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่พิจารณาผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพในแต่ละท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตั้งอยู่ โดยในระยะเริ่มแรกใช้ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 มาใช้ในการบริหารงานให้คล่องตัวขึ้น โดยให้จ่ายในอัตรารายละ 300 บาทต่อเดือน อันจะทำให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ และผู้สูงอายุที่อยู่ในท้องที่ทุรกันดาร ยากแก่การเข้ารับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ ได้รับการพิจารณาดูแลให้ความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง (วรเวศ สุวรรณระดา; และอาภาพรรณ คำชิริพิทักษ์. 2552: ออนไลน์) คุณสมบัติพื้นฐานของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 คือ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยง

ตนเองได้ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนกว่า หรือผู้ที่มีปัญหาซ้ำซ้อน หรือผู้ที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารยากต่อการเข้าถึงบริการของรัฐ เป็นผู้ได้รับการพิจารณาก่อน กระบวนการคัดเลือกเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการคัดเลือกผู้สูงอายุโดยการใช้ประชาคมท้องถิ่น แหล่งเงินทุนของระบบเบี้ยยังชีพนี้คือ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ กระบวนการคัดเลือกผู้สูงอายุถึงจะมีระเบียบกำหนดให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้กลไกประชาคมในการคัดเลือก

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2549 ได้อนุมัติปรับเพิ่มเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุ เป็นคนละ 500 บาทต่อเดือน โดยให้จ่ายจากแหล่งเงินทุนของระบบเบี้ยยังชีพ คือ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (วรเวศ สุวรรณระดา; และอาภาพรณ คำศิริพิทักษ์. 2552: ออนไลน์)

ต่อมารัฐบาลนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้แถลงการณ์นโยบายเร่งด่วน ในวันที่ 29 ธันวาคม 2551 ในการสร้างหลักประกันด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ ซึ่งเจตนารมณ์ของนายกรัฐมนตรีที่ประกาศไว้คือ “ การสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณค่า มีเกียรติภูมิ คงศักดิ์เป็นมนุษย์ มีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน และอยู่กับครอบครัวได้อย่างปกติสุข” (eppo. 2010: Online) โดยจัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และเกิดก่อนวันที่ 1 เมษายน 2492 โดยจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป ในอัตราคนละ 500 บาทต่อเดือนเริ่มตั้งแต่เดือน เมษายน 2552 เป็นต้นไป ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ด่วนที่สุดที่ มท 0891.3/ว 711 ลงวันที่ 7 เมษายน 2552 ให้เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล เบิกจ่ายงบประมาณเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิ ในอัตราคนละ 500 บาทต่อเดือน จำนวน 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน – กันยายน 2552 โดยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายให้ถือปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 โดยให้แสดงความจำนงการขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับการสงเคราะห์ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานจำนวนผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจะได้จัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไป ให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ต่อมาในปีงบประมาณ 2553 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุดที่ มท 0891.3/ว 2117 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2552 ให้เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพที่ได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 โดยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ซึ่งสามารถสรุปลำดับความเป็นมาดังปรากฏในตารางที่ 4

ตาราง 3 ลำดับความเป็นมาของเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุ

ปี พ.ศ.	กฎหมาย	หลักเกณฑ์การจ่าย	คุณสมบัติผู้ได้รับ
พ.ศ. 2536	ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ และครอบครัวในชุมชน พ.ศ. 2536	รายละเอียด 200 บาทต่อเดือน	- ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป โดยเป็นผู้ยากจนหรือถูกทอดทิ้ง ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ - ผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และคณะกรรมการผู้สูงอายุยากจนประจำจังหวัด
พ.ศ. 2542	ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543	300 บาทต่อคนต่อเดือน โดยให้จ่ายเป็นรายงวด งวดละ 3 เดือน	ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีฐานะครอบครัวยากจน หรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ผ่านการคัดเลือกคุณสมบัติจากคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านโดยเรียงรายชื่อผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพตามลำดับ ให้ได้จำนวนคนไม่เกินวงเงินงบประมาณที่ได้รับ และส่งรายชื่อให้สำนักงานเพื่อพิจารณานำเสนออธิบดีอนุมัติการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุต่อไป
พ.ศ. 2544	ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545	เป็นรายงวด งวดละ 6 เดือนละ 300 บาท	เหมือนปี พ.ศ. 2542 หากผู้สูงอายุมีคุณสมบัติพื้นฐานเหมือนกันให้พิจารณาผู้สูงอายุที่มีปัญหาซ้ำซ้อน และผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ยากต่อการเข้าถึงบริการของรัฐ จะได้รับการพิจารณาก่อน

ตาราง 3 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	กฎหมาย	หลักเกณฑ์ การจ่าย	คุณสมบัติผู้ได้รับ
พ.ศ. 2545	ระเบียบกรม ประชาสงเคราะห์ ว่าด้วยการ จ่ายเงิน สงเคราะห์เพื่อ การยังชีพ สำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543 ฉบับ ที่ 2 พ.ศ. 2545 และ ระเบียบ กระทรวง มหาดไทยว่า ด้วยการจ่ายเงิน สงเคราะห์เพื่อ การยังชีพของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548	รายละเอียด 300 บาทต่อ เดือน	เหมือนปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ. 2544 แต่ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ใน เขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการคัดเลือกเน้น การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกสำคัญ โดยการใช้ ประชาคมท้องถิ่น

ตาราง 3 (ต่อ)

ปี พ.ศ.	กฎหมาย	หลักเกณฑ์ การจ่าย	คุณสมบัติผู้ได้รับ
พ.ศ. 2549	เหมือนปี พ.ศ. 2545	คนละ 500 บาทต่อ เดือน	เหมือนปี พ.ศ. 2545
พ.ศ. 2552 ถึง ปัจจุบัน	- ตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ. 2552 ใช้ระเบียบ คณะกรรมการ ผู้สูงอายุ แห่งชาติว่าด้วย หลักเกณฑ์การ จ่ายเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 - ใน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ใช้ ระเบียบ กระทรวงมหาดไ ทย ว่า ด้วย หลักเกณฑ์การ จ่ายเงินเบี้ยยัง ชีพผู้สูงอายุของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552	คนละ 500 บาทต่อ เดือน	ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การ ยังชีพ หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ โดย ให้แสดงความจำนงการขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับการ สงเคราะห์ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีชื่ออยู่ ในทะเบียนบ้าน

เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 54 กำหนดว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และมาตรา 80 วรรคสอง “รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้” จึงได้มีการกำหนดแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545–พ.ศ. 2564) เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันในการสร้างความมั่นคงแก่ผู้สูงอายุ โดยเล็งเห็นว่าผู้สูงอายุมีคุณค่าและศักยภาพสมควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ไม่เป็นภาระต่อสังคม โดยการจัดสวัสดิการจากรัฐในรูปแบบต่างๆ และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 11 บัญญัติว่า “ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม” นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 53 กำหนดว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ” และมาตรา 80(1) บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ได้แก่ คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมนิเทศ ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัว และชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้” จากเหตุผลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าไม่จำเป็นที่จะเป็นการบริหารประเทศของรัฐบาลใดก็ตาม ทุกรัฐบาลจะให้ความสำคัญในการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้สูงอายุในอดีตที่เคยเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ และเพื่อป้องกันมิให้ผู้สูงอายุเป็นปัญหาทางสังคมในอนาคตกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ และเพื่อป้องกันมิให้ผู้สูงอายุเป็นปัญหาทางสังคมในอนาคต

หลักเกณฑ์และขั้นตอนการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล) ในปัจจุบันกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 โดยผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติตามระเบียบดังกล่าว จะต้องมาลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน จากนั้นเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ และจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิเพื่อเสนอของบประมาณ เมื่อได้รับจัดสรรงบประมาณจึงจะจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ คนละ 500 บาทต่อเดือน วิธีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพมี 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 จ่ายโดยการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารให้แก่ผู้สูงอายุ วิธีที่ 2 จ่ายเป็นเงินสดโดยให้ผู้สูงอายุมารับเงินสดที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทุกๆ 3 เดือน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานผลการดำเนินงานการเบิกจ่ายงบประมาณให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบต่อไป

การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ผ่านมาเป็นการสร้างภาระงานให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากมีผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพเป็นจำนวนมาก ประกอบกับรัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายค่อนข้างบ่อย ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสับสนในการปฏิบัติตามระเบียบนั้นๆ การดำเนินงานโดยปกติเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะไปให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหน่วยบริการในหมู่บ้าน “ศาลากลางหมู่บ้าน” เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ ในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา พบปัญหาความยุ่งยากในการตรวจสอบเอกสาร เนื่องจากผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถเดินทางมาลงทะเบียนในการยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพที่หน่วยให้บริการในหมู่บ้านได้ด้วยตนเอง เนื่องจากอายุมาก ป่วย หรือพิการ จะต้องมีการมอบอำนาจให้ลูกหลาน หรือเพื่อนบ้าน มายื่นเอกสารขอรับเบี้ยยังชีพแทน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ (ชาญณรงค์ สุขอิม. 2553: สัมภาษณ์)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ต้องสละเวลาไปให้บริการตามหน่วยบริการในหมู่บ้าน ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนั้นยังมีการกิจอื่นๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับจากการถ่ายโอนที่จะต้องปฏิบัติอีกมากมาย แต่ในขณะที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีเพียง องค์การบริหารส่วนตำบลละ 1 คน ทั้งนี้ อาจจะเป็นข้อจำกัดด้านโครงสร้าง กรอบอัตรากำลัง และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากภาครัฐ ทำให้ไม่สามารถเพิ่มจำนวนบุคลากรได้ จากปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดจึงเป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมณี อำเภอปรางมณี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ 55 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 4,109 คน แบ่งเขตการปกครองเป็น 5 หมู่บ้าน และได้ดำเนินการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุตามภารกิจที่ได้รับถ่ายโอนจากกรมประชาสงเคราะห์ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) เนื่องจากนโยบายในการสร้างหลักประกันด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุ เป็นนโยบายที่จัดสรรเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปทุกคน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 มีประชากรผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางมณีที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทั้งหมด 410 คน

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากรที่ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย ทำให้รัฐบาลต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ ในการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณเป็นจำนวนมาก เนื่องจากในแต่ละปีจะมีประชากรที่มีคุณสมบัติครบถ้วนมาลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษากระบวนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางมณีไปปฏิบัติ เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีขนาดเล็ก มีบุคลากรผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานน้อย ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเป็นภูมิสำเนาของผู้วิจัยซึ่งคิดว่าน่าจะได้ผลการศึกษาศึกษาที่สามารถแสดงให้เห็นภาพรวมของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางมณีได้ดี ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษานำไปใช้เป็นข้อมูลในการ

ดำเนินงานให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ 6 ขั้นตอนคือ การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ การลงทะเบียน และยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ การประกาศเพื่อให้ผู้สูงอายุทราบว่าตนเป็นผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพ การตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ การจ่ายเบี้ยยังชีพ
2. ศึกษาเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ 4 ด้าน คือ โครงสร้างระบบราชการ การติดต่อสื่อสาร ด้านทรัพยากร และทัศนคติของบุคลากร
3. ศึกษาผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ 6 ประการ คือ สามารถสร้างหลักประกันรายได้ ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณค่า มีเกียรติภูมิ คงศักดิ์เป็นมนุษย์ มีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน มีชีวิตอยู่กับครอบครัวได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะศึกษากระบวนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ระบุเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ และผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ขอบเขตทางด้านพื้นที่

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จำกัดขอบเขตการศึกษาอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตทางด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ รวมจำนวน 30 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามนโยบายสวัสดิการสังคมเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี จำนวน 10 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน นักพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี จำนวน 4 คน

2. ประชากรผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน 20 คน

ขอบเขตทางด้านเวลา

การศึกษครั้งนี้จะศึกษาการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรี ไปปฏิบัติ โดยศึกษาการปฏิบัติงานในช่วงเดือน เมษายน พ.ศ. 2552 จนถึงช่วงที่เก็บข้อมูล

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ เงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ มีดังนี้
  - 1.1 โครงสร้างระบบราชการ
  - 1.2 การติดต่อสื่อสาร
  - 1.3 ทรัพยากร
  - 1.4 ทักษะของบุคลากร
2. ตัวแปรตาม คือ ผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีไปปฏิบัติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษากระบวนการบริหารงานในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติครั้งนี้สามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรี ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หมายถึง เงินสวัสดิการที่รัฐบาลจัดสรรให้ผู้สูงอายุตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 โดยจัดสรรให้ผู้สูงอายุคนละ 500 บาทต่อเดือน

นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หมายถึง นโยบายในการสร้างหลักประกันด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้

การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

องค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรี หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

โครงสร้างระบบราชการ หมายถึง ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย การกระจายงาน การมอบหมายงาน ระเบียบวิธีการปฏิบัติงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการสนับสนุนจากผู้บริหาร

การติดต่อสื่อสาร หมายถึง ความชัดเจนของข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูล ความสม่ำเสมอและความทั่วถึงของการได้รับข้อมูลภายในและระหว่างหน่วยงาน ความเหมาะสมของช่องทางเดินข่าวสารภายในหน่วยงาน เพื่อให้สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ

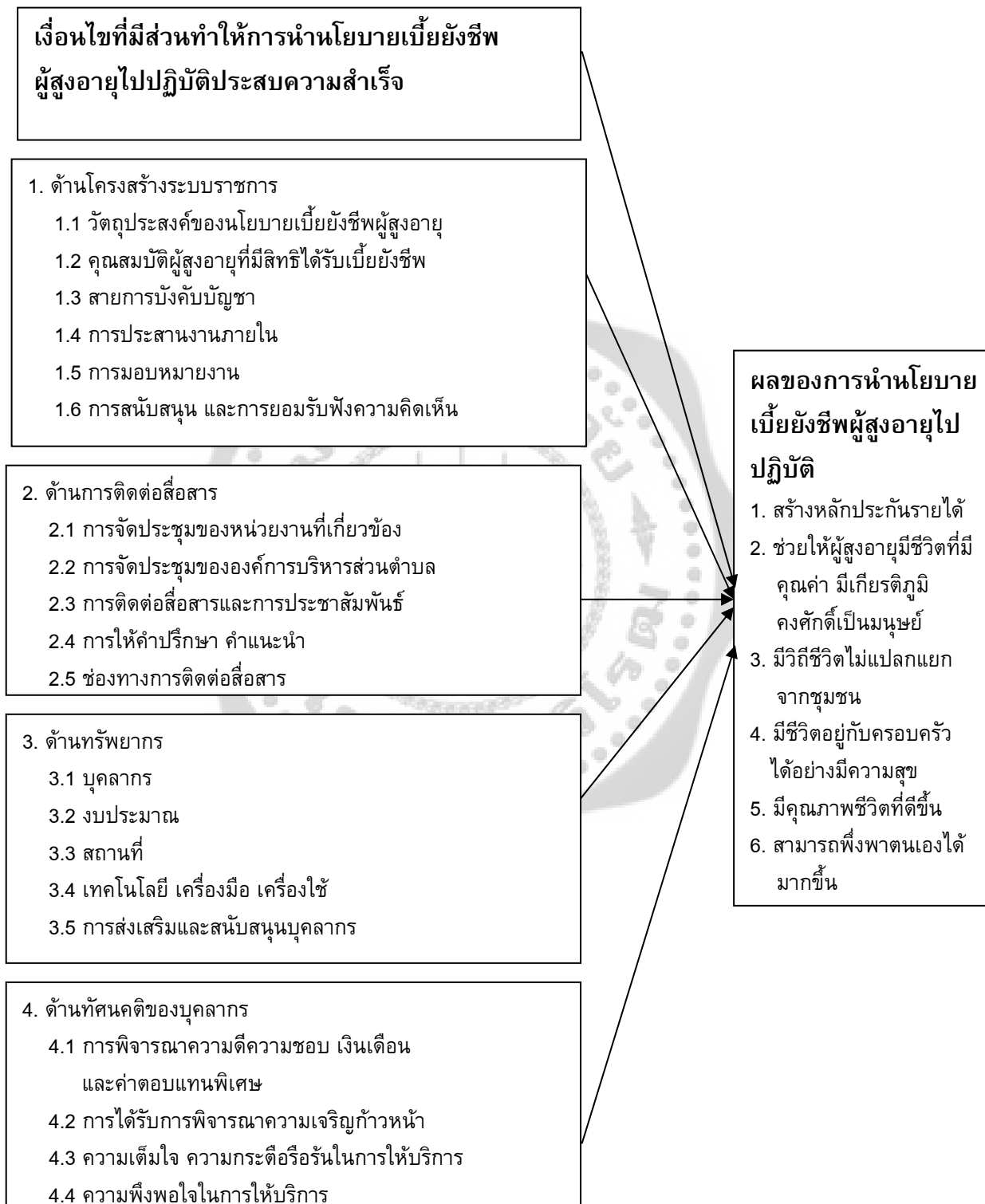
ทรัพยากร หมายถึง ความพอเพียงของงบประมาณ บุคลากรที่มีความรู้ วัสดุอุปกรณ์ และระบบสารสนเทศในองค์กรที่มีความทันสมัยพร้อมในการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรในการดำเนินนโยบายอย่างเหมาะสม

ทัศนคติของบุคลากร หมายถึง แนวความคิด ความสนใจ และพฤติกรรมของบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับแนวคิดของผู้กำหนดนโยบาย

ผลของการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ หมายถึง ความสำเร็จของการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยเบี่ยงชีฟสามารถสร้างหลักประกันรายได้ ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณค่า มีเกียรติภูมิ คงศักดิ์เป็นมนุษย์ มีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน มีชีวิตอยู่กับครอบครัวได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายในการสร้างหลักประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดของ George C. Edwards III มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบราญบุรีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ
2. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ
3. สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลbraญบุรี
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จี ซี เอ็ดเวอร์ด ได้เสนอกรอบแนวคิดปัจจัยเงื่อนไขสำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร (Communication) ทรัพยากร (Resource) ทักษะคติของบุคลากร (Disposition) และโครงสร้างระบบราชการ (Bureaucratic Structure) โดยปัจจัยทั้ง 4 เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังรูป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากแนวความคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอในบทที่ 2 ผู้วิจัยใช้หลักการในแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยต่าง ๆ นั้นเป็นแนวทาง และเป็นกรอบในการศึกษาวิจัยการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. วิธีการดำเนินการวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ผลการวิจัย

1. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้ที่ได้รับผลของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

2.1 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้คือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยที่ใช้ในการสัมภาษณ์มี ดังนี้

2.2.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน

2.2.2 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.1 ทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีมาแยกประเด็น

3.3 นำข้อมูลมาสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด โดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการวิจัยมี 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ส่วนที่สอง การสร้างแนวสัมภาษณ์เกี่ยวกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติเป็นอย่างไร ได้ปฏิบัติตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 กำหนดไว้หรือไม่

ส่วนที่สาม การสร้างแนวสัมภาษณ์เกี่ยวกับเงื่อนไขอะไรบ้างที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ แนวคำถามในการวิจัยสร้างจากกรอบแนวความคิดที่ได้มาจากการทบทวนทฤษฎีการนำนโยบายปฏิบัติของ George C. Edwards III มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก การตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ เป็น 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างระบบราชการ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านทรัพยากร และด้านทัศนคติของบุคลากร

ส่วนที่สี่ การสร้างแนวสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แนวคำถามได้มาจากการนำวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มากำหนดเป็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว สามารถตั้งคำถาม และประเด็นในการสัมภาษณ์ได้ 6 ประเด็น

1. สามารถสร้างหลักประกันรายได้
2. ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณค่า มีเกียรติภูมิ คงศักดิ์เป็นมนุษย์
3. ช่วยให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน
4. ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตอยู่กับครอบครัวได้อย่างมีความสุข
5. ช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
6. ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

ส่วนที่ห้า เป็นประเด็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงนโยบายต่อไป

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 การเตรียมแบบสัมภาษณ์

4.2 การทำหนังสือขอสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.3 ระยะเวลา ตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม 2554 – มกราคม พ.ศ. 2555

4.4 สถานที่เก็บข้อมูล องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5. การประมวลผลและการวิเคราะห์ผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ในการประมวลผลข้อมูลให้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนำมาถอดเทป เพื่อทำการจัดระเบียบข้อมูลให้เป็นไปตามองค์ประกอบต่างๆ ในกรอบแนวคิดในการศึกษาถูกกำหนดขึ้นจากกรอบทฤษฎีการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้หลักตรรก ข้อเท็จจริง เปรียบเทียบข้อมูล เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลใหม่ และนำข้อมูลใหม่มาวิเคราะห์หาข้อสรุป

บทที่ 4

การนำเสนอผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลการศึกษาออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552

ส่วนที่ 3 เป็นการศึกษาถึงเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ เป็นคำถามแบบมีโครงสร้าง ตามแนวคิดของ George C. Edwards ได้แก่

3.1 ด้านโครงสร้างระบบราชการ หมายถึง ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย การกระจายงาน การมอบหมายงาน ระเบียบวิธีการปฏิบัติงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการสนับสนุนจากผู้บริหาร

3.2 ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง ความชัดเจนของข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูล ความสม่ำเสมอและความทั่วถึงของการได้รับข้อมูลภายในและระหว่างหน่วยงาน ความเหมาะสมของช่องทางเดินข่าวสารภายในหน่วยงาน เพื่อให้สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ

3.3 ด้านทรัพยากร หมายถึง ความพอเพียงของงบประมาณ บุคลากรที่มีความรู้ วัสดุ อุปกรณ์ และระบบสารสนเทศในองค์กรที่มีความทันสมัยพร้อมในการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรในการดำเนินนโยบายอย่างเหมาะสม

3.4 ด้านทัศนคติของบุคลากร หมายถึง แนวความคิด ความสนใจ และพฤติกรรมของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับแนวคิดของผู้กำหนดนโยบาย

ส่วนที่ 4 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติหมายถึงความสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยเบี้ยยังชีพสามารถสร้างหลักประกันรายได้ ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณค่า มีเกียรติภูมิ คงศักดิ์เป็นมนุษย์ มีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน มีชีวิตอยู่กับครอบครัวได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

ส่วนที่ 5 เป็นประเด็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงนโยบายต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลและผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ลักษณะการมีส่วนร่วมในนโยบาย อายุการทำงานในท้องถิ่น ประสิทธิภาพการทำงานด้านเบี้ยยังชีพ โดยแจกแจงความถี่เป็นจำนวนร้อยละ นำเสนอในรูปของตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

ตาราง 6 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	9	90
หญิง	1	10
รวม	10	100

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 90 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 10

ตาราง 7 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 40 ปี	2	20
41 – 50 ปี	4	40
51 – 60 ปี	4	40
รวม	10	100

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะมีอายุ 41-50 ปี และ 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 เท่ากัน และอายุน้อยกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 20

ตาราง 8 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	2	20
สมรส	8	80
รวม	10	100

จากตารางที่ 8 ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพการสมรสของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 80 และโสด คิดเป็นร้อยละ 20

ตาราง 9 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4	1	10
มัธยมศึกษาตอนปลาย	4	40
ปวส.	1	10
ปริญญาตรี	2	20
ปริญญาโท	2	20
รวม	10	100

จากตารางที่ 9 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 20 เท่ากัน และสำเร็จการศึกษาระดับปวส. และประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 10 เท่ากัน

ตาราง 10 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามลักษณะการมีส่วนร่วม

ระดับการมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับท้องถิ่น	2	20
ระดับหมู่บ้านและระดับท้องถิ่น	8	80
รวม	10	100

จากตารางที่ 10 ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้าน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับหมู่บ้านและระดับท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 80 และระดับท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 20

ตาราง 11 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุการทำงานในท้องถิ่น

อายุราชการ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	3	30
5 – 10 ปี	3	30
11 – 15 ปี	4	40
รวม	10	100

จากตารางที่ 11 ผลการศึกษาพบว่า อายุการทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาน้อยกว่า 5 ปี และ 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 เท่ากัน จึงเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลหลายปี

ตาราง 12 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

อายุราชการ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	2	20
5 – 7 ปี	4	40
8 ปี ขึ้นไป	4	40
รวม	10	100

จากตารางที่ 12 ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์ทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้าน เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 5 - 7 ปี และ 8 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40 เท่ากัน รองลงมาน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 จึงเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหลายปี

1.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ แหล่งรายได้ รายได้เฉลี่ย

ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน พื้นฐานครอบครัว ระยะเวลาการได้รับเงินเบี้ยยังชีพ โดยแจกแจงความถี่เป็นจำนวนร้อยละ นำเสนอในรูปของตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

ตาราง 13 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	6	30
หญิง	14	70
รวม	20	100

จากตารางที่ 13 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70 และเป็นเพศชาย คิดเป็น ร้อยละ 30

ตาราง 14 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
60 – 70 ปี	12	60
71 – 80 ปี	5	25
81 ปีขึ้นไป	3	15
รวม	20	100

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาอายุระหว่าง 71-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 และอายุ 80 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15

ตาราง 15 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	0	0
สมรส	12	60
หม้าย	8	40
รวม	20	100

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพการสมรสของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 60 และเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 40

ตาราง 16 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4	17	85
มัธยมศึกษาตอนต้น	2	10
นักธรรมตรี	1	5
รวม	20	100

จากตารางที่ 16 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 85 รองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 10 และสำเร็จการศึกษาระดับนักธรรมตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5

ตาราง 17 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ทำงาน	4	20
เกษตรกร	3	15
รับจ้าง	6	30
ทำงานบ้าน	3	15
มัคทายก	2	10
เหลาทางมะพร้าวขาย	2	10
รวม	20	100

จากตารางที่ 17 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาไม่ได้ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 20 อาชีพเกษตรกร และทำงานบ้าน คิดเป็นร้อยละ 15 เท่ากัน เป็นมัคทายก และเหลาทางมะพร้าวขาย คิดเป็นร้อยละ 10 เท่ากัน

ตาราง 18 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามแหล่งรายได้

รายได้ประจำ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	3	15
ลูกหลานให้	9	45
รับจ้าง	8	40
รวม	20	100

จากตารางที่ 18 ผลการศึกษาพบว่า รายได้ประจำของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ส่วนใหญ่ได้มาจากลูกหลานให้ คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมารายได้มาจากการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 40 และรายได้มาจากการทำเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 15

ตาราง 19 รายได้ของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000 บาท	3	15
1,001 – 2,000 บาท	8	40
2,001 – 3,000 บาท	1	5
3,001 – 4,000 บาท	3	15
4,001 บาท ขึ้นไป	5	25
รวม	20	100

จากตารางที่ 19 ผลการศึกษาพบว่า รายได้ของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1,001 - 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,001 – 4,000 บาท และรายได้เฉลี่ยไม่ถึง 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15 เท่ากัน และรายได้เฉลี่ย 2,001 – 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5

ค่าใช้จ่ายประจำเดือนของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย

ตาราง 20 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ จำแนกตามค่าข้าว ค่ากับข้าว และค่าของใช้ส่วนตัว

ค่าใช้จ่ายต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000 บาท	3	15
1,001 – 2,000 บาท	4	20
2,001 – 3,000 บาท	2	10
3,001 ขึ้นไป	3	15
ไม่มีค่าใช้จ่าย (ลูกจ่าย)	8	40
รวม	20	100

จากตารางที่ 20 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าว ค่ากับข้าว และค่าของใช้ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 40 เนื่องจากว่าผู้สูงอายุอยู่กับลูกหลานจึงไม่ต้องจ่าย รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 1,001 – 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 1,000 บาท และ 3,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15 เท่ากัน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 2,001 – 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10

ตาราง 21 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ จำแนกตามค่ารักษาพยาบาล

ค่าใช้จ่ายต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 500 บาท	3	15
501 – 1,000 บาท	1	5
ไม่มีค่ารักษาพยาบาล	16	80
รวม	20	100

จากตารางที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 80 เนื่องจากผู้สูงอายุบางส่วนใช้สิทธิบัตรทอง บางส่วนใช้สิทธิเบิกจ่ายตรงค่ารักษาพยาบาลจากลูกที่เป็นข้าราชการ และบางส่วนลูกจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้ รองลงมา มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 15 เพราะไม่สะดวกไปโรงพยาบาลที่ใช้บัตรทอง หรือไปรักษาที่คลินิกเอกชน หรือซื้อยาตามร้านขายยากินเอง ค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ยต่อเดือน 501 – 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5 จากที่สอบถามส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวที่ต้องเข้ารับการรักษาโรงพยาบาลในกรุงเทพฯ ทุกเดือน จึงเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

ตาราง 22 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ จำแนกตามค่าน้ำ - ค่าไฟเฉลี่ยต่อเดือน

ค่าน้ำ-ค่าไฟ เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 200 บาท	5	25
201 – 500 บาท	7	35
ไม่มีค่าใช้จ่าย	8	40
รวม	20	100

จากตารางที่ 22 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ต้องจ่ายค่าน้ำ – ค่าไฟ คิดเป็นร้อยละ 40 เนื่องจากลูกหลานที่ตนอาศัยอยู่ด้วยเป็นผู้รับผิดชอบ รองลงมาค่าน้ำ-ค่าไฟเฉลี่ยต่อเดือน 201 - 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 35 เพราะอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่และเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในบ้าน มีค่าน้ำ-ค่าไฟเฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 200 บาท คิดเป็นร้อยละ 5 เนื่องจากไม่ได้อยู่กับลูกหลานจึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนนี้เอง

ตาราง 23 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ จำแนกตามค่าทำบุญเฉลี่ยต่อเดือน

ค่าทำบุญ เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 100 บาท	3	15
101 – 500 บาท	6	30
501 – 1,000 บาท	2	10
ไม่แน่นอน	4	20
ไม่มีค่าใช้จ่าย	5	25
รวม	20	100

จากตารางที่ 23 ผลการศึกษาพบว่า ค่าใช้จ่ายในการทำบุญของผู้สูงอายุส่วนใหญ่เดือนละ 101 – 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 ไม่มีค่าใช้จ่ายในการทำบุญ คิดเป็นร้อยละ 25 ค่าใช้จ่ายในการทำบุญไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับเทศกาล คิดเป็นร้อยละ 20 ค่าใช้จ่ายในการทำบุญ ไม่เกินเดือนละ 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 15 ค่าใช้จ่ายในการทำบุญ 501 – 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10

ตาราง 24 ค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ จำแนกตามการให้เงินหลานเฉลี่ยต่อเดือน

ค่าใช้จ่าย (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 100 บาท	2	10
101 – 300 บาท	4	20
301 - 500 บาท	3	15
ไม่แน่นอน	2	10
ไม่มีค่าใช้จ่าย	8	40
รวม	20	100

จากตารางที่ 24 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายในการให้เงินหลาน คิดเป็นร้อยละ 40 เนื่องจากหลานโตหมดแล้ว และบางคนก็ไม่มีหลาน รองลงมา มีค่าใช้จ่ายในการให้เงินหลานเดือนละ 101- 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 ค่าใช้จ่ายในการให้เงินหลานเดือนละ 301- 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 15 ค่าใช้จ่ายในการให้เงินหลานเดือนละไม่เกิน 100 บาท และไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 10 เท่ากัน

ตาราง 25 ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ อาศัยอยู่กับ

อาศัยอยู่กับ	จำนวน	ร้อยละ
ลูกหลาน	15	75
อยู่ลำพัง	5	25
รวม	20	100

จากตารางที่ 25 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับลูกหลาน คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาอาศัยอยู่ตามลำพัง คิดเป็นร้อยละ 25

ตาราง 26 ระยะเวลาที่ได้รับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ จำแนกตามระยะเวลา

ระยะเวลาได้รับเบี้ยยังชีพ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 2 ปี	4	20
3 – 5 ปี	15	75
6 ปีขึ้นไป	1	5
รวม	20	100

จากตารางที่ 26 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับเบี้ยยังชีพ 3 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาได้รับเบี้ยยังชีพ ไม่เกิน 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 20 และได้รับเบี้ยยังชีพ 6 ปีขึ้นไป ร้อยละ 5

ส่วนที่ 2 การศึกษาการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่ได้รับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติสรุปได้ดังนี้

1. ความเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหารและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน มีความเห็นว่า กระบวนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 มีการกำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางการดำเนินงานสำหรับเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน เพราะถือเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เป็นผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ เป็นผู้มิสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกคน คนละ 500 บาท/เดือน โดยมีได้คำนึงถึงฐานะของผู้สูงอายุ จึงง่ายต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“กระบวนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปัจจุบันมีความชัดเจนในวิธีการปฏิบัติ เนื่องจากว่าผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกคน คนละ 500 บาท/เดือน ไม่ว่าจะยากดีมีจน หรือร่ำรวย ฉะนั้น การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพจะง่ายขึ้นกว่าเดิม จึงมีสิ่งที่จะต้องตรวจสอบว่าผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพจะต้องไม่เป็นผู้ที่ได้รับเงินจากรัฐ เช่น ผู้ที่ได้รับบำนาญ เป็นต้น ซึ่งแตกต่างกับระเบียบเดิมที่ให้จ่ายเบี้ยยังชีพกับผู้สูงอายุคนละ 500 บาท/เดือน เฉพาะที่มีฐานะยากจน และนโยบายไม่ได้กำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้หมู่บ้านละเท่าไร จึงไม่รู้จะจัดสรรอย่างไร นี่คือปัญหาซึ่งถือว่านโยบายนี้ไม่เป็นธรรมกับสังคม เนื่องจากผมคิดว่าทุกคนควรได้รับ แต่ถ้าให้เฉพาะผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนเท่านั้น มันถือเป็นการสงเคราะห์สำหรับคนที่ยากจนมากกว่า ไม่ใช่เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สูงอายุ มันไม่ใช่เป็นสิทธิที่ผู้สูงอายุจะได้รับทุกคน สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีผมถือว่าเป็นนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุถือเป็นนโยบายสาธารณะที่จะต้องทำ ผมให้ความสำคัญกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นอันดับ 1 เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท จะเป็นการกระตุ้นเม็ดเงินให้กระจายอยู่ในหมู่บ้าน ทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตอยู่ในวันข้างหน้าอย่างมีความสุข เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพมีจำนวน 1 คน (นักพัฒนาชุมชน) เมื่อถึงช่วงเวลาที่จะต้องมีการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ผมก็จะให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านอื่นเข้ามาช่วยกันลงทะเบียนให้กับผู้สูงอายุ รวมทั้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสื่อกลางที่

สำคัญในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ผู้สูงอายุทราบ และมีคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนให้กับผู้สูงอายุในหมู่บ้านตนเอง”

(บำรุง ตรีเพชร.2555: สัมภาษณ์)

“งานด้านเบี้ยยังชีพจะอยู่ในความดูแลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อรัฐบาลกำหนดนโยบายเบี้ยยังชีพฯ ออกมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่กระทรวงมหาดไทยก็กำหนดแนวทางการปฏิบัติและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่งมาให้กรมส่งเสริมการปกครองจังหวัด จังหวัดมีหนังสือส่งมาให้อำเภอ อำเภอส่งหนังสือให้องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้นำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติโดยตรงใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เมื่อผู้บริหารได้รับหนังสือจากจังหวัดแล้ว ก็มอบภารกิจด้านเบี้ยยังชีพให้นักพัฒนาชุมชน เพื่อศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนโยบายปัจจุบันนี้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี และไม่เป็นข้าราชการบำนาญ ไม่ว่าจะมีความยากดีมีจนอย่างไร ก็เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน จึงง่ายต่อการตรวจสอบคุณสมบัติที่นักพัฒนาชุมชนจะนำไปปฏิบัติ โดยในแต่ละปีนักพัฒนาชุมชนจะต้องตรวจสอบว่ามีผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพกี่คน รับลงทะเบียนผู้สูงอายุ เมื่อได้จำนวนผู้สูงอายุแล้ว จึงส่งรายชื่อไปที่จังหวัดเพื่อขอเงินงบประมาณ พอได้รับเงินงบประมาณที่รัฐอุดหนุนมาให้ ก็จะจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีผู้สูงอายุทุกคน ซึ่งแตกต่างกับในอดีตที่จะต้องมีการคัดเลือกเฉพาะผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน จึงจะมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ”

(ธนชัย คงกะเรียน.2555: สัมภาษณ์)

“ปัจจุบันนี้รัฐบาลมีนโยบายให้เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีทุกคน ยกเว้นผู้ที่เป็นข้าราชการบำนาญ หรือผู้มีรายได้ประจำจากรัฐ ทุกปีเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลก็จะนำบัญชีรายชื่อให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปแจ้งผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตนเองที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป เพื่อให้มาลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพ หลังจากนั้นก็จะมีการแจ้งให้ผู้สูงอายุมาเปิดบัญชีเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ โดยธนาคารจะมาให้บริการรับเปิดบัญชีที่องค์การบริหารส่วนตำบล นโยบายนี้ทำให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่จะต้องมีการคัดเลือกเฉพาะผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน สมัยก่อนมีหนังสือแจ้งให้คัดเลือกผู้สูงอายุส่งหมู่บ้านละ 4 คน หมู่ก็ส่งไป 10 คน ได้รับคัดเลือก 8 คน ซึ่งตรงนี้นั้นเป็นเรื่องยากที่จะอธิบายให้ผู้สูงอายุอายุที่ไม่ได้รับการคัดเลือกเข้าใจว่าทำไมเขาถึงไม่มีสิทธิได้รับเพราะว่าเขาที่มีฐานะยากจนเหมือนกัน”

(นกหวีด เพชรนิล.2555: สัมภาษณ์)

“กระบวนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติตามระเบียบระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 มีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน และถือเป็นสิทธิที่ผู้สูงอายุทุกคนจะได้รับ นี่คือการชัดเจนของนโยบายฯ จึงง่ายต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งแตกต่างจากในอดีตซึ่งต้องจ่ายเฉพาะผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน ต้องมีการบวนการพิจารณาจากประชาคมหมู่บ้านจึงจะจ่ายได้ ซึ่งคำว่า ยากจน มันวัดยาก ยากจน ยังไง จนมาก จนน้อย เป็นอย่างไร ความจนมันนิยามลำบาก และไม่ได้กำหนดว่าหมู่บ้านหนึ่งจะให้ได้เบี้ยยังชีพกี่คน และประชาคมของหมู่บ้านก็จะเกรงใจลูกบ้าน เพราะทุกคนบอกว่าตนเองจนหมด ก็เลยต้องเรียงลำดับว่าใครอายุมากกว่าก็ได้ก่อน ซึ่งมันเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง จึงมีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างมาก”

(เสรี สมศักดิ์.2554: สัมภาษณ์)

“นโยบายเบี้ยยังชีพในปัจจุบันมีความชัดเจนในเรื่องสิทธิการได้รับเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ไม่ว่าจะฐานะร่ำรวย หรือยากจน ก็มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน แต่ยกเว้นสำหรับคนที่เข้าราชการบำนาญ จึงสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย แตกต่างกับนโยบายในอดีตที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือกเฉพาะคนที่ยากจนเท่านั้น ต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกจึงจะมีสิทธิได้รับ”

(สมนึก หิมาลี.2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า กระบวนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 มีการกำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางการดำเนินงานสำหรับเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน เพราะถือเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เป็นผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ เป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกคน คนละ 500 บาท/เดือน โดยมีได้คำนึงถึงฐานะของผู้สูงอายุ จึงสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้โดยง่าย ซึ่งแตกต่างจากในอดีตองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องคัดเลือกเฉพาะผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนจริงๆ ต้องมีกระบวนการพิจารณาการคัดเลือกจากประชาคมหมู่บ้านจึงจะจ่ายได้ และมีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างมาก

2. ความเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพเกี่ยวกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติมี 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร นักพัฒนาชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรีไปปฏิบัติได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพว่า ในทุกๆ ปี ประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายน เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับหนังสือสั่งการสำนักงานส่งเสริมท้องถิ่นจังหวัด แจ้งให้ดำเนินการสำรวจรายชื่อผู้สูงอายุที่มีอายุ 59 ปี และจะมีอายุครบ 60 ปี ในปีงบประมาณถัดไป จัดส่งให้กับจังหวัดเพื่อรวบรวมส่งกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเตรียมการจัดสรรเงินงบประมาณในปีงบประมาณถัดไป นักพัฒนาชุมชนก็จะดำเนินการขอรายชื่อผู้สูงอายุที่มีอายุ 59 ปี และอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรีจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของอำเภอ

ปราณบุรี เมื่อได้รายชื่อจากอำเภอแล้ว ก็จะตรวจสอบว่ามีผู้สูงอายุรายใดที่จะไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 ก็คือจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ผู้ที่ได้รับเงินบำนาญ เป็นต้น ก่อนที่จะมีการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ จะมีการตรวจสอบคุณสมบัติผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ หลายวิธี เช่น ตรวจสอบจากการค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลกลางผู้รับบำนาญของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และตรวจสอบผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีผู้สูงอายุรายใดขาดคุณสมบัติ เนื่องจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะคุ้นเคยและเข้าถึงผู้สูงอายุได้ทุกคน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายนของทุกปี จะมีหนังสือสั่งการมาจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งมาที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด และจังหวัดจะมีหนังสือแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการสำรวจรายชื่อผู้ที่มีอายุ 59 ปี และจะมีอายุครบ 60 ปี ที่จะมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป เพื่อเตรียมรับลงทะเบียนและจัดส่งรายชื่อไปให้จังหวัดเพื่อจัดสรรงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลตามจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ โดยทำหนังสือขอรายชื่อผู้สูงอายุจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของอำเภอปราณบุรี โดยข้อมูลที่ขอประกอบด้วย ชื่อ – สกุล เลขประชาชน เลขที่บ้าน รหัสประจำบ้าน ที่อยู่ ของผู้สูงอายุที่มีอายุครบ 59 ปี กรณีผู้สูงอายุที่ไม่มีวันที่ เดือนเกิด ให้ถือว่าบุคคลนั้นเกิดวันที่ 1 มกราคมของปีนั้น และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรี เพื่อเตรียมข้อมูลไว้สำหรับรับลงทะเบียนล่วงหน้า ประมาณ 1 – 2 วัน ก็จะได้รับเอกสารรายชื่อผู้สูงอายุจากอำเภอปราณบุรี ขั้นตอนการขอข้อมูลจากอำเภอไม่ยุ่งยาก เนื่องจาก องค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีและอำเภอ อยู่ในกระทรวงมหาดไทยเหมือนกัน และการที่อำเภอให้ข้อมูลกับองค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีก็ถือเป็นภารกิจเป็นหน้าที่ของอำเภออยู่แล้ว ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอก็สามารถที่จะทำข้อมูลทะเบียนราษฎรแทนอำเภอได้ เพราะเป็นภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามแผนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และหากมีฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของตนเอง การปฏิบัติงานก็จะสะดวกกว่า ไม่ต้องทำหนังสือไปขอข้อมูลจากอำเภอทุกปี แต่เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีมีเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านพัฒนาชุมชนคนเดียว ประกอบกับโครงสร้างมีตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน 1 อัตรา ปัจจุบันยังไม่มีข้าราชการประจำตำแหน่ง จึงยังไม่พร้อมที่จะรับภารกิจนี้ แต่หากองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ที่มีความพร้อมก็สามารถรับภารกิจนี้มาทำได้เลย เรียกว่า งานทะเบียนต่อนั้นก็จะตรวจสอบว่าผู้สูงอายุมีรายได้ประจำจากรัฐหรือไม่ กรณีสงสัยว่าผู้สูงอายุมีรายได้ประจำหรือไม่ ขั้นตอนในเบื้องต้นจะสอบถามผู้สูงอายุว่ามีเงินเดือนประจำหรือไม่ในวันที่รับลงทะเบียน แต่วิธีที่ดีที่สุดคือ การสอบถามเพื่อนบ้านที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน หรือสอบถามกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลว่าผู้สูงอายุคนนี้เป็นใคร เป็นทหาร หรือไม่ หรือตรวจสอบจากบัตรประชาชน หรือทะเบียนบ้าน กรณีเป็นทหารก็จะมียศนำหน้าชื่อ หรือถ้าไม่มั่นใจสอบถามไปที่ต้นสังกัด ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากประกาศจากต้นสังกัดของผู้สูงอายุที่เกษียณอายุและเป็นผู้รับบำนาญประจำปี ผ่าน internet ของหน่วยงานนั้นๆ หรือหน่วยงานต้นสังกัดของผู้รับบำนาญจะแจ้งรายชื่อมาที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นข้อมูลกลางผู้รับบำนาญประจำปี แต่โดยปกติจะมีเป็นส่วนน้อยสำหรับผู้สูงอายุที่เคยรับราชการมาก่อน”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม.2554: สัมภาษณ์)

“ถ้าผู้สูงอายุที่เป็นผู้รับเงินบำนาญจะไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ การจะตรวจสอบว่าผู้สูงอายุคนใดเป็นข้าราชการบำนาญหรือไม่นั้น เป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชน (สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล) จะต้องไปตรวจสอบคุณสมบัติผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตนเอง ถ้าเป็นข้าราชการบำนาญก็ต้องแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบว่า เขาไม่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ กรณีนี้เคยเกิดขึ้นที่หมู่ 2 นี้แหละ ผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญได้รับเงินเบี้ยยังชีพ สำหรับปัญหานี้เกิดขึ้นจากตัวผู้สูงอายุก็ไม่ทราบว่าการเป็นข้าราชการบำนาญจะทำให้ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ อีกทั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ไม่ทราบว่าผู้สูงอายุรายนี้เป็นข้าราชการบำนาญ แต่มาตรวจพบทีหลังว่าเป็นข้าราชการบำนาญจึงมีการยกเลิกสิทธิการได้รับเบี้ยยังชีพ และเรียกเงินที่จ่ายไปทั้งหมดคืน ผู้สูงอายุก็เข้าใจก็นำเงินมาคืนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด แต่ในระยะหลังๆ ผู้สูงอายุจะมีการตรวจสอบคุณสมบัติกันเอง และแย้งกันเองระหว่างผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญเหมือนกัน เพื่อให้มีการปฏิบัติให้เหมือนกัน เท่าเทียมกัน”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี.2555: สัมภาษณ์)

“ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 กำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่จะมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ จะต้องไม่เป็นข้าราชการบำนาญ สำหรับปัญหานี้ผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญก็เข้าใจ ซึ่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะทราบว่าผู้สูงอายุคนใดเป็นข้าราชการบำนาญ จึงเป็นการช่วยนักพัฒนาชุมชนในการตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานของผู้สูงอายุในหมู่บ้านได้อีกระดับหนึ่ง เพื่อป้องกันมิให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีคุณสมบัติ”

(สมรักษ์, สัมภาษณ์.2555: สัมภาษณ์)

“ทุกปีจะมีการตรวจสอบว่ารายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ มีใครบ้างที่เคยรับราชการมาก่อน โดยปกติจะคุ้นเคยและรู้จักผู้สูงอายุในหมู่บ้านทุกคนอยู่แล้ว และรู้ว่าผู้สูงอายุแต่ละคนประกอบอาชีพอะไร อาชีพส่วนใหญ่ก็จะรับจ้างเป็นรายวัน เหลากันไม่กวาดขาย จะมีส่วนน้อยที่รับราชการมาก่อน”

(ประสาร คงกระเรียน.2555: สัมภาษณ์)

“นักพัฒนาชุมชนเขาจะให้รายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยตรวจสอบทุกปี เพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะรู้ว่าใครทำอาชีพอะไร เพราะถ้าเป็นข้าราชการบำนาญจะไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ถ้าผู้มีสิทธิคนไหนเคยรับราชการมาก่อน ผมก็จะถามว่าได้รับบำนาญหรือเปล่า ถ้าหากเขามีบำนาญกิน ผมก็จะแจ้งให้นักพัฒนาชุมชนทราบ”

(เอกพันธ์ คงนิล.2555: สัมภาษณ์)

ผลจากการสัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชนและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ โดยสรุปพบว่า ขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติพื้นฐานของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป เริ่มต้นขึ้นประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายนของทุกปี เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับหนังสือสั่งการสำนักงานส่งเสริมท้องถิ่นจังหวัด แจ้งให้ดำเนินการสำรวจรายชื่อผู้สูงอายุที่มีอายุ 59 ปี และจะมีอายุครบ 60 ปี ในปีงบประมาณถัดไป จัดส่งให้กับจังหวัดเพื่อรวบรวมส่งกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเตรียมการจัดสรรเงินงบประมาณในปีงบประมาณถัดไป นักพัฒนาชุมชนก็จะดำเนินการขอรายชื่อผู้สูงอายุที่มีอายุ 59 ปี และอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของอำเภอปราณบุรี เมื่อได้รายชื่อจากอำเภอแล้ว ก็ตรวจสอบว่ามีผู้สูงอายุรายใดที่จะไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ

ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 ก็คือจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ผู้ที่ได้รับเงินบำนาญ (ข้าราชการบำนาญ) ซึ่งวิธีการตรวจสอบมีหลายวิธี เช่น ตรวจสอบจากเอกสารทะเบียนราษฎร กรณีเป็นข้าราชการทหาร ตำรวจ ก็จะมียศนำหน้าชื่อ หรือตรวจสอบจากฐานข้อมูลกลางของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกปี หน่วยงานราชการจะแจ้งรายชื่อข้าราชการที่เกษียณอายุ และเลือกรับบำนาญมาที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นข้อมูลกลางผู้รับบำนาญประจำปี แต่วิธีที่ดีที่สุดก็คือ การสอบถามจากผู้สูงอายุโดยตรง หรือสอบถามกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การตรวจสอบข้อมูลผู้สูงอายุจึงเป็นหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องสอบถามจากผู้สูงอายุโดยตรง หรือสอบถามจากเพื่อนบ้านใกล้เคียง เนื่องจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและเข้าถึงผู้สูงอายุมากที่สุด จึงเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นว่า ทุกปี นักพัฒนาชุมชนจะแจ้งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพปีงบประมาณถัดไป เพื่อให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนำไปตรวจสอบว่ามีผู้มีสิทธิรายใดที่เป็นผู้ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 ก็คือจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2.2 การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ ผ่าน 2 ช่องทางหลักๆ ด้วยกันคือ 1. ประชาสัมพันธ์ผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปแจ้งผู้สูงอายุที่บ้าน 2. ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“โดยปกติผู้สูงอายุจะทราบข่าวจากโทรทัศน์อยู่แล้ว ว่าลงทะเบียนผู้สูงอายุช่วงเวลาใด แต่สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลปาดมามีการประชาสัมพันธ์หลักๆ ด้วยกัน 2 วิธีด้วยกัน คือ ประกาศผ่านเสียงตามสายทุกหมู่บ้าน โดยการให้กำหนดการรับลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำไปให้ตัวแทนหมู่บ้านประกาศผ่านเสียงตามสายทุกหมู่บ้าน โดยข้อความที่ประกาศจะระบุอายุ ระบุช่วงเวลาที่รับลงทะเบียน ระบุเอกสารที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนซึ่งได้แก่ บัตรประชาชนฉบับจริงพร้อมสำเนา ทะเบียนบ้านฉบับจริงพร้อมสำเนา อย่างละ 1 ชุด หากผู้สูงอายุมาลงทะเบียนด้วยตนเองไม่ได้ก็จะต้องมีการมอบอำนาจ และจะประกาศก่อนวันที่มีการรับลงทะเบียนล่วงหน้าประมาณ 15 – 30 วัน ประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี เพื่อให้ผู้สูงอายุจัดเตรียมเอกสารให้ครบถ้วน และแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกผู้สูงอายุ โดยตรงถึงบ้านของผู้สูงอายุ ผมจะนำบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่มีอายุ 59 ปี และมีคุณสมบัติที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป ให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเฉพาะหมู่ที่แต่ละคนรับผิดชอบ เพื่อไปแจ้งให้ลูกบ้านที่มีคุณสมบัติในการลงทะเบียนทราบ นอกจากวิธีการที่กล่าวมาแล้วนั้นก็มีการบอกปากต่อปากสำหรับผู้สูงอายุด้วยกัน”

(ชาญณรงค์ สุขอิม.2554: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมณีมีช่องทางการติดต่อสื่อสารหลายช่องทางด้วยกันคือ หอกระจายข่าวของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน แจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ใหญ่บ้าน และจัดทำหนังสือส่งไปที่บ้านของผู้สูงอายุ”

(บำรุง ตรีเพชร.2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมณีมีการแจ้งข่าวสารให้ผู้สูงอายุทราบ โดยผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกผู้สูงอายุ”

(ชนชัย คงกระเรียน.2555: สัมภาษณ์)

“นักพัฒนาชุมชนทำหนังสือให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกผู้สูงอายุ” (นกหวีด เพชรนิล.2555: สัมภาษณ์)

“สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน ตามกำหนดการรับลงทะเบียน หลักฐานเอกสารที่จำเป็นต้องใช้ในการลงทะเบียน วัน เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลรับลงทะเบียน และแจ้งลูกบ้านที่มีอายุ 59 ปี ตามรายชื่อที่นักพัฒนาชุมชนให้มาที่บ้าน เพื่อให้จัดเตรียมเอกสารในการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ สำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน อย่างละ 1 ฉบับ”

(ประสาร คงกระเรียน.2555: สัมภาษณ์)

“ก่อนที่จะถึงระยะเวลาลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพประจำปี ประมาณเดือนกันยายนของทุกปี เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล (นักพัฒนาชุมชน) ให้กำหนดการรับลงทะเบียนขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ผู้สูงอายุเตรียมหลักฐานเอกสารที่จำเป็นต้องใช้ในการลงทะเบียน ได้แก่ สำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้สูงอายุ อย่างละ 1 แผ่น วัน เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลรับลงทะเบียน ก็จะแจ้งลูกบ้านที่มีอายุ 59 ปี ตามบัญชีรายชื่อที่นักพัฒนาชุมชนให้มาที่บ้านของผู้สูงอายุ เพื่อให้จัดเตรียมเอกสารในการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพตามวันที่เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด”

(ธีรศักดิ์ ยอดสวัสดิ.2555: สัมภาษณ์)

“เมื่อได้รับบัญชีรายชื่อจากนักพัฒนาชุมชนแล้ว ก็จะประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านแจ้งผู้สูงอายุตามรายชื่อ ให้นำเอกสารมายื่นลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล บอกถึงบ้านผู้สูงอายุ เพราะกลัวว่าเสียงตามสายอาจจะได้ยินไม่ทั่วถึง และแนะนำลูกบ้านว่า ถ้าผู้สูงอายุที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพได้ ก็มอบอำนาจให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปลงทะเบียนแทนได้”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง.2555: สัมภาษณ์)

“แจ้งผู้สูงอายุถึงบ้าน ผมจะดูแลสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุในหมู่ 4 ทุกคน เพื่อให้เขาเสียสิทธิ เพราะว่าหากรายชื่อตกสำรวจจะทำให้เขาไม่ได้รับเบี้ยยังชีพย้อนหลัง จะดูรายชื่อจากทะเบียนราษฎรซึ่งขอได้จากผู้ใหญ่บ้านเฉพาะหมู่ 4 แบ่งตามช่วงอายุทุกปี เพื่อตรวจสอบว่าใครมีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพบ้าง จะได้เป็นการวางแผนการทำงานล่วงหน้า ประกอบกับได้รับบัญชีรายชื่อจาก

นักพัฒนาชุมชนแล้ว ก็จะแจ้งผู้สูงอายุตามรายชื่อให้นำเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ไปยื่นลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพกับนักพัฒนาชุมชน ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน"

(เอกพงษ์ คงนิล, สัมภาษณ์ 3 ม.ค.55)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ โดยสรุปพบว่า ขั้นตอนการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพมี 2 วิธีหลักๆ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน โดยนักพัฒนาชุมชนนำกำหนดการรับลงทะเบียนให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน และนำบัญชีรายชื่อผู้ที่มีอายุ 59 ปี ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปแจ้งผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามหมู่บ้านของตน เพื่อให้จัดเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน และไปลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพในวัน เวลา องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด ซึ่งปกติจะแจ้งล่วงหน้าก่อนถึงวันที่รับลงทะเบียนประมาณ 15-30 วัน ตามระเบียบฯ กำหนดให้รับลงทะเบียนในเดือนพฤศจิกายน ของทุกปี

ขั้นตอนที่ 2.3 การลงทะเบียน และยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ

2.3.1 การให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรก

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ได้กำหนดให้ผู้สูงอายุที่จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ในปีงบประมาณถัดไป มาลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี โดยใช้เอกสารบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายของผู้ยื่นคำขอพร้อมถ่ายสำเนา ทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำขอพร้อมถ่ายสำเนา และสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้ยื่นคำขอพร้อมถ่ายสำเนา สำหรับกรณีที่ผู้ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแสดงความประสงค์ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านบัญชีเงินฝากธนาคาร กรณีที่มีความจำเป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนด้วยตนเองได้ ให้ทำหนังสือมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อื่นเป็นผู้ยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแทนก็ได้

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรกว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรก จะดำเนินการในช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี มีวิธีการให้บริการรับลงทะเบียน 2 กรณีด้วยกันคือ กรณีที่ 1 ให้บริการรับลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เป็นการให้บริการในระยะแรกที่รัฐบาลมีการประกาศ

นโยบายให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี และไม่มีรายได้ประจำจากรัฐ รัฐวิสาหกิจฯ เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน เนื่องจากมีผู้มีสิทธิจำนวนมาก องค์การบริหารส่วนตำบลจึงให้บริการรับลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน กรณีที่ 2 เนื่องจากมีผู้มีสิทธิจำนวนไม่มาก จึงให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีคำสั่งแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียน เป็นการลงทะเบียนล่วงหน้าสำหรับผู้ที่มีอายุ 59 ปี เพื่อรับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณที่อายุครบ 60 ปี ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“การให้บริการรับลงทะเบียนจะดำเนินการในช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี การปฏิบัติแบ่งออกเป็นการให้บริการรับลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน หรือให้ผู้สูงอายุลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยในระยะแรกในช่วงที่รัฐบาลประกาศนโยบายให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี และไม่มีรายได้จากรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี และไม่มีรายได้จากรัฐมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามระเบียบดังกล่าวทุกคน และจากการสำรวจรายชื่อจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของอำเภอแล้ว ทำให้ทราบว่าผู้สูงอายุที่อยู่เขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีจำนวนมากที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีได้ให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ตามวันที่ เวลา ที่ได้แจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตามสาย และแจ้งลูกบ้านที่มีผู้มีสิทธิในการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพ ซึ่งในแต่ละหมู่บ้านจะไม่ตรงกัน เจ้าหน้าที่หลักมี 1 คน และเจ้าหน้าที่อื่นมาช่วยประมาณ 2 คน และในแต่ละหมู่บ้านจะไปให้บริการประมาณหมู่บ้านละครั้งวัน ถึง 1 วัน ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้สูงอายุ ซึ่งเวลาที่รับลงทะเบียนก็จะเน้นความสะดวกของชาวบ้าน แต่โดยปกติจะเป็นเวลาเย็น เนื่องจากชาวบ้านกลับมาจากการประกอบอาชีพและกลับถึงบ้านเรียบร้อยแล้ว การให้บริการด้วยวิธีนี้จะสะดวกกับผู้สูงอายุทุกคนเพราะไม่ต้องลำบากในการเดินทางมาที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีผู้สูงอายุไม่ว่างไม่สามารถมาลงทะเบียนในวันจันทร์ องค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีไปให้บริการที่ศาลาหมู่บ้านก็สามารถมาลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ จะมีเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลรองรับให้บริการอยู่ที่สำนักงาน ในระหว่างที่มีการออกพื้นที่รับลงทะเบียนตามหมู่บ้านต่างๆ ซึ่งเป็นภารกิจที่ต้องขอให้เจ้าหน้าที่ส่วนงานอื่นเข้ามาช่วย แต่ต้องอยู่ในช่วงระยะเวลาที่มีการลงทะเบียนประมาณ 30 – 45 วัน (ไม่เกินกำหนดเวลา) และตั้งแต่ปีงบประมาณ 2554 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากผู้สูงอายุจะมีการตื่นตัวในเรื่องผลประโยชน์ของตนเองอยู่แล้ว เขาจะไม่ยอมเสียสิทธิใดๆ ทั้งสิ้น ประกอบกับมีการบอกต่อกันระหว่างเพื่อนบ้าน จึงทำให้ผู้สูงอายุเข้าใจสิทธิประโยชน์เรื่องเบี้ยยังชีพของตนเองได้เป็นอย่างดี ว่าเมื่อมีอายุ 60 ปีจะต้องได้รับเงินเบี้ยยังชีพ และจำนวนผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้านที่จะมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในแต่ละปีมีจำนวนไม่มาก เมื่อถึงช่วงลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ เดือนพฤศจิกายน ของทุกปี มีวิธีปฏิบัติโดยนำบัญชีรายชื่อผู้ที่มีอายุ 59 ปี ที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อแจ้งลูกบ้านตามบัญชีรายชื่อนำเอกสารบัตรประชาชนพร้อมสำเนา ทะเบียนบ้านพร้อมสำเนา มาลงทะเบียนที่สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลภายในระยะเวลาที่กำหนด และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนผู้สูงอายุ เพื่อไปรับลงทะเบียนผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตน เนื่องจากมีระเบียบกำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คนใดก็ได้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนและลงชื่อเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับลงทะเบียนไปแบบฟอร์มคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพได้ จากนั้นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็รวบรวมเอกสาร การรับลงทะเบียนของผู้สูงอายุ

ทั้งหมดนำมาส่งที่นักพัฒนาชุมชนเพื่อดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนต่อไป ถ้าผู้สูงอายุที่มีอายุครบ 59 ปี ไม่มาลงทะเบียนภายในช่วงเวลาที่กำหนดให้มีการลงทะเบียน ไม่สามารถลงทะเบียนย้อนหลังได้ ต้องลงทะเบียนรอบหน้าอีก 1 ปี เริ่มลงทะเบียนเมื่อไหร่ จะมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป ซึ่งผู้สูงอายุจะไม่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณที่มีอายุครบ 60 ปี เนื่องจากลงทะเบียนช้าไป 1 ปี จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไปก็คือปีที่อายุ 61 ปี และเมื่อลงทะเบียนแล้วเบี้ยยังชีพที่จะได้รับก็ไม่ย้อนหลังให้ เนื่องจาก องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรีจะนำข้อมูลของผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียนล่วงหน้า ในการเตรียมขอเงินงบประมาณไปทูลเกล้าฯ ซึ่งตรงนี้จะไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรีมีข้อมูลของผู้สูงอายุอยู่ในมืออยู่แล้ว ถ้าใครยังไม่มาก็จะให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปตามผู้สูงอายุมาลงทะเบียน สามารถตรวจสอบได้ วิธีการนี้ถือเป็นการทำงานเชิงรุก และการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุโดยไม่ต้องเดินทางมาลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยตนเอง แต่ถ้าหากผู้สูงอายุสะดวกที่จะมาลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็สามารถนำเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม.2554: สัมภาษณ์)

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรกว่า ไม่ได้ให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ แต่แจ้งให้ผู้สูงอายุไปลงทะเบียนที่องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาดังนี้

“ผมแจ้งผู้สูงอายุที่มีอายุ 59 ปี ตามบัญชีรายชื่อที่นักพัฒนาชุมชนให้มา เพื่อให้ไปลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อนักพัฒนาชุมชนตรวจสอบเอกสารการลงทะเบียนแล้ว ปรากฏว่ามีผู้สูงอายุในหมู่บ้านไปลงทะเบียนไม่ครบ นักพัฒนาชุมชนก็จะแจ้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ไปตามลูกบ้านของตนเองให้ไปลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ครบทุกคน”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี.2555: สัมภาษณ์)

“เมื่อได้รับบัญชีรายชื่อจากนักพัฒนาชุมชนแล้ว ก็จะแจ้งผู้สูงอายุตามรายชื่อให้นำเอกสารมายื่นลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง บอกถึงบ้านผู้สูงอายุ เพราะกลัวว่าเสียงตามสายอาจจะได้ยินไม่ทั่วถึง และกรณีผู้สูงอายุไม่สามารถไปลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพได้ ก็จะแนะนำลูกบ้านว่า ก็มอบอำนาจให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปลงทะเบียนแทนได้”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง.2555: สัมภาษณ์)

“แจ้งผู้สูงอายุถึงบ้าน ผมจะดูแลสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุในหมู่ 4 ทุกคน เพื่อไม่ให้เขาเสียสิทธิ เพราะว่าหากรายชื่อตกสำรวจจะทำให้เขาไม่ได้รับเบี้ยยังชีพย้อนหลัง ผมจะขอรายชื่อจากทะเบียนราษฎรซึ่งขอได้จากผู้ใหญ่บ้านเฉพาะหมู่ 4 แบ่งตามช่วงอายุทุกปี เพื่อตรวจสอบว่าใครมีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพบ้าง จะได้เป็นการวางแผนการทำงานล่วงหน้า ประกอบกับเมื่อได้รับบัญชีรายชื่อจากนักพัฒนาชุมชนแล้ว ก็จะแจ้งผู้สูงอายุตามรายชื่อให้นำเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน”

บ้าน ไปยื่นลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพกับนักพัฒนาชุมชน ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน”

(เอกพจน์ คงนิล, สัมภาษณ์ 3 ม.ค.55)

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรกว่า ให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามคำสั่งแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาดังนี้

“การมีส่วนร่วมในการให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ในวันที่ไปแจ้งลูกบ้านที่มีอายุ 59 ปี ตามบัญชีรายชื่อที่นักพัฒนาชุมชนให้มา เพื่อให้ผู้สูงอายุไปลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพนั้น หากผู้สูงอายุคนใดมีเอกสารอยู่ที่บ้านครบถ้วนก็สามารถลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้เลย เนื่องจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดเตรียมแบบฟอร์มคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพมาพร้อม และให้ผู้สูงอายุลงชื่อในแบบฟอร์มคำขอ พร้อมแนบเอกสารประกอบให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในวันนั้นเลย แต่ถ้าเอกสารยังไม่ครบก็จะให้แบบฟอร์มคำขอ ไว้กับผู้สูงอายุเก็บไว้ เมื่อเอกสารครบก็ลงชื่อในแบบฟอร์ม แล้วก็นำมาส่งที่บ้านของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้รวบรวมส่งที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง (นักพัฒนาชุมชน) หรือถ้าใครสะดวกสามารถนำเอกสารไปส่งที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยตรง กรณีที่มีผู้สูงอายุบางคนไปส่งเอกสารที่องค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง นักพัฒนาชุมชนก็จะประสานงานกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีใครบ้างที่มาส่งด้วยตนเอง จะได้ไม่ต้องมีการขอเอกสารของผู้สูงอายุซ้ำ”

(ประสาร คงกระเรียน, 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชนให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรกว่า ขั้นตอนการให้บริการรับลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพ เป็นส่วนหนึ่งของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หมวด 2 ขั้นตอนการยื่นคำขอ ซึ่งจะต้องปฏิบัติในช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี กล่าวสรุปได้ว่า การให้บริการรับลงทะเบียนขององค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ในปีงบประมาณ 2553 ที่เริ่มมีนโยบายให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุที่ศาลาหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านละครั้งวัน เนื่องจากมีจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวนมาก จึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ กรณีผู้สูงอายุที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนในวันที่ยังองค์การบริหารส่วนตำบลไปให้บริการได้ ก็สามารถมาลงทะเบียนได้ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ในช่วงระยะเวลาที่มีการลงทะเบียน ในปีงบประมาณ 2554 เป็นต้นมา เนื่องจากผู้สูงอายุรู้ถึงสิทธิประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับเบี้ยยังชีพแล้ว ประกอบกับมีจำนวนผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพไม่มาก องค์การบริหารส่วนตำบลจึงใช้วิธีการแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านเพื่อให้ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติไปลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และให้บัญชีรายชื่อผู้สูงอายุกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแยกเป็นหมู่ เพื่อไปแจ้งผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติให้มาลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมทั้งมีคำสั่ง

แต่งตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีอำนาจในการเป็นเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนได้ แต่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรกว่า ไม่ได้ให้บริการลงทะเบียนผู้สูงอายุ แต่แจ้งให้ผู้สูงอายุเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน และกำหนดการลงทะเบียนให้ผู้สูงอายุทราบ และผู้สูงอายุไปลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง หากผู้สูงอายุไม่สามารถมาลงทะเบียนได้ ก็จะแนะนำให้มอบอำนาจให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพแทน แต่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนน้อยให้ความเห็นว่า ให้บริการลงทะเบียนกับผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตนเองในสถานะเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำสั่งแต่งตั้งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรวบรวมเอกสารไปส่งที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.3.2 การตรวจสอบเอกสารประกอบการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ตามระเบียบฯ กำหนดว่าเอกสารประกอบการยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ประกอบด้วย บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายของผู้ยื่นคำขอพร้อมถ่ายสำเนา ทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำขอพร้อมถ่ายสำเนา สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้ยื่นคำขอพร้อมถ่ายสำเนา สำหรับกรณีที่ผู้ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแสดงความประสงค์ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร กรณีที่มีความจำเป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนด้วยตนเองได้ ให้ทำหนังสือมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อื่นเป็นผู้ยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแทนก็ได้

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารประกอบการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่า เอกสารที่องค์การบริหารส่วนตำบลตรวจสอบในการลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุก็คือ ทะเบียนบ้านฉบับจริงพร้อมสำเนา บัตรประชาชนผู้สูงอายุฉบับจริงพร้อมสำเนา อย่างละ 1 ฉบับ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ผมจะตรวจสอบทะเบียนบ้านฉบับจริงพร้อมถ่ายสำเนา บัตรประชาชนฉบับจริงพร้อมถ่าย โดยเอกสารที่เป็นสำเนาผู้สูงอายุต้องรับรองสำเนาถูกต้องทุกฉบับ ให้นำมายื่นในวันที่ยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้าน กรณีผู้สูงอายุไปลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ให้นำเอกสารดังกล่าวไปยื่นที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่จะต้องอยู่ในช่วงเวลาที่มีการลงทะเบียน จากนั้นให้ผู้สูงอายุกรอกแบบคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ (แบบคำร้องของกรม) แบบฟอร์มนี้จะแจกให้ผู้สูงอายุในวันที่มาลงทะเบียน ในกรณีที่ผู้สูงอายุเขียนหนังสือไม่ได้ เจ้าหน้าที่จะกรอกแบบคำขอให้และให้ผู้สูงอายุเซ็นชื่อ พร้อมแนบสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ไปพร้อมกับแบบฟอร์มฯ จัดส่งให้เจ้าหน้าที่รับลงทะเบียน ก็จะเสร็จสิ้นในขั้นตอนการลงทะเบียน กรณีผู้สูงอายุนำเอกสารมาไม่ครบในวันลงทะเบียน ให้นำเอกสารมาให้ในวันหลัง แต่นักพัฒนาชุมชนจะตรวจสอบเอกสารที่นำมาในเบื้องต้นว่าผู้สูงอายุมีชื่ออยู่ในเขตพื้นที่จริง และรับลงทะเบียนตามเอกสารที่มี โดยให้ผู้สูงอายุกรอกแบบคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ และให้ลงชื่อไว้ก่อน และให้ผู้สูงอายุนำเอกสารมาประกอบให้ครบในวันหลัง เพื่อให้ผู้สูงอายุมั่นใจว่า นักพัฒนาชุมชนได้รับลงทะเบียนให้ผู้สูงอายุแล้ว จะไม่

ถูกตัดสิทธิการได้รับเบี้ยยังชีพ ตรวจสอบว่าผู้สูงอายุมีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพหรือไม่ ก็คือจะต้องไม่มีรายได้ประจำจากรัฐ กรณีสงสัยมีวิธีการตรวจสอบในเบื้องต้นก็คือสอบถามตัวผู้สูงอายุโดยตรง การสอบถามเพื่อนบ้านที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน หรือสอบถามกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และวิธีอื่นๆ ได้กล่าวไว้ในขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติแล้วหลักฐานที่ขอทั้งหมดเพื่อนำมาตรวจสอบว่าผู้สูงอายุมีอายุ 59 ปี และมีที่อยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีหรือไม่ และเป็นการตรวจสอบว่าผู้สูงอายุมีตัวตนอยู่จริง”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม.2554: สัมภาษณ์)

“ในกรณีที่ผู้สูงอายุลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะรวบรวมเอกสารและตรวจสอบเบื้องต้นว่ามีเอกสารของผู้สูงอายุครบถ้วน ถูกต้องทุกคนหรือไม่ เมื่อครบถ้วนแล้วก็จะส่งให้นักพัฒนาชุมชน กรณีไม่ครบจะไปตามให้ครบก่อนส่งให้นักพัฒนาชุมชน”

(ประสาร คงกระเรียน.2555 : สัมภาษณ์)

“ถ้าผู้สูงอายุลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพที่องค์การบริหารส่วนตำบล แล้วยังส่งเอกสารไม่ครบ นักพัฒนาชุมชนก็จะแจ้งให้สมาชิกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไปตามเอกสารของผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตนเองให้ครบ แล้วสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็นำไปส่งให้นักพัฒนาชุมชนดำเนินการต่อไป”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี.2555 : สัมภาษณ์)

“ถ้าผู้สูงอายุไม่สามารถมาลงทะเบียนได้ จะแนะนำลูกบ้านมอบอำนาจให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาลงทะเบียนแทน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะรวบรวมเอกสารและตรวจสอบว่าในเบื้องต้นว่ามีเอกสารของผู้สูงอายุครบถ้วน ถูกต้องหรือไม่ และมาดำเนินการลงทะเบียนที่องค์การบริหารส่วนตำบลแทนผู้สูงอายุ”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง.2555 : สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารประกอบการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุพบว่า เอกสารที่องค์การบริหารส่วนตำบลตรวจสอบในการขอรับเบี้ยยังชีพก็คือ ทะเบียนบ้านฉบับจริงพร้อมสำเนาบัตรประชาชนผู้สูงอายุฉบับจริงพร้อมสำเนา อย่างละ 1 ฉบับ ผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพจะต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มคำขอรับเบี้ยยังชีพ (แบบคำร้องของกรมส่งเสริมฯ) แต่หากผู้สูงอายุเตรียมเอกสารมาไม่ครบในวันลงทะเบียน จะรับลงทะเบียนไว้ก่อน และให้ผู้สูงอายุนำเอกสารมาส่งนักพัฒนาชุมชนเพิ่มเติมได้ในวันหลัง กรณีผู้สูงอายุมาลงทะเบียนด้วยตนเองไม่ได้ สามารถมอบอำนาจให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือลูกหลานมาลงทะเบียนแทนได้ กรณีผู้สูงอายุลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือกรณีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รับมอบอำนาจในการลงทะเบียนแทนผู้สูงอายุ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารการขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเบื้องต้น และจัดส่งให้นักพัฒนาชุมชน หากนักพัฒนาชุมชนตรวจสอบเอกสารการลงทะเบียนแล้วพบว่า เอกสารไม่ครบถ้วน จะแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลรวบรวมเอกสารให้ครบ และส่งให้นักพัฒนาชุมชนต่อไป สำหรับสมุดบัญชี

เงินฝากยังไม่ต้องจัดส่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการแจ้งให้ธนาคารมาให้บริการเปิดบัญชีกับ
ผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุเป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเรียบร้อยแล้ว

ขั้นตอนที่ 2.4 การประกาศเพื่อให้ผู้สูงอายุทราบว่าเป็นผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพ

ตามระเบียบฯ กำหนดว่า ให้มีการปิดประกาศรายชื่อของผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพ
ไม่น้อยกว่า 15 วัน เพื่อให้มีการคัดค้านกรณีขาดคุณสมบัติ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5
คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประกาศเพื่อแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบว่าเป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ
ว่า มีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิได้รับ
เบี้ยยังชีพในโปสเตอร์ประมาณ 15 วัน ที่บอร์ดของสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ขั้นตอนที่ 2 นำ
ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลติดประกาศที่ศาลากลางหมู่บ้านทุก
หมู่บ้าน และแจ้งให้ผู้มีสิทธิในหมู่บ้านทราบ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการรับลงทะเบียนประจำปี ผมจะตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของ
เอกสารการลงทะเบียนของผู้สูงอายุ และบันทึกข้อมูลผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพในโปสเตอร์ประมาณ 15
วันใน โปรแกรมระบบทะเบียนผู้สูงอายุผู้รับสวัสดิการ และจัดทำประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ย
ยังชีพประจำปีงบประมาณ..... จากนั้นก็จะแจ้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปประชาสัมพันธ์ให้
ผู้สูงอายุทราบ เพื่อให้ผู้สูงอายุไปตรวจสอบรายชื่อ โดยผมจะติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิ
ได้รับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และนำประกาศรายชื่อผู้สูงอายุให้กับสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบลติดประกาศที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และบ้านผู้ใหญ่บ้าน เพื่อไว้
ตรวจสอบว่ามีรายชื่อใครตกหล่นหรือไม่ และไว้ใช้แจ้งลูกบ้านของตนเอง ซึ่งข้อมูลในประกาศจะมีรายชื่อ
ผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียนรวมทั้งหมดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งตำบล แต่เรียงลำดับตามหมู่บ้าน
เพื่อให้ดูง่ายขึ้น ถ้าผู้สูงอายุมาตรวจสอบแล้วปรากฏว่าไม่มีรายชื่อแต่ได้ลงทะเบียนแล้ว ให้มาแจ้ง
เจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง เหตุผลที่ต้องติดรายชื่อผู้สูงอายุทุกคนในทุกหมู่บ้าน ก็เพื่อดูว่า
จะมีคนคัดค้านหรือไม่ สาเหตุของการคัดค้านมี 2 กรณี คือ 1.เป็นข้าราชการบำนาญ 2. ไม่ได้อยู่ในพื้นที่
ขององค์การบริหารส่วนตำบลจริง ระยะเวลาที่รอการคัดค้านคือ ประมาณ 15 วันนับแต่วันที่ประกาศ หาก
มีการคัดค้านเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรีต้องมาตรวจสอบว่าเป็นไปตามคำคัดค้าน
หรือไม่ หากเป็นไปตามคำคัดค้านก็ตัดชื่อผู้สูงอายุผู้นั้นออก กรณีไม่มีผู้ใดคัดค้านภายในเวลาที่กำหนดก็
จะส่งรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในโปสเตอร์ประมาณ 15 วัน พร้อมกับจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยัง
ชีพในปีก่อนและยังมีชีวิตอยู่ จัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด เพื่อเสนอขอ
งบประมาณจากรัฐบาลต่อไป และก่อนที่จะมีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ประมาณ 1 เดือน
(ประมาณเดือนกันยายนของทุกปี) ผมก็จะแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบผ่านสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ได้แก่ ประกาศผ่าน
เสียงตามสายของหมู่บ้าน และบอกผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้แจ้งผู้สูงอายุตามรายชื่อ
ผู้มีสิทธิในหมู่บ้านของตนเองมาเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งในกรณีที่มี
ผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพในแต่ละปีรวมกันทุกหมู่บ้านประมาณ 50 คนขึ้นไป องค์การบริหารส่วน
ตำบลปรามบุรีก็จะเชิญธนาคารจะมาให้บริการเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารให้กับผู้สูงอายุที่สำนักงานของ
องค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรี จำนวน 1 วัน แต่หากผู้สูงอายุไม่สะดวกในวันเวลาที่ธนาคารมา
ให้บริการ ก็สามารถไปเปิดบัญชีที่ธนาคารได้โดยตรง และถ่ายสำเนาเลขที่บัญชีมาให้นักพัฒนาชุมชน

และเมื่อได้เลขที่บัญชีของผู้สูงอายุแล้ว ก็จะจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุในเดือนแรกของปีงบประมาณถัดไปไม่เกินวันที่ 10 ของทุกเดือน”

(ชาญณรงค์ สุขอิม.2554: สัมภาษณ์)

“เมื่อนักพัฒนาชุมชนตรวจสอบคุณสมบัติผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเรียบร้อยแล้วก็จะให้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล นำไปติดประกาศที่ศาลากลางหมู่บ้านของตนเองทุกหมู่บ้าน หลังจากนั้นประมาณเดือนกันยายน นักพัฒนาชุมชนแจ้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละหมู่ เพื่อไปบอกผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนในปีแรกในหมู่บ้านตามรายชื่อ ให้มาเปิดบัญชีเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ 1 วัน ผมก็แจ้งผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามรายชื่อเพื่อให้จัดเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน เงินสดจำนวน 100 บาท เพื่อใช้ในการเปิดบัญชี ในวัน เวลา ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด กรณีผู้สูงอายุที่เปิดบัญชีของธนาคารฯ ก่อนหน้านี้แล้ว ก็จะต้องไปที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยเช่นกัน เนื่องจากต้องนำสมุดบัญชีไปยืนยันกับเจ้าหน้าที่ของธนาคาร และสำเนาส่งนักพัฒนาชุมชน เป็นขั้นตอนที่ผู้สูงอายุทุกหมู่บ้านจะต้องไปรวมตัวกันที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล”

(ประสาร คงกระเรียน.2555: สัมภาษณ์)

“เมื่อนักพัฒนาชุมชนตรวจสอบคุณสมบัติเรียบร้อยแล้วก็จะนำประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนำไปติดประกาศที่ศาลากลางหมู่บ้าน แต่ส่วนใหญ่ประชาชนไม่ค่อยจะมาดู หลังจากนั้นนักพัฒนาชุมชนแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปบอกลูกบ้านให้มาเปิดบัญชีเปิดบัญชีเงินฝากของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เจ้าหน้าที่ธนาคารมาให้บริการเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 วัน ผู้สูงอายุต้องเตรียมเอกสารการเปิดบัญชี สำเนาบัตรประชาชน เงินสดจำนวน 100 บาท เพื่อใช้ในการเปิดบัญชี ถ้าผู้สูงอายุคนใดไม่สะดวกในการไปถอนเงินที่ธนาคาร ผมก็จะแนะนำให้ทำบัตร ATM เพื่อสะดวกในการไปกดเงิน หลังจากนั้นนักพัฒนาชุมชนนำสมุดบัญชีมาให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำไปให้ผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตนเอง”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี.2555: สัมภาษณ์)

“เมื่อครบกำหนดการลงทะเบียนนักพัฒนาชุมชนตรวจสอบเอกสารและคุณสมบัติผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพ เมื่อตรวจสอบเสร็จแล้ว ก็ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนำรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป ไปติดประกาศที่ศาลากลางหมู่บ้านของตนเอง หลังจากนั้นก็ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปแจ้งผู้สูงอายุที่บ้านเพื่อให้จัดเตรียมเอกสารไปเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล”

(คุณสมรภัฏ ตรีอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“นักพัฒนาชุมชนให้รายชื่อผู้สูงอายุมาติดที่ศาลากลางหมู่บ้าน และให้แจ้งผู้สูงอายุตามรายชื่อนั้นไปเปิดบัญชีที่องค์การบริหารส่วนตำบล วันนั้นมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มาให้บริการ ผมก็ไปบอกผู้สูงอายุตามรายชื่อที่นักพัฒนาชุมชนให้มาให้ถ่ายรูปสำเนาบัตรประชาชน และเตรียมเงินไปเปิดบัญชี ในวันที่ธนาคารมาให้บริการเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร”

(เอกพนธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประกาศเพื่อแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบว่าเป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ โดย สรุปพบว่า เมื่อครบกำหนดการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ และนักพัฒนาชุมชนดำเนินการตรวจสอบ เอกสาร และจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุเรียบร้อยแล้ว ก็จะประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ มี ขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 ติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ย ยังชีพในโป่งประมาณถัดไป ที่บอร์ดของสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ขั้นตอนที่ 2 นำประกาศ รายชื่อผู้มีสิทธิแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลติดประกาศที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และ แจ้งให้ผู้มีสิทธิในหมู่บ้านทราบ การติดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เพื่อให้มีการคัดค้าน กรณีผู้สูงอายุที่ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีรายได้ประจำจากรัฐ เช่น ข้าราชการ บำนาญ สำหรับระยะเวลาการคัดค้านคือ 15 วัน กรณีไม่มีผู้ใดคัดค้าน นักพัฒนาชุมชนส่งรายชื่อ ผู้สูงอายุเพื่อขอเงินงบประมาณ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกล่าวว่า ประมาณเดือนกันยายน ของทุกปี นักพัฒนาชุมชนแจ้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้แจ้งผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ย ยังชีพในโป่งประมาณถัดไปทั้งหมด เตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมเงินสดที่ใช้ในการเปิดบัญชี จำนวน 100 บาท มาเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วน ตำบล โดยนักพัฒนาชุมชนได้เชิญเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มาให้บริการเปิดบัญชี ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอนที่ 2.5 การตรวจสอบสถานการณ์มีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ กำหนดการตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุไว้ว่า ใน เดือนตุลาคมของทุกปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุและให้ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแสดงการดำรงชีวิตอยู่ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนรับ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจะแสดงด้วยตนเองหรือให้มีการรับรองของนายทะเบียนอำเภอหรือนาย ทะเบียนท้องถิ่นก็ได้ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ได้ดำเนินการแสดงการดำรงชีวิต ให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบการดำรงชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุดังกล่าว จากฐานข้อมูลทะเบียน ราษฎร หรือหลักฐานอื่นที่สามารถตรวจสอบได้

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งเรียกว่า การตรวจสอบการ รับรองการมีชีวิต มีการตรวจสอบ 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 การตรวจสอบประจำปี ปฏิบัติได้ 3 วิธี คือ วิธี ที่ 1 การจัดทำโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ไปพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านและแจ้ง ให้ผู้สูงอายุมายื่นเอกสารรายงานตัว วิธีที่ 2 ให้ผู้ใหญ่บ้านลงชื่อรับรองการมีชีวิตของลูกบ้าน วิธีที่ 3 ขอข้อมูลทะเบียนราษฎรมาตรวจสอบ กรณีที่ 2 การตรวจสอบประจำเดือน เป็นการตรวจสอบระหว่างที่

มีการจ่ายเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน โดยตรวจสอบผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมณีมีการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งเรียกว่า การตรวจสอบการรับรองการมีชีวิต มีการตรวจสอบ 2 กรณี คือ กรณีแรกการตรวจสอบประจำปี ก่อนเดือนตุลาคม หรือในเดือนตุลาคมของทุกปี จะมีหนังสือจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัดขอให้ตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ปีละ 1 ครั้ง ซึ่งผมจะดำเนินการตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้เบี้ยยังชีพ 3 วิธีด้วยกัน คือ วิธีที่ 1 ประมาณเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายนของทุกปี องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ ไปที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน โดยนักพัฒนาชุมชนจะมีหนังสือแจ้งไปที่บ้านผู้สูงอายุ ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะมาพบปะ พูดคุย ไปเยี่ยมเยียนและสอบถามความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ เนื่องจากการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นการจ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุโดยตรง จึงทำให้ไม่มีโอกาสได้พบผู้สูงอายุมากนัก และให้ผู้สูงอายุยื่นเอกสารสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝาก เพื่อเป็นการตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุ และตรวจสอบว่ามีผู้สูงอายุย้ายเปลี่ยนแปลงที่อยู่ เปลี่ยนแปลงเลขที่บัญชีหรือไม่ หรือผู้สูงอายุมีปัญหาอะไรที่เกี่ยวกับเรื่องเบี้ยยังชีพจะได้มีการพูดคุยกัน เพราะโดยปกติแล้วผู้สูงอายุจะไม่สะดวกที่จะเดินทางไปองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตรงนี้จะเปรียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเบี้ยยังชีพมิได้กำหนดให้มีการยื่นเอกสารอีก แต่องค์การบริหารส่วนตำบลทำเพื่อต้องการตรวจสอบข้อมูลของผู้มีสิทธิ วิธีที่ 2 ให้ผู้ใหญ่บ้านลงชื่อรับรองการมีชีวิตของลูกบ้านที่เป็นผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในหมู่บ้านของตนเอง ปีละ 1 ครั้ง และวิธีที่ 3 นักพัฒนาชุมชนขอข้อมูลผู้สูงอายุจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรอำเภอปรางมณีมาตรวจสอบการมีชีวิต เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบฯ ที่กำหนด “ว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบการดำรงชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร” กรณีที่สองการตรวจสอบประจำเดือน เป็นการตรวจสอบในระหว่างที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพ เนื่องจากในระเบียบจะเขียนไว้ชัดว่าหากมีการเสียชีวิตจะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลถ้ามีผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพเสียชีวิต ผมจะทราบข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือจากลูกบ้านมาบอก เนื่องจากกรณีผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เสียชีวิต จะได้รับเงินสงเคราะห์ค่าจัดการงานศพ ซึ่งตรงนี้ไม่เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีเงินสงเคราะห์ค่าจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี 2,000 บาท ซึ่งญาติผู้เสียชีวิตจะแจ้งผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จะทำให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมณีทราบเกี่ยวกับการเสียชีวิตของผู้สูงอายุ ถึงแม้ญาติผู้เสียชีวิตไม่แจ้ง แต่เราก็ตราทราบได้โดยผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรืออาจจะเข้าไปถามในพื้นที่ก็ได้ กรณีมีผู้เสียชีวิตในระหว่างที่มีการตรวจสอบประจำปี หรือเสียชีวิตในระหว่างที่มีการรับเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน ตามระเบียบกำหนดว่า “ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับผู้ที่เสียชีวิตได้ทันที” หากในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลมาทราบในภายหลังว่ามีผู้สูงอายุเสียชีวิตและไม่มีใครมาแจ้งการเสียชีวิต สตง.ได้มีหนังสือสั่งการให้นักพัฒนาชุมชนทำหนังสือเสนอผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อระงับการจ่ายเบี้ยยังชีพ และทำหนังสือเรียกเงินคืนเฉพาะในช่วงที่ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเสียชีวิตจากญาติของผู้เสียชีวิต หรือคนที่ดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งปัญหาตรงนี้ไม่ค่อยมีเนื่องจากมีการตรวจสอบอยู่ตลอด หรือกรณีที่อายุ 59 ปี ลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพล่วงหน้าไว้แล้ว แต่เสียชีวิตในขณะที่อายุยังไม่ถึง 60 ปี ก็สามารถระงับการจ่ายเบี้ยยังชีพได้เลย”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม. 2554: สัมภาษณ์)

“ประมาณเดือน สิงหาคม-กันยายน ของทุกปี นักพัฒนาชุมชนแจ้งกำหนดการให้สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปัจุบันประมาณก่อนให้มาต่ออายุเพื่อ ขอรับเงินเบี้ยยังชีพในปัจุบันประมาณถัดไป สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนำข้อมูลการรับลงทะเบียน ต่ออายุประกาศผ่านเสียงตามสาย โดยระบุเอกสารที่ผู้สูงอายุต้องเตรียมมา วันที่ เวลา และสถานที่ ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจะเคลื่อนที่มาให้บริการที่ศาลากลางหมู่บ้านของทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านละครั้งวัน สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่ว่างไม่สามารถมาต่ออายุได้ในวันนี้ ก็สามารถไปต่ออายุที่สำนักงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในวันหลัง หลังจากเสร็จสิ้นการลงทะเบียนต่ออายุแล้ว หากมีผู้สูงอายุรายใด ไม่ได้มา ยื่นเอกสารการต่ออายุ นักพัฒนาชุมชนจะแจ้งรายชื่อให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปปรับเอกสาร ของผู้สูงอายุมาให้ครบ หรือไปแจ้งให้ผู้สูงนำเอกสารไปส่งที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ ครบ เพื่อเป็นการตรวจเช็คการมีชีวิตประจำปี”

(ประสาร คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ทุกต้นปีจะต้องมีการแจ้งยืนยันการรับเบี้ยยังชีพนักพัฒนาชุมชนมีหนังสือให้สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตามสาย และผู้สูงอายุจะบอกต่อกัน เจ้าหน้าที่องค์การ บริหารส่วนตำบลจะมาให้บริการที่ศาลากลางหมู่บ้าน ทุกคนต้องมาต่ออายุ ถ้าใครไม่มาในวันนี้ นักพัฒนาชุมชนแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปตามลูกบ้าน และให้นำหลักฐานสำเนาบัตร ประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร ถ้าใครไม่สะดวกมากก็ต้องมีใบ มอบอำนาจมาด้วย”

(ธีรศักดิ์ ยอดสวัสดิ์. 2555: สัมภาษณ์)

“ทุกปีจะต้องมีการแจ้งให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพที่ศาลากลางหมู่บ้าน โดยสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งผู้สูงอายุผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน ให้ผู้สูงอายุเตรียมสำเนาบัตร ประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านมารายงานตัวในวันที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการ”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“นักพัฒนาชุมชนแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยัง ชีพทุกปี มาแจ้งรายงานตัวในวันที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้าน โดยให้ ผู้สูงอายุเตรียมสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านมาคนละ 1 ชุด นำมายื่นในวันที่องค์การ บริหารส่วนตำบลเขามาให้บริการเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพในปัจุบันประมาณถัดไป”

(เอกพันธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ นักพัฒนาชุมชน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งเรียกว่า การตรวจสอบการ รับรองการมีชีวิต มีการตรวจสอบ 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 การตรวจสอบประจำปี ปฏิบัติได้ 3 วิธี คือ

วิธีที่ 1 ประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายนของทุกปี องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำ โครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ไปพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านและแจ้งให้ผู้สูงอายุมา

ยื่นเอกสารรายงานตัวปีละ 1 ครั้ง โดยมีหนังสือส่งไปที่บ้านผู้สูงอายุ และแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตามสายประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบ เพื่อเตรียมสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝาก มายื่นในวันที่ยื่นเอกสารการขอรับเบี้ยยังชีพไปที่ ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ซึ่งระเบียบมิได้กำหนดให้มีการยื่นเอกสารเช่นเดียวกับการลงทะเบียน แต่นักพัฒนาชุมชนต้องการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงหากกรณีมีการย้ายที่อยู่ของผู้สูงอายุ หรือ ผู้สูงอายุต้องการเปลี่ยนแปลงเลขที่บัญชีในการจ่ายเบี้ยยังชีพ นอกจากนี้ยังเป็นการพบปะ พูดคุย ไปเยี่ยมเยียนและสอบถามความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ เนื่องจากการจ่ายเบี้ยยังชีพจ่ายผ่านบัญชีเงินฝาก ของผู้สูงอายุโดยตรง จึงไม่มีโอกาสได้พบผู้สูงอายุโดยตรง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกล่าวว่า เมื่อนักพัฒนาชุมชนแจ้งกำหนดการโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ไปพบผู้สูงอายุตามหมู่บ้านต่างๆ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณก่อนทราบ โดยการประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุจัดเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝาก มารายงานตัวแจ้งยืนยันการมีชีวิตเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไปที่ศาลากลางหมู่บ้านตามวัน เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการ

วิธีที่ 2 ให้ผู้ใหญ่บ้านลงชื่อรับรองการมีชีวิตของลูกบ้านในหมู่บ้านของตนเอง ในฐานะนายทะเบียนท้องถิ่น ตามบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ปีละ 1 ครั้ง

ขั้นตอนการตรวจสอบการมีชีวิตทั้ง 2 วิธีที่กล่าวมา เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ที่กำหนดว่า “ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและให้ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแสดงการดำรงชีวิตอยู่ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ตนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจะแสดงด้วยตนเองหรือให้มีการรับรองของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก็ได้”

วิธีที่ 3 ขอข้อมูลทะเบียนราษฎรมาตรวจสอบ ซึ่งเป็นการขอข้อมูลระบุช่วงอายุ เช่นเดียวกับการขอข้อมูลผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ที่กำหนด “ว่าให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบการดำรงชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร”

กรณีที่ 2 การตรวจสอบประจำเดือน เป็นการตรวจสอบระหว่างที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน ตรวจสอบการเสียชีวิตของผู้สูงอายุจากการสอบถามสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ ญาติผู้เสียชีวิตมาแจ้งเพื่อขอรับเงินสงเคราะห์ค่าจัดการศพ หากผู้สูงอายุเสียชีวิตศพละ 2,000 บาท

กรณีมีผู้สูงอายุเสียชีวิตในระหว่างที่มีการตรวจสอบประจำปี หรือเสียชีวิตในระหว่างที่มีการรับเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยกำหนดว่า “ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับผู้เสียชีวิตได้ทันที” หากในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลทราบในภายหลังว่ามีผู้สูงอายุเสียชีวิตและไม่มีการแจ้งการเสียชีวิต สตง.ได้มีหนังสือสั่งการให้นักพัฒนาชุมชนทำหนังสือเสนอผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อระงับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุรายที่เสียชีวิต และทำหนังสือเรียกเงินคืนเฉพาะในช่วงที่ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพเสียชีวิตจากญาติของผู้เสียชีวิต หรือคนที่ดูแลผู้สูงอายุ

ขั้นตอนที่ 2.6 การจ่ายเบี้ยยังชีพ

2.6.1 วิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ กำหนดว่า การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้จ่ายในอัตราเดือนละ 500 บาท ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเป็นเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หรือในนามบุคคลที่รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นรายเดือนภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ สาเหตุใดที่องค์กรบริหารส่วนตำบลปราณบุรีกำหนดให้ผู้สูงอายุรับเงินเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารอย่างเดียวว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลมีการจ่ายเบี้ยยังชีพโดยโอนเข้าบัญชีผู้สูงอายุทุกเดือน ไม่มีการจ่ายเป็นเงินสด เนื่องจากการจ่ายเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีผู้สูงอายุ เป็นการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ไม่เป็นภาระกับเจ้าหน้าที่ในการเก็บรักษาเงินในแต่ละวัน เนื่องจากผู้สูงอายุอาจไม่มารับเงินภายในวันเดียวกัน และที่สำคัญไม่เป็นการหวังผลทางการเมืองสำหรับนักการเมือง ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เนื่องจากการจ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุโดยตรง เป็นการจ่ายครั้งเดียวต่อเดือน สามารถตรวจสอบเอกสารหลักฐานจากการโอนเงินให้ผู้สูงอายุได้ง่าย มีความชัดเจน ที่มาที่ไปของเงิน ซึ่งตรงนี้ทางองค์กรบริหารส่วนตำบลก็ได้อธิบายให้ผู้สูงอายุเข้าใจ ว่าการโอนเข้าบัญชีมันสามารถตรวจสอบได้ง่าย และผู้สูงอายุก็เข้าใจและสามารถตรวจสอบได้เลยว่าได้รับเงินเบี้ยยังชีพหรือยัง จึงไม่มีปัญหาอะไรในการจ่ายเงิน แต่กรณีจ่ายเป็นเงินสดจะมีข้อเสีย ก็คือองค์กรบริหารส่วนตำบลปราณบุรีจะต้องเบิกเงินงบประมาณมาเก็บไว้เป็นเงินสด เพื่อรอให้ผู้สูงอายุมาลงชื่อรับเงิน และผู้สูงอายุไม่ได้มารับเงินพร้อมกัน ซึ่งเป็นความยุ่งยาก และปัญหาที่จะเกิดขึ้นก็คือจะไม่รู้เลยว่าผู้สูงอายุจะมารับเงินสดวันไหน จึงเป็นความเสี่ยงของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องเก็บเงินสดไว้ และเป็นการสร้างภาระให้กับเจ้าหน้าที่ในการทำบัญชีรับ-จ่ายเงิน ปิดบัญชีประจำวัน พอสิ้นวันต้องเก็บเงินสดเข้าไปในตู้รับรักษา เพราะการปฏิบัติงานของนักพัฒนาชุมชนก็มีมากอยู่แล้ว”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“การจ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทำได้ 2 วิธี คือ จ่ายเป็นเงินสด และจ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุ สำหรับในส่วนขององค์กรบริหารส่วนตำบลปราณบุรี จ่ายเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีเงินฝากของผู้สูงอายุโดยตรงวิธีเดียว ซึ่งสาเหตุที่จ่ายวิธีนี้เนื่องจากเป็นวิธีที่สะดวกในหนึ่งเดือนจ่ายครั้งเดียว ไม่ต้องมีการนำเงินสดออกมาเก็บไว้ซึ่งก็จะมีปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของคลัง ซึ่งตรงนี้ผู้สูงอายุก็ไม่มีปัญหาอะไร เนื่องจากมีการอธิบายให้ผู้สูงอายุเข้าใจ”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

“วิธีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมี 2 วิธี คือ รับเป็นเงินสด และรับผ่านธนาคาร แต่ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลปราณบุรีปฏิบัติคือเลือกที่จะให้ผู้สูงอายุรับผ่านธนาคาร เพราะตรวจสอบง่ายต่อการจ่าย ไม่ต้องเก็บเงินสดไว้เพื่อเป็นภาระแก่เจ้าหน้าที่ และสิ่งที่สำคัญไม่หวังผลทางการเมืองมากเกินไป”

(บำรุง ตริเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลปรานไม่จ่ายเบี้ยยังชีพเป็นเงินสด เนื่องจากเกรงว่าการนำเงินสดไปจ่ายให้กับผู้สูงอายุ จะเป็นข้อครหาว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีมีส่วนได้เสียเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การจ่ายเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีผู้สูงอายุ เป็นการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเพื่อไม่ให้มีการดิ้นรนเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีเอาเงินมาแจก เพราะชาวบ้านมักคิดว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแจกเงิน แต่จริงๆ แล้วเป็นเงินของผู้สูงอายุที่รัฐบาลเขาจ่ายให้”

(ธนชัย คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ในสมัยอดีตองค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีได้เรียกกรรมการผู้สูงอายุ (ผู้ที่ได้รับคัดเลือกจากผู้สูงอายุหมู่บ้านละ 3 คน) มาประชุมเพื่อเลือกวิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพ ที่ประชุมมีมติให้รับเงินผ่านบัญชี”

(นกหวัด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ สาเหตุใดที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีกำหนดให้ผู้สูงอายุรับเงินเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารอย่างเดียวว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพโดยการโอนผ่านบัญชีธนาคารให้กับผู้สูงอายุโดยตรงด้วยเหตุผลดังนี้

- เป็นมติที่ประชุมของกรรมการผู้สูงอายุในช่วงที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพในระยะแรกให้จ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุ
- ไม่เป็นภาระกับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเป็นการจ่ายเดือนละ 1 ครั้ง แต่หากจ่ายเป็นเงินสดผู้สูงอายุอาจไม่มารับเงินภายในวันเดียวกันพอสิ้นวันจะต้องมีการตรวจนับเงิน ทำบัญชีรับ-จ่าย และเก็บเงินไว้ในตู้รักษา
- เป็นการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพราะเงินเข้าบัญชีผู้สูงอายุโดยตรง
- ไม่เป็นการหาเสียงทางการเมือง เนื่องจากหากจ่ายเป็นเงินสดผู้สูงอายุมักจะเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนำเงินมาแจกผู้สูงอายุ ซึ่งในความเป็นจริงไม่ใช่ เป็นเงินที่ผู้สูงอายุมีสิทธิที่จะได้รับอยู่แล้ว

2.6.2 การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ กำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพไว้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุไม่เกินวันที่ 10 ของทุกเดือน

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน เพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นอันดับ 1 ถึงแม้ในช่วงต้นปีงบประมาณ เดือนตุลาคมของทุกปี จะยังไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณจากคลังจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลก็จะนำเงินงบประมาณคงเหลือของปีก่อนมาจ่ายให้กับผู้สูงอายุภายในกำหนดเวลา ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ทันเวลา หรือตามกำหนดเวลาที่จะต้องมีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในแต่ละเดือน เพราะถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ผมจะให้ความสำคัญกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก อย่างเช่นช่วงต้นปีงบประมาณ เป็นช่วงที่รอเงินงบประมาณที่จะใช้สำหรับจ่ายเบี้ยยังชีพจากคลังจังหวัด ปกติงบประมาณจะมาประมาณเดือน พ.ย. ของทุกปี ซึ่งจะไม่ทันกำหนดการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้องภายในวันที่ 10 ของแต่ละเดือน ผมก็จะให้มีการนำเงินงบประมาณด้านอื่นมาจ่ายเป็นเงินเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุไปก่อน องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตรงเวลาทุกเดือน เพราะที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุเป็นที่หนึ่ง ผู้สูงอายุจะต้องมีเงินเบี้ยยังชีพไว้กิน ไว้ใช้ ทุกเดือน”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่สามารถจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีให้กับผู้สูงอายุได้ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ไม่มีผู้สูงอายุมาร้องเรียนอะไร”
(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“พอถึงกำหนดการจ่ายเบี้ยยังชีพปีงบประมาณใหม่ เดือนตุลาคมของทุกปี แต่รัฐบาลยังไม่ได้จัดสรรเงินงบประมาณมาให้องค์การบริหารส่วนตำบล บางองค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังไม่จ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ ก็จะเดือดร้อนเพราะไม่มีเงินไว้ใช้จ่าย แต่สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีจะแก้ไขปัญหาโดยการยืมเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลสำรองจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุไปก่อน เรียกว่า ยืมเงินสะสม ซึ่งตรงนี้เป็นนโยบายการบริหารงานของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล และมีระเบียบหนังสือสั่งการของท้องถิ่นกำหนดให้สามารถนำเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลไปจ่ายได้ ทำให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพตรงเวลา จึงไม่เกิดปัญหาในเรื่องผู้สูงอายุไม่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพฯ และเมื่อได้รับจัดสรรเงินงบประมาณมาแล้วก็จะนำเงินงบประมาณนี้คืนเข้าไปในงบประมาณของท้องถิ่นที่สำรองจ่ายไป”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุผ่านบัญชีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์โดยจ่ายก่อนวันที่ 10 ของทุกเดือน หลังวันที่ 10 ผู้สูงอายุสามารถไปถอนเงินเบี้ยยังชีพใช้ได้แน่นอน และเมื่อธนาคารนำเงินเข้าบัญชีผู้สูงอายุแล้ว จะแจ้งให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลทราบ นักพัฒนาชุมชนก็จะบอกให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตนเองทราบ กรณีที่จะมีการจ่ายไม่ทันวันที่ 10 จะมีปัญหาเฉพาะการจ่ายครั้งแรกเนื่องจากอาจมีปัญหาเลขที่บัญชีของผู้สูงอายุไม่ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นเฉพาะบางคน ธนาคารจะแจ้งว่าโอนเงินเข้าบัญชีบางคนไม่ได้ ก็จะมีการติดต่อไปที่ผู้สูงอายุเพื่อขอเลขที่บัญชีที่ถูกต้อง และแจ้งไปที่ธนาคารให้แก้ไขเลขที่บัญชีอีกครั้ง”

(ชาญณรงค์ สุขอัม. 2554: สัมภาษณ์)

“ก่อนวันที่ 10 ตุลาคม เมื่อนักพัฒนาชุมชนโอนเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีผู้สูงอายุแล้ว ก็แจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประกาศผ่านเสียงตามสายให้ผู้สูงอายุในหมู่บ้านทราบว่า ได้มีการโอนเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีผู้สูงอายุแล้ว”

(ประสาร คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“เมื่อนักพัฒนาชุมชนโอนเงินเข้าบัญชีผู้สูงอายุแล้ว จะแจ้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้แจ้งลูกบ้าน ผมก็ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านว่า เงินเข้าแล้ว”
(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี.2555 : สัมภาษณ์)

“เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลโอนเงินให้ผู้สูงอายุแล้ว ผมจะวิ่งบอกผู้สูงอายุว่าเงินเข้าแล้ว เจอใครก็บอก เพื่อให้เขาบอกปากต่อปาก ผมบอกป้าทุกเดือนป้าเขาก็จะบอกต่อ”
(เอกพันธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน เพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นอันดับ 1 ถึงแม้ในช่วงต้นปีงบประมาณ เดือนตุลาคมของทุกปี จะยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากคลังจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลก็จะนำเงินงบประมาณคงเหลือของปีก่อนมาจ่ายให้กับผู้สูงอายุภายในกำหนดเวลา กรณีจะจ่ายไม่ทันวันที่ 10 จะมีเฉพาะกรณีเป็นการจ่ายครั้งแรก สำหรับผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพในปีแรก เนื่องจากเลขที่บัญชีไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจเกิดขึ้นเฉพาะบางคนเท่านั้น และเมื่อโอนเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีผู้สูงอายุแล้วจะแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบ ซึ่งวิธีการประชาสัมพันธ์หลักๆ ก็คือ ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุบอกปากต่อปาก จะได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง

2.7 สรุปผลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

ก่อนเดือนพฤศจิกายนของทุกปี องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ โดยการขอรายชื่อผู้สูงอายุจากทะเบียนราษฎร และระบุช่วงอายุ 59 ปี และจะมีอายุครบ 60 ปี ในปีงบประมาณถัดไป ระบุเฉพาะผู้ที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตพื้นที่ของตำบลปรานบุรี เพื่อนำมาตรวจสอบว่ามีผู้ที่ขาดคุณสมบัติที่จะไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ วิธีการตรวจสอบมีหลายวิธี การตรวจสอบจากฐานข้อมูลกลางผู้รับบำนาญของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น แต่วิธีที่ดีที่สุดก็คือ การสอบถามจากผู้สูงอายุโดยตรง หรือสอบถามกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ที่สุด การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นของ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นการดำเนินการตามที่ระเบียบฯกำหนด ต่อมาประมาณเดือนพฤศจิกายนของทุกปีก็จะประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุจัดเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน และมาลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพในวัน เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด โดยจะแจ้งล่วงหน้าก่อนถึงวันที่รับลงทะเบียนประมาณ 15-30 วัน วิธีการประชาสัมพันธ์มี 2 วิธีหลักๆ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปแจ้งผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามหมู่บ้านของตนตามบัญชีรายชื่อ และให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่าน

เสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ขั้นตอนการลงทะเบียน และยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลมีวิธีการการรับลงทะเบียนโดยในช่วงแรกในปีงบประมาณ 2553 เริ่มมีนโยบายให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปให้บริการลงทะเบียนผู้สูงอายุที่ศาลาหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เนื่องจากมีจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวนมาก จึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ ในปีงบประมาณ 2554 เป็นต้นมา เนื่องจากผู้สูงอายุรู้ถึงสิทธิประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับเบี้ยยังชีพแล้ว ประกอบกับมีจำนวนผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพไม่มาก จึงให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียน เมื่อครบกำหนดการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ จะดำเนินการปิดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไปที่บอร์ดของสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล และนำประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปิดประกาศที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และแจ้งให้ผู้มีสิทธิในหมู่บ้านทราบ การปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เพื่อให้มีการคัดค้านกรณีผู้สูงอายุที่ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีรายได้ประจำจากรัฐ เช่น ข้าราชการบำนาญ สำหรับระยะเวลาการคัดค้านคือ 15 วัน กรณีไม่มีผู้ใดคัดค้าน ก็จะส่งรายชื่อผู้สูงอายุเพื่อขอเงินงบประมาณ และแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไปทั้งหมด เตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมเงินสดที่ใช้ในการเปิดบัญชี จำนวน 100 บาท มาเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลได้เชิญเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มาให้บริการเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อถึงปีงบประมาณถัดไปประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี จะดำเนินการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ ตามระเบียบฯ มีวิธีการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุ 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 การตรวจสอบประจำปี ปฏิบัติได้ 3 วิธี คือ วิธีที่ 1 ประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายนของทุกปี องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ไปพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านและแจ้งให้ผู้สูงอายุเตรียมสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากมายื่นเอกสารรายงานตัวปีละ 1 ครั้ง และเป็นการพบปะ พูดคุย ไปเยี่ยมเยียนและสอบถามความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ เนื่องจากการจ่ายเบี้ยยังชีพจ่ายผ่านบัญชีเงินฝากของผู้สูงอายุโดยตรง จึงไม่มีโอกาสได้พบผู้สูงอายุโดยตรง วิธีที่ 2 ให้ผู้ใหญ่บ้านลงชื่อรับรองการมีชีวิตของลูกบ้านในหมู่บ้านของตนเอง ในฐานะนายทะเบียนท้องถิ่น ตามบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ปีละ 1 ครั้ง วิธีที่ 3 ขอข้อมูลทะเบียนราษฎรมาตรวจสอบ ซึ่งเป็นการขอข้อมูลระบุช่วงอายุเช่นเดียวกับการขอข้อมูลผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ กรณีที่ 2 การตรวจสอบประจำเดือน เป็นการตรวจสอบระหว่างที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน ตรวจสอบการเสียชีวิตของผู้สูงอายุจากการสอบถามสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือญาติผู้เสียชีวิตมาแจ้งเพื่อขอรับเงินสงเคราะห์ค่าจัดการศพ หากผู้สูงอายุเสียชีวิตพละ 2,000 บาท กรณีมีผู้สูงอายุเสียชีวิตในระหว่างที่มีการตรวจสอบประจำปี หรือเสียชีวิตในระหว่างที่มีการรับเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน หากในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลทราบในภายหลังว่ามีผู้สูงอายุเสียชีวิตและไม่มีการแจ้งการเสียชีวิต

สดง. ได้มีหนังสือสั่งการให้นักพัฒนาชุมชนทำหนังสือเสนอผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อ
รับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุรายที่เสียชีวิต และทำหนังสือเรียกเงินคืนเฉพาะในช่วงที่ผู้สูงอายุได้รับ
เบี้ยยังชีพเสียชีวิตในขณะที่เสียชีวิตแล้ว จากญาติของผู้เสียชีวิต หรือคนที่ดูแลผู้สูงอายุ องค์การ
บริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารให้กับ
ผู้สูงอายุโดยตรงเนื่องจากเป็นมติที่ประชุมของกรรมการผู้สูงอายุในช่วงที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพใน
ระยะแรก ให้จ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุ ไม่เป็นภาระกับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเป็นการ
จ่ายเดือนละ 1 ครั้ง แต่หากจ่ายเป็นเงินสดผู้สูงอายุอาจไม่มารับเงินภายในวันเดียวกันพอสิ้นวันจะต้อง
มีการตรวจนับเงิน ทำบัญชีรับ-จ่าย และเก็บเงินไว้ในตู้নিরภัย เป็นการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบ
ได้ เพราะเงินเข้าบัญชีผู้สูงอายุโดยตรง และไม่เป็นการหาเสียงทางการเมือง เนื่องจากหากจ่ายเป็นเงิน
สดผู้สูงอายุมักจะเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนำเงินมาแจกผู้สูงอายุ ซึ่งในความเป็นจริง
ไม่ใช่ เป็นเงินที่ผู้สูงอายุมีสิทธิที่จะได้รับอยู่แล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดย
องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ถึงแม้ในช่วง
ต้นปีงบประมาณ เดือนตุลาคมของทุกปี จะยังไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณจากคลังจังหวัด องค์การ
บริหารส่วนตำบลก็จะนำเงินงบประมาณคงเหลือของปีก่อนมาจ่ายให้กับผู้สูงอายุภายในกำหนดเวลา
กรณีจะจ่ายไม่ทันวันที่ 10 จะมีเฉพาะกรณีเป็นการจ่ายครั้งแรก สำหรับผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนขอรับเบี้ย
ยังชีพในปีแรก เนื่องจากเลขที่บัญชีไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจเกิดขึ้นเฉพาะบางคนเท่านั้น

3. ความเห็นของผู้สูงอายุเกี่ยวกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของ
องค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอนที่ 3.1 การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 11 คน

ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมา
ลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบเรื่อง
การลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผ่าน 2 ช่องทาง คือ 1. ประกาศเสียงตามสายของหมู่บ้าน 2. สมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้าน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“สำหรับลุง ลุงทำงานอยู่ในสังคมของท้องถิ่นอยู่แล้ว เพราะลุงเป็นอาสาสมัครหมู่บ้าน ก็จะทำ
ข้อมูล ความเคลื่อนไหวของทุกเรื่อง อย่างเรื่องเบี้ยยังชีพเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็
บอกให้เตรียมเอกสารมาให้ และในปัจจุบันนี้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้ามาช่วยเหลือ
เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลทุก
เรื่องให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบ รวมถึงประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน ประชาชนก็จะทราบ
ข่าวสารต่างๆ ทุกเรื่องจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของหมู่บ้านตนเอง”

(จรรยาบรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่มข่าวประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียน 2 ช่องทาง คือ ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน และมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้าน ซึ่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขามีบัญชีรายชื่อผู้ที่มีอายุ 59 ปี ที่จะมีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป ซึ่งรายชื่อนั้นได้มาจากองค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรี และมาแจ้งผู้สูงอายุให้ไปลงทะเบียนประมาณเดือน พฤศจิกายน 2553”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555 : สัมภาษณ์)

“แจ้งประมาณเดือน พ.ย.53 ผ่านช่องทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน และสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลเขามาบอกที่บ้านว่ามีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป นำก็ถ่ายเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไป แล้วสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็รวบรวมเอาไปส่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้ ไม่ต้องไปเอง”

(ทองล้วน เคหะ.2555: สัมภาษณ์)

“แจ้ง ผ่านช่องทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้านเดินมาบอกถึงบ้าน โดยบอกว่าอายุใกล้จะครบ 60 ปี ผู้ที่มีสิทธิจะต้องเป็นชาวบ้านธรรมดา ไม่เป็นผู้ที่มีบำนาญ จะมีการระบุวันที่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาบริการรับลงทะเบียนที่หมู่บ้าน มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบล่วงหน้าก่อนวันลงทะเบียนประมาณ 1 เดือน ผู้สูงอายุมีทะเบียนบ้านอยู่ในหมู่บ้านก็ต้องมาลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้านของหมู่บ้าน และหากผู้สูงอายุไม่วางก็สามารถไปลงทะเบียนที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้เลย และหลักฐานที่ต้องใช้ในการลงทะเบียนผู้สูงอายุต้องเตรียมอะไรไปบ้างก็คือสำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประชาชน และจะได้รับเบี้ยยังชีพคนละ 500 บาท เป็นการแจ้งล่วงหน้า ซึ่งผู้สูงอายุจะรู้อยู่แล้ว ว่าถ้าตนเองอายุใกล้จะถึง 60 ปี ก็จะต้องไปลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ทุกครั้งที่มื่ออะไรเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จะมีการแจ้ง 2 ช่องทางด้วยกันคือ ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน และมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกถึงที่บ้านผู้สูงอายุ”

(แสงว คุนทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะแจ้งข่าวให้ผู้สูงอายุทราบ โดยการประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน และมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกถึงที่บ้านผู้สูงอายุ”

(ศรพล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“แจ้ง หลายช่องทางด้วยกัน คือ หลานยายเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอะไรเขาก็จะมาบอกที่บ้าน และประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน เวลาเมื่อไรเกี่ยวกับผู้สูงอายุทุกอย่าง หลานยายจะขึ้นมอเตอร์ไซด์มาบอกที่บ้านทุกครั้ง บางครั้งเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาขับรถผ่านหน้าบ้าน เขาก็จะตะโกนบอกถ้ามีข่าวอะไรเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพราะสนิทกัน”

(สมพร ปานปรอด.2555 : สัมภาษณ์)

“แจ้ง ผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้าน และมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้านให้ไปลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพ ยายถือเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ของหมู่บ้านนี้ ลูกๆ หลานๆ ทุกคนเขาก็จะเคารพนับถือ”

(สำร่าย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“แจ้ง ประมาณเดือน เม.ย.53 ตอนนั้นอายุ 59 ปี สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตาม และมาบอกผู้สูงอายุที่บ้านว่ามีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

“มีการแจ้ง ผ่านช่องทางเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกเรื่อง หากมีข่าวสารอะไรที่ต้องการประชาสัมพันธ์ก็จะมีประกาศผ่านเสียงตามสายซึ่งก็จะได้รับฟังข่าวสารกันทั้งหมู่บ้าน เป็นเรื่องปกติ แต่หลักๆ หากมีอะไรที่เกี่ยวข้องกับลูกบ้านโดยเฉพาะเจาะจงก็จะมีประธานประชาคมของหมู่บ้าน และเป็นอาสาสมัครของหมู่บ้าน (หมู่ 3) จะเป็นตัวแทนมาแจ้งคนในหมู่บ้านให้ทราบข่าวสารถึงบ้าน เรื่องเบี้ยยังชีพก็เหมือนกันประธานประชาคมฯมาบอกถึงบ้านว่ายายมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และจะต้องเตรียมสำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประชาชน เพื่อใช้ในการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ และวันที่เวลาที่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์มาที่ศาลากลางหมู่บ้าน แต่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มาบอกยาย”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบเรื่องเบี้ยยังชีพ ผ่านประกาศเสียงตามสายของหมู่บ้านช่องทางเดียว สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มาบอกที่บ้าน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“แจ้ง ผ่านช่องทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน แต่ลำโพงเสียงไม่ชัด มันไกล ไม่ได้ยิน แต่ที่ทราบเพราะว่ากรรยายอยู่บ้านทุกวัน ได้พบปะกับเพื่อนบ้านก็จะบอกเรื่องเบี้ยยังชีพฯ ว่าถึงช่วงลงทะเบียนแล้วให้เตรียมเอกสารไปลงทะเบียน แต่สำหรับลงทะเบียนบ้านตอนนั้นยังอยู่กรุงเทพฯ ก็เลยไม่มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้าน”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบเรื่องการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหลักๆ มี 2 ช่องทางด้วยกันคือ ช่องทางที่ 1 ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ช่องทางที่ 2 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน เพื่อนำมาลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพตามวันที่ เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด นอกจากนั้นผู้สูงอายุยังกล่าวอีกว่า นอกจากเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้ว โดยปกติหากองค์การบริหารส่วนตำบลมี

ชาวประจักษ์พันธุ์ให้ประชาชนทราบ ก็จะแจ้งข่าวผ่าน 2 ช่องทางด้วยเช่นกัน แต่มีผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มาแจ้งให้ไปลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ เนื่องจากทะเบียนบ้านไม่ได้อยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี แต่ทราบข่าวการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพจากเพื่อนบ้าน

ขั้นตอนที่ 3.2 การลงทะเบียน และยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ

3.2.1 การให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรก

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 12 คน

ผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรกว่า องค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้าน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาดังนี้

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมารับลงทะเบียนถึงหมู่บ้านของแต่ละหมู่บ้าน ใช้ศาลากลางหมู่บ้านเป็นสถานที่ในการรับลงทะเบียนตามวันที่ได้มีการประกาศไว้ โดยเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมาให้บริการตอนเย็นและให้บริการจนมืด (นอกเวลาราชการ) เนื่องจากผู้สูงอายุกลับจากการทำงานมาถึงบ้านแล้ว เพื่อความสะดวกของผู้สูงอายุ และไม่เสียเวลาราชการ และหากมีกิจกรรมอื่นๆ ก็เช่นเดียวกันเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีจะมาเวลาเย็นอย่างเช่น การทำประชาคมของหมู่บ้าน”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการถึงหมู่บ้าน ใช้ศาลากลางหมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการให้บริการทุกอย่าง รวมถึงใช้เป็นสถานที่ในการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุด้วย เนื่องจากศาลากลางหมู่บ้านเป็นสถานที่ที่เป็นที่ทำการของหมู่บ้าน ใช้ในการจัดประชุมของหมู่บ้าน และเรื่องอื่นๆ อีกมากมายที่เป็นภารกิจของหมู่บ้าน และอยู่ใกล้บ้านนิดเดียว สะดวก เดินไปถึงพอชาลกลับก็มีเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาส่งถึงบ้าน”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรกว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ให้บริการรับลงทะเบียน แต่มาแจ้งให้ผู้สูงอายุจัดเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ที่ใช้ในการลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แจ้งกำหนดการวัน เวลาที่องค์การบริหารส่วนตำบลรับลงทะเบียน และผู้สูงอายุไปลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาดังนี้

“ครั้งแรกที่ไปลงทะเบียน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ 4 ที่เป็นหลานยายเขามาบอกที่บ้าน ว่าให้ยายไปลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ไปประกอบการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพที่นั่น นักพัฒนาชุมชนไม่ได้มาให้บริการที่ศาลาหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ก็ไม่ได้มารับลงทะเบียนที่บ้านยาย แต่จำได้ว่ายายต้องไปลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“ในครั้งแรกที่ลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขามาบอกที่บ้าน ว่าให้เตรียมเอกสารบัตรประชาชนพร้อมสำเนา ทะเบียนบ้านพร้อมสำเนา นำมาไปลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในช่วงวันที่เขารับลงทะเบียน ก็ไปยื่นเอกสารการลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบอกว่าต้องเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน เพื่อใช้ในการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่องค์การบริหารส่วนตำบล”

(จตุวรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“ครั้งแรกที่ลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มาให้บริการที่ศาลากลางหมู่บ้าน แต่นำไปส่งที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่โดยปกติถ้าเป็นผู้สูงอายุคนอื่นเขามีทะเบียนบ้านอยู่ที่นั่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะมารับเอกสารไปส่งที่องค์การบริหารส่วนตำบล และจะมีแบบคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุลงชื่อ”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ครั้งแรกที่ยายลงทะเบียน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขามารับยายที่บ้าน ให้ไปลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพที่องค์การบริหารส่วนตำบล”

(สำรวย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรกว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้งให้จัดเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ที่ใช้ในการลงทะเบียน และให้บริการรับลงทะเบียนตามคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียน ผู้สูงอายุไม่ต้องไปลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาดังนี้

“การลงทะเบียนเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้านโดยที่ฉันไม่รู้ล่วงหน้า ว่าตนเองมีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพหรือยัง พร้อมทั้งขอเอกสารสำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประชาชนของฉันไป พร้อมทั้งให้ลงชื่อในแบบฟอร์มคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ ส่งให้กับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรวบรวมทั้งหมดที่บ้านแล้วนำไปส่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประจำหมู่บ้านเขามาบอกที่บ้านว่าให้เตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านไว้ แล้วต่อมาเขามาที่บ้าน เพื่อนำแบบฟอร์มคำขอลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพมาให้ลงชื่อและนำเอกสารของฉันอย่างละ 1 ใบ ไปส่งให้กับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยที่ฉันไม่ต้องไปเอง”

(ราตรี เพิ่มพูล, สัมภาษณ์ 3 ม.ค.55)

“ครั้งแรกที่ลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มาให้บริการที่ศาลากลางหมู่บ้าน แต่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมารับเอกสารไปส่งที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้โดยที่ผู้สูงอายุไม่ต้องเดินทางไปลงทะเบียนด้วยตนเอง”

(ทองล้วน เคหะ.2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรกว่า จำไม่ได้ว่าครั้งแรกลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพที่ใด ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาดังนี้

“ครั้งแรกที่ลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพ ลุงจำไม่ได้ว่าลงทะเบียนที่ไหน แต่ทุกปีจะมีองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่มาพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกปี ลุงก็ไปยื่นเอกสารลงทะเบียนที่นั่น”

(แสง คุณทวี, สัมภาษณ์ 2 ม.ค.55)

“ตอนลงทะเบียนครั้งแรกจำไม่ได้ว่าที่ไหน แต่ในทุกปีองค์การบริหารส่วนตำบลจะมารับลงทะเบียนต่ออายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกปี”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง.2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรกว่า ผู้สูงอายุไปลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง องค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มาให้บริการรับลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้าน แต่เพียงมาแจ้งให้จัดเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน และกำหนดวัน เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลรับลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่มีผู้สูงอายุบางส่วนให้ความเห็นว่าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการรับลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้าน โดยก่อนที่จะมารับ

ลงทะเบียน มีการประกาศเสียงตามสายให้ผู้สูงอายุจัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในการลงทะเบียน วัน เวลา ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการรับลงทะเบียน แต่ผู้สูงอายุบางคนให้ความเห็นว่า สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการรับลงทะเบียนตามคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ โดยผู้สูงอายุไม่ต้องไป ลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่มีผู้สูงอายุบางส่วนจำไม่ได้ว่าลงทะเบียนครั้งแรกที่ใด

3.2.2 การตรวจสอบเอกสารประกอบการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน ความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน และลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาดังนี้

“ขั้นตอนการลงทะเบียน ก็คือผู้สูงอายุเข้าคิวรับลงทะเบียน กรอกแบบฟอร์มคำขอรับเบี้ยยังชีพ และลงชื่อในคำขอ กรณีที่ผู้สูงอายุเขียนหนังสือไม่ได้เจ้าหน้าที่จะเขียนให้ และให้ผู้สูงอายุพิมพ์ลายนิ้วมือลงในแบบฟอร์ม แนบเอกสารประกอบได้แก่สำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน เพื่อให้เจ้าหน้าที่เก็บไว้เป็นหลักฐานว่าผู้สูงอายุ มีอายุ 60 ปีจริง”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ขั้นตอนการลงทะเบียน พอไปถึงสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็เข้าคิวรับลงทะเบียน ส่งเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ให้กับเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่เขาก็กรอกแบบฟอร์มคำขอรับเบี้ยยังชีพให้ ยายก็ลงลายมือชื่อในคำขอ ยายอายุมากแล้วเขียนหนังสือไม่ค่อยได้ ตาหูไม่ดี ถ้าผู้สูงอายุเขียนหนังสือไม่ได้เขาก็จะให้พิมพ์ลายนิ้วมือลงในแบบฟอร์ม”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ในวันที่ลงทะเบียนก็เตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านไปให้ครบ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะกรอกแบบฟอร์มทุกอย่างให้หมดเลย ผู้สูงอายุมีหน้าที่ลงชื่ออย่างเดียว”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมารับลงทะเบียนที่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มให้ ฉันก็ลงลายมือชื่อในเอกสารแล้วก็ให้เอกสารสำเนาบัตรประชาชน กับสำเนาทะเบียนบ้าน ก็เสร็จเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นเขาก็มาแจ้งให้ไปเปิดบัญชี สะดวกสบายมาก ไม่ต้องไปถึงสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

“วันที่ลงทะเบียนลุงเตรียมสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านไป เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะกรอกแบบฟอร์มให้ลุงหมดทุกอย่าง ลุงลงชื่ออย่างเดียว”

(แสง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ขั้นตอนการลงทะเบียนไม่ยุ่งยาก ถ้าหากผู้สูงอายุเข้าใจว่าต้องใช้เอกสารอะไรบ้าง และเตรียมเอกสารที่ต้องใช้ไปให้ครบ จะได้ไม่เสียเวลา”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายจำได้ว่าครั้งแรกที่ลงทะเบียน ยายเอาเอกสารสำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประชาชนไปให้เจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเขารอกเอกสารให้ยายก็ลงชื่ออย่างเดียว”

(ทรัพย์ แยมศรล. 2555: สัมภาษณ์)

“ตอนที่ผมลงทะเบียนเจ้าหน้าที่เขาจะกรอกรายละเอียดในแบบฟอร์มให้ ผู้สูงอายุลงลายมือชื่อในเอกสาร และส่งเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านให้เจ้าหน้าที่ก็เสร็จเรียบร้อย”

(จตุวรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“ในช่วงที่ยายไปลงทะเบียนยายก็เตรียมสำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านไปยื่นให้เจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่เขาก็ทำเอกสารให้เรายายลงชื่ออย่างเดียว”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“ขั้นตอนการลงทะเบียน ผู้สูงอายุเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านไปอย่างเดียว เจ้าหน้าที่เขากรอเอกสารให้ทุกอย่าง ผู้สูงอายุลงชื่ออย่างเดียว”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุให้ความเห็นเกี่ยวกับเอกสารประกอบการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุพบว่า การลงทะเบียนเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เอกสารที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนประกอบด้วยสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ยื่นให้กับเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียน เจ้าหน้าที่กรอกแบบฟอร์มคำขอรับลงทะเบียนให้ผู้สูงอายุ และให้ผู้สูงอายุลงชื่อในแบบฟอร์มดังกล่าวก็เสร็จสิ้นขั้นตอนการลงทะเบียน

ขั้นตอนที่ 3.3 การประกาศเพื่อให้ผู้สูงอายุทราบว่าเป็นผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน

ผู้สูงอายุ จำนวน 7 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประกาศเพื่อให้ผู้สูงอายุทราบว่าเป็นผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพว่า ไม่ทราบว่าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่ทราบว่ามีการติดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และไม่เห็นมีรายชื่อมาติดที่ศาลากลางหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มาแจ้งว่ามีสิทธิได้เบี้ยยังชีพ แต่เขามอบที่บ้านว่าให้ไปเปิดบัญชีเงินฝากที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากนั้นก็มีเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีเดือนละ 500 บาท”

(แสงว คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายไม่ทราบว่ามีประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และไม่เห็นมีรายชื่อมาติดที่ศาลากลางหมู่บ้าน มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งให้ไปเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหลังจากนั้นก็เงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีแล้ว”

(ศรวล ยอดเกตุ.2555 : สัมภาษณ์)

“ยายไม่ทราบว่ามีประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ แต่ที่ทราบเพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นหลานยายเขาก็มาบอกที่บ้าน ว่ามีชื่อได้รับเงินเบี้ยยังชีพ แต่จะต้องไปเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เพราะเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีของยาย”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่ทราบว่ามีประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ประมาณเดือนกันยายน 2554 ก็มีประกาศผ่านเสียงตามสาย และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็มาบอกที่บ้านว่าให้ไปประชุมพร้อมทั้งเตรียมเอกสารสำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประชาชน และเงินสดจำนวน 100 บาท เพื่อไปเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร ณ ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี ผู้สูงอายุทุกคนที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพ จะไปพร้อมกันที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี เพราะวันนี้จะมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มาให้บริการเปิดบัญชีเงินฝาก โดยผู้สูงอายุไม่ต้องเสียเวลาไปเปิดบัญชีที่ธนาคารอีก”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่ทราบว่ามีประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ หลังจากลงทะเบียนเสร็จจำได้ว่าประมาณเดือน ก.ย.54 เขาก็มีประกาศผ่านเสียงตามสาย และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็มาบอกที่บ้าน ว่าให้เตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านไปอีก 1 ชุด เพื่อไปเปิดบัญชีเงินฝากของ ธกส. ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมีธนาคารมาให้บริการเปิดบัญชีกับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติจะได้เงินเบี้ยยังชีพทุกคนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี จะไปรวมตัวกันที่นั่น”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่ทราบว่ามีประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ยายรู้จักกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขามาบอกและให้ยายเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และเงินสดจำนวน 100 บาท จะมีเจ้าหน้าที่มาให้บริการเปิดบัญชีเงินฝากให้กับผู้สูงอายุที่อบต.”

(สารวย อ่อนนุ่ม.2555: สัมภาษณ์)

“ไม่ทราบว่ามีประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ รู้แต่ว่ามีสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้งว่าให้ไปเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีเจ้าหน้าที่ธนาคารมาให้บริการ พอหลังจากลงทะเบียนเสร็จจำได้ว่าประมาณเดือนกันยายน 54 เขาให้ลุงเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านไปอีก 1 ชุด เพื่อไปเปิดบัญชีเงินฝากของ ธกส. ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมีธนาคารมาให้บริการเปิดบัญชีกับผู้สูงอายุ”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประกาศเพื่อให้ผู้สูงอายุทราบว่า เป็นผู้ที่มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพว่า ทราบว่าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ทราบว่างค์การบริหารส่วนตำบลมีการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้เบี้ยยังชีพที่บอร์ดของ องค์การบริหารส่วนตำบล แต่ไม่ได้ไปดู เพราะถึงอย่างไรสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่าน เสียงตามสาย และเข้ามาบอกที่บ้าน ว่ามีรายชื่อแล้ว ให้ผู้สูงอายุนำสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านถ่ายเอกสารอีก 1 ชุด พร้อมเงินสดอีก 100 บาท เพื่อไปเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ณ ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบล ในวันนั้นผู้สูงอายุทุกคนที่จะมีสิทธิ ได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไปทุกหมู่บ้านจะไปรวมตัวกันที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วน ตำบล เพราะจะมีเจ้าหน้าที่จากธนาคาร มาให้บริการเปิดบัญชี”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

“ทราบว่ามีมีการปิดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุ ณ ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชน ประชาคมของหมู่บ้านมาแจ้งว่าปามีชื่อได้รับเบี้ยยังชีพแจ้งให้ หลังจากนั้นปาก็จะไปเปิดบัญชี”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ทราบว่ามีมีการปิดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้เบี้ยยังชีพ ณ ที่ทำการขององค์การบริหารส่วน ตำบล สามารถไปดูได้ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้าน ว่าเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงิน เบี้ยยังชีพ หลังจากนั้นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็ประกาศเสียงตามสายให้ผู้สูงอายุไปเปิดบัญชี เมื่อเปิดบัญชีเสร็จก็ถ่ายสำเนาสมุดบัญชีที่มีเลขที่บัญชีไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบ”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการประกาศเพื่อให้ ผู้สูงอายุทราบว่า เป็นผู้ที่มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพว่า ไม่ทราบว่างค์การบริหารส่วนตำบลมีการประกาศ รายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และที่บอร์ดศาลา กลางหมู่บ้าน ทราบว่าตนเองมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เมื่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้งให้ เตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมเงินสด จำนวน 100 บาท เพื่อไป เปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จะมาให้บริการเปิดบัญชีที่สำนักงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า ทราบว่างค์การบริหารส่วนตำบล มีการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้เบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ไม่ได้ ไปดู เพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้านว่าให้เตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมเงินสด จำนวน 100 บาท ไปเปิดบัญชีสมุดเงินฝากที่สำนักงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอนที่ 3.4 การตรวจสอบสถานการณ์ชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 12 คน

ผู้สูงอายุ จำนวน 8 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพว่า ทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการรับลงทะเบียนต่ออายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกปี และผู้สูงอายุได้นำเอกสารสำเนาบัตรประชาชนสำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร ไปลงทะเบียนต่ออายุ เพื่อขอรับเบี้ยยังชีพทุกปีด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นการตรวจสอบการมีชีวิต การเปลี่ยนแปลงข้อมูลของผู้สูงอายุกรณีมีการย้ายที่อยู่ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ทุก ๆ ปี ประมาณเดือนสิงหาคม – กันยายน 54 องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีหนังสือแจ้งมาที่บ้านว่าให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีที่ผ่านมา นำหลักฐานสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ มายื่นให้กับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเจ้าหน้าที่จะมาให้บริการที่ศาลากลางหมู่บ้านของผู้สูงอายุทุกหมู่บ้าน ซึ่งตรงนี้ผู้สูงอายุเข้าใจว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจต้องการตรวจสอบการมีชีวิต การเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเอกสารกรณีมีการย้ายที่อยู่ ย้ายทะเบียนบ้านของผู้สูงอายุ”

(สำราล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“ในทุก ๆ ปีจะมีประกาศผ่านเสียงตามสาย และมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้านว่าให้ไปลงทะเบียนต่ออายุสำหรับผู้สูงอายุที่เคยได้รับเบี้ยยังชีพมาแล้ว ที่ศาลากลางหมู่บ้าน ที่ลงทราบเพราะป่าเขาได้รับเงินเบี้ยยังชีพมาก่อนลง โดยในวันนั้นจะต้องเตรียมเอกสารเหมือนที่เคยลงทะเบียนครั้งแรกไปด้วย ได้แก่ สำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีของผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมาให้บริการที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ซึ่งตรงนี้ก็เข้าใจว่าน่าจะเป็นการตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุ”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ป่าทราบว่าการปกครองส่วนตำบลเขาจะมาลงทะเบียนต่ออายุสำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมาแล้ว โดยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขามาบอกที่บ้าน ป่าก็เตรียมเอกสารไปต่ออายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกปี”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ทุกปีเขาจะมีหนังสือจากองค์การบริหารส่วนตำบลส่งมาที่บ้าน ในหนังสือก็จะมีแบบฟอร์มการมอบอำนาจมาให้ด้วย แล้วจะมีการประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน แจ้งให้ผู้สูงอายุไปลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพทุกปี ซึ่งผู้สูงอายุก็ต้องเตรียมเอกสารเหมือนกับการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพครั้งแรก แตกต่างกันที่ไม่ต้องไปที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ไปยื่นที่ศาลากลางหมู่บ้านในวันที่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขามาให้บริการ ประมาณครึ่งวัน ซึ่งตรงนี้นายเข้าใจว่าเป็นการตรวจการมีชีวิตของผู้สูงอายุ ถ้าผู้สูงอายุไม่ไปยื่นเอกสารในวันนี้ ก็ต้องไปยื่นที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าใครไม่ไปยื่นก็จะไม่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีถัดไป”

(ทรัพย์ แยมศรล. 2555: สัมภาษณ์)

“ทุก ๆ ปี องค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะเคลื่อนที่มาพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้าน โดยเขาจะมีหนังสือส่งมาที่บ้านผู้สูงอายุที่เคยได้รับเบี้ยยังชีพ มีประกาศผ่านเสียงตามสาย และมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้านให้เตรียมสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝาก ไปยื่นในวันที่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขามาให้บริการ เข้าใจว่า น่าจะเป็นการตรวจสอบว่าผู้สูงอายุยังมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรี ยังมีชีวิตอยู่ ถ้าใครไม่ไปยื่นก็จะไม่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ”

(แสง, คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ทุก ๆ ปี องค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะเคลื่อนที่มาพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้าน โดยเขาจะมีหนังสือส่งมาที่บ้านผู้สูงอายุที่เคยได้รับเบี้ยยังชีพ มีประกาศผ่านเสียงตามสาย และมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้านให้เตรียมสำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝาก ไปยื่นในวันที่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขามาให้บริการ เพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพในปีถัดไป”

(หิน ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ทุก ๆ ปี จะมีหนังสือจากองค์การบริหารส่วนตำบลส่งมาที่บ้าน ให้มารายงานตัวว่ามีชีวิตหรือไม่ หลักฐานที่ใช้จะเหมือนกับการลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการที่ศาลากลางหมู่บ้าน ผู้สูงอายุทุกคนต้องมารายงานตัวที่ศาลากลางหมู่บ้าน ยกเว้นกรณีผู้สูงอายุไม่ว่างไม่สามารถมารายงานตัวได้ ก็จะต้องไปรายงานตัวที่สำนักงานของอบต.”

(จตุวรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลเขาตรวจสอบการมีชีวิต เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรีจะมีกองทุนผู้สูงอายุ จะตรวจสอบผ่านกรรมการผู้สูงอายุของแต่ละหมู่บ้าน ในหนึ่งหมู่บ้านจะมีกรรมการที่เป็นตัวแทนผู้สูงอายุซึ่งอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกันเองที่จะทำหน้าที่ดูแลในการแจ้งองค์การบริหารส่วนตำบลให้ทราบถึงการเสียชีวิตของผู้สูงอายุ”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 4 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพว่า ไม่ทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการรับลงทะเบียนต่ออายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกปี ผู้สูงอายุไปลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพในปีแรกที่มีคุณสมบัติครบครั้งเดียว หลังจากนั้นก็ไม่เคยไปลงทะเบียนต่ออายุเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพอีกเลย ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ยายลงทะเบียนในปีแรกครั้งเดียว ไม่ทราบ และไม่รู้ว่าจะต้องมีการไปลงทะเบียนเพื่อต่ออายุในการขอรับเงินเบี้ยยังชีพทุกปี หลังจากนั้นก็ไม่เคยไปอีกเลย แต่ก็ได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกเดือน”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“ตรงนี้ไม่ทราบ เพราะเพิ่งจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีแรก จึงไม่รู้ว่ามีการตรวจสอบการมีชีวิตหรือไม่”
(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมนบุรีไม่ได้มาสอบถามเกี่ยวกับการมีชีวิตของผู้สูงอายุ หากผู้สูงอายุเสียชีวิตญาติของผู้เสียชีวิตจะไปแจ้งที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมนบุรี หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรืออาสาสมัครประจำหมู่บ้านจะไปแจ้งที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมนบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลปรางมนบุรีจะเป็นเจ้าภาพงานศพให้ผู้สูงอายุ 1 คีน”
(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ไม่ทราบ ว่าเจ้าหน้าที่เขามีการตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุหลังจากลงทะเบียน และไม่รู้ว่าจะต้องมีการไปลงทะเบียนเพื่อต่ออายุในการขอรับเงินเบี้ยยังชีพทุกปี ยายลงทะเบียนในปีแรกครั้งเดียว หลังจากนั้นก็ไม่เคยไปอีกเลย แต่ปัจจุบันนี้ยายได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกเดือน”
(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพว่า ทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการรับลงทะเบียนต่ออายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกปี และใช้หลักฐานเหมือนกับ การลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพครั้งแรก ซึ่งเป็นการตรวจสอบการมีชีวิต การเปลี่ยนแปลงข้อมูลของผู้สูงอายุกรณีมีการย้ายที่อยู่ และหากผู้สูงอายุไม่ไปลงทะเบียนต่ออายุจะไม่ได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า ไม่ทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการรับลงทะเบียนต่ออายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกปี ผู้สูงอายุไปลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพในปีแรกที่มีคุณสมบัติครบครั้งเดียว หลังจากนั้นก็ไม่เคยไปลงทะเบียนต่ออายุเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพอีกเลย แต่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ก็ยังได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกเดือน และเห็นว่าการตรวจสอบการมีชีวิต หากผู้สูงอายุเสียชีวิตโดยปกติก็จะมีการแจ้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อไปบอกองค์การบริหารส่วนตำบลให้มาเป็นเจ้าภาพงานศพ 1 คีน ซึ่งตรงนี้อีกองค์การบริหารส่วนตำบลก็น่าจะทราบอยู่แล้วหากมีกรณีผู้สูงอายุเสียชีวิต แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียนต่ออายุขอรับเบี้ยยังชีพเข้าใจว่าหากไม่มาลงทะเบียนจะไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป ในขณะที่ผู้สูงอายุไม่เคยมาลงทะเบียนต่ออายุกล่าวว่า หากมีผู้สูงอายุเสียชีวิตก็ต้องมีการแจ้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบและมาเป็นเจ้าภาพงานศพ 1 คีน

ขั้นตอนที่ 3.5 การจ่ายเบี้ยยังชีพ

3.5.1 วิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 19 คน

ผู้สูงอายุ จำนวน 14 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุโดยตรง หรือผู้สูงอายุไปรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสดว่า ต้องการรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสด

ในจำนวนผู้สูงอายุที่ต้องการรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสด มีผู้สูงอายุ จำนวน 9 คน ที่ประสงค์จะไปรับเบี้ยยังชีพที่องค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากไม่สะดวกในการเดินทางไปธนาคาร เพราะไม่มีรถส่วนตัว รถประจำทางก็ไม่มีวิ่งผ่าน เกรงใจลูกหลานให้พาไปรับเงินที่ธนาคารทุกเดือน แต่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ใกล้ การเดินทางสะดวก สามารถเดินทางไปรับเบี้ยยังชีพได้ด้วยตนเอง ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ถ้าเลือกได้ก็ต้องการให้เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเงินสดที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกเดือนก็ได้ จะสะดวกสำหรับผู้สูงอายุมากกว่า เพราะมองว่าความปลอดภัยมันแตกต่างกัน การที่ผู้สูงอายุต้องเดินทางไปถึงธนาคารในเมืองซึ่งอยู่ไกลมันจะทำให้ไม่ปลอดภัยสำหรับชีวิตและทรัพย์สินของผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุ หูตาก็ไม่ดี และปัจจุบันรถราบนท้องถนนมันก็เยอะ อันตราย เสี่ยงต่อการประสบอุบัติเหตุ แต่ถ้าจะให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขานำเงินสดมาให้ผู้สูงอายุถึงบ้านก็เกรงใจเขา เพราะภาระหน้าที่เขาก็มีเยอะ จึงคิดว่าวิธีนี้น่าจะดีที่สุด”

(สุนทร ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ไปรับที่ธนาคารไม่สะดวก เพราะการเดินทางไปธนาคารลำบาก หากสามารถเปลี่ยนเป็นรับเงินสดได้จะสะดวกกว่า โดยไปรับได้ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกเดือน ไม่ต้องให้เจ้าหน้าที่เขานำเงินมาให้ที่บ้านผู้สูงอายุ เพราะจะเป็นภาระเขา ให้ลูกหลานพาไปหรือเดินไปเองก็ได้เพราะอยู่ใกล้บ้านนิดเดียว”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายไปถอนเงินที่ธนาคารทุกเดือน จะให้หลานพาไป (ลูกของน้องสาว) ทุกครั้ง ยายอายุมากแล้ว ลูกทำงานไม่เป็นเวลา รถยนต์ส่วนตัวที่บ้านก็ไม่มี ก็เลยต้องอาศัยหลานให้พาไปทุกเดือน ไปครั้งหนึ่งก็ต้องช่วยค่าน้ำมันรถหลาน 100 บาท ทุกครั้ง เพราะเกรงใจเขา ยายก็จะเหลือเบี้ยยังชีพให้ได้ใช้จริงเดือนละ 400 บาท ทุกเดือน ถ้าเลือกได้ยายขอรับเงินเบี้ยยังชีพเป็นเงินสด โดยไปรับเองที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ต้องมีเจ้าหน้าที่เอาเงินมาให้ถึงบ้านหรอก เพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ใกล้บ้านนิดเดียว ขี้อายไปแบ็บเดียวก็ถึงแล้ว”

(ทรัพย์ แยมศรวล. 2555: สัมภาษณ์)

“ถ้าหากสามารถเลือกรับเป็นเงินสดได้ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็จะสะดวกกว่า เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ใกล้บ้าน การเดินทางก็สะดวก”

(จรัส เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ถ้าสามารถเลือกรับเงินเบี้ยยังชีพเป็นเงินสดได้ ก็ขอรับเป็นเงินสดที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยายเดินทางไปนิดเดียวก็ถึงอยู่ใกล้ เพราะการเดินทางไปธนาคารไม่สะดวก รถโดยสารประจำทางก็ไม่มีต้องอาศัยลูกไป แต่ปัจจุบันลูกเขาขายกล้วยทุกวันไปไหนไม่ค่อยได้ ยายก็ต้องอาศัยคนในละแวกบ้านไป แต่ส่วนใหญ่เขาจะไปเบิกเงินเบี้ยยังชีพกันซ้ำ เพราะเขาพอมีฐานะกัน ไม่เดือดร้อนเหมือนยาย ยายก็ต้องรอ”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“การรับเงินผ่านธนาคารไม่สะดวกสำหรับยาย เพราะธนาคารอยู่ไกล ขับรถไม่ได้ ขับได้เฉพาะมอเตอร์ไซด์ ชีใกล้ๆ หมู่บ้าน แต่จะต้องเป็นตอนกลางวัน เพราะตอนกลางคืนสายตาไม่ดี มองไม่ค่อยเห็นสภาพก็ไม่ค่อยดีด้วย ถ้าสามารถรับเป็นเงินสดที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้จะสะดวกกว่าเพราะอยู่ใกล้”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“รับเงินผ่านธนาคารสำหรับยายไม่สะดวก แต่ก่อนยังมีตาอยู่ด้วยก็จะไปรับกัน 2 คน ตายาย แต่ต่อมาตาเสียชีวิตไปได้ปีกว่าๆ ก็ให้ลูกพาไปรับ แต่ตอนหลังยายก็เลยมอบอำนาจให้ลูกไปรับเงินที่ธนาคารแทน ประมาณ 2-3 เดือน ลูกจะไปเบิกให้ครั้งหนึ่ง ถ้าเงินยายไม่พอใช้ ยายก็จะยืมลูกใช้ไปก่อน พอได้เงินเบี้ยยังชีพมา ก็คืนลูกไป แต่ถ้าเลือกได้ยายขอรับเป็นเงินสดจะสะดวกกว่า เพราะอายุมากแล้ว ไปรับเงินเองไม่ได้ รับที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะสะดวกกว่าเพราะอยู่ใกล้”

(สำรวจ อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“ไปถอนเงินที่ธนาคาร ต้องอาศัยคนในละแวกบ้านไป ถ้าหากสามารถเลือกรับเป็นเงินสดได้ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็จะสะดวกกว่า เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ใกล้บ้าน การเดินทางก็สะดวก”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ถ้ารับเป็นเงินสดได้ก็ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบล ก็จะสะดวกกว่า ไม่ต้องพึ่งพาลูกหลาน ไม่ต้องมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาให้ถึงบ้านหรือ ไม่เอา เพราะว่าเกรงใจเจ้าหน้าที่ต้องวิ่งเอาเงินมาให้”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

ในจำนวนผู้สูงอายุที่ต้องการรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสด มีผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน ที่ประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมาเงินเบี้ยยังชีพมาให้ผู้สูงอายุที่บ้าน เนื่องจากอายุมากแล้วเดินทางไปรับเบี้ยยังชีพที่ธนาคาร หรือไปที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สะดวก เกรงใจลูกหลานให้พาไปรับเบี้ยยังชีพทุกเดือน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่ได้เลือก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลปรากฏมีจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุทุกคน ไม่มีการจ่ายเป็นเงินสด ซึ่งไม่สะดวกกับเรา เนื่องจากการเดินทางไปถอนเงินที่ธนาคารไม่สะดวก เพราะไม่มีรถส่วนตัว จะไปแต่ละครั้งก็ต้องพึ่งพาพี่กับน้องหรือเพื่อนบ้าน รถประจำทางก็ไม่มี เพราะคนส่วนใหญ่มีรถส่วนตัวกันหมดจึงไม่มีรถประจำทาง ถ้าเลือกได้ขอรับเป็นเงินสด

ดีกว่า จะให้ไปรับที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีก็ได้ สะดวกกว่า เพราะอยู่ใกล้ แต่ถ้าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะนำเงินเบี้ยยังชีพมาให้ผู้สูงอายุถึงบ้านเลยก็ยิ่งดีกว่าเพราะว่า ไม่มีรถส่วนตัว”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ขอรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสด โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมาให้ผู้สูงอายุถึงที่บ้านทุกเดือนก็จะดีกว่า เพราะปัจจุบันนี้ลุงตาหูกก็ไม่ดีจะขับมอเตอร์ไซด์ไปเองก็ไม่ได้ เนื่องจากธนาคารอยู่ไกล และไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่าน ต้องอาศัยลูกตลอด เวลาที่ลูกไปตลาดก็จะติดรถไปลงธนาคารด้วย”

(แสง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ปัจจุบันมีปัญหาเรื่องการเดินทาง เพราะยายต้องอาศัยรถคนอื่นเขาไปธนาคารทุกครั้ง บางครั้งก็ให้ค่าน้ำมันเขา เพราะเกรงใจ ถ้ามีเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนำเงินสดมาให้ยายที่บ้านก็จะสะดวกกว่า เพราะอายุมากแล้ว”

(ศรพล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ถ้าเลือกได้ก็อยากจะรับเป็นเงินสด และถ้าจะมีเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลนำมาให้ที่บ้านเลยก็ยิ่งดี เพราะทุกวันนี้นี้จะต้องรบกวนลูกคนที่อยู่ด้วย ให้ไปถอนเงินให้ทุกเดือน”

(สมปอง ตระกูลโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“ถ้าสามารถเลือกรับเป็นเงินสดได้จะดีกว่า และจะดีกว่านี้ ถ้าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะนำเงินมาให้ผู้สูงอายุถึงหมู่บ้าน (ศาลากลางหมู่บ้าน) ทุกเดือน เพราะยายอายุมากแล้ว อีกทั้งการเดินทางไปธนาคารเพื่อไปถอนเงิน ยายก็ต้องอาศัยลูกหลาน ไปเองไม่ได้ธนาคารมันอยู่ไกล อยู่ที่ตลาด อีกทั้งรถโดยสารประจำทางก็ไม่มี เพราะทุกวันนี้ทุกบ้านเขามีรถกันหมด จึงไม่มีรถประจำทางวิ่ง”

(ปอง ตระกูลโทน. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุโดยตรง หรือผู้สูงอายุไปรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสดว่า พอใจกับการรับเบี้ยยังชีพผ่านธนาคาร ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ประสงค์ที่จะขอรับผ่านธนาคารเหมือนเดิม ไปถอนเงินมาใช้เมื่อไรก็ได้ ไม่กำหนดระยะเวลาอาศัยช่วงเวลาวางไปตลาด ไปซื้อของก็แวะไปรับที่ธนาคาร แต่ถ้ารับเป็นเงินสดต้องไปทุกเดือนเสียค่ารถไปรับอีก ก็จะไม่คุ้มกับค่าน้ำมันรถ และเป็นการรบกวนเจ้าหน้าที่ ควรให้เจ้าหน้าที่เขาได้ไปปฏิบัติงานอื่นๆ จะดีกว่า”

(โสภณ หิมาลี. 2555: สัมภาษณ์)

“ขอรับผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารเหมือนเดิม เนื่องจากไปรับวันไหนก็ได้ แต่ถ้ารับเป็นเงินสดองค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะระบุวันที่ให้ไปรับ ซึ่งจะไม่สะดวกในการเดินทางไปรับ ไม่มีคนพาไป เช่น ถ้าลูกชายไม่ว่างในวันนี้ ก็จะไปรับไม่ได้”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ยายคิดว่ารับเงินเบี้ยยังชีพผ่านธนาคารนี้แหละดีแล้ว เนื่องจากจะให้เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเอาเงินมาให้ที่บ้านจะเป็นการรบกวนเขา เนื่องจากทุกวันนี้เขาก็กงานเยอะอยู่แล้ว เดียวจะถือเป็นบุญคุณกันอีก จึงคิดว่าให้ลูกไปถอนให้ที่ธนาคารนี้แหละสะดวกที่สุดแล้ว”

(สำราล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“การรับเงินเบี้ยยังชีพผ่านธนาคารสำหรับลุง สะดวกอยู่ เพราะว่าขับรถไปเองได้ การโอนเงินเข้าบัญชีให้ผู้สูงอายุเป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะถ้ารับเป็นเงินสด จะเป็นความยุ่งยากกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เพราะจะต้องเก็บเงินสดไว้จ่ายให้กับผู้สูงอายุ จะได้ไม่ต้องรับฟังปัญหาผู้สูงอายุ กรณีเจ้าหน้าที่ไม่ว่าง ดิตราชการ หรือไปงานอื่น ไม่สามารถจ่ายเงินให้ผู้สูงอายุได้ภายในวันที่ 10 ก็จะทำให้ผู้สูงอายุคิดว่าเจ้าหน้าที่อาจนำเงินเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุไปแสวงหาผลประโยชน์ด้านอื่น”

(จัญจวรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“การรับเงินเบี้ยยังชีพผ่านธนาคาร ถือว่าสะดวกสำหรับลุง เพราะลุงขับรถไปรับเองได้ ไม่ต้องพึ่งพาใคร ไปกับป้า 2 คน สะดวกไปรับเมื่อไรก็ได้ ไม่มีระยะเวลาจำกัด ว่าต้องไปรับวันนั้น วันนี้ และเป็นวิธีการที่สะดวกที่สุดสำหรับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลด้วย แต่ถ้ามองการการบริหารส่วนตำบล เขาจะให้ไปรับเงินสด หรือเอาเงินสดมาให้ผู้สูงอายุ ลุงคิดว่าไม่สะดวกกับเจ้าหน้าที่เพราะจะเป็นภาระเขา ต้องเก็บเงินสด ต้องถือเงินสดไว้เพื่อรอให้ผู้สูงอายุไปรับ มันเป็นเรื่องยุ่งยากกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และอีกอย่างหนึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพร้อมและสะดวกในการจ่ายผ่านธนาคารก็งานนี้จะให้เขาทำงานในวิธีการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสะดวกต่อไป”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุโดยตรง หรือผู้สูงอายุไปรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสดพบว่า ต้องการรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสด โดยกลุ่มแรกขอไปรับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เหตุผลว่า อายุมาก ไม่สะดวกในการเดินทางไปธนาคารเพราะไม่มีรถส่วนตัว ไม่มีรถประจำทางผ่าน ไม่มีลูกหลานพาไป หรือเกรงใจลูกหลานให้พาไปรับเงินที่ธนาคารทุกเดือน แต่ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ใกล้ การเดินทางสะดวกสามารถเดินทางไปรับเบี้ยยังชีพได้ด้วยตนเอง และถ้าจะให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลนำเงินเบี้ยยังชีพมาให้ที่บ้านก็จะเป็นภาระกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเนื่องจากมีภารกิจต้องรับผิดชอบมากมายอยู่แล้ว แต่ในขณะที่ผู้สูงอายุอีกกลุ่มหนึ่งที่เลือกรับเป็นเงินสดเหมือนกัน แต่ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำเงินสดมาให้ผู้สูงอายุที่บ้าน ให้เหตุผลว่า อายุมากหุตาไม่ดีจึงขับรถไปเองไม่ได้ การเดินทางไม่สะดวก จะได้ไม่เป็นภาระให้ลูกหลานพาไปธนาคาร หรือพาไปรับเงินที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกเดือน แต่มีผู้สูงอายุส่วนน้อยต้องการรับเบี้ยยังชีพผ่านธนาคารเหมือนเดิม ให้เหตุผลว่า ไม่จำเป็นต้องไปถอนเงินจากธนาคารทุกเดือน ไปเมื่อไรก็ได้ เพราะถ้าไปถอนทุกเดือนจะไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง แต่หากรับเป็นเงินสดจะต้องไปรับทุกเดือน และต้องไปในวันที่เจ้าหน้าที่กำหนด เพราะหากไปหลังจากนั้นอาจจะไม่พบเจ้าหน้าที่เนื่องจากปัจจุบันนี้เจ้าหน้าที่มีภารกิจมากมาย อาจดิตราชการหรือมีภารกิจอื่น

ไม่สามารถจ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุภายในวันที่ 10 ก็จะทำให้ผู้สูงอายุเข้าใจว่าเจ้าหน้าที่นำเงินไปแสวงหาประโยชน์ด้านอื่น และเป็นภาระกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องเก็บเงินสดไว้สำหรับจ่ายให้กับผู้สูงอายุ

3.5.2 การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 17 คน

ผู้สูงอายุจำนวน 10 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุตรงเวลา ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ยายไปรับเบี้ยยังชีพ ประมาณวันที่ 10 ของทุกเดือน ไปทุกครั้งก็ได้รับทุกครั้ง สังเกตว่าประมาณวันที่ 8 เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุก็จะเข้าบัญชีของยายทุกเดือน เพราะเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ยายได้รับ มันมีความจำเป็นกับยายมาก งานรับจ้างเขามันไม่ได้มีทุกวัน ทุกเดือนยายก็ให้ลูกพาไปรับเบี้ยยังชีพที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์”

(ป๋อง ตระกูลโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“จากที่สังเกตเงินเข้าตรงเวลาทุกเดือน ประมาณวันที่ 10 ก็ไปถอนเงินมาใช้ได้แล้ว”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“จำได้ว่าเข้าก่อนวันที่ 10 ของทุกเดือน ยายมอบอำนาจให้ลูกไปถอนเงินที่ธนาคารให้ ไปถอนทุกเดือน ก็ได้ทุกครั้ง”

(ทรัพย์ แยมศรล. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้ตรงเวลาทุกเดือน แต่ไม่ได้ไปถอนทุกเดือน เพราะต้องอาศัยเพื่อนบ้านไป”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้ภายในวันที่ 10 ทุกเดือน เพราะว่ายายไปถอนเงินมาใช้ทุกเดือน”

(สมปอง ตระกูลโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้ภายในวันที่ 8 ทุกเดือน”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้รับเงินเบี้ยยังชีพก่อนวันที่ 10 ของทุกเดือน” (ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้ภายในวันที่ 10 ทุกเดือน พอถึงวันที่ 10 ของแต่ละเดือนไปเบิกเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ธนาคารได้เลย แต่สำหรับลุง ประมาณ 2 เดือน จะไปเบิกครั้งหนึ่ง”

(จตุรวรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้รับเงินเบี้ยยังชีพตรงเวลาทุกเดือน โดยปกติจะไปรับประมาณ 3 เดือนครั้ง”

(ศรล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ให้หลานไปกดเงินให้ทุกเดือน ก็ได้ทุกครั้งสังเกตว่าเงินเบี้ยยังชีพ จะเข้าบัญชีประมาณวันที่ 7 – 8 ของทุกเดือน”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า ไม่ได้สังเกตว่ามีเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีผู้สูงอายุ ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน หรือไม่ เนื่องจากไม่ได้ไปเบิกเงินทุกเดือน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่ได้สังเกตว่าเงินเบี้ยยังชีพ เข้าก่อนวันที่ 10 หรือเปล่า เนื่องจากไม่ได้ไปรับเบี้ยยังชีพทุกเดือน เพราะถ้าไปรับเบี้ยยังชีพทุกเดือนได้มา 500 บ.จะไม่คุ้มกับค่าน้ำมันรถที่จ้างเขาให้พาไปรับเบี้ยยังชีพ เกรงใจลูกหลาน แต่จะไปถอนเงินที่ธนาคารทุก 2-3 เดือน เพื่อประหยัดค่าจ้าง บางครั้งก็ติดรถคนในละแวกบ้าน บางครั้งไปตลาดก็แวะไปรับเบี้ยยังชีพด้วย ไม่ได้ตั้งใจไปรับเบี้ยยังชีพโดยตรง บางครั้งก็จ้างเพื่อนบ้านให้มารับไปถอนเงินเบี้ยยังชีพ ให้ค่าจ้าง 100 บาท เนื่องจากเป็นสินน้ำใจ ไปที่ไรก็ได้ทุก 2 เดือน”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ตรงนี้ไม่ได้สังเกต แต่ไปรับเงินเบี้ยยังชีพที่ไรก็ได้ทุกครั้ง ซึ่งปกติจะถามผู้สูงอายุด้วยกันว่าเงินเบี้ยยังชีพเข้าหรือยัง ประมาณ 4 เดือน ลุงจะไปถอนเงินเบี้ยยังชีพครั้งหนึ่ง เพราะต้องอาศัยลูกไปเวลาที่เขาไปตลาด เพราะธนาคารอยู่ไกล ไม่มีรถโดยสารประจำทาง”

(แสงวณ คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ตามอบอำนาจให้ลูกไปถอนเงินเบี้ยยังชีพแทน ก็ทุกครั้งที่เขาไปรับเงินเบี้ยยังชีพที่ธนาคาร ประมาณ 2 – 3 เดือนครั้งแล้วแต่เขาจะว่าง ก็จะได้เงินทุกครั้ง”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ไปทุกครั้งก็ได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกครั้ง ยายจะไปเบิกเงินประมาณ 2-3 เดือนครั้ง เพราะว่าไม่มีใครพาไป ให้ลูกพาไปทุกครั้ง บางครั้งพี่กับน้องยายที่อยู่บ้านใกล้กัน เขาไปเบิกเงินเบี้ยยังชีพ ยายก็อาศัยเขาไป”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายมอบอำนาจให้ลูกที่อยู่ด้วยไปรับเงินเบี้ยยังชีพให้ เวลาลูกยายไปรับเงินก็ได้เงินมาให้ยายทุกครั้ง 2-3 เดือน เขาจะไปเบิกให้ครั้งหนึ่ง”

(สำราญ อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า โดยปกติองค์การบริหารส่วนตำบลจะจ่ายเบี้ยยังชีพตรงเวลา ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ยกเว้นกรณีเป็นช่วงที่ตรงกับวันหยุดธนาคาร หรือวันหยุดราชการติดต่อกันหลายวัน หรือ

ช่วงต้นปีงบประมาณในเดือนตุลาคม องค์การบริหารส่วนตำบลจะรวบรวมเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุในเดือนพฤศจิกายน รวมเป็น 2 เดือน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ได้ภายในวันที่ 10 ทุกเดือน ยกเว้นในเดือนตุลาคม เป็นช่วงต้นปีงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลจะรวบรวมเบี้ยยังชีพในเดือนพฤศจิกายน เป็น 2 เดือน แต่ป่าไม่เคยไปรับในช่วงนี้ ป่าจะไปรับเบี้ยยังชีพช่วงกลางเดือน หรือปลายเดือน”

(สำรวจ เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุก่อนวันที่ 10 ของทุกเดือน โดยปกติจะได้รับประมาณวันที่ 6-7 ของทุกเดือน ยกเว้นกรณีวันหยุดราชการที่ติดต่อกันหลายวัน หรือเป็นวันหยุดของธนาคาร จะได้หลังวันที่ 10 ซึ่งเป็นส่วนน้อยมาก ในวันที่ 10 ของทุกเดือนถ้าไปกดเงินก็จะได้เลย”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตรงเวลา ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน โดยประมาณวันที่ 7-8 ของทุกเดือนก็สามารถไปรับเงินเบี้ยยังชีพได้แล้ว แต่กลุ่มผู้สูงอายุบางส่วนให้ความเห็นว่า ไม่ได้สังเกตว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพภายในวันที่ 10 ของทุกเดือนหรือไม่ เพราะไม่ได้ไปรับเบี้ยยังชีพทุกเดือนเนื่องจากไม่มีลูกหลานพาไป จึงต้องอาศัยเพื่อนบ้าน หรือมีการมอบอำนาจให้ลูกไปรับเบี้ยยังชีพแทน และไปรับทุกครั้งก็ได้ทุกครั้ง แต่กลุ่มผู้สูงอายุส่วนน้อย ให้ความเห็นว่า โดยปกติองค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพตรงเวลาไม่เกินวันที่ 10 ของเดือน แต่จะมีเฉพาะช่วงต้นปีงบประมาณเดือนตุลาคม หรือมีวันหยุดราชการติดต่อกันหลายวันที่จะมีการจ่ายเบี้ยยังชีพไม่ตรงเวลา คือเกินวันที่ 10 ของทุกเดือน แต่ก็น้อยครั้งจากที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุตรงเวลา ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบที่กล่าวว่า การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเป็นรายเดือน ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน

3.6 สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุเกี่ยวกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี สรุปได้ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบเรื่องการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหลักๆ มี 2 ช่องทางด้วยกันคือ ช่องทางที่ 1 ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ช่องทางที่ 2 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน เพื่อนำมาลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพตามวันที่ เวลาที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด นอกจากนั้นผู้สูงอายุยังกล่าวอีกว่า นอกจากเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้ว โดยปกติหากองค์การบริหารส่วนตำบลมีข่าวประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ก็จะแจ้ง

ชาวผ่าน 2 ช่องทางด้วยเช่นกัน สำหรับการให้บริการรับลงทะเบียน และรับชำระเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพครั้งแรก องค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มาให้บริการลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้านแต่เพียงมาแจ้งให้จัดเตรียมเอกสารที่ใช้ในการลงทะเบียนและกำหนดวัน เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลรับลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุไปลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง บางส่วนไปลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และบางส่วนไปลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้านเนื่องจากเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้าน สำหรับเอกสารที่ใช้ประกอบการลงทะเบียนเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประกอบด้วยสำเนาบัตรประชาชนพร้อมฉบับจริง และสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมฉบับจริง อย่างละ 1 ฉบับ ยื่นให้กับเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียน เจ้าหน้าที่กรอกแบบฟอร์มคำขอรับลงทะเบียนให้ผู้สูงอายุ และให้ผู้สูงอายุลงชื่อในแบบฟอร์มดังกล่าวก็เสร็จสิ้นขั้นตอนการลงทะเบียนผู้สูงอายุไม่ทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และที่บอร์ดศาลากลางหมู่บ้าน ทราบว่าตนเองมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เมื่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้งให้เตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมเงินสด จำนวน 100 บาท เพื่อไปเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จะมาให้บริการเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และในทุกปีองค์การบริหารส่วนตำบลจะมาให้บริการรับลงทะเบียนต่ออายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้าน หลักฐานที่ใช้เหมือนกับการลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพครั้งแรก ซึ่งเป็นการตรวจสอบการมีชีวิต การเปลี่ยนแปลงข้อมูลของผู้สูงอายุกรณีมีการย้ายที่อยู่ และหากผู้สูงอายุไม่ไปลงทะเบียนต่ออายุจะไม่ได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป ในเรื่องของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีผู้สูงอายุโดยตรง แต่ผู้สูงอายุต้องการรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสด โดยให้เหตุผลแตกต่างกันออกไป อาทิเช่น อายุมากหุตาไม่ดีจึงขับรถไปเองไม่ได้ ไม่สะดวกในการเดินทางไปธนาคารเพราะไม่มีรถส่วนตัว ไม่มีรถประจำทางผ่าน ไม่มีลูกหลานพาไป หรือเกรงใจลูกหลานให้พาไปรับเงินที่ธนาคารทุกเดือน แต่ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ใกล้ การเดินทางสะดวกสามารถเดินทางไปรับเบี้ยยังชีพได้ด้วยตนเองจะได้ไม่เป็นภาระให้ลูกหลาน องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตรงเวลา ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน โดยประมาณวันที่ 7-8 ของทุกเดือนก็สามารถไปรับเงินเบี้ยยังชีพได้แล้ว ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุบางส่วนจะไม่ได้สังเกตว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพภายในวันที่ 10 ของทุกเดือนหรือไม่ เพราะไม่ได้ไปรับเบี้ยยังชีพทุกเดือนเนื่องจากไม่มีลูกหลานพาไป จึงต้องอาศัยเพื่อนบ้าน หรือมีการมอบอำนาจให้ลูกไปรับเบี้ยยังชีพแทน แต่ไปรับที่ธนาคารทุกครั้งก็ได้ทุกครั้ง

4. สรุปภาพรวมของขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552

ขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 มีการกำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางการดำเนินงานสำหรับเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน เพราะถือเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกคน โดยมีได้คำนึงถึงฐานะของผู้สูงอายุ จึงสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้โดยง่าย ตามระเบียบดังกล่าว ข้อ 6 กำหนดว่า “ผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ มีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน มีอายุครบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ เป็นผู้รับเงินบำนาญ...” ก่อนเดือนพฤศจิกายนของทุกปี องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ โดยการขอรายชื่อผู้สูงอายุจากทะเบียนราษฎร และระบุช่วงอายุ 59 ปี และจะมีอายุครบ 60 ปี ในปีงบประมาณถัดไป ระบุเฉพาะผู้ที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตพื้นที่ของตำบลปรางบุรี เพื่อนำมาตรวจสอบว่ามีผู้ที่ขาดคุณสมบัติที่จะไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ วิธีการตรวจสอบที่ดีที่สุดก็คือ การสอบถามจากผู้สูงอายุโดยตรง หรือสอบถามกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ที่สุด แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการตามที่ระเบียบกำหนด ต่อมาประมาณเดือนพฤศจิกายนของทุกปีก็จะประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุจัดเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน และมาลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพในวัน เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด โดยจะแจ้งล่วงหน้าก่อนถึงวันที่รับลงทะเบียนประมาณ 15-30 วัน วิธีการประชาสัมพันธ์มี 2 วิธีหลักๆ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปแจ้งผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามหมู่บ้านของตนตามบัญชีรายชื่อ และให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ซึ่งผู้สูงอายุกล่าวว่าทราบข่าวการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพจาก ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้งที่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุเตรียมเอกสารดังกล่าวข้างต้น เพื่อนำมาลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพตามวันที่ เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด และการให้บริการรับลงทะเบียน และยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ ตามระเบียบข้อ 7 กำหนดว่า “ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีให้ผู้ที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไป มาลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อ...โดยมีหลักฐานดังต่อไปนี้ บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายของผู้ยื่นคำขอพร้อมถ่ายสำเนา ทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำขอพร้อมถ่ายสำเนา...” องค์การบริหารส่วนตำบลมีวิธีการการรับลงทะเบียนโดยในช่วงแรกในปีงบประมาณ 2553 เริ่มมีนโยบายให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุที่ศาลาหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เนื่องจากมีจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวนมาก จึงเป็นการอำนวยความสะดวก

ความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ ในปีงบประมาณ 2554 เป็นต้นมา เนื่องจากผู้สูงอายุรู้ถึงสิทธิประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับเบี้ยยังชีพแล้ว ประกอบกับมีจำนวนผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพไม่มาก จึงให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียน ซึ่งผู้สูงอายุกล่าวว่า ไปลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง ผู้สูงอายุบางส่วนลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้านของตนเอง และไปลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้านเนื่องจากเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการรับลงทะเบียน แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการตามระเบียบฯ ดังกล่าว เมื่อครบกำหนดการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลได้ปิดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไปที่บอร์ดของสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลและนำประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปิดประกาศที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และแจ้งให้ผู้มีสิทธิในหมู่บ้านทราบ การปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เพื่อให้มีการคัดค้านกรณีผู้สูงอายุที่ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีรายได้ประจำจากรัฐ เช่น ข้าราชการบำนาญ สำหรับระยะเวลาการคัดค้านคือ 15 วัน กรณีไม่มีผู้ใดคัดค้าน ก็จะส่งรายชื่อผู้สูงอายุเพื่อขอเงินงบประมาณ และแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไปทั้งหมด เตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมเงินสดที่ใช้ในการเปิดบัญชีจำนวน 100 บาท มาเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลได้เชิญเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มาให้บริการเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ 16 กำหนดว่า “ภายใต้...ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปิดประกาศรายชื่อของผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน” ซึ่งขัดแย้งกับความเห็นของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่กล่าวว่า ไม่ทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และที่บอร์ดศาลากลางหมู่บ้าน และเมื่อถึงปีงบประมาณถัดไปประมาณเดือนตุลาคมของทุกปีองค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีก่อน ตามระเบียบฯ ข้อ 10 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและให้ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแสดงการดำรงชีวิตอยู่ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจะแสดงด้วยตนเองหรือให้มีการรับรองของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก็ได้” และวรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบการดำรงชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุดังกล่าว จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร...” มีวิธีการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุ 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 การตรวจสอบประจำปี ปฏิบัติได้ 3 วิธี คือ วิธีที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ไปพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านและแจ้งให้ผู้สูงอายุเตรียมสำเนาบัตรประชาชน สำเนา

ทะเบียนบ้าน และสำเนาสมุดบัญชีเงินฝากมายื่นเอกสารรายงานตัวปีละ 1 ครั้ง และเป็นการพบปะพูดคุย ไปเยี่ยมเยียนและสอบถามความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ เนื่องจากการจ่ายเบี้ยยังชีพผ่านบัญชีเงินฝากของผู้สูงอายุโดยตรง จึงไม่มีโอกาสได้พบผู้สูงอายุโดยตรง วิธีที่ 2 ให้ผู้ใหญ่บ้านลงชื่อรับรองการมีชีวิตของลูกบ้านในหมู่ของตนเอง ในฐานะนายทะเบียนท้องถิ่น ตามบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ปีละ 1 ครั้ง วิธีที่ 3 ขอข้อมูลทะเบียนราษฎรมาตรวจสอบ ซึ่งเป็นการขอข้อมูลระหว่างอายุเช่นเดียวกับการขอข้อมูลผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ กรณีที่ 2 การตรวจสอบประจำเดือนเป็นการตรวจสอบระหว่างที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน ตรวจสอบการเสียชีวิตของผู้สูงอายุจากการสอบถามสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือญาติผู้เสียชีวิตมาแจ้งเพื่อขอรับเงินสงเคราะห์ค่าจัดการศพ หากผู้สูงอายุเสียชีวิตศพละ 2,000 บาท กรณีมีผู้สูงอายุเสียชีวิตในระหว่างที่มีการตรวจสอบประจำปี หรือเสียชีวิตในระหว่างที่มีการรับเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน ตามระเบียบฯ ข้อ 14 กำหนดว่า “กรณีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสิ้นสุดลง ให้ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งรับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับผู้เสียชีวิตได้ทันที” หากในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลทราบในภายหลังว่ามีผู้สูงอายุเสียชีวิตและไม่มีแจ้งการเสียชีวิต สดง.ได้มีหนังสือสั่งการให้นักพัฒนาชุมชนทำหนังสือเสนอผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุรายที่เสียชีวิต และทำหนังสือเรียกเงินคืนเฉพาะในช่วงที่ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพเสียชีวิตในขณะที่เสียชีวิตแล้ว จากญาติของผู้เสียชีวิต หรือคนที่ดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่กล่าวว่า ทราบว่าตนเองจะต้องเตรียมเอกสารไปลงทะเบียนต่ออายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกปี ซึ่งเป็นการตรวจสอบการมีชีวิต และผู้สูงอายุเข้าใจว่า หากไม่ไปลงทะเบียนต่ออายุจะไม่ได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยกล่าวว่า ไม่ทราบว่าตนเองจะต้องไปลงทะเบียนต่ออายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้าน ผู้สูงอายุไปลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพในปีแรกที่มีคุณสมบัติครบครั้งเดียว หลังจากนั้นก็ไม่เคยไปลงทะเบียนต่ออายุเพื่อขอรับเบี้ยยังชีพอีกเลย แต่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ก็ยังได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกเดือน และเห็นว่าการตรวจสอบการมีชีวิต หากผู้สูงอายุเสียชีวิตโดยปกติก็จะมีแจ้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกองค์การบริหารส่วนตำบลให้มาเป็นเจ้าภาพงานศพ 1 คืน ซึ่งตรงนี้อีกการบริหารส่วนตำบลก็น่าจะทราบอยู่แล้ว แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการตามระเบียบฯ ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามระเบียบฯ ข้อ 13 กำหนดว่า “การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ...ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ...” องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารให้กับผู้สูงอายุโดยตรง ไม่มีการจ่ายเป็นเงินสด เนื่องจากเป็นมติที่ประชุมของกรรมการผู้สูงอายุในช่วงที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพในระยะแรก ให้จ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุ ไม่เป็นภาระกับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากการจ่ายเดือนละ 1 ครั้ง แต่หากจ่ายเป็นเงินสดผู้สูงอายุอาจไม่มารับเงินภายในวันเดียวกันพอสิ้นวันจะต้องมีการตรวจนับเงิน ทำบัญชีรับ-จ่าย และเก็บเงินไว้ในตู้নিরภัย เป็นการบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพราะเงินเข้าบัญชีผู้สูงอายุโดยตรง และไม่เป็นการหาเสียงทางการเมือง เนื่องจากหากจ่ายเป็นเงินสดผู้สูงอายุมักจะเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนำเงินมาแจกผู้สูงอายุ ซึ่งในความเป็นจริง

ไม่ใช่ เป็นเงินที่ผู้สูงอายุมีสิทธิที่จะได้รับอยู่แล้ว แต่ขัดแย้งกับความเห็นผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสด โดยให้เหตุผลแตกต่างกันออกไป อาทิเช่น อายุมากหุตาไม่ดีจึงขับรถไปเองไม่ได้ ไม่สะดวกในการเดินทางไปธนาคารเพราะไม่มีรถส่วนตัว ไม่มีรถประจำทางผ่าน ไม่มีลูกหลานพาไป หรือเกรงใจลูกหลานให้พาไปรับเงินที่ธนาคารทุกเดือน แต่ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ใกล้ การเดินทางสะดวกสามารถเดินทางไปรับเบี้ยยังชีพได้ด้วยตนเองจะได้ไม่เป็นภาระให้ลูกหลาน จากข้อมูลของผู้สูงอายุแสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเหตุผลขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จ่ายเบี้ยยังชีพผ่านธนาคาร และต้องการให้มีการจ่ายเป็นเงินสด วันที่องค์การบริหารส่วนตำบลการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามระเบียบฯ ข้อ 13 กำหนดว่า “การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิ ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจ่าย...เป็นรายเดือน ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน” โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ถึงแม้ในช่วงต้นปีงบประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี จะยังไม่ได้ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากคลังจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลก็จะนำเงินงบประมาณคงเหลือของปีก่อนมาจ่ายให้กับผู้สูงอายุภายในกำหนดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้สูงอายุที่กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตรงเวลา ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน โดยประมาณวันที่ 7-8 ของทุกเดือนก็สามารถไปรับเงินเบี้ยยังชีพได้แล้ว ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุบางส่วนจะไม่ได้สังเกตว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพภายในวันที่ 10 ของทุกเดือนหรือไม่ เพราะไม่ได้ไปรับเบี้ยยังชีพทุกเดือนเนื่องจากไม่มีลูกหลานพาไป จึงต้องอาศัยเพื่อนบ้าน หรือมีการมอบอำนาจให้ลูกไปรับเบี้ยยังชีพแทน แต่ไปรับที่ธนาคารทุกครั้งก็ได้ทุกครั้ง แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการตามระเบียบฯกำหนด

ส่วนที่ 3 การศึกษาเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่รับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติสรุปได้ดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 ด้านโครงสร้างระบบราชการ

1.1 วัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกำหนดขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณค่า มีเกียรติภูมิ คงศักดิ์เป็นมนุษย์ มีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน มีชีวิตอยู่กับครอบครัวได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

1.1.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่า ทราบวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กำหนดมาเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้

ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขโดยไม่ต้องรบกวนลูกหลาน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่มีคนดูแล เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“รัฐบาลชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ก็คือ จ่ายให้กับผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีทุกคน ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ผู้รับบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดที่ได้รับในลักษณะเดียวกันเป็นเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ และจะได้รับเบี้ยยังชีพ 500 บาท/เดือน เท่ากันทุกคน” (เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“ทราบ เนื่องจากเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ นโยบายเบี้ยยังชีพกำหนดมาเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ไม่มีรายได้อื่น เป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งทำให้ผู้สูงอายุลดรายจ่ายจะเก็บหรือใช้แล้วแต่ผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีรายได้”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

“นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นนโยบายสาธารณะที่มีประโยชน์กับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก อยากให้ประชาชนมีจิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะผู้สูงอายุ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรี ถือว่าเป็นนโยบายสาธารณะที่จะต้องทำ ให้ความสำคัญกับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นอันดับ 1 เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตอยู่ในวันข้างหน้าอย่างมีความสุข”

(บำรุง ตรีเพชร.2555 : สัมภาษณ์)

“นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้ มีเงินไว้ใช้จ่าย เพราะผู้สูงอายุบางคนไม่มีบุตรหลานดูแล ปัจจุบันผู้สูงอายุได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกคน ยกเว้นผู้ที่ไปราชการบำนาญ เป็นการดูแลอย่างทั่วถึง ถึงแม้ปัจจุบันนี้ผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพจะมีจำนวนไม่มากนัก แต่ในอนาคตจะมีบุคลากรที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพมากขึ้น แต่รัฐบาลเขาก็ดูแลดีทุกคน เขาเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ”

(ธนชัย คงกระเรียน.2555 : สัมภาษณ์)

“นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุข โดยให้เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกคนเดือนละ 500 บาท ถือเป็นนโยบายรัฐบาลที่ดีมาก เพราะผู้สูงอายุบางคนลูกไม่ได้ให้เงินพ่อแม่ใช้ ผู้สูงอายุจะมีเงินใช้ในแต่ละเดือน ทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตอยู่ในวันข้างหน้า”

(นกหวีด เพชรนิล.2555 : สัมภาษณ์)

“นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้จากรัฐบาลไม่สามารถทำมาหากินเองได้ เพื่อให้มีเงินไว้ใช้จ่ายเดือนละ 500 บาท”

(สมนึก หิมาลี.2555 : สัมภาษณ์)

“นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ได้รับเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท โดยผู้สูงอายุจะต้องไม่มีรายได้ ไม่สามารถทำกินเองได้ เพื่อจะได้ไม่ต้องรบกวนลูกหลาน และให้ผู้สูงอายุไว้สำหรับใช้จ่ายในเวลาที่เป็น”

(ประสาร คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี มีเงินค่าครองชีพคนละ 500 บาท/เดือน ถึงไม่เพียงพอก็สามารถช่วยผู้สูงอายุได้ เป็นนโยบายที่ดี ถ้าคนที่เป็นบ้านาญจะไม่ได้ ก็จะไม่มียศได้รับเงินเบี้ยยังชีพ”

(ธีรศักดิ์, สัมภาษณ์ 3 ม.ค.55)

“นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เงินผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาท ไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ใช้จ่ายยา ใช้อ้าว ใช้อับข้าว”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เกิดขึ้นก็เพราะว่ารัฐบาลต้องการที่จะกลับมาดูแลผู้สูงอายุ ให้มีเงินเลี้ยงชีพไว้สำหรับใช้จ่ายทุกเดือนๆ ละ 500 บาท โดยให้ทุกคนที่เป็นผู้สูงอายุ ตอบแทนให้กับผู้สูงอายุทุกคนทั่วประเทศ ทุกหมู่บ้าน”

(เอกพันธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่า ทราบว่าวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกำหนดมาเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ผู้รับบำนาญ เบี้ยหวัดบำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดที่ได้รับในลักษณะเดียวกันเป็นเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำเพื่อให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขโดยไม่รบกวนลูกหลาน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่มีคนดูแล เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพ

1.1.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 11 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสรุปได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 7 คน ให้ความเห็นว่า ทราบวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพกำหนดขึ้นมาเพราะรัฐบาลเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีทุกคน แต่จะต้องไม่มีรายได้จากทางอื่น และไม่เป็นข้าราชการบำนาญ ไม่แบ่งแยกฐานะ เพราะผู้สูงอายุไม่มีรายได้ ทำมาหากินไม่ไหว และบางคนลูกหลานไม่ดูแล เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ทราบ กำหนดมาเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จนกว่าจะเสียชีวิต”

(โสภณ หิมาสี. 2554: สัมภาษณ์)

“ทราบ นโยบายนี้กำหนดมาเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุไม่มีรายได้ มีแต่รายจ่าย บางคนยากจน บางคนมีลูก ลูกก็มาพึ่งหลานให้เลี้ยงอีก แต่ก็ยังดีที่มีเงินเบี้ยยังชีพ เดือนละ 500 บาท ถึงแม้มันจะไม่พอแต่ก็ยังดี รัฐบาลให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ทราบว่า ถ้ามีอายุ 60 ปี ไม่มีรายได้จากรัฐจะมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาท แต่ก่อนหน้านี้ไม่ทราบ เพราะตนเองยังไม่ถึงสิทธิ์จึงไม่ได้สนใจอะไร และไม่รู้ว่าที่เขาได้รับกันหรือไม่ ได้รับนั้นเป็นเพราะอะไร”

(ประเทือง, สัมภาษณ์ 3 ม.ค.55)

“ทราบว่ารัฐบาลเขาให้เบี้ยยังชีพกับผู้สูงอายุทุกคน ไม่แบ่งแยกว่าเป็นคนรวยหรือคนจน รัฐบาลเขาให้หมด”

(ศรพล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ทราบว่า เขาช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ถึงจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“รัฐบาลเขาเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ด้วยการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้จากทางอื่น และไม่เป็นข้าราชการบำนาญ โดยการจ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทุกคนจะ 500 บาท/เดือน สำหรับผู้สูงอายุที่มี อายุ 60 ปี ทั้งถึงทุกคน ไม่ลำเอียง เพราะปัจจุบันค่าครองชีพมันแพงขึ้น ผู้สูงอายุไม่มีเงินซื้อของเยอะๆ ปัจจุบันหนักลูก 10 บาทแล้ว ผู้สูงอายุบางคนลูกหลานไม่เลี้ยง ไม่ดูแลก็มีเยอะ”

(จรรยาพรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“รัฐบาลเขาให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุโดยการให้เงินเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงอายุทำมาหากินไม่ไหวแล้ว”

(สำราญ อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 4 คน ให้ความเห็นว่า ไม่ทราบวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพ ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่ออะไร แต่ทราบถึงคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ อายุ 60 ปี และไม่มีรายได้ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ลืมนึกว่า เขาจะให้เงินเบี้ยยังชีพกับผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี และไม่มีรายได้ แต่ไม่รู้ว่าทำไมรัฐบาลเขาถึงให้”

(แสวง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่รู้ว่าจะทำไม่รัฐบาลถึงให้ แต่รู้ว่าอายุ 60 ปีแล้ว ต้องได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ”

(จรัส เคะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่ทราบว่าจะทำไม่รัฐบาลถึงให้ แต่รู้ว่าในอดีตจะมีการคัดเลือกเฉพาะผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนถึงจะมีสิทธิได้รับ แต่ปัจจุบันนี้อายุ 60 ปี ก็ได้ทุกคน ยายได้ครั้งแรกตอนอายุ 69 ปี”

(สมพร ปานปรอด.2555 : สัมภาษณ์)

“ไม่รู้ว่าจะทำไม่รัฐบาลเขาถึงให้ ให้เพื่ออะไร แต่รู้ว่ากลุ่มคนที่มีอายุ 60 ปี จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกคน”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่า ทราบว่ารัฐบาลกำหนดนโยบายเบี้ยยังชีพขึ้นมาเพราะเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ทุกคน แต่จะต้องไม่มีรายได้จากทางอื่น และไม่เป็นข้าราชการบำนาญ ไม่แบ่งแยกฐานะ โดยให้เงินช่วยเหลือ 500 บาท/เดือน เพราะผู้สูงอายุไม่มีรายได้ ทำมาหากินไม่ไหว บางคนลูกหลานไม่ค่อยดูแล เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยไม่ทราบเหตุผลว่าทำไมรัฐบาลถึงให้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ทราบว่าผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพจะต้องมีอายุ 60 ปี และไม่มีรายได้ มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพพอสมควร แต่ก็ไม่ทราบทั้งหมด สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่ทราบวัตถุประสงค์ แต่ก็ทราบสิทธิว่าผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพต้องมีอายุ 60 ปี และไม่มีรายได้จากรัฐ

1.1.3 สรุปความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวทราบถึง วัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่า กำหนดมาเพื่อสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ให้มีเงินไว้ใช้จ่ายเดือนละ 500 บาท โดยเหตุผลที่ว่าผู้สูงอายุแต่ละคนมีสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น ไม่มีรายได้ทำกินไม่ไหว ไม่มีลูกหลานดูแล เป็นต้น ให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมากขึ้น และให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่เป็นภาระกับลูกหลานและสังคม

1.2 คุณสมบัติผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ กำหนดว่าผู้ที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพต้องมีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เป็นผู้รับเงินบำนาญ ผู้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ

1.2.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพว่า ทราบว่าคุณสมบัติผู้ที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้กำหนดไว้ชัดเจน ก็คือมีอายุครบ 60 ปี ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ผู้ที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพ ก็คือจะต้องมีอายุครบ 60 ปี ไม่มีรายได้อื่นใดจากรัฐ ได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน คนละ 500 บาท/เดือน มีระเบียบกำหนดไว้ชัดเจน ถือเป็นสิทธิที่ผู้สูงอายุทุกคนต้องได้รับ ถือเป็นความยุติธรรมในสังคม จึงไม่มีปัญหาในการนำไปปฏิบัติ มีความชัดเจนในต้นนโยบาย และในปัจจุบันนี้กำหนดให้มีการลงทะเบียนในช่วงที่มีอายุ 59 ปี เพื่อที่เมื่ออายุครบ 60 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพทันที”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีทุกคน ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ผู้รับบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดที่ได้รับในลักษณะเดียวกันเป็นเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ และจะได้รับเบี้ยยังชีพ 500 บาท/เดือน เท่ากันทุกคน”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

“ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพทั้งหมด ไม่ว่ายากดีมีจน หรือร่ำรวย แต่ยกเว้นผู้ที่ได้รับบำนาญ ฉะนั้นการตรวจสอบคุณสมบัติจะง่ายขึ้นกว่าเดิม”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพต้องมีอายุ 60 ปี ได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกคน ยกเว้นผู้ที่ป็นข้าราชการบำนาญ เป็นการดูแลอย่างทั่วถึง รัฐบาลเขาก็ดูแลดีทุกคน เขาเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ”

(ธนชัย คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกคน ยกเว้นผู้ที่ป็นข้าราชการบำนาญ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุข โดยให้เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกคนเดือนละ 500 บาท ถือเป็นนโยบายรัฐบาลที่ดีมาก”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาล เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ไม่มีรายได้ประจำจากรัฐบาล เพื่อให้มีเงินไว้ใช้จ่ายเดือนละ 500 บาท”

(สมนึก หิมาลี. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ได้รับเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท โดยผู้สูงอายุจะต้องลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพตั้งแต่อายุ 59 ปี และจะต้องไม่มีรายได้จากรัฐ”

(ประสาร คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี มีเงินค่าครองชีพ คนละ 500 บาท/เดือน ถึงแม้เพียงพอก็สามารถช่วยผู้สูงอายุได้ เป็นนโยบายที่ดี ถ้าคนที่เป็นบำนาญจะไม่ได้ เขาไม่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ”

(ธีรศักดิ์ ยอดศาลี. 2555: สัมภาษณ์)

“คุณสมบัติของผู้สูงอายุที่จะมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ ต้องมีอายุ 60 ปี ไม่เป็นข้าราชการบำนาญ เพื่อให้มีเงินไว้ใช้จ่ายเดือนละ 500 บาท สำหรับปัญหานี้ผู้สูงอายุก็เข้าใจ ซึ่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะทราบว่าผู้สูงอายุคนใดเป็นข้าราชการบำนาญ”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“ถ้าอายุ 59 ปี ก็ให้รับมาลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพ พออายุครบ 60 ปี ก็จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพทันที เดือนๆ ละ 500 บาท ยกเว้นคนที่เป็นบำนาญไม่ได้”

(เอกพันธ์ คงนิล. 2555 : สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพว่า นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุปัจจุบันได้กำหนดคุณสมบัติผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพไว้อย่างชัดเจน ง่ายต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ จะต้องอายุครบ 60 ปี และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสิทธิที่ผู้สูงอายุทุกคนได้รับ เป็นนโยบายที่มีความยุติธรรม โดยในปัจจุบันนี้มีการกำหนดให้ผู้ที่มีอายุ 59 ปี มาลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพล่วงหน้า เมื่อถึงปีงบประมาณที่มีอายุ 60 ปี เดือนตุลาคม จะได้รับเบี้ยยังชีพทันที

2.1.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 11 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพว่า ทราบถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คือ มีอายุ 60 ปี และไม่มีรายได้ประจำจากรัฐ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ทราบ กำหนดมาเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จนกว่าจะเสียชีวิต”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ชัดเจน จากการฟังจากข่าวในโทรทัศน์ ป้าเข้าใจว่าคุณสมบัติของผู้สูงอายุต้องมีอายุ 60 ปีทุกคน ผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ 500 บาท คนรวย คนจน ก็ได้รับเบี้ยยังชีพ 500 บาท เท่ากันทุกคน มันเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่ควรจะได้รับ คนจน คนรวยก็จะเอาเงินตรงนี้ไปใช้ประโยชน์แตกต่างกัน”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ทราบว่ามีอายุ 60 ปี ไม่มีรายได้จากรัฐจะมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาท แต่ก่อนหน้านี้ไม่ทราบ เพราะตนเองยังไม่มีสิทธิจึงไม่ได้สนใจอะไร และไม่รู้ว่าเขาได้รับกันหรือไม่ได้รับนั้นเป็นเพราะอะไร”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ลุงรู้แต่ว่า เขาจะให้เงินเบี้ยยังชีพกับผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี และไม่มีรายได้”

(แสง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ทราบว่าเขาช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ถึงจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ทราบว่าเขาให้ผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุนั้นจะต้องไม่มีรายได้จากรัฐบาลอยู่แล้ว จะต้องอายุ 60 ปีขึ้นไปถึงจะได้”

(ทรัพย์ แยมศรล. 2555: สัมภาษณ์)

“รัฐบาลเขาเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ด้วยการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้จากทางอื่น และไม่เข้าราชการบำนาญ โดยการจ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทุกคนๆละ 500 บาท/เดือน สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ทั้งถึงทุกคน ไม่ลำเอียง”

(สมพร ปานโปรด. 2555: สัมภาษณ์)

“รู้ว่าในอดีตจะมีการคัดเลือกเฉพาะผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนถึงจะมีสิทธิได้รับ แต่ปัจจุบันนี้ อายุ 60 ปี ก็ได้ทุกคน ยายได้ครั้งแรกตอนอายุ 69 ปี”

(จรรยาพรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“รู้ว่าอายุ 60 ปีแล้ว ต้องได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ”

(จำรัส เคหะ. 2555 : สัมภาษณ์)

“ทราบคร่าวๆ ว่าผู้สูงอายุต้องมีอายุ 60 ปี ไม่มีรายได้จากรัฐบาล มารู้จักจริงจังตอนลาออกจากงานในปี 2553 และมาลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรี”

(บุญมี นพคุณ. 2555 : สัมภาษณ์)

“รู้ว่ากลุ่มคนที่มีอายุ 60 ปี จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกคน”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555 : สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพว่า ผู้สูงอายุทุกคนทราบว่าผู้ที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจะต้องมีอายุ 60 ปี มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน ยกเว้นผู้ที่เข้าราชการบำนาญไม่มีสิทธิได้รับ ไม่แบ่งแยก

ฐานะราย จน โดยให้เป็นเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท แต่ในขณะเดียวกันมีผู้สูงอายุบางคนไม่ทราบ ว่าถ้าเป็นข้าราชการบำนาญจะไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เข้าใจ คุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ แต่มีผู้สูงอายุบางคนไม่ทราบว่าผู้ที่มีรายได้ประจำจากรัฐจะไม่มี สิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบถึง คุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เพื่อผู้สูงอายุจะได้เข้าใจหากตนเองเป็นผู้ที่ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยัง ชีพเนื่องจากมีรายได้ประจำจากรัฐ และจะได้ช่วยกันตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ที่ลงทะเบียนขอรับเบี้ย ยังชีพในทุกๆ ปี เพื่อมิให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้ที่ไม่มีความสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพ และเพื่อให้ สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ กำหนดว่าผู้ที่มีคุณสมบัติได้รับเบี้ยยังชีพต้องมีสัญชาติ ไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เป็นผู้รับเงินบำนาญ ผู้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ

1.1.3 สรุปความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุเกี่ยวกับคุณสมบัติของ ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่ เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวทราบว่า นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุปัจจุบันได้กำหนดคุณสมบัติ ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพไว้อย่างชัดเจน ง่ายต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ คุณสมบัติ ของผู้ที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ จะต้องอายุครบ 60 ปี และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่น ใดจากรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสิทธิที่ผู้สูงอายุทุกคนได้รับ ไม่แบ่งแยก ฐานะราย จน โดยให้เป็นเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาทเท่ากันทุกคน ถือเป็นนโยบายที่มีความ ยุติธรรม

1.3 สายการบังคับบัญชา

1.3 ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน ให้ความเห็น เกี่ยวกับสายการบังคับบัญชาขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้าง การบริหารงานทั้งหมด 4 กอง ในแต่ละกองจะมีหัวหน้าส่วนเป็นผู้บังคับบัญชา ขึ้นตรงต่อปลัดองค์การ บริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับ ภารกิจการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพอยู่ใน ส่วนความรับผิดชอบของนักพัฒนาชุมชน อยู่ในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีปลัดองค์การ บริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าส่วน งานที่ปฏิบัติจึงเสนอผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะ หัวหน้าส่วน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับชั้นการบัญชา ซึ่งสามารถสะท้อน ความเห็นออกมาได้ดังนี้

“โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีจะมีด้วยกันทั้งหมด 4 กองด้วยกัน ใน แต่ละกองจะมีหัวหน้าส่วนที่รับผิดชอบ ในแต่ละส่วนจะขึ้นตรงต่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี และ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี ภารกิจด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นส่วนงานที่อยู่ในภายใต้ภารกิจ

ของสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรีเป็นหัวหน้าส่วน งานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจะเสนอผ่านปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรี (ในฐานะหัวหน้าส่วน) และจึงจะเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรีได้ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่ได้ขยายกรอบโครงสร้างออกมาเป็นกองสวัสดิการ จึงยังไม่มีหัวหน้าส่วนสวัสดิการ การกิจที่จะต้องปฏิบัติจึงต้องนำเสนอผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรีโดยตรง และปลัดก็จะเสนองานผ่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

“สายการบังคับบัญชาขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นทีมผู้บริหาร มีหน้าที่ กำหนดนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่กลั่นกรอง และนำนโยบายไปปฏิบัติ ฝ่ายนิติบัญญัติ (สภาองค์การบริหารส่วนตำบล) มีหน้าที่ตรวจสอบข้อบัญญัติที่กำหนดแผนการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล การกิจด้านเบี้ยยังชีพอยู่ในสังกัดสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าส่วน เพราะฉะนั้นการกิจด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพจึงขึ้นต่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเสนอผ่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับ”

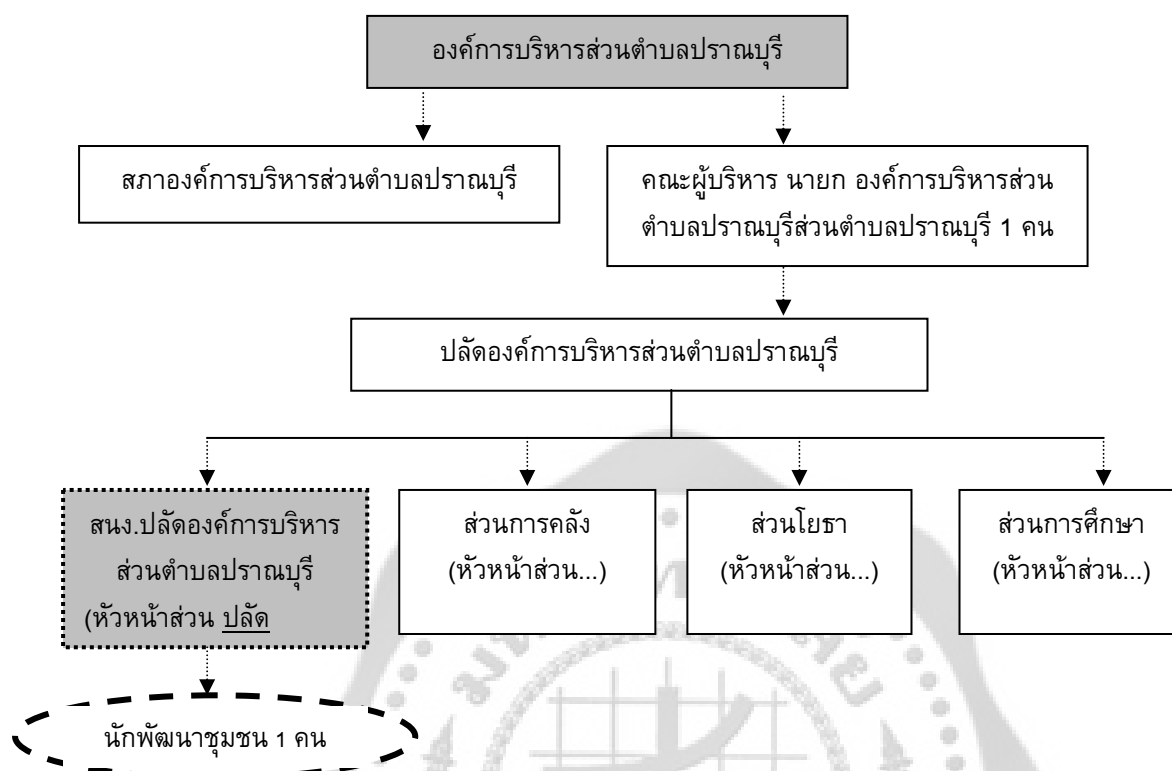
(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“งานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเสนอผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง เนื่องจากท่านให้ความสำคัญกับนโยบายผู้สูงอายุทุกเรื่อง ในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการประชุมเจ้าหน้าที่ทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง ถ้าหากเจ้าหน้าที่คนใดมีปัญหาติดขัดเรื่องใดก็ให้เสนอในที่ประชุม ก็มีการถกเถียงเนื่องจากความเห็นไม่ตรงกันบ้างในที่ประชุมเพราะเป็นเรื่องปกติ เพื่อให้ผู้บริหรจะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาในเรื่องต่างๆ และถ้าหากงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่คนใดในช่วงนั้นมีมาก ก็จะต้องร่วมมือกันช่วยเหลือกันทำงานเป็นทีม”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ ให้ความเห็นเกี่ยวกับสายการบังคับบัญชาขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า สายการบังคับบัญชาขององค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นทีมผู้บริหาร มีหน้าที่ กำหนดนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่กลั่นกรอง และนำนโยบายไปปฏิบัติ องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างการบริหารงานทั้งหมด 4 กอง ในแต่ละกองจะมีหัวหน้าส่วนเป็นผู้บังคับบัญชา ขึ้นตรงต่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับ การกิจการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นส่วนงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของนักพัฒนาชุมชน ภายใต้ภารกิจของสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าส่วนงานที่ปฏิบัติจึงเสนอผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะหัวหน้าส่วน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา สามารถนำเสนอได้ตามภาพด้านล่างนี้

โครงสร้างในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี

ภาพประกอบ 5 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี

1.4 ปัญหาเกี่ยวกับสายการบังคับบัญชา และการประสานงานภายในหน่วยงาน

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับสายการบังคับบัญชา และการประสานงานภายในหน่วยงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่า ในการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไม่มีปัญหาเรื่องสายการบังคับบัญชา และการประสานงานภายใน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารจัดการที่ดี มีการมอบอำนาจหน้าที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่หรือติดราชการอื่นหรือไปอบรม เพื่อไม่ให้เกิดภาระการทำงานของงานหยุดช่วง หรือขาดตอน มีการทำงานเป็นทีม มีการประชุมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกเดือนเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่มีปัญหาเรื่องสายการบังคับบัญชา และการประสานงานภายใน ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานครบ ยกเว้นกรณีที่หัวหน้าส่วนการคลังไม่อยู่/ติดภารกิจข้างนอก เช่น ไปอบรม ในช่วงเวลาที่ต้องมีการวางฎีกาเพื่อให้หัวหน้าส่วนการคลังตรวจสอบ ก่อนที่จะเสนอขออนุมัติเงินงบประมาณจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี จะต้องจัดทำคำสั่งมอบอำนาจรักษาการหัวหน้าส่วนการคลังให้มีอำนาจเกี่ยวกับการควบคุม การตรวจสอบงบประมาณในการขอเบิกเงินในแต่ละเดือน ซึ่งการมอบอำนาจนั้นจะไม่ได้มอบตลอด จะทำเป็นครั้งๆ ไปเฉพาะเวลาที่หัวหน้าส่วนการคลังไม่อยู่เท่านั้น เพื่อให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไม่เกินวันที่ 10 ของเดือน”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม. 2554: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรีไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสายการบังคับบัญชา เวลาที่ผู้ใต้บังคับบัญชาคนไหนงานเยอะ ทุกคนที่ทำงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะช่วยเหลือกัน มีการทำงานเป็นทีม เช่น งานเบี้ยยังชีพ ทุกปีจะมีโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่จะจัดปีละ 1 ครั้ง เพื่อไปพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่ ก็จะมีการประชุมเพื่อแบ่งงานกันรับผิดชอบ ระดมเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลมาช่วยกันทำงาน”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“ทุกครั้งที่มีการจัดโครงการ ผู้บริหารก็จะมีการจัดประชุมเพื่อเตรียมงานทุกครั้ง ผู้ร่วมประชุมจะประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกฯ ทั้ง 2 คน เลขานุการของนายกฯ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน จะมีการแบ่งงานกันรับผิดชอบ โดยให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นเข้ามาร่วมกันทำงาน มีการทำงานเป็นทีม เพราะต้องใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมากในการรับลงทะเบียน แบ่งงานกันรับผิดชอบ”

(ธนชัย คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่มีปัญหาเรื่องสายการบังคับบัญชา และการประสานงาน เพราะผมในฐานะผู้บริหารจะมีการประชุมเจ้าหน้าที่ทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง หากเจ้าหน้าที่คนใดมีปัญหา ดัดขัดภารกิจตรงไหน สามารถเสนอในที่ประชุมและหากภารกิจนั้นกระทบต่อกลุ่มอื่น ก็จะหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้การทำงานผ่านไปได้อย่างดี ร่วมมือกัน”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับสายการบังคับบัญชา และการประสานงานภายในหน่วยงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุว่า ในการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไม่มีปัญหาเรื่องสายการบังคับบัญชา และการประสานงานภายใน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกเดือน ในการปฏิบัติงานหากเจ้าหน้าที่มีปัญหาในเรื่องใด สามารถเสนอในที่ประชุมเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น กรณีหัวหน้าส่วนงานคลังไม่อยู่ ไม่มีใครลงชื่ออนุมัติเบิกจ่ายเงิน ก็จะมีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คนอื่นรักษาราชการแทน เพื่อไม่ให้ภารกิจของการทำงานหยุดช่วง หรือขาดตอน กรณีมีโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ไปพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้าน ก็จะมีการประชุมแบ่งงานกันรับผิดชอบ มีการระดมเจ้าหน้าที่แผนกอื่นมาช่วยกันทำงาน มีการทำงานเป็นทีม

1.5 หลักเกณฑ์การมอบหมายงาน

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการมอบหมายงานโดยดูจากนโยบายที่กำหนดลงมาตรงตามลักษณะงานของตำแหน่งใด ทุกตำแหน่งจะมีการกำหนดลักษณะงานเฉพาะตำแหน่งไว้ และมีการมอบหมายงานให้กับตำแหน่งนั้นรับผิดชอบ เพราะต้องมอบหมายงานให้ตรงกับสายงานวิชาชีพเฉพาะของแต่ละตำแหน่ง โดยผู้บริหาร และผู้บังคับบัญชาเป็น

ผู้ที่มีหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล และช่วยแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เมื่อมีนโยบายรัฐบาลกำหนดลงมา ก็จะดูภาพกว้างของนโยบาย ว่านโยบาย 1,2,3 จะเกี่ยวข้องกับลักษณะงานของตำแหน่งใด ในองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีสายงานที่รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมโดยตรงก็คือ ตำแหน่งนักพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นสายงานวิชาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ก็จะมีการมอบหมายภารกิจตามนโยบายต่างๆ ให้ทำ โดยผู้บริหารมีหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล และนักพัฒนาชุมชนจะต้องมีการบริหารงาน บริหารเวลา ภารกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองอย่างไร เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และหากไม่สามารถปฏิบัติงานให้ทันเวลา ก็จะต้องมีการเสนอ ผู้บังคับบัญชาในการขอผู้ช่วย”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“ไม่ได้ปฏิบัติงานจริง แต่มอบนโยบายว่า กรณีเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นหน้าที่ของนักพัฒนาชุมชน ที่ระบุไว้ว่าเป็นลักษณะงานเฉพาะตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต้องปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ทันเวลา หรือตามกำหนดเวลาที่จะต้องมีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในแต่ละเดือน เพราะถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“เนื่องจากงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของนักพัฒนาชุมชน เป็นลักษณะงานเฉพาะตำแหน่งเกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชน จึงมอบหมายให้นักพัฒนาชุมชนเป็นผู้ปฏิบัติ”

(ธนชัย คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“เนื่องจากงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นภารกิจหลักที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาชุมชน ที่กำหนดไว้ในอยู่ในลักษณะงานเฉพาะตำแหน่ง จึงอยู่ในความรับผิดชอบของนักพัฒนาชุมชน”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการมอบหมายงานโดยดูจากนโยบายที่กำหนดลงมาตรงตามลักษณะงานของตำแหน่งใด ทุกตำแหน่งจะมีการกำหนดลักษณะงานเฉพาะตำแหน่งไว้ เช่น งานสวัสดิการเป็นงานของนักพัฒนาชุมชน เป็นต้น เพราะต้องมอบหมายงานให้ตรงกับสายงานวิชาชีพเฉพาะของแต่ละตำแหน่ง โดยผู้บริหาร และผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล และช่วยแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

1.6 การสนับสนุน การยอมรับฟังความคิดเห็น และช่วยแก้ไขปัญหากแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากผู้ปฏิบัติงานว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุน และให้ความสำคัญกับบุคลากร

ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำแหน่ง รับฟังความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานทุกเรื่อง ไม่ใช่เฉพาะเรื่องเบียดเบียนผู้สูงอายุ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการประชุมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกเดือน เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ทุกคนมีหน้าที่รายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ให้กับผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อปรึกษาหารือหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรทุกฝ่าย ไม่ใช่อำนาจของผู้บริหารในการตัดสินใจฝ่ายเดียว ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ผู้บริหารให้การสนับสนุนเต็มที่ เนื่องจากเป็นนโยบายที่มอบให้ปฏิบัติโดยตรง ผู้บริหารให้ความสำคัญกับคนทุกคน ก่อนสิ้นเดือนผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรีจะมีการจัดประชุมกับพนักงานเป็นประจำทุกเดือน เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาประจำเดือน ซึ่งในการปฏิบัติงานแต่ละงานก็เป็นหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานที่อยู่มากความรับผิดชอบของตนเองว่างานมีปัญหาอะไรบ้าง งานอยู่ขั้นตอนใด เพื่อทุกคนจะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหา เช่น เรื่องเบียดเบียนนักพัฒนาชุมชนจะไม่รู้เรื่องงบประมาณ เรื่องการเงิน การคลัง หรือเรื่องเบียดเบียนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านอื่นจะไม่รู้รายละเอียด ก็จะมีการพูดคุยรายละเอียดของงานในแต่ละคน เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ข้อมูลเหมือนกัน หากกรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่อยู่ในขณะที่มีผู้สูงอายุมาติดต่อ เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในขณะนั้นจะได้อธิบายหรือตอบปัญหาให้กับผู้สูงอายุได้ และจะมีการประชุมใหญ่ตอนสิ้นเดือน”

(ชาญณรงค์ สุทธิ. 2554: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมผู้บริหาร ปลัด และเจ้าหน้าที่ทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง ใครมีปัญหาอะไร ก็ให้พูดในที่ประชุม เพื่อปรึกษาหารือ และหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรทุกคน ไม่ได้ใช้อำนาจของผู้บริหารในการตัดสินใจฝ่ายเดียว”

(ธนชัย คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน อยู่กันแบบเป็นพี่เป็นน้องกัน ช่วยกันทำงานทุกอย่าง อย่างเช่น การจัดงานวันเด็ก ก็จะมีการวางแผนว่าใครรับผิดชอบงานอะไรเป็นหลัก แต่พอถึงเวลาก็ช่วยกัน ไม่มีนายองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีรองนายกฯ ทำงานได้เหมือนกันหมด ไม่แบ่งชั้น ช่วยเหลือกัน”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้บริหารยอมรับฟังข้อเสนอแนะ ทุกครั้งที่มีการประชุมสามารถออกความคิดเห็นได้ หากเป็นการพัฒนาในการทำงานให้ดีขึ้น”

(ประสาร คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา กรณีที่มีการเสนอเพื่อพิจารณา จะให้มีมติที่ประชุมเสียงส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับวิธีการด้านไหนบ้าง กรณีมี 2 ทางเลือก จะต้องมีการอภิปรายว่าถ้าเลือกทางนี้ มีอุปสรรคไหม วิเคราะห์ทางเลือก เพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุด”

(เอกพันธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุน และให้ความสำคัญกับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำแหน่ง รับฟังความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานทุกเรื่อง ไม่ใช่เฉพาะเรื่องเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการประชุมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกเดือน เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าหน้าที่ทุกคนมีหน้าที่รายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรค ให้กับผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อปรึกษาหารือและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรทุกฝ่าย เจ้าหน้าที่ทุกคนสามารถเสนอความคิดเห็นได้ หากเป็นเรื่องการพัฒนาการทำงาน ผู้บริหารไม่ใช้อำนาจในการตัดสินใจฝ่ายเดียว การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ใช้อำนาจในการตัดสินใจ แต่ใช้การประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในการทำงานทุกเรื่อง รวมถึงเรื่องเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ จึงส่งผลต่อความสำเร็จในการนํานโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

1.7 การมอบงาน กรณีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบหลักไม่อยู่ หรือติดราชการ หรือไปอบรม

1.7.1 นักพัฒนาชุมชน ให้ความเห็น ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานภายใน โดยมีการประชุมทุกเดือน ในการประชุมทุกครั้งเจ้าหน้าที่จะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานของตนเองให้ทุกคนได้รับทราบ ว่าอยู่ในขั้นตอนใด จะต้องทำอะไรต่อ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคนได้รับรู้ข้อมูลเดียวกัน ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบหลักไม่อยู่ หรือติดราชการ หรือไปอบรม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นสามารถตอบปัญหาหรือให้คำแนะนำผู้สูงอายุได้ โดยผู้สูงอายุไม่จำเป็นต้องมาติดต่ออีก ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการประชุมใหญ่เดือนสิ้นเดือนเพื่อให้ทุกคนรายงานความก้าวหน้าของงานที่รับผิดชอบ กรณีเรื่องเบี่ยงชีฟเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านอื่นจะไม่รู้รายละเอียดก็จะมีการพูดคุยรายละเอียดของงานในแต่ละคน เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ข้อมูลเหมือนกัน หากกรณีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไม่อยู่ในขณะที่มีผู้สูงอายุมาติดต่อ เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในขณะนั้นจะได้อธิบายหรือตอบปัญหาให้กับผู้สูงอายุได้”

(ชาญณรงค์ สุขอิม.2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชนให้ความเห็นเกี่ยวกับ กรณีผู้สูงอายุไปติดต่อและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงไม่ว่าง ติดงานอื่น หรือไม่มาทำงานว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานภายใน โดยมีการประชุมทุกเดือน ในการประชุมทุกครั้งเจ้าหน้าที่จะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานของตนเองให้ทุกคนได้รับทราบ ว่าอยู่ในขั้นตอนใด จะต้องทำอะไรต่อ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคนได้รับรู้ข้อมูลเดียวกัน ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบหลักไม่อยู่ หรือติดราชการ หรือไปอบรม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นสามารถตอบปัญหาหรือให้คำแนะนำผู้สูงอายุได้ โดยผู้สูงอายุไม่จำเป็นต้องมาติดต่ออีก

1.7.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 14 คน ให้ความเห็นกรณีไปติดต่อและเจ้าหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้รับผิดชอบโดยตรงไม่ว่า ติดงานอื่น หรือไม่มาทำงาน โดยสรุปแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 8 คน ไม่เคยไปติดต่อเจ้าหน้าที่อีกเลย หลังจากที่ได้รับเบี้ยยังชีพ เพราะไม่เคยมีปัญหาเรื่องเบี้ยยังชีพได้รับตรงเวลาทุกเดือน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ ดังนี้

“ไม่เคยไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรีเลย เนื่องจากไม่มีปัญหาเรื่องไม่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ ก็คือไปถอนที่ธนาคารทุกครั้งก็มีเงินเบี้ยยังชีพเข้าทุกเดือน”

(สายฝน รัตนะ.2554: สัมภาษณ์)

“ไม่ทราบ เพราะยังไม่เคยไปติดต่ออีกเลย ตั้งแต่ไปติดต่อเรื่องขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพราะทุกวันนี้เงินเบี้ยยังชีพก็เข้าทุกเดือน ไม่มีปัญหาอะไร ก็เลยไม่ได้ไปติดต่อ”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่ได้ไปติดต่อเลย เพราะไม่มีปัญหาอะไรในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพราะได้ทุกเดือน ไม่เคยมีเงินไม่เข้า”

(แสงวณ คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายไม่เคยไปติดต่ออีกเลย เพราะไม่มีปัญหาอะไรในเรื่องเบี้ยยังชีพ”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่เคยไปติดต่อหลังจากที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพราะได้รับทุกเดือนไม่เคยเกินวันที่ 10”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่เคยไปติดต่อเรื่องเบี้ยยังชีพอีกเลย หลังจากที่ไปลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ ได้ตรงเวลาทุกเดือน”

(สมปอง ตระกรุดโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“ปัจจุบันเรื่องเบี้ยยังชีพก็ไม่มีปัญหาอะไร ได้รับทุกเดือน ก็เลยไม่เคยไปติดต่อเรื่องอื่นๆ จึงไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่เคยไปติดต่ออีก นอกจากไปทำเอกสารเรื่องเบี้ยยังชีพ จึงตอบไม่ได้”

(ราตรี เพิ่มพูล.2555 : สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 6 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับกรณีไปติดต่อและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงไม่ว่า ติตงานอื่น หรือไม่มาทำงานว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีเจ้าหน้าที่ต้อนรับผู้สูงอายุโดยตรง กรณีผู้รับผิดชอบโดยตรงติดภารกิจ จะมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านอื่นมารับเรื่องให้หรือตอบข้อซักถามให้ ผู้สูงอายุไม่จำเป็นต้องมาติดต่อในวันหลัง ทำให้ไม่เสียเวลา ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรีจะมีเจ้าหน้าที่คอยต้อนรับตลอด กรณีไปติดต่อหากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงไม่อยู่หรือไม่ว่าง ก็จะมีเจ้าหน้าที่คนอื่นมารับเรื่องให้ เช่น กรณีเงินเบี้ยยังชีพยังไม่เข้าบัญชีจะมีเจ้าหน้าที่มาให้ข้อมูลว่าทำไมเงินไม่เข้าบัญชี เพราะอะไร จะชี้แจงให้เข้าใจ เพื่อให้ผู้สูงอายุเสียเวลาต้องมาติดต่อใหม่ หรือหากเขาตอบไม่ได้ก็จะรับเรื่องไว้ให้ เพื่อบอกปัญหาให้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลัก”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ทุกครั้งที่ย้ายไปติดที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่เขาก็ให้บริการดีตลอด ซึ่งย้ายก็ไม่ว่าหรือว่าคนที่เขามาให้บริการย้ายเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเรื่องเบี้ยยังชีพโดยตรงหรือเปล่า แต่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลตลอด”

(สำรวล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“จากที่เคยไปติดต่อเรื่องเบี้ยยังชีพที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรี ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง (นักพัฒนาชุมชน) ไม่อยู่ ก็จะมีเจ้าหน้าที่คนอื่นเข้ามาตอบข้อซักถามให้กับผู้สูงอายุ ก็คือไปครั้งใดก็จะได้รับคำตอบกลับมาทุกครั้ง”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกครั้ง ก็ได้คำตอบกลับมาทุกครั้ง ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ เจ้าหน้าที่คนอื่นเขาก็จะมาตอบข้อซักถามของผู้สูงอายุให้”

(จรรยาพรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“เวลาติดต่อเจ้าหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลถ้าหากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ ก็จะมีเจ้าหน้าที่คนอื่นมารับเรื่องให้ บ้างไม่ต้องเสียเวลารอพบเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“ไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกครั้ง จะมีเจ้าหน้าที่มารับเรื่อง และตอบข้อซักถามให้ผู้สูงอายุทุกครั้ง ไม่เสียเวลารอพบเจ้าหน้าที่ และไม่ต้องกลับมาติดต่ออีก”

(จำรัส เคะ. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนมากให้ความเห็นว่า ไม่ทราบว่าจะถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ จะมีเจ้าหน้าที่อื่นตอบข้อซักถามผู้สูงอายุหรือไม่ เพราะไม่เคยไปติดต่อเจ้าหน้าที่อีกเลย หลังจากที่ได้รับเบี้ยยังชีพ เพราะไม่เคยมีปัญหาเรื่องเบี้ยยังชีพได้รับตรงเวลาทุกเดือน แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า ทุกครั้งที่ไปติดต่อเรื่องเบี้ยยังชีพ หรือเรื่องอื่นๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ ก็จะมีเจ้าหน้าที่คนอื่นมาตอบข้อซักถามให้ผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุไม่เสียเวลารอพบเจ้าหน้าที่ และไม่ต้องกลับมาติดต่ออีก จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ทุกคนรู้เรื่องงาน รู้ขั้นตอนการทำงานของเพื่อนร่วมงาน สามารถตอบข้อซักถามของผู้สูงอายุได้ในเบื้องต้น

1.7.3 สรุปความเห็นของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุเกี่ยวกับการมอบงาน กรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ หรือติดราชการ หรือไปอบรม

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานภายใน โดยมีการประชุมทุกเดือน ในการประชุมทุกครั้งเจ้าหน้าที่จะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานของตนเองให้ทุกคนได้รับทราบ ว่าอยู่ในขั้นตอนใด จะต้องทำอะไรต่อ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคนได้รับรู้ข้อมูลเดียวกัน ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ หรือติดราชการ หรือไปอบรม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นสามารถตอบปัญหาหรือให้คำแนะนำผู้สูงอายุได้ โดยผู้สูงอายุไม่จำเป็นต้องมาติดต่ออีก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้สูงอายุที่กล่าวว่า ทุกครั้งที่ไปติดต่อเรื่องเบี้ยยังชีพ หรือเรื่องอื่นๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ ก็จะมีเจ้าหน้าที่คนอื่นมาตอบข้อซักถามให้ผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุไม่เสียเวลารอพบเจ้าหน้าที่ และไม่ต้องกลับมาติดต่ออีก

1.8 สรุปความเห็นด้านโครงสร้างระบบราชการ

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวทราบถึง วัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่า กำหนดมาเพื่อสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ให้มีเงินไว้ใช้จ่ายเดือนละ 500 บาท โดยเหตุผลที่ว่าผู้สูงอายุแต่ละคนมีสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน เช่น ไม่มีรายได้ทำกินไม่ไหว ไม่มีลูกหลานดูแล เป็นต้น ให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมากขึ้น และให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่เป็นภาระกับลูกหลานและสังคม และนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุปัจจุบันได้กำหนดคุณสมบัติผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพไว้อย่างชัดเจน ง่ายต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ จะต้องมีความอายุครบ 60 ปี และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสิทธิที่ผู้สูงอายุทุกคนได้รับ ถือเป็นนโยบายที่มีความยุติธรรม สำหรับเรื่องสายการบังคับบัญชาขององค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นทีมผู้บริหารมีหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่กลั่นกรอง และนำนโยบายไปปฏิบัติ ภารกิจการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นส่วนงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของนักพัฒนาชุมชน ภายใต้ภารกิจของสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าส่วน งานที่ปฏิบัติจึงเสนอผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลใน

ฐานะหัวหน้าส่วน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับชั้นการค้ำบัญชา การปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จึงไม่มีปัญหาเรื่องสายการบังคับบัญชา และการประสานงานภายใน ในเรื่องการมอบหมายงาน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการมอบหมายงานตรงกับสายงานวิชาชีพเฉพาะในแต่ละตำแหน่ง เช่น งานสวัสดิการเป็นงานของนักพัฒนาชุมชนก็จะมอบให้นักพัฒนาชุมชน นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีการประชุมระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกเดือน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานที่ดี ไม่ใช่อำนาจในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานหากเจ้าหน้าที่มีปัญหาในเรื่องใด สามารถเสนอในที่ประชุมเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน รับฟังความคิดเห็น เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น กรณีมีโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ไปพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้าน ก็จะมีการประชุมแบ่งงานกันรับผิดชอบ มีการระดมเจ้าหน้าที่แผนกอื่นมาช่วยกันทำงาน มีการทำงานเป็นทีม ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ หรือติดราชการหรือไปอบรม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นสามารถตอบปัญหาหรือให้คำแนะนำผู้สูงอายุได้ โดยผู้สูงอายุไม่จำเป็นต้องมาติดต่ออีก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้สูงอายุที่กล่าวว่า ทุกครั้งที่ไปติดต่อเรื่องเบี้ยยังชีพ หรือเรื่องอื่นๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ ก็จะมีเจ้าหน้าที่คนอื่นมาตอบข้อซักถามให้ผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุไม่เสียเวลารอพบเจ้าหน้าที่ และไม่ต้องกลับมาติดต่ออีก

เงื่อนไขที่ 2 ด้านการติดต่อสื่อสาร

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ระเบียบ และขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

นักพัฒนาชุมชน ให้ความเห็นว่า กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนกลาง ได้มีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระเบียบที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ รวมทั้งมีการจัดทำคู่มือประกอบการปฏิบัติงานแจกให้กับผู้เข้าอบรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นสำนักงานใหญ่ (กรุงเทพฯ) จัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แนวทาง ของนโยบาย ขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงานต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ตามระเบียบระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 เป็นรายชื่อ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ โดยมีการจัดประชุมชี้แจงแบ่งเป็นโซนจังหวัด ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ เป็นต้น ผู้ที่เข้าไปประชุมก็คือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้โดยตรง รวมทั้งจัดทำคู่มือประกอบการปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 ตั้งแต่ต้นจนจบให้ด้วย แต่ก่อนที่จะมีการประชุมในระดับ องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานี กรมส่งเสริมส่วนกลางได้จัดประชุมกรมส่งเสริมท้องถิ่นจังหวัด และอำเภอไปก่อนหน้านี้แล้ว ซึ่งกรมส่งเสริมจังหวัด และอำเภอก็จะมาสอนเจ้าหน้าที่ของตนเอง และหากเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานีมีปัญหาในการปฏิบัติงานก็สามารถปรึกษาท้องถิ่นอำเภอหรือท้องถิ่นจังหวัดตามลำดับขั้นตอน”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชน ให้ความเห็นว่าการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนกลาง ได้มีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระเบียบที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี่ยงชีฟไปปฏิบัติ โดยจัดประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ตั้งแต่ระดับภาคลงมาระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล) รวมทั้งมีการจัดทำคู่มือประกอบการปฏิบัติงานแจกให้กับผู้เข้าอบรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี่ยงชีฟไปปฏิบัติทุกหน่วยงานทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานที่หน่วยงานของตนเองต้องรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน ไม่เกิดปัญหา และอุปสรรคในการประสานงาน เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ไม่เกิดปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และไม่กระทบต่อสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายนี้

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี่ยงชีฟ

2.2.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประชุมชี้แจงหรือแจ้งให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี่ยงชีฟว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดประชุมในระดับตัวแทนหมู่บ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล) ทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้ประชาชนทราบ สำหรับเรื่องเบี่ยงชีฟก็มีการจัดประชุมกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยเช่นกัน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ เพื่อให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไปประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้กับลูกบ้านของตนเองทราบ นอกจากนั้นในวันที่ผู้สูงอายุมาเปิดบัญชีที่องค์การบริหารส่วนตำบล ก็จะมีการประชาสัมพันธ์เรื่องเบี่ยงชีฟให้ผู้สูงอายุทราบอีกเช่นกัน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เมื่อนโยบายได้กำหนดลงมาแล้วองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีมีการจัดประชุมกับตัวแทนหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อไปประชาสัมพันธ์กับลูกบ้านของตนเอง ซึ่งโดยปกติจะมีการจัดประชุมกับตัวแทนหมู่บ้านทุกเดือนอยู่แล้ว ขึ้นอยู่กับว่าในช่วงนั้นมีเรื่องอะไรที่จะต้องพูดคุยกันบ้าง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดทำหนังสือเชิญประชุมทุกเดือนก่อนสิ้นเดือน และมีการแนบวาระในการประชุมไปด้วย และมีการอธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ปี 2552 การประชุมจะจัดประชุมที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี เนื่องจากเป็นศูนย์กลาง และหากผู้สูงอายุรายใดมีปัญหา ไม่เข้าใจ ก็สามารถมาพบเจ้าหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้เลย หรือหากมีเรื่องอื่นๆ ก็สามารถมาพบเจ้าหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ในวันที่มีการออกหน่วยขององค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ ปิงปองประมาณละ 1 ครั้งต่อ 1 หมู่บ้าน และหากมีอำเภอเคลื่อนที่องค์การบริหารส่วนตำบลก็จะไปด้วย”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

“มีการประชุมเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพ เช่น ผู้สูงอายุจะต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพก่อน เมื่อมีการประกาศรายชื่อว่ามีคุณสมบัติแล้ว จะต้องไปเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารของธนาคารเพื่อการเกษตรฯ จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน”

(บำรุง ตรีเพชร. 2554: สัมภาษณ์)

“สำหรับผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป ช่วงที่อายุ 59 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลจะยังไม่ได้มีการประชุมอะไร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการประชุมเกี่ยวกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุได้ทราบรายละเอียดในวันที่ผู้สูงอายุมาเปิดบัญชี และจะมีการประชุมปีละ 1 ครั้ง ในวันผู้สูงอายุ มีการจับฉลากของขวัญ ทำบุญเลี้ยงพระ มีหมอมามาตรวจสุขภาพพร้อมจ่ายยาให้กับผู้สูงอายุฟรี และในวันนั้นก็จะพูดคุยซักถามเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ”

(ธนชัย คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้จัดประชุม สำหรับผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป แต่จะประชุมในวันที่ผู้สูงอายุมาเปิดบัญชีที่องค์การบริหารส่วนตำบล”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“ประชุมในวันที่ผู้สูงอายุไปเปิดบัญชีที่องค์การบริหารส่วนตำบลว่าองค์การบริหารส่วนตำบล จะจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีของผู้สูงอายุภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน กรณีที่ผู้สูงอายุไม่สะดวกที่จะไปรับเงินด้วยตนเองที่ธนาคาร ก็จะต้องมีการมอบอำนาจ ผู้มอบและผู้รับมอบจะต้องมาพร้อมกัน และนำหลักฐานสำเนาบัตรประชาชนของตนเองมาด้วย”

(ประสาร คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลเรามีประชุมสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกเดือนๆ ละ 1 ครั้ง ผมก็จะไปประชุมกับลูกบ้านเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้รู้ข้อมูลข่าวสารทุกเรื่อง เรื่องเบี้ยยังชีพหลังจากที่ประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ผมก็ประชุมที่หมู่บ้านเพื่อแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบ หลังจากนั้น ในวันผู้สูงอายุมาเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการประชุมถึงขั้นตอนการรับเงินเบี้ยยังชีพ จะจ่ายอย่างไร จ่ายวันไหน ถ้าใครไม่สะดวกมารับด้วยตนเองที่ธนาคารจะต้องมีการมอบอำนาจ ผู้มอบ ผู้รับมอบ ใช้เอกสารอะไรบ้าง”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี. 2555: สัมภาษณ์)

“ก่อนที่ผู้สูงอายุจะมาเปิดบัญชี ผมได้ประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเรื่องเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผมก็จะมาประชุมกับลูกบ้านอยู่ทุกเดือนๆ ละ 1 ครั้ง ก็แจ้งเรื่องเบี้ยยังชีพให้ลูกบ้านทราบล่วงหน้า ก่อนวันที่ผู้สูงอายุมาเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล นักพัฒนาชุมชน ก็จะมีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เรื่องการมอบอำนาจไปรับเงิน เงินจะเข้าวันไหน”

(เอกพันธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประชุมชี้แจงหรือแจ้งให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดประชุมในระดับตัวแทนหมู่บ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล) ทุกเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้ลูกบ้านทราบ สำหรับเรื่องเบี้ยยังชีพก็มีการจัดประชุมกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยเช่นกัน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไปประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้กับลูกบ้านของตนทราบ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมกับลูกบ้าน เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารที่ประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนในหมู่บ้านของตนเองทราบเดือนละ 1 ครั้งด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ในวันที่ผู้สูงอายุมาเปิดบัญชีที่องค์การบริหารส่วนตำบล ก็จะมีการประชาสัมพันธ์เรื่องเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุอย่างไร จ่ายวันที่เท่าไร และหากผู้สูงอายุไม่สะดวกไปถอนเงินที่ธนาคารก็สามารถมอบอำนาจให้ลูกหลานไปถอนเงินได้ จะสังเกตได้ว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน จะเป็นคนกลางที่เป็นหัวใจสำคัญในการเชื่อมข้อมูลข่าวสารระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล การแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะแจ้งผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแจ้งให้ลูกบ้านในหมู่บ้านของตนทราบ

2.2.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 11 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน ให้ความเห็นเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมเพื่อชี้แจงให้ผู้สูงอายุเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ โดยในช่วงแรกที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมที่ศาลากลางหมู่บ้านเพื่อแจ้งเรื่องเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทราบ แต่ในระยะหลังๆ องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการประชุมในวันที่ผู้สูงอายุไปรวมตัวกันที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร เกี่ยวกับขั้นตอนการขอรับเบี้ยยังชีพ จนถึงการจัดเบี้ยยังชีพ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“โดยปกติองค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรีจะมีการจัดประชุมที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรีทุกเดือน โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ประธานประชาคมของหมู่บ้าน อาสาสมัครของหมู่บ้าน (อสม.) และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีเรื่องอะไรที่ต้องชี้แจงเกี่ยวกับชาวบ้านทุกๆ เรื่อง และเมื่อตัวแทนของหมู่บ้านได้รับข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วก็จะมาประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้กับลูกบ้านทราบ โดยปกติชาวบ้านจะมีการประชุมลูกบ้านที่ศาลากลางหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือน ทุกวันที่ 5 ของเดือน ซึ่งขั้นตอนนี้จะไม่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ถ้าเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีเรื่องเร่งด่วนก็จะ

มาร่วมประชุมด้วย เช่น เรื่องการทำประชาคม เรื่องงบประมาณท้องถิ่น เรื่องผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลจะนัดวันประชุมเอง แต่หากเป็นเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีจะมาประชุมกับชาวบ้านที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน โดยก่อนที่จะมีการจัดประชุมจะมีการประชาสัมพันธ์ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้านว่าจะมีการประชุมเรื่องเบี้ยยังชีพ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้าน ซึ่งในวันที่มีการประชุมเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีเขาก็จะบอกรายละเอียดข้อมูลทุกเรื่อง เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ จะได้รับเงินคนละ 500 บาทต่อเดือน ใช้หลักฐานอะไรบ้างในการลงทะเบียน จะได้รับเงินอย่างไร ที่ไหน ประมาณเมื่อไร แจ้งทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ในช่วงแรกที่ลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งให้ผู้สูงอายุไปประชุมที่ศาลากลางหมู่บ้าน บอกถึงสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับ ขั้นตอนและเอกสารที่จะต้องใช้ในการลงทะเบียนมีอะไรบ้าง และนำมายื่นได้ที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่โดยปกติจะมีการจัดประชุมทุกเดือนที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน โดยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นผู้ที่มาแจ้งข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆ ให้ชาวบ้านทราบ แต่หากเป็นเรื่องที่สำคัญก็จะมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมด้วย ในช่วงแรกๆ จะมีการประชุมเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพราะผู้สูงอายุยังไม่รู้ หลังจากนั้นผู้สูงอายุจะทราบสิทธิของตนเองเป็นอย่างดี”

(ศรพล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ในวันที่ไปเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร ยายก็ไปเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี ในวันนั้นผู้สูงอายุทุกคนที่จะมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกหมู่บ้านจะไปรวมตัวกันที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะจะมีเจ้าหน้าที่จากธนาคาร มาให้บริการเปิดบัญชี ในวันนั้นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็จะมีการประชุมชี้แจงให้ผู้สูงอายุทราบขั้นตอนการรับเงินเบี้ยยังชีพ จนถึงการได้รับเงินเบี้ยยังชีพว่าจะจ่ายอย่างไร จ่ายวันที่เท่าไร”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มาประชุมให้ผู้สูงอายุทราบ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลประชุมในวันที่เปิดบัญชี เพราะผู้สูงอายุทุกหมู่บ้านที่ลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพต้องไปเปิดบัญชีที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีธนาคารมาให้บริการ”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลเขาประชุมในวันที่ผู้สูงอายุไปเปิดบัญชีที่องค์การบริหารส่วนตำบล เขาก็บอกหมด ว่าจ่ายเงินผ่านบัญชีธนาคาร เดือนละ 500 บาท”

(สำร่าย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกหมู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรี จะไปรวมตัวกันที่องค์การบริหารส่วนตำบลในวันที่ธนาคารมาเปิดบัญชี ในวันที่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะประชุมบอกขั้นตอนว่าผู้สูงอายุที่มาในวันนี้จะต้องทำอะไรบ้าง และจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพเมื่อไร ได้เดือนละเท่าไร”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ในวันที่ไปเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร จะมีเจ้าหน้าที่จากธนาคาร มาให้บริการเปิดบัญชี ในวันนั้นเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็จะมีการประชุมชี้แจงให้ผู้สูงอายุทราบขั้นตอนการรับเงินเบี้ยยังชีพ จนถึงการได้รับเงินเบี้ยยังชีพ ว่าจะจ่ายอย่างไร จ่ายวันที่เท่าไร”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

“ประชุมในวันที่ผู้สูงอายุไปรวมกันที่องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อไปเปิดบัญชีสมุดเงินฝากธนาคาร เขาก็จะแจ้งรายละเอียดให้ผู้สูงอายุฟัง ขั้นตอนทุกอย่าง จนถึงการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ก่อนหน้านี้จะมีคุณสมบัติได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีก็ไม่ได้มีประชุมหรือชี้แจงอะไร แต่ในวันที่ผู้สูงอายุ ไปรวมตัวกันเพื่อเปิดบัญชีธนาคารที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรี เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีจะมีการประชุมเพื่ออธิบายขั้นตอนและวิธีการให้ผู้สูงอายุเข้าใจว่าต้องทำอะไรบ้าง และหากเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีเงินฝากของผู้สูงอายุแล้ว จะบอกผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสื่อกลางในการกระจายข่าวให้ผู้สูงอายุทราบ”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้ามาช่วยเหลือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกเรื่องให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบ ทุกเดือนเขาก็จะมีการประชุมหมู่บ้านเดือนละ 1 ครั้ง ประชาชนก็จะทราบข่าวสารต่างๆ ทุกเรื่อง เรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุก็เช่นกัน”

(จรรยาบรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มีการประชุมเพื่อชี้แจงให้ผู้สูงอายุเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพ ให้ผู้สูงอายุทราบ แต่ประชาคมของหมู่บ้านมาแจ้งข้อมูลให้ผู้สูงอายุทราบ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ประชุม แต่จะประชาสัมพันธ์ผ่านประธานประชาคมของหมู่บ้าน และประชาคมของหมู่บ้านก็จะเป็นคนมาให้ข้อมูลลูกบ้าน เนื่องจากเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีบางคนไม่ใช่คนในพื้นที่ ซึ่งการบอกผ่านประชาคมหมู่บ้านก็จะเป็นการเข้าถึงคนในหมู่บ้านได้ดีกว่า”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมเพื่อชี้แจงให้ผู้สูงอายุเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยในช่วงแรกที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมที่ศาลากลางหมู่บ้านเพื่อแจ้งเรื่องเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทราบ แต่ในระยะหลังๆ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้มาประชุมแต่จะมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้งว่าให้เตรียมเอกสารไปลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่องค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้งให้ไปเปิดบัญชีเงินฝากที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพราะมีธนาคารมาให้บริการ องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการประชุมในวันที่ผู้สูงอายุไปรวมตัวกันที่องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร เกี่ยวกับขั้นตอนการขอรับเบี้ยยังชีพจนถึงการจ่ายเบี้ยยังชีพ และผู้สูงอายุบางคนทราบข่าวเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากการเข้าร่วมประชุมกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่มีผู้สูงอายุส่วนน้อยที่กล่าวว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ประชุมเรื่องเบี้ยยังชีพแต่มีประชาคมของหมู่บ้านมาบอกที่บ้าน แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารเรื่องเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทราบ

2.3 การติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้ผู้สูงอายุทราบ

2.3.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้ผู้สูงอายุทราบหลายช่องทางด้วยกัน คือ ผ่านช่องทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน บอกผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้ใหญ่บ้าน ประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกเดือนๆ ละ 1 ครั้ง เข้าประชุมตามศาลากลางหมู่บ้าน และส่งหนังสือถึงบ้านผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรีมีช่องทางการติดต่อสื่อสารหลายช่องทางด้วยกันคือ 1. หอกระจายข่าวของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน 2. เข้าประชุมตามศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน 3. แจ้งข่าวผ่านสมาชิก ผู้ใหญ่บ้าน การไปให้บริการที่ศาลากลางทุกหมู่บ้าน ก็จะให้หมายเลขโทรศัพท์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ (นักพัฒนาชุมชน) หมายเลขโทรศัพท์ของปลัด เพื่อง่ายต่อการติดต่อประสานงาน”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“ช่องทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ผู้สูงอายุทราบมีหลายช่องทาง คือ บอร์ดขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรี ผ่านผู้ใหญ่บ้าน ผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ในทุกๆ เดือน องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรีจะมีการจัดประชุมกับผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นตัวแทนของหมู่บ้านเพื่อบอกข่าวสารต่างๆ ให้ทราบ และตัวแทนของหมู่บ้านก็จะไปบอกลูกบ้านถึงบ้าน หรือประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านตนเอง”

(ชาญณรงค์ สุขอัม. 2554: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลปรางมูรี มีช่องทางการติดต่อสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ถึงลูกบ้านหลายช่องทางด้วยกันคือ ผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน (เสียงตามสาย) การเข้าประชุมตามศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน แจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้ใหญ่บ้านเพื่อไปบอกลูกบ้านของตนเอง และจัดทำหนังสือส่งไปที่บ้านของผู้สูงอายุ”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“ประชาสัมพันธ์หลายช่องทางคือ ผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน เข้าประชุมตามศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกผู้สูงอายุ และมีการประชุมชมรมผู้สูงอายุปีละ 2 ครั้ง จะมีตัวแทนของผู้สูงอายุแต่ละหมู่ ที่เป็นกรรมการของผู้สูงอายุเลือกกันเอง เป็นผู้เข้าร่วมประชุม และกระจายข่าวให้ลูกบ้านทราบโดยทั่วกัน”

(ธนชัย คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ทำหนังสือให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เข้าประชุมทั่วไปตามศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้านเดือนละ 1 ครั้ง กรรมการผู้สูงอายุก็จะมาประชุมร่วมกันทุกเดือน และมีการประชุมผู้สูงอายุในวันผู้สูงอายุประจำปีๆละ 1 ครั้ง และ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกผู้สูงอายุ”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประชุมทั่วไปตามศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้านเดือนละ 1 ครั้ง ถ้ามีข่าวหรือหากมีการจัดงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุก็จะมีการประชุมที่นี้ และผมเป็นกรรมการผู้สูงอายุหากมีกิจกรรมใหญ่ๆ เกี่ยวกับผู้สูงอายุก็ต้องเข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง เช่น ทำบุญ การตั้งชมรมผู้สูงอายุเพื่อของบประมาณจาก สปสช. เพื่อนำเงินมาบริหารกิจกรรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ เช่น รำไทเก็ก ว่ายพระ 9 วัด เป็นต้น และแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตนเอง”

(ประสาร คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประชุมกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลรับนโยบายจากองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการจัดประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน และลูกบ้านของตนเองทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง ใครมีอะไรก็เสนอเข้ามาได้ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะนำเรื่องที่ลูกบ้านเสนอเป็นวาระ เข้าประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำเดือน แจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตนเอง”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี. 2555: สัมภาษณ์)

“บอกผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประกาศผ่านเสียงตามสาย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลนัดประชุมหมู่บ้านของตนเองเดือนละ 1 ครั้ง”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นเกี่ยวกับ ช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้ผู้สูงอายุทราบ ว่า ช่องทางการติดต่อสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบข้อมูลข่าวสารระหว่างองค์การบริหาร ส่วนตำบลถึงผู้สูงอายุพบว่าหลักๆ มี 3 ช่องทางด้วยกันคือ ช่องทางที่ 1 แจ้งผ่านเสียงตามสายของ หมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ช่องทางที่ 2 แจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกลูกบ้านของ ตนเอง และช่องทางที่ 3 การประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสมาชิกองค์การ บริหารส่วนตำบลทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการจัดประชุมกับ กรรมการหมู่บ้าน และลูกบ้านของตนเองทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง เพื่อให้บอกต่อกัน นอกจากนั้นยังมีการ ประชุมตัวแทนผู้สูงอายุทุกปี มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ที่บอร์ดขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการส่งหนังสือไปที่บ้านผู้สูงอายุโดยตรง นอกจากนั้นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยังกล่าวอีกว่า หากมีกิจกรรมใหญ่ๆ ที่จัดให้ผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมาประชุมที่ศาลา กลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เช่น กิจกรรมวันผู้สูงอายุ เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลให้ ความสำคัญกับทุกกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

2.3.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 11 คน ให้ความเห็นว่ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้ผู้สูงอายุทราบหลักๆ 3 ช่องทางด้วยกัน คือ ผ่านช่องทางเสียงตามสาย ของหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มาแจ้งข่าวสารที่บ้านผู้สูงอายุ และสมาชิกองค์การ บริหารส่วนตำบลประชุมกับลูกบ้านเดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“แจ้งผ่านช่องทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลใน หมู่บ้านเดินมาบอกถึงบ้าน บางครั้งไปประชุมก็ทราบข่าวจากเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในที่ ประชุม โดยปกติองค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีจะมีการจัดประชุมกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วน ตำบล ประธานประชาคมของหมู่บ้าน อาสาสมัครของหมู่บ้าน (อสม.) และสมาชิกองค์การบริหารส่วน ตำบล เดือนละ 1 ครั้ง ว่ามีเรื่องอะไรที่ต้องชี้แจงเกี่ยวกับชาวบ้านทุกๆ เรื่อง และเมื่อตัวแทนของหมู่บ้าน ได้รับข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วก็จะมาประชุมลูกบ้านที่ศาลากลางหมู่บ้านเป็นประจำทุก เดือน ทุกวันที่ 5 ของเดือน”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“แจ้งผ่านช่องทางเสียงตามสายของหมู่บ้านซึ่งเป็นเรื่องทั่วไป หากมีข่าวสารอะไรที่ ต้องการประชาสัมพันธ์ก็จะมีประกาศผ่านเสียงตามสายซึ่งก็จะได้รับฟังข่าวสารกันทั้งหมู่บ้าน แต่หลักๆ หากมีอะไรที่เกี่ยวข้องกับลูกบ้านก็จะมีประธานประชาคมของหมู่บ้าน (หมู่ 3) จะเป็นตัวแทนมาแจ้งคน ในหมู่บ้านให้ทราบข่าวสารถึงบ้าน”

(สายฝน รัตนะ.2554: สัมภาษณ์)

“แจ้ง 2 ช่องทาง คือ ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน และมีสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบลมาบอกที่บ้าน”

(ประเทือง คงกะเรียน.2555: สัมภาษณ์)

“ทุกครั้งที่มီးอะไรเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จะมีการแจ้ง 2 ช่องทางด้วยกันคือ ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน และมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกถึงที่บ้านผู้สูงอายุ”

(แสง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“นอกจากเสียงตามสายของหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้านแล้ว โดยปกติจะมีการจัดประชุมทุกเดือนที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน โดยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นผู้ที่มาแจ้งข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆ ให้ชาวบ้านทราบ แต่หากเป็นเรื่องที่สำคัญก็จะมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมด้วย ในช่วงแรกๆ จะมีการประชุมเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพราะผู้สูงอายุยังไม่รู้ หลังจากนั้นผู้สูงอายุจะทราบสิทธิของตนเองเป็นอย่างดี”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“เวลามีข่าวสารอะไรก็จะมีการประกาศผ่านเสียงตามสาย และมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาบอกที่บ้าน”

(จรัส เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ในปัจจุบันนี้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เข้ามาช่วยเหลือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกเรื่องให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบ ประชาชนก็จะทราบข่าวสารต่างๆ ทุกเรื่องจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของหมู่บ้านตนเอง”

(จรรยาพรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“ผ่านช่องทางเสียงตามสายของหมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็มาบอกที่บ้าน”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“เรื่องเบี้ยยังชีพเขาบอกผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน และสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลเขามาบอกที่บ้าน ถ้าเรื่องอื่นๆ เขาจะมีการประชุมหมู่บ้านทุกเดือน”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตามสาย และมาบอกผู้สูงอายุที่บ้านว่ามีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไป แต่ถ้าเป็นเรื่องทั่วไปเขาก็จะประกาศผ่านเสียงตามสายอย่างเดียว”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลจะแจ้งข่าวสารให้ผู้สูงอายุทราบหลายช่องทางด้วยกัน คือ หลานยายเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอะไรเขาก็จะมาบอกที่บ้าน และประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน เวลามีอะไรเกี่ยวกับผู้สูงอายุทุกอย่าง หลานยายจะชี้มือเตอไรซ์ต์มาบอกที่บ้านทุกครั้ง”

บางครั้งเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชะบรณผ่านหน้าบ้าน เขาก็จะตะโกนบอกถ้ามีข่าวอะไรเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพราะสนิทกัน”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลมีช่องทางการติดต่อสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบข้อมูลข่าวสารระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลถึงผู้สูงอายุพบว่าหลักๆ มี 3 ช่องทางด้วยกันคือ ช่องทางที่ 1 ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ช่องทางที่ 2 แจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกลูกบ้านของตนเอง และช่องทางที่ 3 การประชุมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการหมู่บ้าน หรืออาสาสมัครหมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะประชุมกับลูกบ้านของตนเองทุกวันที่ 5 ของเดือน เพื่อให้บอกต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.3.3 สรุปความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้ผู้สูงอายุทราบ

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวให้ความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลมีช่องทางการติดต่อสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบข้อมูลข่าวสารระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลถึงผู้สูงอายุพบว่าหลักๆ มี 3 ช่องทางด้วยกันคือ ช่องทางที่ 1 ประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ช่องทางที่ 2 แจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกลูกบ้านของตนเอง และช่องทางที่ 3 การประชุมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการหมู่บ้าน หรืออาสาสมัครหมู่บ้าน เดือนละ 1 ครั้ง และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะประชุมกับลูกบ้านของตนเองทุกวันที่ 5 ของเดือน เพื่อให้บอกต่อกัน

2.4 เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการสื่อสาร การให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดีกับผู้สูงอายุในการขอรับเงินเบี้ยยังชีพหรือไม่ อย่างไร

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 14 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสื่อสาร การให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดีกับผู้สูงอายุในการขอรับเงินเบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นกันเองกับผู้สูงอายุ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาทุกขั้นตอนอย่างชัดเจน พุดจาสุภาพ ให้บริการดี เป็นกันเองกับผู้สูงอายุทุกคน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ให้คำปรึกษาดี เจ้าหน้าที่พูดจาดี เพราะเป็นลูกหลานกันทั้งนั้น เป็นกันเองกับทุกคน เป็นคนในพื้นที่ เมื่อเดินเข้าไปในองค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรีเจ้าหน้าที่ก็ถามว่ามาทำอะไร ไม่ว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะเป็นตำแหน่งใดตั้งแต่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรี จนมาถึงเจ้าหน้าที่ทุกคน”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรีมีความเป็นกันเอง ให้คำแนะนำที่ดี หากผู้สูงอายุไปติดต่อแล้วไม่มีรถกลับ เจ้าหน้าที่ก็จะหารถมาส่งถึงบ้าน”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“จากที่ไปลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพก็เห็นว่าเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรีเขาก็ให้คำปรึกษาดี ดูเป็นกันเองกับผู้สูงอายุทุกคน พูดจาดี ไม่แบ่งแยกว่าเป็นคนรวย คนจนเรียก “คุณป้า” ทุกคำ ยิ้มแย้มดี”

(ประเทือง คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่เขาให้บริการดี แนะนำ ให้คำปรึกษาดีตลอดทุกครั้งที่ไปติดต่อ”

(สำรวล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่เขาให้คำปรึกษาดี ที่เคยไปติดต่อเขาก็ต้อนรับดีทุกครั้ง เพราะว่าไม่ใช่ใครที่ไหน ก็เป็นลูกหลานกันทั้งนั้น เวลาเดินเขาก็จะมาประคอง ให้บริการดีทุกคน”

(แสง ภูณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาให้คำปรึกษาดี ดูและผู้สูงอายุดีมาก เป็นกันเอง”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาพูดจาดี เป็นลูกหลานกันทั้งนั้น เวลาเมื่อไรเขาก็จะอธิบายให้ผู้สูงอายุเข้าใจอย่างชัดเจน พูดจาดี แต่กับผู้สูงอายุคนอื่นยายก็ไม่วินิจฉัยว่าเป็นอย่างไร แต่กับยายเจ้าหน้าที่เขาให้บริการดี”

(ประทุม นพคุณ. 2555 : สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้คำแนะนำดี เขาจะบอกขั้นตอนหมด ว่ายายจะต้องทำอะไร ยังไง”

(ทรัพย์ แยมศรวล. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขาบริการดี เป็นกันเองกับผู้สูงอายุทุกคน ก็ไม่ใช่ใครที่ไหน เป็นลูกเป็นหลานกันทั้งนั้น”

(สมปอง ตระกูลโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขาบริการดี อธยาศรัยดี แนะนำปรึกษาดี”

(จำรัส เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“จากที่ลงไปติดต่อเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่มีธยาศรัยดี ให้บริการดี บางเรื่องที่ลงไปไม่รู้ เขาก็จะแนะนำดี”

(จรรยาพรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนให้บริการดี เพราะยายถือเป็นญาติผู้ใหญ่ในหมู่บ้านนี้ ทุกคนเขาจะเคารพนับถือยาย ยายก็จะให้ศีลให้พรกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนที่มาดูแลยาย”

(สำรวย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เขาบริการดี เป็นกันเอง แนะนำอธิบายขั้นตอนทุกอย่างชัดเจน”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“จากที่ไปติดต่อเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาให้บริการดี ให้คำแนะนำดี ก็ไม่ใช่ใครที่ไหน คนในหมู่บ้านเดียวกัน เป็นกันเองทุกคน”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุทุกคนให้ความเห็นเกี่ยวกับ การสื่อสาร การให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดีกับผู้สูงอายุในการขอรับเงินเบี้ยยังชีพว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นกันเองกับผู้สูงอายุ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาทุกขั้นตอนอย่างชัดเจน พุดจาสุภาพ ให้บริการดี เป็นกันเองกับผู้สูงอายุทุกคน เนื่องจากเป็นลูกเป็นหลานกัน

2.5 ท่านทราบข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากหน่วยงานใดหรือทราบจากช่องทางใดบ้าง

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับการทราบข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่า ทราบข่าวเรื่องเบี้ยยังชีพก่อนที่ตนเองจะมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จากข่าวโทรทัศน์ จากเพื่อนบ้าน จากข่าววิทยุ และหนังสือพิมพ์ ก่อนที่จะทราบข่าวจากองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ทราบข่าวจากโทรทัศน์ ข่าวหนังสือพิมพ์ และรู้ก่อนที่เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมาแจ้งให้ทราบ ทราบว่าตนเองจะมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเมื่อไร หลังจากนั้นก็เป็นขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้งให้ทราบตามช่องทางต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ทราบข่าวจากโทรทัศน์ ว่าในอดีตรัฐบาลให้ 300 บาท/เดือน และไม่ให้ทุกคน โดยให้คนในหมู่บ้านคัดเลือกกันเอง โดยจะให้คนที่มีความยากจน ต่อมาก็เพิ่มเป็น 500 บาท/เดือน แต่ก็ยังใช้หลักเกณฑ์เดิมอยู่คือไม่ได้ทุกคน บ้างก็ไมเอาเพราะอยากให้คนที่เขามีฐานะแย่กว่า แต่ในปัจจุบันรัฐบาลให้เบี้ยยังชีพคนที่มียายุ 60 ปีขึ้นไปทุกคน ยกเว้นคนที่เข้าราชการบำนาญ และได้ 500 บาท/เดือน เท่ากันทุกคน”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ทราบเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากโทรทัศน์ ในช่วงที่นายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ฯ แถลงนโยบายว่าจะมีการให้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกคนที่มีอายุครบ 60 ปี”

(สำรวล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“ทราบจากข่าวโทรทัศน์ตั้งแต่เขาให้เดือนละ 300 บาท จนมาเป็น 500 บาท แล้วจ่ายทุกๆ 3 เดือน แต่ยายไม่ได้รับ เนื่องจากสมัยนั้นเขาเลือกเฉพาะคนที่ยากจน เขาไม่ได้ให้ผู้สูงอายุทุกคน”

(ทรัพย์ แยมศรวล. 2555: สัมภาษณ์)

“ก่อนที่จะมีสิทธิ ลุงทราบเรื่องเบี้ยยังชีพจากข่าวโทรทัศน์”

(จรรยาพรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายไม่เคยดูโทรทัศน์ แต่ยายรู้เรื่องเบี้ยยังชีพมาก่อนที่ยายจะได้รับ จำได้ว่าแต่ก่อนเขาให้คนละ 300 บาทต่อเดือน สาเหตุที่รู้เพราะว่าผู้สูงอายุที่เขายาวน้อยกว่าในละแวกบ้านยาย เขาได้รับเงินเบี้ยยังชีพก่อนยาย แต่ยายก็ไม่ได้ไปถามเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือคณะทำมียายถึงไม่ได้ เพราะว่าเกรงใจเขา แต่ตอนหลังเจ้าหน้าที่เขามายกยว่าสมัยก่อนเขาเลือกเฉพาะผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนเท่านั้น เขาไม่ได้ให้ทุกคน”

(สำรวย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“ทราบจากข่าวโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ก็พอรู้เรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคร่าวๆ แต่ไม่ได้ฟังรายละเอียดชัดเจน เนื่องจากตอนนั้นลุงทำงานอยู่กรุงเทพฯ ต้องออกไปทำงานแต่เช้ากว่าจะกลับถึงบ้านก็เย็นแล้ว ก็เลยไม่ได้สนใจอะไรมาก ประกอบกับลุงมีรายได้ประจำอยู่แล้ว ก็เลยคิดว่าให้คนที่เขามีรายได้น้อยกว่าเรามากกว่า มารัฐจัดเงินตอนลุงไปย้ายทะเบียนบ้านจากตอนเมือง เนื่องจากตอนนั้นเขากำลังมีการลงทะเบียนที่นั่นพอดี ลุงก็เลยกลับมาทำที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรามบุรี”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ทราบจากข่าวโทรทัศน์ และวิทยุ และจากเพื่อนบ้านพูดคุยกัน”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ทราบข่าวเรื่องเบี้ยยังชีพ จากผู้สูงอายุในหมู่บ้านที่เขาได้รับเงินเบี้ยยังชีพมาก่อนหน้าที่ป้าจะได้”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุทุกคนให้ความเห็นเกี่ยวกับการทราบข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่า ทราบข่าวเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุก่อนที่ตนเองจะมีสิทธิได้รับจากข่าวโทรทัศน์ รองลงมาทราบจากเพื่อนบ้านที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จากวิทยุ และหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ และทราบข่าวก่อนที่ตนเองจะมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และก่อนที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะแจ้งให้ทราบว่าตนเองมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุบางคนกล่าวว่า ทราบข่าวเรื่องเบี้ยยังชีพ ตั้งแต่ที่รัฐบาลกำหนดให้จ่ายเบี้ยยังชีพโดยคัดเลือกเฉพาะผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนเท่านั้น โดยให้คนละ 300 บาท จากผลการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุทุกคนสนใจ ใส่ใจ ข่าวสารต่างๆ ที่เป็นนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นสวัสดิการ และเป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ เช่น นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.6 สรุปความเห็นด้านการติดต่อสื่อสาร

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ก่อนที่จะมีการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนกลางซึ่งเป็นผู้รับนโยบาย ได้มีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระเบียบที่เกี่ยวข้องให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมด ตั้งแต่ระดับภาคลงมาระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล) รวมทั้งมีการจัดทำคู่มือประกอบการปฏิบัติงานแจกให้กับผู้เข้าอบรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติทุกหน่วยงานทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานที่หน่วยงานของตนเองต้องรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน ไม่เกิดปัญหา และอุปสรรคในการประสานงาน ในขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีการประชุมเพื่อชี้แจงให้ผู้สูงอายุเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในส่วนของการติดต่อสื่อสาร และการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลมีช่องทางการติดต่อสื่อสารหลักๆ มี 3 ช่องทางด้วยกันคือ ช่องทางที่ 1 แจ้งผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ช่องทางที่ 2 แจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกลูกบ้านของตนเอง และช่องทางที่ 3 การประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการจัดประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน และลูกบ้านของตนเองทุกวันๆที่ 5 ของเดือน และผู้สูงอายุบางคนทราบข่าวเรื่องเบี้ยยังชีพ จากข่าวโทรทัศน์ จากเพื่อนบ้านและสื่ออื่นๆ ตามลำดับ และทราบก่อนที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะแจ้งให้ทราบว่าตนเองมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ

เงื่อนไขที่ 3 ด้านทรัพยากร

3.1 จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

3.1.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน เพียงพอแล้ว ไม่ควรเพิ่มกรอบอัตรากำลัง เนื่องจากภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนรับผิดชอบไม่ได้ปฏิบัติในเวลาเดียวกันทุกงาน กรณีที่เป็นงานองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่จำเป็นต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก จะมีการจัดสรรเจ้าหน้าที่แผนกอื่นมาช่วย มีการทำงานเป็นทีม หรือถ้าเป็นการจัดงานใหญ่ ก็จะมีการจ้างเหมาเอกชน นักพัฒนาชุมชนไม่ได้รับผิดชอบคนเดียว ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักคือนักพัฒนาชุมชน มี 1 คน ถ้าทำงานเอกสารตามปกติถือว่าเพียงพอ แต่ถ้าเป็นงานที่ต้องออกไปพบปะผู้สูงอายุ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ ก็จะมีการเรียกเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมทั้งหมด เพื่อแบ่งงานกันรับผิดชอบ ทุกคนจะต้องไปช่วยกัน ร่วมมือกัน ไม่ได้ให้นักพัฒนาชุมชนทำคนเดียว”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“ปัจจุบันนี้องค์การบริหารส่วนตำบลมีกรอบอัตรากำลังนักพัฒนาชุมชน 1 ตำแหน่ง สำหรับผมในฐานะผู้บังคับบัญชา ผมเห็นว่า เพียงพอแล้ว ไม่ควรเพิ่มกรอบอัตรากำลัง เนื่องจากว่า ภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติ จะยังเป็นช่วงเฉพาะช่วงลงทะเบียนที่จำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่แผนกอื่นมาช่วย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีการจัดสรรเจ้าหน้าที่แผนกอื่นมาช่วยในช่วงที่มีการลงทะเบียน แต่สำหรับงานเอกสารปกติ นักพัฒนาชุมชนคนเดียวก็สามารถจะปฏิบัติได้ทันเวลา ไม่จำเป็นต้องเพิ่มกรอบอัตรากำลัง”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“สำหรับเรื่องอัตรากำลัง ผมคิดว่าปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจะทราบว่าจะควรเพิ่มกรอบอัตรากำลังในทุกๆ ตำแหน่งหรือไม่ ผมเคารพความเห็นของท่าน ท่านก็จะวิเคราะห์จากปริมาณงานในภาพรวมของแต่ละตำแหน่ง และให้หัวหน้างานในแต่ละกลุ่มเป็นผู้เสนอในที่ประชุมของแต่ละเดือน เพื่อปลัดจะได้พิจารณาว่าควรจะมีการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่หรือไม่ และถึงจะเสนอนายกองค์การบริหารส่วนตำบลว่าควรจะต้องเปิดกรอบตำแหน่งอะไร”

(ธนชัย คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ผมคิดว่านักพัฒนาชุมชน 1 คน เพียงพอแล้ว ไม่ควรเพิ่มกรอบอัตรากำลัง เนื่องจากภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนรับผิดชอบไม่ได้ทำพร้อมกันหรือทำในเวลาเดียวกันทั้งหมด จะมีการแบ่งภารกิจออกไปว่าในแต่ละเดือนจะทำเรื่องอะไร ช่วงนี้ ทำอะไร มีตารางการทำงานที่ชัดเจน ในกรณีที่จะต้องใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมาก เช่น การรับลงทะเบียน ก็จะมีเจ้าหน้าที่จากแผนกอื่นมาช่วย มีการทำงานเป็นทีม

ช่วยเหลือกัน หรือถ้าเป็นการจัดงานใหญ่ เจ้าหน้าที่รับผิดชอบไม่ไหว ก็จะมีการจ้างเอกชนมาทำให้ เช่น งานลอยกระทง ก็จะจ้างเอกชนมากางเตนท์ ทำเวที จัดโต๊ะ เก็บโต๊ะ เครื่องเสียง จ้างเหมาบริการทั้งหมด”
(สมนึก หิมาลี. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มตำแหน่งผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน เนื่องจากเห็นว่าภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนต้องปฏิบัติหลักๆ คืองานด้านสวัสดิการ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพคนพิการ เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ ประกอบกับภารกิจเหล่านี้มีขั้นตอนการปฏิบัติงานการรับลงทะเบียนในช่วงเวลาเดียวกัน นอกจากนั้นยังมีการกิจด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน เช่น กิจกรรมทำบุญวันผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา งานกองทุนผู้สูงอายุ และงานกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของนักพัฒนาชุมชน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“จำนวนบุคลากร 1 คน หากปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพอย่างเดียวถือว่าเพียงพอ แต่ถ้าผู้ปฏิบัติงานต้องรับผิดชอบภารกิจอื่นๆ นอกจากเรื่องเบี้ยยังชีพฯ ก็ถือว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากตำแหน่งนักพัฒนาชุมชนมีงานด้านสวัสดิการอื่นๆ อีก เช่น เบี้ยยังชีพคนพิการ เบี้ยยังชีพสำหรับผู้ป่วยโรคเอดส์ นอกจากนั้นยังมีงานเฉพาะกิจอีก ซึ่งเป็นงานเกี่ยวกับชุมชน หมู่บ้าน หากเกิดไฟไหม้ก็ต้องไปช่วยเหลือเป็นต้น รวมถึงงานด้านเบี้ยยังชีพคนพิการ เบี้ยยังชีพสำหรับผู้ป่วยโรคเอดส์ ก็มีขั้นตอนการทำงานเหมือนกับการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ และรับลงทะเบียนในช่วงเวลาเดียวกัน นักพัฒนาชุมชนจึงจำเป็นต้องปฏิบัติในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งภารกิจตรงนี้จึงทำให้ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานคนเดียวให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดได้ ผมเห็นว่าควรปรับเพิ่มเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการเป็น 3 คน เพราะจะได้แบ่งภารกิจด้านเบี้ยต่างๆ ไปคนละ 1 งาน”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม.2554: สัมภาษณ์)

“สำหรับเรื่องอัตรากำลัง ผมคิดว่านักพัฒนาชุมชนจำนวน 1 คน ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน ควรเพิ่มตำแหน่งผู้ช่วยอีก 1 คน เนื่องจากเวลาที่นักพัฒนาชุมชนไม่อยู่ ออกไปทำงานตามชุมชน ก็จะได้มีผู้ช่วยเป็นผู้รับงานแทนนักพัฒนาชุมชน จะได้ไม่ต้องไปรบกวนเจ้าหน้าที่แผนกอื่นเพื่อให้เข้าทำภารกิจที่กำลังปฏิบัติเพื่อมาทำงานแทนนักพัฒนาชุมชน มีผู้ช่วยจะสะดวกกว่าให้เจ้าหน้าที่แผนกอื่นมาช่วยงานแทน”

(นกหวีด เพชรนิล.2555: สัมภาษณ์)

“ปัจจุบันมีนักพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน จากภาระงานที่ปฏิบัติ ผมคิดว่าควรเพิ่มเจ้าหน้าที่เพื่อเป็นผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนอีก 1 คน เพราะนักพัฒนาชุมชนจะต้องปฏิบัติงานทุกด้านเกี่ยวกับชุมชนไม่ใช่เกี่ยวกับผู้สูงอายุอย่างเดียว ยังมีภารกิจด้านเบี้ยยังชีพสำหรับคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ต้องจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมทำบุญวันผู้สูงอายุ ทำบุญปีใหม่ ทำบุญสงกรานต์ พาผู้สูงอายุไปดูงานตามสถานที่ต่างๆ”

(ประสาร คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ปัจจุบันมีนักพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน ผมคิดว่าน่าจะเพิ่มกรอบผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนอีก จำนวน 1 คน รวมเป็น 2 คน เพราะจากภารกิจที่เห็นนักพัฒนาชุมชนต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นงานเล็กจนถึงงานใหญ่ๆ นอกเหนือจากเรื่องเบี้ยยังชีพ เช่น การจัดงานแข่งขันกีฬา งานกิจกรรมต่างๆ”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี. 2555: สัมภาษณ์)

“คิดว่านักพัฒนาชุมชน 1 คน ไม่เพียงพอ ควรจะมีผู้ช่วยจำนวน 1 คน เนื่องจากภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนต้องรับผิดชอบมีมาก ได้แก่ สวัสดิการของผู้สูงอายุ สวัสดิการสำหรับคนพิการ สวัสดิการสำหรับผู้ป่วยเอดส์ รับผิดชอบงานกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ชมรมผู้สูงอายุ งานกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมายที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาชุมชน ประกอบกับตำแหน่งอื่นๆ ก็มีผู้ช่วย จึงคิดว่าหากมีผู้ช่วยก็จะเป็นการแบ่งเบาภาระนักพัฒนาชุมชนได้บ้าง”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“คิดว่านักพัฒนาชุมชน 1 คน ไม่เพียงพอ ควรจะมีผู้ช่วยจำนวน 1 คน เนื่องจากภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนต้องรับผิดชอบมีหลายด้าน ไหนจะงานเกี่ยวกับเอกสาร งานหนังสือต่างๆ ไหนจะงานออกพื้นที่”

(เอกพันธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (นักพัฒนาชุมชน) จำนวน 1 คน ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ควรเพิ่มตำแหน่งผู้ช่วยอีก 1 ตำแหน่ง เนื่องจากเห็นว่าการที่นักพัฒนาชุมชนต้องปฏิบัติหลักๆ คืองานด้านสวัสดิการ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพคนพิการ เบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ ซึ่งภารกิจเหล่านี้มีช่วงเวลารับลงทะเบียนในเวลาเดียวกัน นอกจากนั้นยังมีการกิจการพัฒนาชุมชนของหมู่บ้าน งานกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมทำบุญวันผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬา งานกองทุนผู้สูงอายุ และงานกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งจะต้องไปปฏิบัตินอกสำนักงาน จึงควรเพิ่มตำแหน่งเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนเพื่อแบ่งเบาภารกิจ ในขณะที่แผนกอื่นๆ มีผู้ช่วยทุกแผนก แต่ความเห็นของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ส่วนน้อยเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ (นักพัฒนาชุมชน) จำนวน 1 ตำแหน่ง เพียงพอแล้ว ไม่ควรเพิ่มกรอบอัตรากำลัง เนื่องจากภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนรับผิดชอบไม่ได้ปฏิบัติในเวลาเดียวกันทุกงาน กรณีที่เป็นงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่จำเป็นต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก จะมีเจ้าหน้าที่จากแผนกอื่นมาช่วย มีการทำงานเป็นทีม หรือถ้าเป็นการจัดงานใหญ่ ก็จะมีการจ้างเหมาเอกชน นักพัฒนาชุมชนไม่ได้รับผิดชอบคนเดียว แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ควรเพิ่มตำแหน่งผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนอีก 1 ตำแหน่ง เนื่องจากภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนรับผิดชอบมิใช่เรื่องเบี้ยยังชีพอย่างเดียว แต่ยังมีสวัสดิการอื่นๆ และงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนอีกมากมาย

3.1.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 13 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการ
นำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่
ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (นักพัฒนาชุมชน) จำนวน 1 คน เพียงพอแล้ว เนื่องจากไปติดต่อที่
องค์การบริหารส่วนตำบลทุกครั้ง ก็จะมีเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลผู้สูงอายุทุกครั้ง ซึ่งสามารถสะท้อน
ความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เพียงพอ ที่คูก็มีเจ้าหน้าที่ให้บริการผู้สูงอายุเยอะ”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“จากที่ยายไปติดต่อ ถ้าวันนั้นมีคนไปติดต่อมากก็ต้องรอคิวประมาณ 3-4 คน แต่ไม่ช้า
ยายคิดว่าจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการดูแลก็น่าจะเพียงพอ”

(สำรวล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“ก็ดูแล ลุงว่าเจ้าหน้าที่เขามีจำนวนเพียงพอ แต่ลุงก็ไม่รู้หรอกนะว่าใครเป็นเจ้าหน้าที่
รับผิดชอบหลัก เพราะทุกคนก็ดูแลลุงดี”

(แสง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“จากที่ไปใช้บริการก็รู้สึกจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการผู้สูงอายุมีเพียงพอ”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“กรณีไปติดต่อราชการปกติ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะมาให้บริการดี ไม่ปล่อย
ให้ผู้สูงอายุยืนงงๆ ว่าจะไปติดต่อทางไหนดี ก็ถือว่าเจ้าหน้าที่เขามีจำนวนเพียงพอ ไม่ต้องเพิ่ม แต่จะมี
กรณีเฉพาะบางครั้งที่มียกกรณี เช่น วันผู้สูงอายุ ก็จะมีผู้สูงอายุทุกหมู่บ้านไปรวมตัวกัน ก็จะต้องมีการ
รอคิวบ้าง ซึ่งมันก็เป็นเรื่องปกติ”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนเพียงพอ เวลาไปติดต่อไม่ต้องรอคิวนาน
ไปถึงก็ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่เลย”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนเพียงพอ เวลาไปติดต่อไม่ต้องรอคิวนาน
ไปถึงก็ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่เลย”

(สมปอง ตระกูลโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนเพียงพอ จากการที่ไปติดต่อเจ้าหน้าที่
เขาจะช่วยกันดูแลผู้สูงอายุ ถ้าหากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ ก็จะมีเจ้าหน้าที่คนอื่นมารับเรื่องไว้
ให้”

(จรัส เคะ. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนเพียงพอ จากการที่ลงไปติดต่อดอน
ลงทะเบียน และเปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“เพียงพอ เพราะจากที่เห็นเจ้าหน้าที่เขาก็จะมาช่วยกัน เวลาที่ผู้สูงอายุไปรวมตัวกันมากๆ”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่
ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (นักพัฒนาชุมชน) จำนวน 1 คน ไม่เพียงพอ เนื่องจากเห็นว่า
นักพัฒนาชุมชนไม่ได้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างเดียว ยังมีงานด้านการพัฒนาชุมชนอื่นๆ
ที่ต้องรับผิดชอบ ควรเพิ่มผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน เพื่อจะได้แบ่งเบาและลดภาระงานของนักพัฒนา
ชุมชน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีที่ให้บริการผู้สูงอายุไม่เพียงพอ เพราะมี
จำนวน 1 คน นอกจากเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานในการให้บริการผู้สูงอายุแล้ว ยังมีภารกิจอื่นที่ต้องปฏิบัติ
อีกหลายอย่างซึ่งเป็นการกิจที่อยู่ในความรับผิดชอบของนักพัฒนาชุมชน เช่น งานกิจกรรมของชาวบ้าน
ของชุมชน การไปทัศนศึกษา การไปดูงานตามสถานที่ต่างๆ ทำทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ที่
ทราบเนื่องจากเมื่อไปติดต่อเรื่องงานที่ไรก็จะเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของนักพัฒนาชุมชนทุก
เรื่อง ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนอีกประมาณ 2 คน รวมเป็น 3 คน น่าจะเพียงพอ เพื่อ
จะได้แบ่งงานกันทำ จะได้เป็นการลดภาระงานของนักพัฒนาชุมชนได้”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“จากที่ลงทำงานคลุกคลีอยู่กับองค์การบริหารส่วนตำบลหลายปี ลุงคิดว่าน่าจะเพิ่ม
เจ้าหน้าที่อีก 1 คน เพื่อเป็นผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน เพราะว่างานนักพัฒนาชุมชนไม่ได้มีงานเดียว
บางครั้งไปหาเขา เขาไม่อยู่ คนอื่นก็รับเรื่องไว้ ลุงก็ต้องกลับ และที่เห็นชัดๆ งานอื่นๆ ก็ยังมีผู้ช่วย เช่น
งานโยธา มีผู้ช่วย 1 คน งานอื่นๆ ก็มีผู้ช่วย 1 คน คิดว่างานนักพัฒนาชุมชนก็ควรจะให้มีผู้ช่วย 1 คน”

(จรรยาพรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่
ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (นักพัฒนาชุมชน) จำนวน 1 คน ไม่ทราบว่าพอหรือไม่พอ เนื่องจาก
หลังจากที่ลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ ก็ไม่เคยไปติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลอีกเลย ซึ่งสามารถ
สะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“โดยปกติไปไม่ค่อยได้ไปองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีเพราะมีอะไรจะบอกผ่าน
ประธานประชาคมหมู่บ้านตลอด จึงไม่ทราบว่าจำนวนเจ้าหน้าที่มีเพียงพอหรือไม่”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (นักพัฒนาชุมชน) จำนวน 1 คน เพียงพอแล้ว เพราะเห็นว่าทุกครั้งที่ไปติดต่อองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีเจ้าหน้าที่มาต้อนรับ มาให้บริการโดยที่ผู้สูงอายุไม่ต้องยืนรอ แต่ผู้สูงอายุบางส่วนที่คลุกคลีทำงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นว่า นักพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน เนื่องจากนักพัฒนาชุมชนมิได้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างเดียว ยังมีภารกิจด้านพัฒนาชุมชน และงานกิจกรรมอื่นๆ ที่ต้องรับผิดชอบอีกมากมาย และผู้สูงอายุส่วนน้อย ให้ความเห็นว่า ไม่ทราบว่าจำนวนเจ้าหน้าที่พอหรือไม่พอ เนื่องจากหลังจากที่ลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ ก็ไม่เคยไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลอีกเลย แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่เห็นว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพจำนวน 1 คน เพียงพอแล้ว เนื่องจากเข้าใจว่าเมื่อไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีเจ้าหน้าที่แผนกอื่นมาดูแล ให้การต้อนรับทุกครั้ง จึงอาจจะไม่ทราบว่า ผู้ที่รับผิดชอบด้านเบี้ยยังชีพหลักๆ มีจำนวน 1 คน ประกอบกับไม่เคยเข้าไปคลุกคลีหรือปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่ทราบว่าภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนต้องรับผิดชอบมีด้านอื่นอีก ในขณะที่ผู้สูงอายุที่เข้าไปคลุกคลีทำงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลที่เห็นว่า นักพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน ไม่เพียงพอ เพราะทราบว่านอกจากงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแล้ว ยังมีภารกิจอื่นๆ ที่ต้องรับผิดชอบมากมาย

3.1.3 สรุปความเห็นเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติกล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (นักพัฒนาชุมชน) จำนวน 1 คน ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มกรอบตำแหน่งผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนอีก 1 ตำแหน่ง เนื่องจากภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนรับผิดชอบมิใช่เรื่องเบี้ยยังชีพอย่างเดียว แต่ยังมีสวัสดิการอื่นๆ และงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนอีกมากมาย ซึ่งขัดแย้งกับผู้สูงอายุผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่เห็นว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพจำนวน 1 คน เพียงพอแล้ว

3.2 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ จำนวน 4 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการดำเนินงานการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ งบประมาณที่ใช้เป็นงบประมาณประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการจัดสรรตามปกติ มีเพียงพอ เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถบริหารจัดการเองได้ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีใช้งบประมาณประจำในการบริหารจัดการเรื่องเบี้ยยังชีพ ไม่จำเป็นต้องของงบประมาณในการดำเนินงานในส่วนนี้เพิ่ม เนื่องจากเป็นงานประจำ บุคลากรมีเงินเดือนอยู่แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี มีงบประมาณเพียงพออยู่แล้ว มีวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องจัดซื้อจัดหาเพิ่มเติม”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณด้านนี้โดยเฉพาะ แต่ใช้งบประมาณประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“เพียงพอ เพราะงบประมาณในการดำเนินงานการจ่ายเบี้ยยังชีพ ก็เป็นงบประมาณประจำที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีอยู่แล้ว สามารถบริหารจัดการได้”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้านเบี้ยยังชีพเป็นการเฉพาะ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานด้านเบี้ยยังชีพในปัจจุบันนี้เป็นงบประมาณประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีซึ่งได้รับการจัดสรรมาทุกปีตามปกติ เนื่องจากภารกิจด้านเบี้ยยังชีพถือเป็นภารกิจประจำอย่างหนึ่งที่มีกฎหมายกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีต้องปฏิบัติ และเป็นหน้าที่หลักของนักพัฒนาชุมชน ถึงแม้ไม่มีงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับภารกิจนี้เป็นหน้าที่ที่ต้องทำ”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการดำเนินงานการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ องค์การบริหารส่วนตำบลใช้งบประมาณประจำในการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเนื่องจากเป็นงานประจำที่มีกฎหมายกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติ องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินงาน วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้มีเพียงพอ ไม่จำเป็นต้องจัดซื้อจัดหาเพิ่มเติม งบประมาณที่จำเป็นต้องขอเพิ่มคือ งบประมาณสำหรับจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ซึ่งจะแยกจากงบประมาณในการบริหารงานประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.3 การจัดสรรงบประมาณในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ จำนวน 3 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณที่ใช้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพียงพอ เนื่องจากงบประมาณที่ใช้จ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุเป็นงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลขอรับจากกรมส่งเสริมการปกครอง

จังหวัด ตามจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณนั้นๆ ไม่เกี่ยวข้องกับงบประมาณประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณสำหรับจ่ายเบี้ยยังชีพเพียงพอ ทุกปีเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลรับลงทะเบียนผู้สูงอายุแล้ว ได้จำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพในปัจจุบัน รวมทั้งผู้สูงที่ได้รับเบี้ยยังชีพปีก่อน (จำนวนราย) ก็จะดำเนินการขอเงินงบประมาณจากคลังจังหวัด พอได้รับเงินงบประมาณจากคลังจังหวัดแล้ว เงินงบประมาณจะถูกตั้งไว้ต่างหาก องค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีใช้งบประมาณสำหรับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างเดียว จะไม่นำมาโยงเกี่ยวกับเงินงบประมาณในการบริหารงานประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่รัฐบาลกำหนดทุกประการ”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“เรื่องงบประมาณมีเพียงพอ องค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีมีการจัดสรรเงินงบประมาณด้านนี้ไว้แล้ว จะไม่นำเงินที่ได้รับจัดสรรมาเพื่อจ่ายให้กับผู้สูงอายุไปทำประโยชน์ด้านอื่น จะมีปัญหาเฉพาะในช่วงต้นปีงบประมาณ เดือน ต.ค.ของทุกปี ที่องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณสำหรับจ่ายเบี้ยยังชีพฯ ก็จะมีการแก้ไขปัญหาโดยการนำเงินงบประมาณสะสมที่เหลือจ่ายปีก่อนมาจ่ายให้ผู้สูงอายุภายในวันที่ 10 ก่อน พอได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณแล้วก็จะมีการเบิกคินทดแทนเงินงบประมาณที่ยืมไป เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับเงินตรงเวลาทุกเดือน”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“สำหรับงบประมาณที่จะได้รับจัดสรรเพิ่มเติมก็คือ งบประมาณที่ขอไว้สำหรับการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่มารับลงทะเบียนและมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ โดยปกติงบประมาณที่ได้รับจัดสรรสำหรับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพจะเพียงพอตามจำนวนผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านเบี้ยยังชีพจะดำเนินการขอเงินงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัดตามจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ (หลังจากที่มีการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิและไม่มีผู้คัดค้านในแต่ละปี รวมกับจำนวนผู้สูงอายุในปีงบประมาณก่อนหน้าที่ยังมีชีวิตอยู่) และโดยปกติก่อนจะมีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพในแต่ละปี กรมส่งเสริมการปกครองจังหวัดจะมีหนังสือแจ้งยอดเงินงบประมาณมาให้องค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีตรวจสอบและยืนยันเกี่ยวกับจำนวนเงินงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีขอไว้สำหรับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณนี้ และเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรียืนยันจำนวนยอดเงินงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับกรมส่งเสริมจังหวัดแล้ว จังหวัดก็จะจัดสรรเงินงบประมาณมาให้ตามจำนวนที่มีการยืนยัน หากมีผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีใด เสียชีวิตลงกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัดก็จะเกลี่ยเงินงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีอื่นๆ ที่มีผู้ลงทะเบียนมากขึ้น”

(ชาญณรงค์ สุขอิม.2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณที่ใช้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเพียงพอ เนื่องจากงบประมาณที่ใช้จ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุเป็นงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลขอรับจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัด ตามจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณนั้นๆ ไม่เกี่ยวข้องกับงบประมาณประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมีปัญหาเฉพาะช่วงต้นปีงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับจ่ายเบี้ยยังชีพจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัด ก็จะนำเงินงบประมาณเหลือจ่ายปีก่อนขององค์การบริหารส่วนตำบลมาจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุไปก่อน และเมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณในส่วนของเบี้ยยังชีพแล้วจึงเบิกคืนเข้างบประมาณประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล แสดงให้เห็นว่า งบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลใช้สำหรับจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ เป็นงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลขอรับจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัด ตามจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณนั้นๆ ไม่เกี่ยวข้องกับงบประมาณประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีจำนวนเพียงพอ แต่จะมีปัญหาเฉพาะในช่วงต้นปีงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับจ่ายเบี้ยยังชีพจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัด ก็จะนำเงินงบประมาณเหลือจ่ายปีก่อนขององค์การบริหารส่วนตำบลมาจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุไปก่อน และเมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณในส่วนของเบี้ยยังชีพแล้วจึงเบิกคืนเข้างบประมาณประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.4 สถานที่ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล

3.4.1 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า อาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีอาคารของตนเอง ใช้ศาลากลางหมู่บ้านตำบลลุ่มโพธิ์เป็นสำนักงานชั่วคราว จึงไม่สะดวกในการให้บริการประชาชน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ปัจจุบันนี้อาคารสำนักงานมีขนาดเล็ก คับแคบ เพราะเราใช้ศาลากลางหมู่บ้านของตำบลลุ่มโพธิ์ มาเป็นที่ทำการชั่วคราวขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี จึงไม่สะดวกในการให้บริการประชาชน โดยเฉพาะโต๊ะนั่งของเจ้าหน้าที่ทุกแผนกนั่งรวมอยู่ในห้องเดียวกันหมด ไม่ได้แยกแผนกโยธา แผนกคลัง ออกมาอย่างชัดเจน เพราะเนื้อที่มีจำกัด แต่ปัจจุบันนี้องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีกำลังก่อสร้างสำนักงานหลังใหม่ ซึ่งกว้างขวาง มีการจัดแบ่งแยกแผนกต่างๆ ชัดเจน ง่าย สะดวก สำหรับผู้ที่มาติดต่อ”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี. 2555: สัมภาษณ์)

“สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสถานที่นั่งคับแคบ เวลาไปติดต่อเจ้าหน้าที่ ไม่มีเก้าอี้ให้ผู้ไปติดต่อนั่ง ต้องยืนพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ เพราะสำนักงานคับแคบ แต่ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลกำลังก่อสร้างสำนักงานหลังใหม่”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบ แต่ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลกำลังก่อสร้างสำนักงานหลังใหม่”

(เอกพนธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า อาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีอาคารของตนเอง ใช้ศาลากลางหมู่บ้านตำบลลุ่มโพธิ์เป็นสำนักงานชั่วคราว จึงไม่สะดวกในการให้บริการประชาชน ที่นั่งของเจ้าหน้าที่ทุกแผนกอยู่ในบริเวณเดียวกันไม่เป็นสัดส่วนมีพื้นที่จำกัด ไม่มีเก้าอี้สำหรับให้ผู้มาติดต่อ นั่ง ทุกครั้งที่ประชาชนไปติดต่อจึงต้องยืนคุยกับเจ้าหน้าที่ แต่ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลกำลังก่อสร้างอาคารสำนักงานถาวรซึ่งกว้างขวาง มีการแบ่งแยกแผนกต่างๆ ชัดเจน สะดวกสำหรับผู้มาติดต่อ

3.4.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 14 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 9 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า อาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบ โต๊ะทำงานของเจ้าหน้าที่ตั้งอยู่รวมกันไม่ได้แบ่งแยกเป็นแผนกให้ชัดเจน กรณีมีผู้สูงอายุมาติดต่อมากๆ สถานที่ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ไปใช้บริการ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“สถานที่ทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบ มีเจ้าหน้าที่ทำงานเยอะ แออัด สถานที่สำหรับรองรับประชาชนน้อย ที่นั่งก็น้อยตามอัตราภาพ แต่ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลปรารถนบุรีกำลังก่อสร้างที่ทำการหลังใหม่”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ถ้าเป็นการจัดงานที่ผู้สูงอายุไปรวมตัวกันเยอะๆ ก็ดูว่าสถานที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรารถนบุรีแคบไปหน่อย”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ถ้าไปติดต่อราชการทั่วไปที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สถานที่ในการให้บริการก็เพียงพอ แต่ถ้าเป็นกรณีมีงานอย่างเช่น วันผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดของขวัญไว้ให้ผู้สูงอายุจับฉลาก มีการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุฟรี มีการทำบุญประจำปี จะต้องใช้พื้นที่เยอะ เพราะว่าในวันนั้นผู้สูงอายุไปรวมตัวกันมาก สถานที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดไว้จึงดูคับแคบไปหน่อย”

(สำราล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“ตัวสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรีมีสถานที่คับแคบ เวลาที่มีผู้สูงอายุมาติดต่ออะไรๆ ก็จะไม่เป็นที่นั่ง ต้องยืนรออยู่ข้างนอก”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ถ้าจำนวนผู้สูงอายุไม่มากก็เพียงพอ แต่ถ้ามีผู้สูงอายุไปใช้บริการมากก็จะตั้งจุดบริการที่ศาลาขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งอยู่ด้านนอกของสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบันนี้ใช้ศาลาหมู่บ้านของหมู่บ้านลุ่มโพธิ์มาเป็นสำนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรียังไม่มีสำนักงานของตนเอง ตัวสำนักงานก็เลยคับแคบ แต่ปัจจุบันนี้กำลังก่อสร้างอาคารที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรีซึ่งกว้างขวางขึ้นและใกล้จะเสร็จแล้ว”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“ตัวอาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบ ที่นั่งก็ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ให้บริการ เวลาที่มีการจัดประชุมผู้สูงอายุก็ต้องมาใช้สถานที่ศาลาข้างนอก หรือตั้งเต็นท์เพื่อรองรับผู้สูงอายุ”

(จรัส เคะ. 2555: สัมภาษณ์)

“สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบ โต๊ะ เก้าอี้ ของเจ้าหน้าที่ติดกันหมด โต๊ะทำงานของทุกแผนกอยู่ในห้องเดียวกันหมด ไม่ได้แยกเป็นสัดส่วนให้เห็นชัดเจน เนื่องจากบริเวณมันแคบ เวลาเดินไปติดต่อเจ้าหน้าที่ก็ต้องยืนคุย เก้าอี้ที่นั่งรอติดต่อเจ้าหน้าที่ ก็ต้องวางไว้ข้างนอกสำนักงาน วางไว้ข้างในไม่ได้ แต่ปัจจุบันที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรีกำลังก่อสร้างสำนักงานหลังใหม่ ที่กว้างขวางมากขึ้น และเป็นสัดส่วน”

(จรรยาพรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“ที่ทำการสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบ ถ้าคนไปใช้บริการเยอะ”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า อาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกว้างขวาง ไม่คับแคบ สะดวกสบาย เวลาไปใช้บริการ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่ได้ไปใช้บริการที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรีส่วนใหญ่จะผ่านประธานประชาคมหมู่บ้าน ก็จะมีเวลาที่หมอมานำให้บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรีซึ่งไม่เกี่ยวกับเรื่องเบี้ยยังชีพ ก็จะมีสถานที่ในการให้บริการที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์บุรีซึ่งก็ไม่มีปัญหาอะไรเกี่ยวกับสถานที่ ”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“สำหรับลุงคิดว่าไม่แคบ สะดวกสบายดี” (แสง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“สำหรับยายสถานที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ยายคิดว่าไม่คับแคบ สะดวกสบายดี เวลาไปใช้บริการ”

(ทรัพย์ แยมศรล. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายว่าสถานที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็กว้างขวางดี”

(สมปอง ตระกุดโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลกว้างขวาง สะดวกสบาย”

(สำรวจ อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า อาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบ กรณีมีประชาชนไปติดต่อจำนวนมาก ที่นั่งรองรับไม่เพียงพอ จะต้องมายืนรอข้างนอกอาคาร โต๊ะทำงานของเจ้าหน้าที่ตั้งอยู่รวมกันไม่ได้แบ่งแยกเป็นแผนกอย่างชัดเจน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีอาคารสำนักงานของตนเอง ใช้ศาลากลางหมู่บ้านลุ่มโพธิ์เป็นสำนักงาน แต่ปัจจุบันกำลังมีการก่อสร้างอาคารถาวร ซึ่งกว้างขวาง และสะดวกสบายขึ้น แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า อาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกว้างขวาง สะดวกสบาย เวลาไปใช้บริการ

3.4.3 สรุปความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปยังผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่ได้รับนโยบายดังกล่าวว่า อาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีอาคารของตนเอง ใช้ศาลากลางหมู่บ้านตำบลลุ่มโพธิ์เป็นสำนักงานชั่วคราว จึงไม่สะดวกในการให้บริการประชาชน ที่นั่งของเจ้าหน้าที่ทุกแผนกอยู่ในบริเวณเดียวกันไม่เป็นสัดส่วนมีพื้นที่จำกัด ที่นั่งรองรับผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ทุกครั้งที่ไปติดต่อจึงต้องยืนคุยกับเจ้าหน้าที่ แต่ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลกำลังก่อสร้างอาคารสำนักงานถาวรซึ่งกว้างขวาง มีการแบ่งแยกแผนกต่าง ๆ ชัดเจน สะดวกสำหรับผู้มาติดต่อ

3.5 เทคโนโลยี เครื่องมือ หรือเครื่องใช้สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียงพอ สภาพพร้อมใช้งาน และมีความทันสมัยหรือไม่ อย่างไร

3.5.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7 คน ให้ความเห็นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีเทคโนโลยี เครื่องมือ หรือเครื่องใช้สำนักงานเพียงพอ สภาพพร้อมใช้งาน และมีความทันสมัย ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี มีความพร้อมทุกด้าน (ต้องมีความทันสมัย) ถือเป็นนโยบาย และเป็นภารกิจที่สำคัญของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล”

(บำรุง ตีรเพชร.2555: สัมภาษณ์)

“เพียงพอ สภาพพร้อมใช้งานทุกอย่าง” (ชนชัย คงกระเรียน.2555: สัมภาษณ์)

“เครื่องมือมีเพียงพอ เหมาะสม ไม่ติดขัดอะไร” (สมรักษ์ ตรีอินทอง.2555: สัมภาษณ์)

“เครื่องมือมีเพียงพอ เหมาะสม” (เอกพันธ์ คงนิล.2555: สัมภาษณ์)

“เครื่องมือ เครื่องใช้ มีเพียงพอ พร้อมใช้งาน โดยปกติวัสดุอุปกรณ์สำนักงานจะมีใช้อยู่แล้ว เนื่องจากใช้ในภาพรวมตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล วัสดุอุปกรณ์สิ้นเปลืองถ้าหมดก็ขอเบิกจากเจ้าหน้าที่พัสดุ หรือถ้าไม่มีวัสดุสิ้นเปลืองที่ต้องการใช้อยู่ หรือขาดเหลืออะไรก็จะทำบันทึกขออนุมัติจัดซื้อวัสดุสิ้นเปลืองได้ เพราะมีงบประมาณที่จัดสรรสำหรับเรื่องนี้อยู่แล้ว ด้านเครื่องคอมพิวเตอร์ก็มีประจำโต๊ะของแต่ละคนอยู่แล้ว มีความทันสมัย โทรศัพท์ โทรสารก็มีจำนวนเพียงพอต่อปริมาณงาน”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มี เครื่องมือ หรือเครื่องใช้สำนักงาน ที่เพียงพอและสภาพพร้อมใช้งาน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่เพียงพอ ปัจจุบันนี้เจ้าหน้าที่ยังมีคอมพิวเตอร์ไม่ครบทุกตำแหน่ง เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณน้อย เครื่องถ่ายเอกสารก็ไม่สะดวกเพราะถ่ายได้ครั้งละ 1 แผ่น ถ่ายเป็นชุดไม่ได้ แต่ได้มีการกันเงินงบประมาณไว้สำหรับซื้อเครื่องถ่ายเอกสารแล้ว แต่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคับแคบจึงยังไม่จัดซื้อ และองค์การบริหารส่วนตำบลกำลังก่อสร้างสำนักงานหลังใหม่ มีการตั้งเงินงบประมาณสำหรับเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นต้องใช้ไว้แล้ว เพื่อความสะดวก รวดเร็วขึ้น”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“เครื่องมือ เครื่องใช้บางตัวไม่ทันสมัยแล้ว เช่น เครื่องถ่ายเอกสารยังเป็นรุ่นเก่าอยู่ ถ่ายได้ที่ละแผ่น หากจำเป็นต้องถ่ายครั้งละหลายๆ ก็จำเป็นต้องจ้างบริษัทข้างนอกถ่ายให้ โทรศัพท์เวลาโทรเข้าไปเสียงก็ฟังไม่ชัด แก้อีที่มีอยู่ก็ชำรุด มีไม่เพียงพอเวลาที่มีการจัดประชุม ห้องประชุมก็คับแคบ เครื่องปรับอากาศก็ไม่เย็นเนื่องจากเก่ามากแล้ว ซ่อมแล้วซ่อมอีก เนื่องจากปัจจุบันกำลังก่อสร้างสำนักงานหลังใหม่ เมื่อเสร็จแล้วก็คงจะมีการปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องใช้ทุกอย่างให้มีความทันสมัยพร้อมใช้งานมากยิ่งขึ้น”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีเครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงาน ที่เพียงพอ และมีสภาพพร้อมใช้งาน เพราะเป็นนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีความทันสมัยทุกด้าน

และหากขาดเหลืออะไรก็สามารถขออนุมัติจัดซื้อเพิ่มเติมได้ เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดสรรงบประมาณสำหรับด้านนี้ไว้แล้ว แต่มีผู้บริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนน้อยที่ให้ความเห็นว่า อุปกรณ์สำนักงานหลายชิ้นที่ไม่มีความทันสมัย เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อจำนวนเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องใช้ร่วมกัน เครื่องถ่ายเอกสารเป็นรุ่นเก่า ถ่ายได้ครั้งละ 1 แผ่น ถ่ายเป็นชุดไม่ได้ กรณีจำเป็นต้องถ่ายเอกสารครั้งละมาก ๆ ก็ต้องจ้างบริษัทเอกชนถ่ายให้ โทรศัพท์เสียงฟังไม่ชัด เป็นต้น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการตั้งงบประมาณสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์สำนักงานไว้แล้ว เพียงแต่รอให้อาคารที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างแล้วเสร็จก่อนจึงจะจัดซื้อ

3.5.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน ให้ความเห็นแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 9 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีเทคโนโลยี เครื่องมือ หรือเครื่องใช้สำนักงานเพียงพอ สภาพพร้อมใช้งาน และมีความทันสมัย ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เพียงพอ ที่ดูก็มีเจ้าหน้าที่ให้บริการผู้สูงอายุเยอะ” (ประเทือง คงกระเรียน.2555: สัมภาษณ์)

“เพียงพอ ที่เห็นก็ดูว่าเครื่องมือ เครื่องใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีก็ดี ใช้ได้ทุกอย่าง ดูทันสมัยดี จากที่ยายเห็น เทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็ดูทันสมัยดี เครื่องเสียงก็ดี เสียงดังฟังชัด โต๊ะ เก้าอี้ ก็มีเพียงพอสำหรับผู้สูงอายุที่ไปร่วมงาน ไม่มีอะไรติดขัด พร้อมเพรียงทุกอย่าง”

(สำรวล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ ดูแล้วมีจำนวนเพียงพอ สะดวกสบาย”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ที่เห็นก็มีจำนวนเพียงพอ สะดวก ทันสมัยดี” (ประทุม นพคุณ.2555: สัมภาษณ์)

“ดูพร้อมเพรียง ทุกอย่างทันสมัยดี โต๊ะเก้าอี้ก็มีไว้เพียงพอสำหรับบริการผู้สูงอายุ ไม่ต้องไปยืมรอร”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“เวลามีจัดงานอะไร เช่น งานวันผู้สูงอายุ ก็เห็นว่า โต๊ะเก้าอี้ เต็ม อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้เขาก็เพียงพอทุกอย่าง เครื่องเสียงก็ดี มีพร้อม”

(สมปอง ตระกุดโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“ดูพร้อมเพรียงทุกอย่าง เพียงพอที่จะให้บริการผู้สูงอายุ” (สำรวล อ่อนนุ่ม.2555: สัมภาษณ์)

“พร้อมเพรียงทุกอย่าง ทั้งสถานที่ อุปกรณ์ แต่ตัวสำนักงานแอร์ไม่เย็น เพราะเปิดประตูไว้ตลอด”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“พร้อมเพรียง ทุกอย่าง โต๊ะ เก้าอี้ เต้นท์ มีเพียงพอ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาเตรียมความพร้อมทุกอย่างอย่างดี ไม่ใคร่โพนกัเสียงดังฟังชัด”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มี เครื่องมือหรือเครื่องใช้สำนักงาน ที่เพียงพอและสภาพพร้อมใช้งาน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่เพียงพอ เครื่องพิมพ์มี 1 เครื่องไม่พอ เครื่องถ่ายเอกสารมี 1 ตัว ถ้าปริมาณงานมากๆ ก็ต้องไปจ้างร้านข้างนอกถ่ายเอกสาร เบิกเงินงบประมาณไปจ่าย โดยตั้งเป็นข้อบัญญัติในหมวดค่าวัสดุสำนักงานนี้ไว้ใช้จ่าย และอุปกรณ์ที่มีอยู่ก็ไม่ทันสมัยเป็นรุ่นเก่าๆ เวลาจะติดต่อกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลก็จะโทรศัพท์เข้าเบอร์มือถือส่วนตัวของเจ้าหน้าที่จะสะดวกกว่า นอกจากไม่รู้เบอร์เจ้าหน้าที่จะโทรเข้าสำนักงาน ปริมาณโต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอ เนื่องจากสถานที่แคบถ้าตั้งโต๊ะเก้าอี้มากก็จะไม่มีทางเดิน”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีเครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงาน ที่เพียงพอ และมีสภาพพร้อมใช้งาน ทุกครั้งที่มีการจัดงานจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ มีความพร้อมเพรียง เครื่องกระจายเสียง ก็มีความทันสมัย แต่มีผู้สูงอายุส่วนน้อยที่ให้ความเห็นว่า อุปกรณ์สำนักงานบางอย่างไม่มีความทันสมัย เช่น เครื่องถ่ายเอกสารเป็นรุ่นเก่า กรณีถ่ายจำนวนมากๆ จึงต้องจ้างร้านถ่ายเอกสารข้างนอกถ่ายให้ เครื่องพิมพ์มี 1 เครื่องไม่เพียงพอต่อการใช้งาน จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ไม่เพียงพอ เนื่องจากสถานที่คับแคบ ถ้าหากนำเก้าอี้มาวางมากเกินไป ก็จะทำให้ไม่มีทางเดิน

3.5.3 สรุปความเห็นเกี่ยวกับด้านเทคโนโลยี เครื่องมือ หรือเครื่องใช้สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่ได้รับนโยบายดังกล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีเครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงาน ที่เพียงพอ และมีสภาพพร้อมใช้งาน

3.6 ความสะดวกในการเดินทางไปสถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 15 คน

ผู้สูงอายุ จำนวน 8 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าการเดินทางไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเดินทางได้สะดวก สบาย เนื่องจากอยู่ใกล้

บ้าน ถึงแม้จะไม่มีรถประจำทางผ่าน แต่สามารถขับรถไปเอง หรือเดินไปก็ได้ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“การเดินทางไปติดต่อกับสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอกสบายอยู่ เพราะอยู่ใกล้หมู่บ้าน ชีมอเตอร์ไซด์ไปนิดเดียวก็ถึง หรือบางครั้งเวลาที่มีการจัดงานวันผู้สูงอายุช่วงปีใหม่ ก็จะมีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้ทำบุญร่วมกัน จับสลากของขวัญ มีการตรวจสุขภาพให้ผู้สูงอายุฟรี ได้แก่ การวัดความดัน การตรวจโรค ตรวจน้ำตาลในเลือด ซึ่งมีทุกปีประมาณวันที่ 29-30 ธ.ค.54 ก็จะมีรถของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการกับผู้สูงอายุไปที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่านก็จะไม่สะดวกตรงนี้ สำหรับคนที่ไม่มีรถและจำเป็นต้องไปติดต่อเป็นครั้งคราว”

(แสง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“การเดินทางไปที่สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอกเพราะมีรถยนต์ส่วนตัว สำหรับคนที่ไม่มีรถส่วนตัวก็จะอาศัยรถเพื่อนบ้าน ลูกหลานไป กรณีที่มีการจัดกิจกรรมใหญ่ๆ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของหมู่บ้านเขาก็จะให้บริการไปรับ-ไปส่งผู้สูงอายุ”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ปัจจุบันนี้ยังแข็งแรงอยู่ ก็เลยคิดว่าการเดินทางไปสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสะดวกดี เพราะอยู่ใกล้บ้าน ยายเดินไปนิดเดียวก็ถึงแล้ว”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“สำหรับยาย การเดินทางไปสถานที่ตั้งของสำนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบล สะตอกสบายดี เพราะอยู่ใกล้ ชีจรรย์นไปประมาณ 1 กิโลเมตร ก็ถึงแล้ว”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“สะตอก ใกล้ ชีมอเตอร์ไซด์ไปนิดเดียวก็ถึง” (สมปอง ตระกุดโท. 2555: สัมภาษณ์)

“สะตอกเพราะขับรถได้ ถ้าขับรถไม่ได้ก็ไม่สะดวก เพราะไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่าน แต่มีอย่างหนึ่งที่ลืมนึกให้มีก็คือ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีป้ายบอกทางว่า ควรจะมีป้ายบอกทางเป็นระยะๆ ว่าที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีอยู่ตรงไหน เพราะคนที่เขาไม่รู้เวลาที่เขาจะมาติดต่อก็จะมาไม่ถูก”

(จำรัส เกทะ. 2555: สัมภาษณ์)

“สะตอก ใกล้ เพราะขับรถเองได้” (จรรยาพรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“สะตอก ถ้ามีรถยนต์ส่วนตัวไปเอง เนื่องจากอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้าน”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 7 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า การเดินทางไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สะดวกเนื่องจากไม่มีรถประจำทางผ่าน ไม่มีรถส่วนตัว หรือขับรถไปเองไม่ได้เพราะอายุมากแล้ว ต้องอาศัยลูกหลานให้พาไป หรือให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพาไป ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่สะดวก ถ้าไม่มีรถยนต์ส่วนตัว เนื่องจากไม่มีรถประจำทางที่ผ่านหน้าบ้านของผู้สูงอายุไปถึง องค์การบริหารส่วนตำบล และถ้าจะขึ้นรถประจำทางไปองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องไปขึ้นที่ถนนใหญ่ ซึ่งอยู่ไกลจากหมู่บ้าน”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ไม่สะดวก ไม่มีรถโดยสารประจำทางจากหน้าบ้านผ่านที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบล ปรานบุรี ป้าขับรถไม่ได้ ก็จะให้ลูกหลานไปส่ง (เหมือนตอนไปรับเงินเบี้ยยังชีพ) เวลากลับหากไม่มีรถกลับ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีก็จะมาส่ง แต่ถ้าเป็นการประชุมมีหลายคน ก็จะมีรถขององค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีมาบริการ หรืออาจติดรถของประธานประชาคมหมู่บ้าน เพราะอยู่หมู่บ้านเดียวกันก็ไปด้วยกัน”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“สำหรับน้ำไม่สะดวกเลย เพราะไม่มีรถส่วนตัว และไม่มีลูกหลานดูแล ลูกๆ แต่งงานแล้วก็ไปอยู่ไกลๆ กันหมด จะไปแต่ละครั้งก็ต้องพึ่งพาคนอื่น รถประจำทางก็ไม่มี”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“สถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่าน ถ้าหากจำเป็นต้องไปติดต่อราชการเอง จะไม่สะดวก แต่ทุกวันนี้ก็จะอาศัยให้ลูกชายพาไป แต่ถ้าเป็นกรณีมีงานเช่น วันผู้สูงอายุ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็จะมีรถมารับไว้ที่จุดนัดพบ ทุกคนจะไปขึ้นรถที่นั่นเพื่อไปพร้อมกัน”

(สำรวล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“การเดินทางไปที่สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สะดวกเพราะไม่มีรถโดยสารประจำทาง และยายก็อายุมากแล้ว ขับรถไปเองไม่ได้ ถึงจะอยู่ไม่ไกล แต่ก็เดินไปไม่ไหว ต้องอาศัยลูกหลานอยู่ดี”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ถ้ายายไปเองก็ไม่สะดวก เพราะอายุมากแล้ว และไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่าน แต่ปัจจุบันนี้ให้ลูกหลานพาไป”

(ทรัพย์ แยมศรวล. 2555: สัมภาษณ์)

“ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลกว้างขวาง สะดวก สบาย”

(สำรวย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“ไปเองไม่สะดวก เนื่องจากขับรถไม่ได้ สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ใกล้ บางครั้งก็ไปรถของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้ามีการประชุมใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็จะจัดรถมารับส่ง”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า การเดินทางไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเดินทางได้สะดวกสบาย เนื่องจากอยู่ใกล้บ้าน ถึงแม้จะไม่มีรถประจำทางผ่าน แต่สามารถขับรถไปเอง หรือเดินไปก็ได้ ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เช่น ทำบุญวันผู้สูงอายุ ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ ก็จะมีรถของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการรับส่งผู้สูงอายุ แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า การเดินทางไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สะดวก เนื่องจากไม่มีรถประจำทางผ่าน ไม่มีรถส่วนตัว ถึงจะมีรถส่วนตัวแต่ก็ขับรถไปเองไม่ได้เพราะอายุมากแล้ว ต้องอาศัยลูกหลานให้พาไป สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่ได้อยู่กับลูกหลานก็ต้องพึ่งพาเพื่อนบ้าน หรือให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพาไป แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่าสถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเดินทางไปติดต่อได้อย่างสะดวกสบาย แต่ปัญหาหลักๆ ในการเดินทางของผู้สูงอายุที่เห็นได้ชัดคือ ไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่าน

3.7 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากร

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ จำนวน 4 คน ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมว่า ในทุกปีองค์การบริหารส่วนตำบลจะตั้งงบประมาณสำหรับการพัฒนาบุคลากร โดยการสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม และสนับสนุนเรื่องการให้ทุนการศึกษาต่อบุคลากรในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมทุกปี โดยเฉพาะนักพัฒนาชุมชนทำงานเกี่ยวกับงานด้านการพัฒนาชุมชน หากมีโครงการอบรมอะไรที่เกี่ยวข้อง และเห็นว่าเป็นประโยชน์ก็จะส่งให้ไปฝึกอบรมทุกครั้ง”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนให้บุคลากรทุกด้าน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการตั้งเงินงบประมาณในส่วนของการพัฒนาบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ทุกปี ได้แก่ สนับสนุนเรื่องการให้ทุนการศึกษา ระดับปริญญาตรี ปีละ 2 คน ระดับปริญญาโท ปีละ 2 คน แต่เจ้าหน้าที่ที่ขอทุนจะต้องเรียนให้สำเร็จ และด้านการฝึกอบรม กรณีมีหนังสือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งมาที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการฝึกอบรมบุคลากรในด้านต่างๆ ก็จะดูความเหมาะสมว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่คนใด หรือตำแหน่งไหนที่เหมาะสมจะส่งไปฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตรก็จะอนุมัติให้ไปฝึกอบรม ภายใต้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล”

(ธนชัย คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ถ้าได้รับแจ้งหนังสือจากกรมส่งเสริมฯ หรือจังหวัดเพื่อให้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปฝึกอบรม ก็จะส่งไปทุกครั้ง แล้วแต่จะพิจารณาให้ตำแหน่งใดไปฝึกอบรม ซึ่งถ้าเจ้าหน้าที่คนใดไปฝึกอบรมก็จะต้องมีการฝากงานกันไว้ ไปอบรมแล้วงานจะต้องไม่บกพร่อง นอกจากนั้นยังมีการให้ทุนการศึกษาสำหรับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกปี”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้บริหารให้การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปราชญ์ในการฝึกอบรมอย่างเต็มที่ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณด้านการฝึกอบรมเฉพาะ มีเบี้ยเลี้ยง มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พักระหว่างฝึกอบรม ซึ่งโดยปกติกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัดมีหนังสือแจ้งมาที่องค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีการฝึกอบรมโครงการอะไร ที่ไหน หน่วยงานใดเป็นผู้จัดฝึกอบรม ถึงแม้ไม่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติโดยตรง แต่ถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรรู้ เป็นการพัฒนาศักยภาพ ก็สามารถขออนุญาตไปฝึกอบรมได้ หรือจะเป็นโครงการฝึกอบรมที่หน่วยงานอื่นจัดฝึกอบรม และหากเจ้าหน้าที่เห็นว่าน่าสนใจก็สามารถขออนุญาตไปอบรมได้”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมว่า องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนบุคลากรในการฝึกอบรมทุกตำแหน่ง เนื่องจากทุกปีองค์การบริหารส่วนตำบลมีการตั้งงบประมาณสำหรับพัฒนาบุคลากรไว้เฉพาะ ทุกครั้งที่หนังสือจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัดแจ้งโครงการฝึกอบรมมาที่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บังคับบัญชาจะอนุญาตให้บุคลากรไปฝึกอบรมทุกครั้ง เพราะเห็นว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน นอกจากการฝึกอบรมแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีการสนับสนุนบุคลากรโดยการให้ทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีการพัฒนามากขึ้น ทั้งด้านการฝึกอบรม และการให้ทุนการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

3.8 สรุปความเห็นด้านทรัพยากร

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวให้ความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนบุคลากรในการฝึกอบรมทุกตำแหน่ง เนื่องจากทุกปีจะมีการตั้งงบประมาณสำหรับพัฒนาบุคลากรไว้เฉพาะ ทุกครั้งที่หนังสือจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัดแจ้งโครงการฝึกอบรมมาที่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บังคับบัญชาจะอนุญาตให้บุคลากรไปฝึกอบรมทุกครั้ง เพราะเห็นว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน นอกจากการฝึกอบรมแล้วยังมีการสนับสนุนบุคลากรโดยการให้ทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการดำเนินงานการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แต่ใช้งบประมาณประจำในการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งเพียงพอใน

การดำเนินงาน สำหรับงบประมาณที่ใช้สำหรับจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุเป็นงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลขอรับจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัด ตามจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณนั้นๆ ซึ่งจะแยกจากงบประมาณในการบริหารงานประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องสถานที่ เทคโนโลยี เครื่องมือ หรือเครื่องใช้สำนักงาน ในส่วนของอาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความคับแคบ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีอาคารของตนเอง ใช้ศาลากลางหมู่บ้านตำบลลุ่มโพธิ์เป็นสำนักงานชั่วคราว จึงไม่สะดวกในการให้บริการประชาชน สำหรับเครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงาน ส่วนใหญ่มีเพียงพอ และมีสภาพพร้อมใช้งาน สำหรับสถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเดินทางไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบล สะดวกสบาย เนื่องจากอยู่ใกล้บ้าน แต่ปัญหาหลักๆ ในการเดินทางไปองค์การบริหารส่วนตำบลคือ ไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่าน แต่ผู้สูงอายุมีความเห็นขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ในเรื่องของจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (นักพัฒนาชุมชน) จำนวน 1 คน ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มกรอบตำแหน่งผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนอีก 1 ตำแหน่ง เนื่องจากภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนรับผิดชอบมิใช่เรื่องเบี้ยยังชีพอย่างเดียว แต่ยังมีสวัสดิการอื่นๆ และงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนอีกมากมาย และผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าว แต่ในขณะที่ผู้สูงอายุผู้สูงอายุส่วนใหญ่กล่าวว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพจำนวน 1 คน เพียงพอแล้ว

เงื่อนไขที่ 4 ทศนคติของบุคลากร

4.1 การพิจารณาความดี ความชอบ เงินเดือน และค่าตอบแทนพิเศษ ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่ จำนวน 4 คน ให้ความเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้นำภารกิจเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาพิจารณาความดีความชอบให้กับนักพัฒนาชุมชนเป็นพิเศษเพียงภารกิจเดียว การพิจารณาขึ้นเงินเดือนให้สิทธิหัวหน้าฝ่ายเป็นผู้ประเมินและตกลงกับผู้ใต้บังคับบัญชาว่าจะให้กี่ขึ้น และนำข้อมูลนั้นมาประชุมร่วมกันระหว่างฝ่ายบริหารกับเจ้าหน้าที่ เพื่อพิจารณาอย่างเท่าเทียมกัน โดยใช้หลักเฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข เนื่องจากเงินงบประมาณมีจำกัด เพราะเจ้าหน้าที่ทุกคนทำงานเหมือนกัน ในกรณีที่เจ้าหน้าที่คนใดงานเยอะก็จะมีเจ้าหน้าที่แผนกอื่นเข้าไปช่วย มีการทำงานเป็นทีม ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้นำภารกิจเรื่องเบี้ยยังชีพมาพิจารณาความดีความชอบให้กับนักพัฒนาชุมชนเป็นพิเศษ พิจารณาตามปกติ โดยขั้นตอนการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนให้สิทธิหัวหน้าฝ่ายคุยกับผู้ใต้บังคับบัญชาในรอบการประเมินครั้งนี้จะให้ใครกี่ขึ้น และทุกฝ่ายส่งข้อมูลให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หลังจากนั้นปลัดก็จะนัดประชุมนายกฯ ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ประชุมร่วมกัน เพื่อให้มีการพิจารณาอย่างเท่าเทียมกัน เฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้นำภารกิจเรื่องเบี้ยยังชีพมาพิจารณาความดีความชอบให้กับนักพัฒนาชุมชนเป็นพิเศษ พิจารณาตามปกติ มีการเกลี้ยชั้นเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ทุกคนให้ได้เท่าเทียมกัน เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด โดยจะพิจารณาว่าหากใครเคยได้รับเยอะแล้วในครั้งปีงบประมาณแรก ก็จะได้ลดลงในครั้งหลัง ให้เฉลี่ยๆ กัน เพราะทุกคนก็ทำงานกันทั้งหมด หากเป็นช่วงรับลงทะเบียน หรือองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่เพื่อไปเยี่ยมผู้สูงอายุ ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่แผนกอื่นไปช่วยกันทำงาน”

(บำรุง ตริเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่ได้นำภารกิจด้านเบี้ยยังชีพมาพิจารณาให้ความดี ความชอบ อย่างเดียว เพราะภารกิจนี้จะยุ่งเฉพาะในช่วงที่มีการลงทะเบียน ประมาณ 1 เดือน จะดูงานอื่นๆ ดูความเหมาะสมควร/ไม่ควร จะได้รับการพิจารณา ดูในภาพรวมของผลการทำงานช่วง 6 เดือน ที่มีการประเมินมาประกอบการพิจารณาด้วย แต่ทั้งนี้ก็ต้องดูงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย เพราะงบประมาณมีจำกัด”

(ธนชัย คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรีการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ ไม่ได้ช่วยให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้รับการพิจารณาความดีความชอบเพื่อให้ได้รับขั้นพิเศษ พิจารณาเหมือนปกติทั่วไป เป็นการประเมินแบบปกติ เนื่องจากไม่ได้นำภารกิจนี้มาพิจารณาเป็นพิเศษ ไม่ต่างกับเพื่อนร่วมงาน เนื่องจากภารกิจนี้ถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ไม่มีคำตอบแทนอื่นนอกเหนือจากค่าล่วงเวลาการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ (โอที) ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานในวันเสาร์ อาทิตย์ (นอกเวลาราชการ) เหมือนเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นเกี่ยวกับการพิจารณาความดี ความชอบ เงินเดือน และค่าตอบแทนพิเศษ ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติว่า จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการนำนโยบายไปปฏิบัติ ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า ไม่ได้นำผลงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาประกอบการพิจารณาเพื่อให้ได้รับพิจารณาความดีความชอบ หรือขั้นเงินเดือนเป็นพิเศษ เนื่องจากถือเป็นงานประจำ ไม่แตกต่างจากเพื่อนร่วมงานอื่นๆ และเจ้าหน้าที่ทุกคนทำงานเหมือนกัน การพิจารณาความดีความชอบจึงใช้หลักเท่าเทียมกัน เฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข และเงินเดือนที่ได้รับเป็นไปตามวุฒิการศึกษาของตำแหน่ง และระยะเวลาการทำงานเหมือนกับข้าราชการทั่วไป ถึงจะมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น แต่ขั้นเงินเดือนก็ได้รับเพิ่มขึ้นตามมาตรฐานทั่วไป

4.2 ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชนให้ความเห็น ว่า ภารกิจที่ปฏิบัติด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไม่ได้ทำให้ได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นพิเศษนอกเหนือจากเพื่อนร่วมงาน เพราะเป็นงานที่ได้รับมอบหมายตามตำแหน่งเฉพาะ แม้อนาคตรัฐบาลจะมีนโยบายสวัสดิการสังคมขึ้นมาอีก ก็ต้องปฏิบัติเหมือนเดิม ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาดังนี้

“ไม่มี เนื่องจากเป็นงานปกติเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ เป็นงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำตามตำแหน่งโดยเฉพาะอยู่แล้ว ถึงแม้ในอนาคตมีงานเพิ่มก็ต้องทำงานนี้เหมือนเดิม นอกจากนี้เจ้าหน้าที่อื่นมาช่วย เนื่องจากในปัจจุบันยังมีเจ้าหน้าที่น้อย หรือมีการเปิดกรอบโครงสร้าง เพิ่มตำแหน่งเจ้าหน้าที่ ถึงมีงานมากขึ้น การพิจารณาก็จะเหมือนเดิมเนื่องจากเป็นงานประจำ เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารซึ่งในการพิจารณาแต่ละปีเขาก็จะมีเงินงบประมาณที่จัดสรรไว้แล้วว่าจะใช้ในการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนสำหรับเจ้าหน้าที่เท่าไร ซึ่งต้องจัดสรรให้ได้รับเท่าเทียมกัน โดยไม่ดูภาระหน้าที่ของแต่ละบุคคลว่ามีงานมาก หรืองานน้อย ผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เรื่องงบประมาณเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุเพราะถือว่าเป็นงานประจำ “เป็นเรื่องปกติ ดูแลแต่ผู้สูงอายุ คนทำไม่ต้องดูแล เพราะคนทำเป็นเจ้าหน้าที่ที่ต้องทำหน้าที่อยู่แล้ว”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลการสัมภาษณ์นักพัฒนาชุมชน ให้ความเห็นว่า ภารกิจที่ปฏิบัติด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไม่ได้ทำให้ได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นพิเศษนอกเหนือจากเพื่อนร่วมงาน เพราะเป็นงานที่ได้รับมอบหมายตามตำแหน่งเฉพาะ แม้อนาคตรัฐบาลจะมีนโยบายสวัสดิการสังคมขึ้นมาอีก ก็ต้องปฏิบัติเหมือนเดิม การพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนก็เหมือนปกติ ผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ เพราะถือว่าเป็นภารกิจประจำที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกับ การเลื่อนระดับของข้าราชการท้องถิ่น จะมีระเบียบที่เป็นมาตรฐานในการกำหนดระยะเวลาการเลื่อนระดับตามปกติเหมือนกันทุกตำแหน่งซึ่งไม่แตกต่างกัน

4.3 ด้านความเต็มใจ และกระตือรือร้น ในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญนโยบายไปปฏิบัติ

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 13 คน ให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเต็มใจ กระตือรือร้นในการให้บริการผู้สูงอายุ พุดคุยทักทายผู้สูงอายุด้วยสวัสดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความเป็นกันเองกับผู้สูงอายุ เมื่อมีการจัดงานวันผู้สูงอายุก็มีรถรับส่งผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ทุกครั้งที่ไปติดต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะมาต้อนรับว่ามาทำอะไร มีธุระอะไร มาติดต่อเรื่องอะไร ด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสทุกคน กระตือรือร้นในการให้บริการ ในกรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานโดยไม่ตรงไม่อยู่ เจ้าหน้าที่คนอื่นก็มารับเรื่องแทน ถ้าเขาสามารถทำแทนได้ก็จะทำให้เลย ถ้าทำไม่ได้ก็จะรับเรื่องไว้ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกลับมาทำ”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ทุกครั้งที่เข้าไปติดต่อ เจ้าหน้าที่เขายิ้มแย้มแจ่มใส มาต้อนรับดี”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ไปติดต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่เขาก็ถามว่ามาทำอะไรคะ เขากระตือรือร้นในการให้บริการดี งานวันผู้สูงอายุ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็จะมีถวามารับไว้ที่จุดนัดพบ ทุกคนจะไปขึ้นรถที่นั่นเพื่อไปพร้อมกัน”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“เขายิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาดีทุกคน ลุงไปถึงองค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็จะมาถามว่าลุงมาทำอะไร”

(สำราญ เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“โดยปกติไม่ได้ไปใช้บริการ ยกเว้นเวลาที่มีการประชุม มีการจัดงานให้ผู้สูงอายุ เช่น งานปีใหม่งานสงกรานต์ เจ้าหน้าที่ก็จะให้บริการดี”

(แสงวณ ภูณทวี.2555 : สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่เขาให้บริการดี ก็เป็นลูกหลานกันทั้งนั้น”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง.2555 : สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่เขาให้บริการดี ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาเป็นกันเอง ไม่ถือเนื้อถือตัวกับผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาให้บริการดี มีความกระตือรือร้น เวลาไปติดต่อเขาก็จะเข้ามาถามว่ามาทำอะไร สหณายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะไม่ใช่ใคร เขาก็เป็นลูกหลานของคนในหมู่บ้านนี้เอง รู้จักกันทั้งนั้น”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“เวลาจะไปติดต่อ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาก็จะมาถามว่ามาทำอะไร เขามีอัธยาศัยดีกับทุกคน ไม่ถือตัว ให้ความเป็นกันเองกับผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะสนับสนุนทุกเรื่องทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ”

(ทรัพย์ แยมศรวล. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายเป็นผู้สูงอายุที่ลำบากกว่าคนอื่น องค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะรู้ ถ้ายายเดือดร้อนอะไร ก็สามารถโทรหานายกององค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยตรง ถ้านายกองเขาว่าง เขาก็จะมาหาผู้สูงอายุถึงบ้าน แต่ถ้าเขาไม่ว่างยายก็ไปหาเขาที่องค์การบริหารส่วนตำบล”

(สมปอง ตระกุดโทน.2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาให้บริการดี เวลาไปติดต่อก็จะมาต้อนรับผู้สูงอายุอย่างดี ชักถามว่ามาทำอะไร แนะนำให้ทุกเรื่อง หน้ตา ยิ้มแย้มแจ่มใสกับทุกคน”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาให้บริการดี ช่วยเหลือยายดีทุกอย่าง จนถึงปัจจุบัน เวลาถึงงานอะไรเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่เขาก็จะขับรถมารับ-ส่งยายถึงบ้าน”

(สำราญ อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่เขาเต็มใจใส่ใจผู้สูงอายุทุกครั้งที่ไปติดต่อ ถ้าไม่มีรถกลับเขาก็มาส่งที่บ้าน”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ให้บริการดี หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสทุกคน เป็นลูกหลานในหมู่บ้านเดียวกันรู้จักกัน”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุทั้งหมดให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเต็มใจ กระตือรือร้นในการให้บริการผู้สูงอายุทุกครั้งที่ไปติดต่อ ก็จะมาต้อนรับ พูดคุย ทักทาย สอบถามผู้สูงอายุด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม อธิบายขั้นตอนให้ผู้สูงอายุเข้าใจ มีความเป็นกันเอง ทุกครั้งที่มิกิจกรรมก็จะมีรถให้บริการรับ-ส่งผู้สูงอายุ

4.4 ท่านมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และการให้บริการของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ อย่างไร

ในส่วนนี้ได้สัมภาษณ์ผู้สูงอายุ จำนวน 12 คน ให้ความเห็นว่า พึงพอใจในการปฏิบัติงาน และการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้บริการดี มีการประชุมให้ผู้สูงอายุเข้าใจเรื่องเบี้ยยังชีพ ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ และปฏิบัติต่อผู้สูงอายุทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“พอใจ 100% หรือเกิน 100% เพราะเจ้าหน้าที่อัยยาศรัยดี ไม่ถือยศถือศักดิ์ เข้าไปติดต่อราชการ ที่ไรก็จะมีเจ้าหน้าที่มาถามว่ามาติดต่อเรื่องอะไร ไม่ปล่อยให้ผู้สูงอายุยืนงงว่าจะถามใครดี”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“พอใจแล้ว ได้รับเงินเข้าทุกเดือนตรงต่อเวลาก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะบำนาญไม่ได้ไปรับเบี้ยยังชีพก่อน แต่สำหรับบางคนถ้าไปรับเงินก่อนที่เงินจะเข้าธนาคารก็จะคิดว่าเงินทำไมยังไม่ได้รับ”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“พอใจมาก เวลาให้คัดเลือกผู้สูงอายุที่ยากจน เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือจากจังหวัด นอกเหนือจากเบี้ยยังชีพ ยายก็จะได้รับคัดเลือกตลอด จังหวัดเขาก็จะช่วยเหลือให้เงินบ้าง ของกิน ของใช้บ้าง ในภาพรวม ทุกครั้งที่มื่อเรื่องอะไร เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ช่วยเหลือมาได้หมด”

(ปอง ตระกูลโตทน. 2555: สัมภาษณ์)

“ในภาพรวม พึงพอใจในการบริการของเจ้าหน้าที่”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“พอใจ แต่โดยปกติยายก็ไม่ค่อยได้ไปติดต่อ เพราะไม่มีธุระความจำเป็นอะไร เรื่องเบี้ยยังชีพก็ได้ทุกเดือน ส่วนเรื่องอื่นๆ เช่น งานวันผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะจัดงานให้ซึ่งก็ดี ทำให้ผู้สูงอายุได้ไปรวมตัวกันทุกปี ซึ่งยายก็รู้สึกดี”

(สำรวล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“พอใจมาก เจ้าหน้าที่เขาดูแลดีตลอด ไม่เคยชักสีหน้าใส่ ยิ้มแย้มแจ่มใส ทุกครั้งที่ไปติดต่อ เวลาที่เขาให้บริการที่ศาลากลางหมู่บ้าน ไม่ว่าเรื่องอะไร ลุงก็จะไปก่อนเวลา เพราะศาลากลางหมู่บ้านอยู่ใกล้ๆ แค่นี้เอง”

(แสวง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายพอใจการทำงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เพราะทุกปีเวลาไปลงทะเบียนต่ออายุการขอรับเงินเบี้ยยังชีพ ก็ไม่ยุ่งยาก”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายพอใจ เรื่องเบี้ยยังชีพไม่มีปัญหา ได้ตรงเวลาทุกเดือน หากมีอะไรสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของหมู่บ้านก็จะมาบอกลูกบ้านตลอดเวลา”

(ทรัพย์ แยมศรวล. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายพอใจมาก เพราะเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลก็เป็นลูกเป็นหลานกันทั้งนั้น เขาปฏิบัติต่อผู้สูงอายุเหมือนกันหมด ไม่ว่าผู้สูงอายุคนนั้นจะรวย-จน เท่ากันหมด (ไม่เลือกปฏิบัติ) เวลาให้คัดเลือกผู้สูงอายุที่ยากจน เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือจากจังหวัดนอกเหนือจากเบี้ยยังชีพฯ ยายก็จะได้รับคัดเลือกตลอด จังหวัดเขาก็ช่วยเหลือให้เงินบ้าง ของกิน ของใช้บ้าง ในภาพรวม ทุกครั้งที่มีการทำอะไร เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ช่วยเหลือยายได้หมด”

(สมปอง ตระกุดโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“พึงพอใจ ทั้งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่เขาให้บริการดีทุกอย่าง เวลาจะทำอะไรที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุก็มีการประชุมปรึกษาหารือกับผู้สูงอายุทุกเรื่อง”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“เจ้าหน้าที่ให้บริการดี เพราะเป็นลูกเป็นหลานกันทั้งนั้น รู้จักกันหมด”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“พึงพอใจ เจ้าหน้าที่เขาให้บริการดีทุกอย่าง” (ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุให้ความเห็นสรุปได้ว่า พอใจถึงพอใจมาก สำหรับการปฏิบัติงาน และการให้บริการของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้บริการดี ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ และปฏิบัติต่อผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียมกัน องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสนใจใส่ใจ กรณีมีข่าวประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุก็จะมีประชุม และมาแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบทุกครั้ง และที่สำคัญผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพตรงเวลาทุกเดือน

4.5 สรุปความเห็นด้านทัศนคติของบุคลากร

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติกล่าวว่า ผู้บริหารไม่ได้นำผลงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาประกอบการพิจารณาเพื่อให้ได้รับพิจารณาความดีความชอบ หรือขึ้นเงินเดือนเป็นพิเศษ เนื่องจากถือเป็นงานประจำ ไม่แตกต่างจากเพื่อนร่วมงานอื่นๆ และเนื่องจากเจ้าหน้าที่ทุกคนทำงานเหมือนกัน การพิจารณาความดีความชอบจึงใช้หลักเท่าเทียมกัน เฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข และเงินเดือนที่ได้รับเป็นไปตามวุฒิการศึกษาของตำแหน่ง และระยะเวลาการทำงานเหมือนกับข้าราชการทั่วไป ถึงจะมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น แต่ขึ้นเงินเดือนก็ได้รับเพิ่มขึ้นตามมาตรฐานทั่วไป ในด้านความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ภารกิจที่ปฏิบัติด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ได้ทำให้ได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นพิเศษนอกเหนือจากเพื่อนร่วมงาน เพราะเป็นงานที่ได้รับมอบหมายตามตำแหน่งเฉพาะ แมื่อนาคะรัฐบาลจะมีนโยบายสวัสดิการสังคมขึ้นมาอีก ก็ต้องปฏิบัติเหมือนเดิม ผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ เพราะถือว่าเป็นภารกิจประจำที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกับ การเลื่อนระดับของข้าราชการท้องถิ่น จะมีระเบียบที่เป็นมาตรฐานในการกำหนดระยะเวลาการเลื่อนระดับตามปกติเหมือนกันทุกตำแหน่งซึ่งไม่แตกต่างกัน ในด้านความพึงพอใจ ความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้สูงอายุกล่าวว่า พอใจถึงพอใจมาก สำหรับการปฏิบัติงานและการให้บริการของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้บริการดี ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ และปฏิบัติต่อผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียมกัน มีความเต็มใจกระตือรือร้นในการให้บริการผู้สูงอายุทุกครั้งที่ได้ติดต่อ อธิบายขั้นตอนให้ผู้สูงอายุเข้าใจ มีความเป็นกันเอง แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่

5. สรุปความเห็นเกี่ยวกับเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

5.1 ด้านโครงสร้างระบบราชการ

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวทราบถึง วัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กำหนดมาเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ให้มีเงินไว้ใช้จ่ายเดือนละ 500 บาท ให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมากขึ้น และให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่เป็นภาระกับลูกหลานและสังคม และนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุปัจจุบันได้กำหนดคุณสมบัติผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพไว้อย่างชัดเจน ง่ายต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ จะต้องมีความครบ 60 ปี และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสิทธิที่ผู้สูงอายุทุกคนได้รับ ถือเป็นนโยบายที่มีความยุติธรรม สำหรับเรื่องสายการบังคับบัญชาขององค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นทีมผู้บริหาร มีหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่กลั่นกรอง และนำนโยบายไปปฏิบัติ ภารกิจการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นส่วนงานที่อยู่

ภายใต้ภารกิจของสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยอยู่ในความรับผิดชอบของนักพัฒนาชุมชน มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้าส่วน งานที่ปฏิบัติจึงเสนอผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะหัวหน้าส่วน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับชั้นการบัญชา การปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จึงไม่มีปัญหาเรื่องสายการบังคับบัญชา และการประสานงานภายในในเรื่องการมอบหมายงาน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการมอบหมายงานตรงกับสายงานวิชาชีพเฉพาะในแต่ละตำแหน่ง เช่น งานสวัสดิการเป็นงานของนักพัฒนาชุมชนก็จะมอบให้นักพัฒนาชุมชน นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีการประชุมระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกเดือน ในการปฏิบัติงานหากเจ้าหน้าที่มีปัญหาในเรื่องใด สามารถเสนอในที่ประชุมเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน รับฟังความคิดเห็น เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น กรณีมีโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ไปพบผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้าน ก็จะมีการประชุมแบ่งงานกันรับผิดชอบ มีการระดมเจ้าหน้าที่แผนกอื่นมาช่วยกันทำงาน มีการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานที่ดี ไม่ใช้อำนาจในการตัดสินใจ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ หรือติดราชการ หรือไปอบรม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นสามารถตอบปัญหาหรือให้คำแนะนำผู้สูงอายุได้ โดยผู้สูงอายุไม่จำเป็นต้องมาติดต่ออีก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้สูงอายุที่กล่าวว่า ทุกครั้งที่ไปติดต่อเรื่องเบี้ยยังชีพ หรือเรื่องอื่นๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักไม่อยู่ ก็จะมีเจ้าหน้าที่คนอื่นมาตอบข้อซักถามให้ผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุไม่เสียเวลารอพบเจ้าหน้าที่ และไม่ต้องกลับมาติดต่ออีก

5.2 สรุปความเห็นด้านการติดต่อสื่อสาร

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ก่อนที่จะมีการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนกลางซึ่งเป็นผู้รับนโยบาย ได้มีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระเบียบที่เกี่ยวข้องให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมด ตั้งแต่ระดับภาคลงมาระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล) รวมทั้งมีการจัดทำคู่มือประกอบการปฏิบัติงานแจกให้กับผู้เข้าอบรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติทุกหน่วยงานทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานที่หน่วยงานของตนเองต้องรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน ไม่เกิดปัญหา และอุปสรรคในการประสานงาน ในขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีการประชุมเพื่อชี้แจงให้ผู้สูงอายุเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหลักๆ มี 3 ช่องทางด้วยกันคือ ช่องทางที่ 1 แจกผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ช่องทางที่ 2 แจกข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกลูกบ้านของตนเอง และช่องทางที่ 3 การประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกเดือนๆละ 1

ครั้ง และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการจัดประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน และลูกบ้านของตนเองทุกวันที 5 ของเดือน

5.3 สรุปความเห็นด้านทรัพยากร

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง เนื่องจากทุกปีจะมีการตั้งงบประมาณสำหรับพัฒนาบุคลากรไว้เฉพาะ ทุกครั้งที่มียหนังสือจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัดแจ้งโครงการฝึกอบรมมาที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บังคับบัญชาก็จะอนุญาตให้ไปฝึกอบรม เพราะเห็นว่าเป็นการพัฒนา ศักยภาพในการทำงาน นอกจากการฝึกอบรมแล้วยังมีการสนับสนุนบุคลากรโดยการให้ทุนการศึกษา ต่อในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ในเรื่องของการได้รับการจัดสรรงบประมาณองค์การบริหารส่วน ตำบลไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการดำเนินงานการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แต่ใช้งบประมาณประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งมีเพียงพอในการดำเนินงาน ในส่วนของงบประมาณที่ใช้สำหรับจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุเป็นงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลขอรับจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัด ตามจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณนั้นๆ ซึ่งจะแยกจากงบประมาณในการบริหารงานประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องของอาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลมีความคับแคบ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีอาคารของตนเอง ใช้ศาลากลางหมู่บ้านตำบลลุ่มโพธิ์เป็นสำนักงานชั่วคราว จึงไม่สะดวกในการให้บริการประชาชน สำหรับเครื่องมือเครื่องใช้สำนักงาน ส่วนใหญ่มีเพียงพอ และมีสภาพพร้อมใช้งาน สำหรับสถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเดินทางไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบล สะดวก สบาย เนื่องจากอยู่ใกล้บ้าน แต่ปัญหาหลักๆ ในการเดินทางไปองค์การบริหารส่วนตำบลคือ ไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่าน จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (นักพัฒนาชุมชน) จำนวน 1 คน ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มกรอบตำแหน่งผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนอีก 1 ตำแหน่ง เนื่องจากภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนรับผิดชอบมิใช่เรื่อง เบี้ยยังชีพอย่างเดียว แต่ยังมีสวัสดิการอื่นๆ และงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนอีกมากมาย แต่ในขณะที่ผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวกล่าวว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ จำนวน 1 คน เพียงพอแล้ว

5.4 สรุปความเห็นด้านทัศนคติของบุคลากร

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติกล่าวว่า ผู้บริหารไม่ได้นำผลงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาประกอบการพิจารณา เพื่อให้ได้รับพิจารณาความดีความชอบ หรือขึ้นเงินเดือนเป็นพิเศษ เนื่องจากถือเป็นงานประจำ ไม่แตกต่างจากเพื่อนร่วมงานอื่นๆ และเนื่องจากเจ้าหน้าที่ทุกคนทำงานเหมือนกัน การพิจารณาความดี

ความชอบจึงใช้หลักเท่าเทียมกัน เฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข และเงินเดือนที่ได้รับเป็นไปตามวุฒิการศึกษาของตำแหน่ง และระยะเวลาการทำงานเหมือนกับข้าราชการทั่วไป ถึงจะมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น แต่เงินเดือนก็ได้รับเพิ่มขึ้นตามมาตรฐานทั่วไป ในด้านความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ภารกิจที่ปฏิบัติด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ได้ทำให้ได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นพิเศษนอกเหนือจากเพื่อนร่วมงาน เพราะเป็นงานที่ได้รับมอบหมายตามตำแหน่งเฉพาะ แมื่อนาคตรัฐบาลจะมีนโยบายสวัสดิการสังคมขึ้นมาอีก ก็ต้องปฏิบัติเหมือนเดิม ผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ เพราะถือว่าเป็นภารกิจประจำที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกับ การเลื่อนระดับของข้าราชการท้องถิ่น จะมีระเบียบที่เป็นมาตรฐานในการกำหนดระยะเวลาการเลื่อนระดับตามปกติเหมือนกันทุกตำแหน่งซึ่งไม่แตกต่างกัน ในด้านความพึงพอใจ ความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญไปปฏิบัติ ผู้สูงอายุกล่าวว่า พอใจถึงพอใจมาก สำหรับการปฏิบัติงานและการให้บริการของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้บริการดี ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ และปฏิบัติต่อผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียมกัน มีความเต็มใจกระตือรือร้นในการให้บริการผู้สูงอายุทุกครั้งที่ไม่ติดต่อบริการขั้นตอนให้ผู้สูงอายุเข้าใจ มีความเป็นกันเอง แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่

ส่วนที่ 4 การศึกษาเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่รับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติสรุปได้ดังนี้

1. เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับ 500 บาทต่อเดือน ช่วยให้ผู้สูงอายุมีรายได้ในการใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน

1.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้สูงอายุได้ ไร่สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน ถึงจะไม่ได้มาก แต่ก็ถือว่าเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลาน หรือมีแต่ลูกหลานไม่เคยให้เงินใช้ พึ่งพาตนเองมาโดยตลอด ถือว่าช่วยได้เยอะ เป็นค่าข้าว ค่ากับข้าว ค่าน้ำ ค่าไฟยังดีที่มีรัฐบาลช่วยอยู่ ถ้าใช้ไม่เกิน 90 หน่วย ก็ไม่ต้องจ่าย ถึงเบี้ยยังชีพจะไม่มากนัก แต่ก็ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขตามอัตภาพของเขา”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท คิดว่าไม่เพียงพอ แต่ก็สามารถช่วยเป็นค่าใช้จ่ายให้ผู้สูงอายุได้เยอะ ใช้ซื้อขนม ของกินเล่น วันละ 20 บาท ก็ยังไม่พอเลย ไหนจะค่ายาสูบ กาแฟ ยิ่งถ้าผู้สูงอายุคนใดไม่มีลูกหลานเลี้ยงยิ่งไม่พอ เพราะข่าวสารปัจจุบันถึงละหนึ่งร้อยกว่าบาท เนื้อหมูก็โลกร้อน ละร้อยกว่าบาท ผู้สูงอายุใช้ประมาณ 2 อาทิตย์ก็หมดแล้ว ไหนจะค่ากับข้าวอีก”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ช่วยผู้สูงอายุได้นิดหน่อย อย่างน้อยก็สามารถซื้อข้าวได้ 1 ถัง ลดภาระลูกหลานได้บางส่วน”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพ 500 บาท ช่วยได้มากสำหรับผู้สูงอายุที่ได้ใช้จริง แต่ถ้าผู้สูงอายุที่มีรายจ่ายเยอะก็อาจจะช่วยไม่ได้มาก บางคนคิดว่า 500 บาท มันน้อย บางคนเหลือเก็บ บางคนใช้ 100 ถึง 200 เพราะโทรศัพท์ก็ใช้ไม่เป็น บางคนค่าน้ำ ค่าไฟ ลูกหลานก็ช่วยให้ บางคนก็เหลือเก็บเอาไปทำบุญ แต่บางคนก็ไม่พอใช้”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัว ไม่ต้องไปออกปากขอลูกหลานใช้”

(ธนชัย คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ผมคิดว่าเบี้ยยังชีพ 500 บาท เหมาะสม เพราะถ้าให้มากกว่านี้ก็ต้องคำนึงถึงงบประมาณแผ่นดินด้วย เนื่องจากภาพรวมของประเทศมันดูเยอะ ในปีสองปีนี้ผู้สูงอายุจะมากขึ้นเป็นเท่าตัว จึงต้องใช้งบประมาณต่อปีอีกมาก ยิ่งให้เยอะปัญหาประเทศก็เกิดเยอะ มันจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ คิดว่าเขาอยู่ได้ 500 บาท/เดือน แต่คนที่ไม่มีรายได้ไม่จำเป็น แต่มันเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่ควรได้ จนรวยไม่เหมือนกันเขามีสิทธิที่ต้องให้เขา”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้สูงอายุได้ในระดับหนึ่ง ดีกว่าไม่ได้ ถึงจะช่วยให้ไม่มาก เป็นค่าหามากพลู ค่ากับข้าวก็ยังดี อย่างน้อยก็ถือว่ายังมีสวัสดิการให้”

(เอกพันธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็น เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ถึงจะไม่มากแต่ก็สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้ผู้สูงอายุได้ ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าว กับข้าว เป็นค่าหามากพลู ช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุได้มาก แต่สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานเลี้ยงดูเบี้ยยังชีพถือว่าสำคัญมาก ความสำคัญ of เบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุแต่ละคนจะแตกต่างกัน ผู้สูงอายุทุกคนได้เบี้ยยังชีพ 500 บาท/เดือนเท่ากัน แต่การนำไปใช้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานครอบครัวของผู้สูงอายุแต่ละคน

1.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 17 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ช่วยผู้สูงอายุแตกต่างกัน สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานเลี้ยงเงินจำนวนนี้ไว้ใช้จ่ายในการซื้อข้าว สาร อาหารเป็นหลัก สำหรับผู้สูงอายุที่อยู่กับลูกหลานหรือยังสามารถทำงานได้ เงินจำนวนนี้ไว้ใช้จ่ายซื้ออาหารที่ต้องการรับประทานเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่บ้าน ไว้ซื้อขนมให้หลาน เก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน แบ่งส่วนหนึ่งไว้ทำบุญโดยไม่ต้องรบกวนลูกหลาน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ช่วยได้ไม่มาก แต่ก็สามารถลดค่าใช้จ่ายของครอบครัวได้บ้าง เช่น ค่าน้ำมันรถ เนื่องจากจะไปประชุมทุกเดือน ซื้ออาหารที่อยากรับประทานไม่ต้องรบกวนลูกหลานมากนัก”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ช่วยได้เยอะ เงินเบี้ยยังชีพที่ได้รับป้าใช้คนเดียว ไม่ได้รวมกับค่าใช้จ่ายของครอบครัว ป้าก็จะแบ่งไว้ซื้อของกินที่ตนเองอยากกิน แบ่งไปซื้อกับข้าวใส่บาตรบ้าง แบ่งไปทำบุญบ้าง นอกจากนั้นยังใช้ทำบุญในงานศพ นอกจากนั้นก็ใช้ทำบุญงานบวช”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“สำหรับยายเบี้ยยังชีพ 500 บาท/เดือน ช่วยในส่วนของการค่ากับข้าวได้มาก ใช้ซื้อข้าวกิน แต่ก็ไม่พอกิน เพราะยายอยู่กับหลาน ยายอดได้แต่หลานอดไม่ได้ ทุกวันนี้ยายต้องจ่ายค่าขนมให้หลานไปโรงเรียนทุกวันๆละ 20 บาท ถ้าเดือนไหนเงินเบี้ยยังชีพที่ยายได้รับทุกเดือน รวมกับเงินที่ได้จากการรับจ้างรายวันที่มีบ้างไม่มีบ้าง (เสียบลูกขึ้น) บวกกับเงินค่าขายใบมะขามอ่อน หมดก่อนไม่ชนเดือน ยายก็ซื้อข้าวและกับข้าวเป็นเงินเชื่อไว้ก่อน เพราะยายจะซื้อข้าวและกับข้าวกับแม่ค้าในหมู่บ้าน เขาให้ซื้อเชื่อได้ จะรู้จักกันหมด เขาก็ส่งสารก็ให้ยายเอาของไปก่อน พอได้เงินเบี้ยยังชีพก็จะเอาเงินไปจ่ายคืนแม่ค้า”

(ป๋อง ตระกฐโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“พอได้ช่วยค่ากับข้าว ถ้าเราอยู่ตัวคนเดียวไม่มีหลวงพ่อก็ไม่ได้ใช้จ่ายอะไร หลักๆ ซื้อให้หลวงพ่อดันมากกว่า แล้วเราก็กินของที่เหลือจากที่หลวงพ่อดันแล้ว แล้วเรื่องทำบุญก็ทำตลอด แบ่งส่วนหนึ่งเก็บสำรองไว้ทุกเดือน เพราะในอนาคตจะเป็นอย่างไรไม่มีใครรู้”

(ประเทือง คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ทำให้ยายมีรายได้ไว้ใช้จ่ายมากขึ้น ไว้ใช้ซื้อของกินที่ตัวเองอยากกินเป็นการส่วนตัว ไม่ต้องขอลูกหลาน เอาไว้ทำบุญในเทศกาลต่างๆ ในงานบุญต่างๆ ซึ่งเป็นเงินส่วนตัวของตนเอง”

(สำราญ เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพ 500 บาทต่อเดือน ช่วยให้ลุงมีเงินไว้ใช้จ่ายในการซื้อของกิน ของใช้ ที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน และไว้ทำบุญเวลาที่เรากำลังการทำบุญ ใช้อย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย”

(แสงว คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“พอช่วยได้ ปัจจุบันนี้อาศัยอยู่กับลูก มอบอำนาจให้ลูกไปรับเงินที่ธนาคารให้ พอได้เงินเบี่ยยังชีพมาลูกเขาก็จะเอาไว้มากู้เป็นค่ากับข้าว ค่าข้าว ของครอบครัว ก็ช่วยไม่ได้มาก แต่ก็ยังดี”
(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“เบี่ยยังชีพที่ได้รับหลักๆ แล้วส่วนใหญ่ยืมใช้ในการทำบุญ ทุกเดือนจะมีงานบุญตลอด เพราะรายได้หลักๆ มาจากการทำไร่สับปะรดตรงนั้นจะเป็นค่าใช้จ่ายในบ้านมากกว่า”
(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายเอาเงินเบี่ยยังชีพไปซื้อของกินที่ยายอยากกิน นอกเหนือจากกับข้าวในบ้านที่ลูกทำให้กิน แบ่งบางส่วนไปใช้ทำบุญบ้าง เวลาที่เขาเรียไรเงินทำบุญต่างๆ”
(ทรัพย์ แยมศรล. 2555: สัมภาษณ์)

“เงินเบี่ยยังชีพ เดือนละ 500 บาท สำหรับยายสำคัญมาก เอาไว้มากิน ประมาณ 2-3 เดือนซื้อข้าว 1 ถึงๆ ละ 100 บาท ซื้อกับข้าวกินโดยเฉพาะ ถ้าบางเดือนไม่มีรายได้เลย ก็จะประหยัดกิน ใช้ให้พอเดือน อะไรไม่สมควรซื้อ ยายก็ไม่ซื้อ ซื้อที่จำเป็นไว้ก่อน อย่างเช่น อยากจะกินอะไรพิเศษ แต่ก็ไม่ได้กินเพราะเงินจะไม่พอใช้ จึงต้องประหยัดกิน (อดจนเช็ด)”
(สมปอง ตระกุดโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“เงินเบี่ยยังชีพ เดือนละ 500 บาท หลักๆ เอาไว้มากินสารไว้กินก่อน ส่วนกับข้าวสามารถหาผัก หาปลากินเองได้ เป็นแค่ตัวเสริม ถ้าไม่ได้รับเงินเบี่ยยังชีพก็ต้องดิ้นรนทำงานอย่างอื่นเพื่อให้ได้เงินมาเยอะกว่านี้ เอาไว้ใช้สำหรับซื้อข้าวกิน และแบ่งส่วนหนึ่งไว้ใช้ทำบุญในเทศกาลต่างๆ”
(จำรัส เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“เงินเบี่ยยังชีพ เดือนละ 500 บาท ไม่พอกินหรอก แต่ก็ช่วยได้กรณีไม่สามารถหาเงินได้ในบางครั้งที่ถูกเงินก็ไปเอาเงินเบี่ยยังชีพมากิน ก็ยังดีมีบัตรทองเรื่องค่ารักษาพยาบาลไม่ต้องจ่าย”
(จรรยาบรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“เงินเบี่ยยังชีพ เดือนละ 500 บาท ไว้ซื้อกับข้าวที่ยายอยากกินเป็นพิเศษ และซื้อโอวันติน ซีนม ส่วนหนึ่งก็แบ่งไปทำบุญบ้าง”
(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“เงินเบี่ยยังชีพ เดือนละ 500 บาท ไว้ช่วยเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าว และกับข้าวเป็นหลักก็ช่วยได้มาก”
(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“เงินเบี้ยยังชีพ เดือนละ 500 บาท ไว้ช่วยซื้อข้าว ซื้อกับข้าว ซื้อขนม บางครั้ง ลูกหลานมากันเยอะๆ ยายก็ให้เงินลูกไปซื้อถ้วยเตี้ยมาทำกินกันที่บ้าน ซื้อของกินอื่นๆ ที่ยายอยากกินเป็นพิเศษ นอกเหนือจากกับข้าวที่บ้าน แบ่งไปทำบุญบ้าง จะได้ไม่รบกวนลูกหลาน”
(สำราญ อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“เงินเบี้ยยังชีพ เดือนละ 500 บาท เก็บไว้ใช้สำหรับเวลาฉุกเฉิน เวลาเงินที่ลูกให้หรือเงินที่เก็บไว้ในบ้านหมด หรือมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินโดยไม่ไดวางแผนไว้ก่อน”
(ทองลั่น เกษะ. 2555: สัมภาษณ์)

“เงินเบี้ยยังชีพ เดือนละ 500 บาท ไว้ใช้ซื้อข้าวสาร ซื้อกับข้าว ของกินอื่นๆ ที่อยากกินเป็นพิเศษ นอกเหนือจากที่มีในบ้าน แต่ส่วนใหญ่จะเก็บไว้สำหรับทำบุญ”
(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุให้ความเห็น เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ช่วยผู้สูงอายุแตกต่างกัน สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานเลี้ยงดู ไม่มีรายได้ หรือรับจ้างรายวัน (รายได้ไม่แน่นอน) เงินจำนวนนี้สามารถช่วยค่าใช้จ่ายในบ้านได้มากไว้ใช้จ่ายในการซื้อข้าวสาร ซื้ออาหารเป็นหลัก อะไรที่ไม่สมควรซื้อก็จะยังไม่ซื้อ เพราะกลัวว่าเงินที่มีอยู่จะใช้ไม่ชนเดือน จึงถือได้ว่าเบี้ยยังชีพเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน สำหรับผู้สูงอายุที่อยู่กับลูกหลานหรือยังสามารถทำงานได้ เงินจำนวนนี้ไว้ใช้จ่ายซื้ออาหารที่ต้องการรับประทานเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่บ้านจัดไว้ให้ ใช้ซื้อขนมให้หลาน เก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน แบ่งส่วนหนึ่งไว้ทำบุญในงานบุญต่างๆ งานศพ งานบวช โดยไม่ต้องรบกวนลูกหลาน

1.3 สรุปความเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ

เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นสอดคล้องกับผู้สูงอายุว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุถึงจะไม่มากแต่ก็สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้ผู้สูงอายุได้ ผู้สูงอายุทุกคนได้เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท เท่ากัน แต่การนำไปใช้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานครอบครัวของผู้สูงอายุแต่ละคน สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานเลี้ยงดู เบี้ยยังชีพถือได้ว่าสำคัญมาก ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าวสาร ซื้ออาหารเป็นหลัก แต่สำหรับผู้สูงอายุที่อยู่กับลูกหลานหรือยังสามารถทำงานได้ เงินจำนวนนี้ไว้ใช้จ่ายซื้ออาหารที่ต้องการรับประทานเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่บ้านจัดไว้ให้ ใช้ซื้อขนมให้หลาน เก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน แบ่งส่วนหนึ่งไว้ทำบุญในงานบุญต่างๆ งานศพ งานบวช โดยไม่ต้องรบกวนลูกหลาน แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า เบี้ยยังชีพสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ

2. นโยบายเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีเกียรติ มีความสำคัญในความเป็นมนุษย์คนหนึ่ง

2.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ในปัจจุบัน ผู้สูงอายุไม่ได้ทำประโยชน์ให้กับรัฐบาล แต่รัฐบาลก็ยังให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุทำให้มีชีวิตอย่างมีคุณค่ามากขึ้น มีความหวังมากขึ้น สบายใจมากขึ้น มีเงินเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายทุกเดือน ถึงแม้ไม่มากแต่ก็ช่วยผู้สูงอายุได้มาก และในอนาคตจะมีการเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ผู้สูงอายุรู้สึกว่าการรัฐบาลให้ความสำคัญ และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ามากขึ้น เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุโดยนำผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพมาตั้งเป็นชมรม ตั้งเปื่อกองทุน โดยการให้ผู้สูงอายุร่วมกันออมเงินปีละ 500 บาท ซึ่งจะหักจากเงินเบี้ยยังชีพในเดือนแรกที่ได้รับ แล้วขอสมทบจากองค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์ให้ผู้สูงอายุมาทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ปีใหม่ทำบุญร่วมกันที่ องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี นำผู้สูงอายุมารดน้ำดำหัวที่วัดเป็นการรวมตัวผู้สูงอายุ พาไปไหว้พระ 9 วัด ใช้เป็นสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ เวลาเข้าโรงพยาบาลเป็นผู้ป่วยใน (นอนรักษาตัว) จ่ายให้ผู้สูงอายุคืนละ 50-150 บาท กรณีผู้สูงอายุลาออกคืนเงินต้นทั้งหมด (500บาท) นำเงินจำนวนนี้ไปลงทุนที่ไม่เสี่ยง เช่น ซื้อสลากออมสิน เมื่อถึงสิ้นปีได้ดอกเบี้ยจากธนาคาร ดอกผลทั้งหลายคืนให้ผู้สูงอายุทั้งหมด หรือซื้อเป็นของขวัญให้กับผู้สูงอายุในวันปีใหม่ โครงการนี้ดำเนินการมา 3 ปี ปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ประมาณ 300 คน”

(ชาวนรณรงค์ สขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่ามากยิ่งขึ้น นอกจากเรื่องเบี้ยยังชีพองค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรียังส่งเสริมให้มีการจัดโครงการกองทุนผู้สูงอายุโดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสมาทำกิจกรรมร่วมกัน”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“รู้สึกว่าคุณสูงอายุเขาอยู่อย่างมีความหวัง รัฐบาลมองเห็น และให้ความสำคัญ ถึงจะไม่มาก แต่ยังทำให้ผู้สูงอายุดีใจ วันก่อนองค์กรการบริหารส่วนตำบลมีการประชุมว่ารัฐบาลชุดปัจจุบันมีนโยบายจะให้เงินเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุเขาก็ดีใจ”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้สูงอายุรู้สึกว่าการตนเองมีคุณค่ามากขึ้น ดูว่าเขาสบายจิต สบายใจมากขึ้น เพราะที่แน่ๆ สิ้นเดือนก็จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ทุกเดือน”

(ประสาร คงกะเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้น รัฐบาลสนใจให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุซึ่งเป็นประชาชนซึ่งไม่ได้ทำประโยชน์อะไรให้กับรัฐบาล”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็น ว่า คิดว่าผู้สูงอายุน่าจะรู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้น มีความหวังในชีวิตมากขึ้น จากการสังเกตดูว่าผู้สูงอายุสบายใจมากขึ้น เพราะว่ามีเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายทุกเดือน นอกจากเรื่องเบี้ยยังชีพแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุเป็นอันดับ 1 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ โดยการออมคนละ 500 บาทต่อปี ซึ่งไม่ได้บังคับ และองค์การบริหารส่วนตำบลสมทบให้อีกส่วนหนึ่ง กองทุนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ปีใหม่ทำบุญร่วมกันที่ องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี นำผู้สูงอายุมารดน้ำดำหัวที่วัดเป็นการรวมตัวผู้สูงอายุ พาไปไหว้พระ 9 วัด ใช้สำหรับสำรองจ่ายเป็นสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ เวลาเข้าโรงพยาบาลเป็นผู้ป่วยใน (นอนรักษาตัว) จ่ายให้ผู้สูงอายุคนละ 50-150 บาท แล้วแต่ปีที่เป็นสมาชิก กรณีผู้สูงอายุลาออกคืนเงินต้นทั้งหมด (500 บาท) กรณีเสียชีวิตจ่ายคืน 5,000 บาท

2.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน ให้ความเห็นสรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 9 คน ที่ให้ความเห็น ว่า เป็นนโยบายที่ดี รัฐบาลมองเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น รู้สึกว่าเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณค่า มีความสำคัญ เนื่องจากในปัจจุบันผู้สูงอายุไม่ได้ทำประโยชน์อะไรให้กับรัฐบาล และเป็นการรับคืนเงินภาษีที่ได้จ่ายให้กับรัฐบาลคืนมา อย่างน้อยทุกเดือนก็ยังมียังชีพไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“มีคุณค่ามากขึ้น ไปไหนมาไหนไม่ต้องมีใครถามว่ามีดั่งค์บ้างหรือเปล่า อย่างน้อยก็มี 500
ติดกระเป๋าอยู่บ้าง”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“รู้สึกว่าคุณค่า มีคุณค่า เราได้รับเงินภาษีที่เคยจ่ายให้รัฐบาลคืนมา แค่นี้ก็รู้สึกดี
ใจแล้ว เป็นผู้สูงอายุที่มีความสำคัญคนหนึ่ง”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ลืมนึกว่าลืมนึกว่าคุณค่า มีประโยชน์ รู้สึกภูมิใจ เพราะว่าในปัจจุบันนี้ลูกก็ไม่ได้ทำประโยชน์
อะไรให้กับรัฐบาล แต่รัฐบาลก็ยังให้เงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกับลูก”

(แสง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายรู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้น ใช้ชีวิตแบบสบายใจมากขึ้น อุ่นใจมากขึ้น เพราะจะได้
มีเงินจากหลายช่องทางถึงแม้ว่าเงินเบี้ยยังชีพจะไม่มาก แต่ก็ภูมิใจ ลูกหลานไม่ทิ้ง รัฐบาลไม่ทิ้งผู้สูงอายุ
รัฐบาลดูแลผู้สูงอายุ”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ดีใจ อาชีพเกษตรกรรม ปลูกผัก หาปลา ก็ไม่มีให้ขายทุกวัน รายได้ก็มีเป็นบางวัน ไม่ได้ทำงานที่มีรายได้เป็นรายเดือน จึงรู้สึกอุ่นใจ ว่ามีเงินเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน”

(จำรัส เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ถือว่าเป็นนโยบายฯ ที่ดี รู้สึกว่ารัฐบาลเขามองคนแก่ว่ามีคุณค่าทางสังคม ในอดีตเราเคยเสียภาษีให้รัฐบาล เขาก็คืนให้เราบ้าง ภูมิใจนิดหน่อย แต่ถ้าได้มากกว่านี้จะดีกว่า”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“รู้สึกดีใจ จะได้มีเงินพอใช้ทุกเดือน เนื่องจากทุกวันนี้มีรายได้เป็นวันจากการรับจ้างเลี้ยงเด็ก ถ้าไม่มีเด็กมาให้เลี้ยงก็ไม่มีรายได้ ส่วนอาชีพของสามีก็ทำเกษตรกรรม ปลูกผัก หาปลา ก็ไม่มีให้ขายทุกวัน รายได้ก็มีเป็นบางวัน ไม่ได้ทำงานที่มีรายได้เป็นรายเดือน จึงรู้สึกอุ่นใจ ว่ามีเงินเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“เป็นนโยบายของรัฐบาลที่ดี ทำให้ผู้สูงอายุมีเงินใช้เพิ่มขึ้น อย่างน้อยผู้สูงอายุก็รู้สึกอุ่นใจ ว่ามีเงินเบี้ยยังชีพมาช่วยเหลืออีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นเงินที่ได้ทุกเดือน ถึงแม้ในปัจจุบันนี้ก็ยังทำมาหากินเองได้ แต่มีเงินตรงนี้มาช่วยทำให้มีกำลังใจมากขึ้น”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

“ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมากขึ้น เพราะรู้สึกว่าได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกเดือน ทำให้สบายใจมากขึ้น”

(สำร่าย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ที่ให้ความเห็นว่า ใช้ชีวิตอย่างปกติ ไม่ได้มีความสุขมากขึ้น ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“รู้สึกปกติ แต่รู้สึกอุ่นใจว่าอย่างน้อยก็มีรายได้จากเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ทุกเดือน”

(จรรยาบรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ผู้สูงอายุรู้สึกตนเองมีความสำคัญ มีชีวิตที่มีคุณค่ามากขึ้น ภาคภูมิใจที่รัฐบาลไม่ทอดทิ้งผู้สูงอายุ รัฐบาลดูแลผู้สูงอายุ ทั้งๆ ที่ในปัจจุบันผู้สูงอายุไม่ได้ทำประโยชน์ให้กับรัฐบาล สำหรับผู้สูงอายุบางคนที่ได้รับจ้างมีรายได้ไม่ทุกวัน กล่าวเพิ่มเติมว่า รู้สึกอุ่นใจ เพราะมีรายได้ไม่ทุกวัน จะได้มีเงินเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน แต่มีผู้สูงอายุส่วนน้อยที่มองว่าเบี้ยยังชีพ ไม่ได้ทำให้รู้สึกมีคุณค่ามากขึ้น มีชีวิตเป็นปกติ แต่รู้สึกอุ่นใจที่อย่างน้อยก็มีรายได้จากเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท

2.3 สรุปความเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นสอดคล้องกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่ว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ มีชีวิตที่มีคุณค่ามากขึ้น ภาคภูมิใจที่รัฐบาลไม่ทอดทิ้งผู้สูงอายุ รัฐบาลดูแลผู้สูงอายุ ทั้งๆ ที่ในปัจจุบันผู้สูงอายุไม่ได้ทำประโยชน์ให้กับรัฐบาล รู้สึกอุ่นใจ เพราะว่ามีเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายทุกเดือน แต่มีผู้สูงอายุส่วนน้อยที่มองว่าเบี้ยยังชีพ ไม่ได้ทำให้รู้สึกมีคุณค่ามากขึ้น มีชีวิตเป็นปกติ แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีเกียรติภูมิ และคงศักดิ์เป็นมนุษย์

3. เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้น

3.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับสามารถช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตรอบรู้ในชุมชนอย่างมีความสุขมากขึ้น เนื่องจากช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลาน มีเงินที่สามารถใช้จ่ายส่วนตัวโดยไม่ต้องขอลูกหลาน เช่น เก็บไว้ใช้เวลาไปทำบุญ ไร่ซื้ออาหารที่ต้องการรับประทาน นอกจากนั้นยังทำให้ผู้สูงอายุมีเรื่องพูดคุยระหว่างกันมากขึ้น ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ผู้สูงอายุมีเงินไปทำบุญ ไปพบเจอกันในงานบุญต่างๆ มีเรื่องพูดคุยกันอย่างมีความสุขมากขึ้น”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“ที่เห็นก็คือว่าเขามีชีวิตที่ดีขึ้น คิดว่าผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตในชุมชนหรือในหมู่บ้านของตนเองได้ดีขึ้น มีความสุขมากขึ้น เพราะผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ก็พอมีกินมีใช้มากขึ้น ก็ไม่ถือว่าสมบูรณ์ทุกอย่าง แต่ก็ยังดีกว่าอยู่โดยไม่มีอะไรเลย มีเงินที่สามารถใช้ได้จริงไม่ต้องขอลูกหลาน ไม่เป็นภาระ เพราะบางคนก็ไม่กล้าไปขอลูกหลาน”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ไม่เยอะ ช่วยแบ่งเบาการเป็นภาระลูกหลานได้ส่วนหนึ่ง ผมคิดว่าทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น พอใกล้วันที่ 10 ของทุกเดือนก็จะได้เงินเบี้ยยังชีพ ก็จะมาถามเงินเข้าหรือยัง ทำให้มีเรื่องพูดคุยกันมากขึ้น ผู้สูงอายุมีความสุข มีกำลังใจ อุ่นใจ”

(ธนชัย คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ทำให้ผู้สูงอายุมีเรื่องพูดคุยกันมากขึ้น พอเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชี ก็ชวนกันไปถอนเงินที่ธนาคารรวมกันไปหลายคน ดูเขาก็สนุกสนานกันดี แวะซื้อของกิน ถ้าไม่มีรถไปที่ธนาคาร เขาก็จะมาบอกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้พาเขาไปถอนเงินที่ธนาคาร นี่ก็มีความสุขของผู้สูงอายุ”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี. 2555: สัมภาษณ์)

“ใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข มีเรื่องพูดคุยกัน มีเงินไปทำบุญเพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ชอบทำบุญ”

(สมรักษ์ ตริอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“ช่วยให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมากขึ้น อย่างน้อยทุกเดือนก็มีเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ไปเบิกเงินที่ธนาคารพร้อมกัน มาพบเจอกันมีเรื่องพูดคุย”

(เอกพันธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นว่าเป็นยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น จากที่ไม่เคยมีรายได้ เมื่อรัฐบาลให้เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ผู้สูงอายุมีเรื่องพูดคุยกันสอบถามกันระหว่างกันมากขึ้น เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลโอนเงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีผู้สูงอายุแล้ว ผู้สูงอายุก็จะชวนกันไปถอนเงินที่ธนาคาร กรณีไม่มีรถก็มาบอกสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้พาไป และพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน มีเงินซื้ออาหารที่ต้องการรับประทาน แบ่งเบาภาระของลูกหลาน เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ มีเงินไว้ใช้จ่ายสำหรับตนเอง ในการทำบุญ เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ชอบทำบุญ จึงคิดว่านี่คือความสุขของผู้สูงอายุ

3.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 13 คน ให้ความเห็นสรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุ 11 คน ให้ความเห็นว่าเป็นยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้น มีเรื่องพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเบี้ยยังชีพระหว่างผู้สูงอายุมากขึ้น นอกจากนั้นเบี้ยยังชีพยังช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีความสุขมากขึ้น เพราะมีเงินส่วนตัวใช้ทุกเดือน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน ในหมู่บ้านได้อย่างมีความสุขมากขึ้น มีเรื่องพูดจาระหว่างผู้สูงอายุด้วยกันเองมากขึ้น จะถามกันว่าอย่าลืมไปเบิกเงินเบี้ยยังชีพ หรือเงินเข้าหรือยัง เงินเข้าแล้ว และชวนกันไปรับเงินเบี้ยยังชีพด้วยกันไปถอนเงินที่ธนาคาร โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลปราณบุรีมีการจัดตั้งชมรมกองทุนผู้สูงอายุ ซึ่งมีผู้สูงอายุสมัครเป็นสมาชิกเยอะ กองทุนนี้จะช่วยเหลือผู้สูงอายุเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลกรณีเป็นคนไข้ และหากผู้สูงอายุเสียชีวิตองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะเป็นเจ้าภาพให้ 1 คืน”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ทำให้มีเรื่องพูดคุยกับผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเหมือนกันมากขึ้น เกี่ยวกับเรื่องได้รับเงินเบี้ยยังชีพหรือยัง ไปเอาเงินเบี้ยยังชีพมาหรือยัง แล้วได้เงินไหม พอใช้ไหม ทำให้มีชีวิตที่มีความสุขมากขึ้น และเงินเบี้ยยังชีพ 500 บาท ยังแบ่งไปเป็นค่าปุ๋ยสำหรับปลูกต้นไม้หน้าบ้านของบ้านได้อีก เอาไว้ปลูกต้นไม้ ป่ามีความสุขดีเพราะใช้เงินของตนเอง ไม่เอาเงินลูกมาซื้อ”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“มีความสุขมากขึ้น ได้พูดคุยพบปะผู้สูงอายุด้วยกัน มีเรื่องพูดคุยกันมากยิ่งขึ้น บางครั้งก็ถามว่าเงินเข้าหรือยัง อย่าลืมไปถอนเงินเบี้ยยังชีพนะ ก็รู้สึกอบอุ่นดี เพราะปัจจุบันก็ไปมาหาสู่กับเพื่อนบ้านอยู่แล้ว”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมากขึ้น ทำให้ได้มีเรื่องพูดคุยในผู้สูงอายุด้วยกัน ว่าเงินเบี้ยยังชีพเดือนนี้เข้าหรือยัง ไปรับมาหรือยัง”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ก็มีเรื่องพูดคุยกันในบรรดาผู้สูงอายุในหมู่บ้านเดียวกัน เวลาเจอกันก็จะถามไถ่กันว่าเงินเบี้ยยังชีพเข้าหรือยัง ถ้าเข้าแล้วจะได้ให้ลูกไปถอนมาให้”

(ทรัพย์ แยมศรวล.2555 : สัมภาษณ์)

“รู้สึกอุ่นใจขึ้น” (จรรยาพรณ จินตามณี.2555: สัมภาษณ์)

“ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมากขึ้น เพราะรู้สึกว่าได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกเดือน ทำให้สบายใจมากขึ้น”

(ทองล้วน เคหะ.2555: สัมภาษณ์)

“ทุกครั้งที่ไปรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ธนาคาร ก็จะไปพบเจอผู้สูงอายุคนอื่นๆ ที่เขาไปรับเงินเบี้ยยังชีพเหมือนกัน เวลาเจอกันก็พูดคุยกันตามประสานักสนทนาค่ะ”

(บุญช่วย กาญจนกันติ.2555: สัมภาษณ์)

“ดีมาก พอเงินหมดยายก็รอไปรับเงินอีก 2-3 วัน”

(สมปอง ตระกรุดโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“สำหรับยายทำให้มีความสุขมากขึ้น ได้ไปทำบุญ ได้ไปช่วยงานบุญในหมู่บ้าน ทำให้ได้ไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อนบ้าน มีชีวิตที่มีความสุขมากขึ้น”

(สำรวล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“สำหรับยาย ยายมีชีวิตดีขึ้นมาก เพราะไม่ต้องกังวลมาก พอถึงเวลาก็จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ 500 บาท ทุกเดือน รู้สึกอุ่นใจที่หลวงเขาเลี้ยง ยังมีรายได้ประจำ เวลาอยากทำบุญก็เจียดเงินตรงนี้ไปทำบุญในช่วงที่มีเทศกาลต่างๆ อย่างที่เพิ่งผ่านไปก็มีกฐินของวัดบ้านหนองกา ยายก็พอมีเงินไปทำบุญกับเขาบ้าง รู้สึกมีความสุขมากขึ้น”

(ปอง ตระกรุดโทน. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ 2 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับไม่ได้ช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้น มีชีวิตเหมือนเดิมเป็นปกติ เพราะโดยปกติไม่ได้พบปะพูดคุยกับใคร จะพบเจอผู้สูงอายุเฉพาะเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจัดงานวันผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เหมือนเดิม เพราะว่าชีวิตยายไม่มีอะไรมาก ไปทำอะไรสัปดาห์ละทุกวัน ไม่ได้พบปะกับใครเป็นพิเศษ แต่ถ้ามองการบริหารส่วนตำบลเขาจัดงาน เช่น วันผู้สูงอายุ ก็จะไปร่วมงานในวันนั้นก็จะมีเรื่องพูดคุยกับผู้สูงอายุด้วยกันเยอะ แต่โดยปกติจะไม่ค่อยได้ไปไหน ความสุขของยายอยู่ที่การได้ทำบุญ”

(บุญมี นพคุณ.2555: สัมภาษณ์)

“ใช้ชีวิตเป็นปกติ เพราะเงินส่วนนี้ลู่เก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน จะได้ไม่ต้องรบกวนลูกมากนัก”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้น มีเรื่องพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเบี้ยยังชีพระหว่างผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น เงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีหรือยัง ไปรับเงินเบี้ยยังชีพหรือยัง เป็นต้น ชวนกันไปรับเงินเบี้ยยังชีพที่ธนาคารและพูดคุยหยอกล้อกันเล่นอย่างสนุกสนาน นอกจากนั้นเบี้ยยังชีพยังช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีความสุขมากขึ้น เพราะมีเงินส่วนตัวใช้ทุกเดือน ถึงเวลาจะไปถอนเงิน แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับไม่ได้ช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้น มีชีวิตเหมือนเดิมเป็นปกติ เพราะโดยปกติไม่ได้พบปะพูดคุยกับใคร จะพบเจอผู้สูงอายุเฉพาะเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจัดงานวันผู้สูงอายุ เท่านั้น

3.3 สรุปความเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นสอดคล้องกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่ว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้น มีเรื่องพูดคุยระหว่างผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น เงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีหรือยัง ไปรับเงินเบี้ยยังชีพหรือยัง เป็นต้น ชวนกันไปรับเงินเบี้ยยังชีพที่ธนาคาร กรณีไม่มีรถก็จะให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพาไป พูดคุยหยอกล้อกันเล่นอย่างสนุกสนาน มีเงินซื้ออาหารที่ต้องการรับประทาน แบ่งเบาภาระของลูกหลาน เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ มีเงินส่วนตัวใช้ทุกเดือนเงิน ใช้ทำบุญ นี่คือ ความสุขของผู้สูงอายุ แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับไม่ได้ช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้น มีชีวิตเหมือนเดิมเป็นปกติ เพราะโดยปกติไม่ได้พบปะพูดคุยกับใคร จะพบเจอผู้สูงอายุเฉพาะเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลจัดงานวันผู้สูงอายุ เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า ช่วยให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน

4. เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมากขึ้น

4.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมาก เนื่องจากไม่เป็นภาระลูกหลาน มีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัว มีเงินซื้อขนมให้หลานกิน ลูกหลานเข้าหา ก็ถือเป็นความสุขของผู้สูงอายุแล้ว ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ผมคิดว่าผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น เพราะไม่ต้องรบกวนขอเงินลูกใช้ หลานก็เข้าหา พอขอเงินซื้อขนมได้ก็ขอทุกวัน เป็นการสร้างความสดชื่นให้กับผู้สูงอายุให้มีชีวิตที่ยืนยาวมากขึ้น”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัว ไม่ต้องไปออกปากขอลูกหลานใช้”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“คิดว่าผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมากขึ้น เนื่องจากเงินที่ได้รับ 500 บาท ก็ทำให้มีเงินซื้อขนมให้ลูกหลานกินเดือนละ 100 – 200 บาท ก็พอใจแล้ว ลูกหลานเข้าหา ไม่เหงาก็รู้สึกดีใจมีความสุขแล้ว ไม่เป็นภาระของครอบครัว ไม่ต้องให้ลูกมาเลี้ยง ได้เลี้ยงหลานก็ดีใจกว่าแล้วมีความสุขมากแล้ว”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม. 2554: สัมภาษณ์)

“ไม่ต้องรอลูกหลาน ผมคิดว่าผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้นนะ สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีเงินเพราะลูกหลานไม่ได้ให้ใช้ โดยปกติผู้สูงอายุจะไม่ค่อยได้ใช้เงินพอมีเงินเบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุอยากกินอะไร ก็จะได้ซื้อกิน”

(ธนชัย คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“มีความสุขมากขึ้น เพราะไม่ต้องขอลูกหลานใช้”

(ประสาร คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“มีความสุขมากขึ้น เพราะไม่ต้องขอลูกหลานใช้ นอกจากลูกหลานให้เงินแล้ว ยังมีเงินเบี้ยยังชีพส่วนหนึ่ง ถึงแม้จะสุขภาพไม่ดีขึ้นแต่มีรอย แต่ก็ช่วยผ่อนคลายเป็นได้”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมากขึ้น เนื่องจากไม่เป็นภาระลูกหลาน ไม่ต้องให้ลูกหลานมาเลี้ยง มีเงินไว้ใช้จ่าย

ส่วนตัวเพื่อซื้ออาหารที่ต้องการรับประทาน มีเงินซื้อขนมให้หลานกิน ลูกหลานเข้าหา ไม่เหงา แค่นี้ก็ถือเป็นความสุขของผู้สูงอายุแล้ว

4.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 14 คน ให้ความเห็นสรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุ 8 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมาก ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“มีความสุขมากขึ้น มีเงินซื้อขนมให้ลูกหลานมากขึ้น เพราะมีตังค์ซื้อขนมให้กิน ลูกหลานจึงเข้าหามากขึ้น และใช้ซื้อของกินเล็กๆ น้อยๆ ไม่ต้องรบกวนครอบครัวมาก”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“อยู่กับลูกและหลานมีความสุข หลานก็ถามว่าเอาเงินไปซื้ออะไรบ้าง ทุกเย็นพอหลานกลับมาจากโรงเรียนก็จะมาขอเงินคุณย่าซื้อขนมทุกวัน ซื้อพวกน้ำอัดลม (โค้ก) น้ำแข็ง มีหลาน 2 คน มีความสุขดี และเงินเบี้ยยังชีพ 500 บาท ของป้า ป้าใช้ส่วนตัวคนเดียว ไม่เกี่ยวกับครอบครัว อยากได้อะไรก็ซื้อ”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ลูกหลานของลุงกับป้าจริงๆ เขาไม่ได้ขอหรอก เพราะเขาโตกันหมดแล้ว แต่เด็กเล็กๆ ข้างๆ บ้านเจอกันที่ไรก็เข้ามาสวัสดี ลุงกับป้าถ้ามีเงินให้ก็จะให้ตลอด เพราะรู้สึกเอ็นดูเด็กๆ ในหมู่บ้านเดียวกัน เห็นเด็กแล้วรู้สึกสงสาร มันเป็นความสุขของลุงกับป้า ที่เห็นเด็กๆ ดีใจพอได้เงินไปซื้อขนม”

(แสง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ลูกหลานของป้าจริงๆ เขาไม่ได้ขอหรอก เพราะเขาโตกันหมดแล้ว นอกจากเด็กข้างบ้าน เจอกันที่ไรก็เข้ามาสวัสดียกมือไหว้ ยายก็เลยให้เงินไป การให้เงินเด็กมันทำให้รู้สึกมีความสุขดี สำหรับลูกหลานของป้าที่แท้จริง เขาไม่มาขอเงินยายใช้หรอก เขาให้เก็บไว้”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“เงินเบี้ยยังชีพที่ได้รับมา ก็เอามาใช้เป็นค่าใช้จ่ายของครอบครัว ลูกหลานคนอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ด้วย เขาก็ไม่มาขอ ไม่มารบกวนอยู่แล้ว แต่ก็ช่วยให้ลูกลดภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวไปได้บ้าง”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายไม่มีหลานมาขอเงินใช้ เพราะเขาไม่ได้อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน แต่งงานแล้วก็แยกย้ายกันออกไป ก็มีความสุขมากขึ้น ไม่ต้องขอเงินลูกใช้”

(ทรัพย์ แยมศรวล. 2555: สัมภาษณ์)

“ยายยังไม่มีหลาน เพราะลูกชายยายเขาไม่มีครอบครัว แต่ถ้ามีเด็กมาขอเงินยายก็ให้ ให้เท่าที่สามารถให้ได้ เพราะชีวิตยายก็ลำบากเหมือนกัน”

(สมปอง ตระกฐโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“หลานมาขอเงินยายซื้อขนมกินทุกวัน พอมีรถไถตมวิ่งมา หลานก็วิ่งมาหายายขอตั้งค์ซื้อไถตมกิน บางทีรถขายไถอย่าง ข้าวเหนียววิ่งมา ก็มาขอตั้งค์ยาย เป็นอย่างนี้ทุกวัน ประมาณอาทิตย์ละ 100 บาท แต่ถ้าวันไหนยายไม่มีเงินก็จะบอกหลานว่าวันนี้ยายไม่มี ให้ไปขอแม่มาซื้อกินเอง ก็มีมีความสุขดี”

(สำรวย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 6 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพไม่ได้ช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมาก หลังจากที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีชีวิตปกติเหมือนเดิม ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เบี้ยยังชีพไม่ได้ทำให้ชีวิตยายมีความสุขมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากต้องทำงานอยู่แล้ว สำหรับลูกหลานปัจจุบันนี้เขามาทำไร่สับปะรดอยู่ด้วยกันกับยาย ยายก็จ่ายค่าจ้างที่เขาช่วยทำ ให้ไม่เท่ากัน เพราะลูกบางคนมาทุกวัน บางคนมาสาย บางคนไม่มา และเวลาขายสับปะรดได้เยอะๆ ลูกบางคนก็จะรู้เขาก็จะมาขอเงินมากวนใจแม่อยู่เรื่อย ๆ”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ชีวิตเหมือนเดิม เพราะลูกหลานไม่ได้อยู่ด้วย เขาแต่งงานมีครอบครัว แยกออกไปอยู่ที่อื่นกันหมดแล้ว สำหรับตัวน้ำก็อยู่กับพ่อ (หลวงพ่) ก็มีมีความสุขลูกหลานก็ได้มาขอเงินใช้”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ปกติ ไม่ทุกข์ ไม่สุข ไม่ได้คิดว่าไม่มีเงินใช้แล้วจะเป็นทุกข์ เพราะทุกวันนี้ไม่ได้พึ่งพา ลูกหลาน ทำมาหากินเอง ลูกบางคนเรียนจบแล้วก็ยังหางานทำไม่ได้ ยังอาศัยอยู่กับพ่อแม่อยู่เลย”

(จรรยาบรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“ปกติ เพราะว่าลูก หลานเขาก็ไม่ได้อยู่กับลุง โตกันหมดแล้ว เขาก็ไม่เคยมากวนใจ หรือขอเงินลุงใช้อยู่แล้ว”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“กับลูกหลานก็มีความรู้สึกแบบปกติเหมือนเดิม เพราะว่าถึงแม้ไม่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ หลานก็จะมาขอเงินไปซื้อขนมทุกวันๆละ 5-10 บาท ทุกวันนี้เวลาไปซื้อของจะต้องเก็บเหรียญไว้ให้หลาน เวลาที่เขาขอ จึงไม่แตกต่างกัน”

(ทองล้วน เกษะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ชีวิตเป็นปกติ เพราะอยู่กัน 2 คนตายาย หลานก็ยังไม่มีก็เหมือนๆ เดิม”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมากเพราะมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัวไม่เป็นภาระลูกหลาน เก็บไว้ซื้อของที่ต้องการรับประทาน มีความสุขมากขึ้น ผู้สูงอายุบางคนกล่าวต่อไปว่าหลานเข้าหามากขึ้นขอเงินซื้อขนมกินทุกวัน สำหรับผู้สูงอายุบางคนไม่มีหลาน แต่ถ้ามีเด็กในละแวกบ้านขอเงินก็ให้ เพราะเป็นความสุขของผู้สูงอายุ แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพไม่ได้ช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมากขึ้น หลังจากได้รับเบี้ยยังชีพชีวิตก็เป็นปกติเหมือนเดิม เนื่องจากบางคนกล่าวว่า ไม่ได้อยู่กับลูกหลาน มีหลานแต่หลานโตแล้ว ลูกแต่งงานมีครอบครัวแยกออกไปแล้ว ก็ไม่มีใครมาขอเงินใช้ บางคนกล่าวว่าถึงไม่มีเบี้ยยังชีพลูกหลานก็มาขอเงินใช้บ่อยๆ ชีวิตหลังจากได้รับเบี้ยยังชีพจึงไม่แตกต่างกัน

4.3 สรุปความเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นสอดคล้องกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่ว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมากขึ้นเพราะมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัวไม่เป็นภาระลูกหลาน เก็บไว้ซื้อของที่ต้องการรับประทาน มีเงินซื้อขนมให้หลานกิน ลูกหลานเข้าหามากขึ้น ไม่เหงา แค่นี้ก็ถือเป็นความสุขของผู้สูงอายุแล้ว แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า หลังจากได้รับเบี้ยยังชีพชีวิตก็เป็นปกติเหมือนเดิม เนื่องจากไม่ได้อยู่กับลูกหลาน หรือมีหลานแต่หลานโตแล้ว หรือมีลูกแต่ลูกแต่งงานมีครอบครัวแยกออกไปแล้ว ก็ไม่มีใครมาขอเงินใช้ บางคนกล่าวว่าถึงไม่มีเบี้ยยังชีพลูกหลานก็มาขอเงินใช้บ่อยๆ ชีวิตหลังจากได้รับเบี้ยยังชีพจึงไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตร่วมอยู่กับครอบครัวได้อย่างมีความสุข

5. เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

5.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัว มีเงินไปทำบุญ มีเงินซื้อยาเพื่อรักษาสุขภาพตนเอง

“ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายทุกเดือน มีเงินไปทำบุญ ก็ทำให้มีสุขภาพกายดี สุขภาพจิตดี และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“คิดว่าผู้สูงอายุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากแต่เดิมไม่มีเงินซื้อข้าวซื้อของของที่ใช้เดิมๆ มันเก่าแล้ว ไม่มีเงินซื้อยา ยาที่ใช้กินก็ยาเก่าๆ ไม่ยอมซื้อใหม่ ยาหมดอายุหรือยังก็ไม่ว่า ก็ยังกินอยู่นั้นแหละ พอได้เบี้ยยังชีพก็มีเงินไปซื้อยากินใหม่ๆ ซึ่งตรงนี้ก็ทำให้มีสุขภาพกายดีขึ้น ก็ทำให้มีสุขภาพดีขึ้น แต่มันก็ไม่ใช่ว่าดีขึ้นทุกเรื่อง แต่มีความรู้สึกที่ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม. 2554: สัมภาษณ์)

“คุณภาพชีวิต ทางจิตใจ และร่างกายดีขึ้น นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลยังดูแลเรื่องการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุทุกวัย ตรวจฟรี และมีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุด้วยทุกปี เช่น ทำบุญวันผู้สูงอายุ รดน้ำผู้สูงอายุในวันสงกรานต์ เชิญแพทย์มาให้บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุฟรีทุกปี”

(ชนชัย คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ผู้สูงอายุมีเงินใช้ส่วนตัว ไม่ต้องรบกวนลูกหลานสบายใจว่าต้องขอเงินลูกหลานกิน แบ่งส่วนหนึ่งไว้สำหรับทำบุญ มันเป็นความสุขของผู้สูงอายุ ตรงนี้ทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“สุขภาพกาย สุขภาพจิตดีขึ้น ผู้สูงอายุได้พูดคุยกัน และที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรีได้มีการตั้งชมรมผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ มีกิจกรรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุมากมาย เช่น พาไปดูงานทำเครื่องจักรสาน หรืองานอื่นๆ ที่ผู้สูงอายุทำได้ พาไปทำบุญ เป็นต้น”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัว มีเงินไปทำบุญ มีเงินซื้อยาเพื่อรักษาสุขภาพตนเอง นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลยังดูแลเรื่องการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ โดยการเชิญแพทย์มาให้บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุฟรี มีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ทำบุญวันผู้สูงอายุ มีการตั้งชมรมผู้สูงอายุ พาผู้สูงอายุไปทำบุญ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น ก็จะส่งผลให้สุขภาพกายดี สุขภาพจิตก็จะดีตามมา และคุณภาพชีวิตก็จะดีขึ้นตามลำดับ

5.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 12 คน ให้ความเห็นสรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 9 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุมั่นใจว่ามีเงินเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายทุกเดือนๆละ 500 บาท ใช้ซื้ออาหารที่ต้องการรับประทาน ใช้ทำบุญ มีกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไป ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“สุขภาพจิตดีขึ้น สุขภาพกายก็ดีขึ้นตามไปด้วย ร่างกายก็แข็งแรงขึ้น เนื่องจากยังงี้ก็มีเงินอยู่ 500 บาท ไว้ใช้จ่ายทุกเดือน คุณภาพชีวิตดีขึ้น”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ช่วยให้ป้ามีสุขภาพจิต สุขภาพกายดีขึ้นมาก มีเงินไปทำในสิ่งที่อยากทำ (ทำบุญ ทำทาน) เนื่องจากอายุมากแล้ว ได้กำไรชีวิตมาเยอะแล้ว”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“ทำให้ลูกกับป้ามีความสุขกาย สุขใจมากขึ้น เอาไปทำบุญบ้าง ไปบริจาคบ้าง ไว้ใช้กินบ้าง ก็อยู่แบบสบายใจดี”

(แสง คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ทำให้ยายมีความสุขกาย สุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีเรื่องคุยกันในบรรดาผู้สูงอายุ ตลอดแล้วที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรางค์กู่เขาก็ให้ความสนใจ ใส่ใจกับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เพราะทุกปีเขาจะมีการจัดงานวันผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุทุกคนจะไปรวมตัวกันที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีจับฉลาก ของขวัญที่องค์การบริหารส่วนตำบลเตรียมไว้ให้ มีทำบุญ มีการพูดคุยกันในส่วนของกองทุนผู้สูงอายุที่มีการตั้งขึ้นมาเป็นสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ มีเจ้าหน้าที่ของสาธารณสุข (อนามัย) มาให้บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุฟรี ตรงนี้ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากยิ่งขึ้น มีชีวิตที่ยืนยาวมากขึ้น”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ดีขึ้น สบายใจ เวลาอยากกินอะไรไม่ต้องกวนลูกหลาน”

(ทรัพย์ แยมศรวล. 2555: สัมภาษณ์)

“ทำให้มีความสุขมากขึ้น มีเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ไว้ใช้ ถ้าไม่มีก็เครียด กลุ้มใจ ทุกวันนี้ยายไม่มีเงินเหลือเก็บ เพราะเงินที่มีก็ใช้จนชนเดือนพอดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะมีเงินใช้ทุกเดือน มีกำลังใจที่จะมีชีวิตต่อไป”

(สมปอง ตระกุดโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“สุขภาพดีขึ้น คุณภาพชีวิตก็ดีขึ้น เพราะถึงอย่างไรก็แล้วแต่ ป้าก็ยังมียาได้จากเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ทุกเดือน มันเป็นสิทธิที่ป้าจะต้องได้แค่นี้ก็ดีใจ แล้ว ใครจะว่าป้าแก่แล้วป้าก็ไม่ว่า เพราะว่าถึงป้าจะแก่ แต่ป้ายังมีเงินเดือนใช้ทุกเดือน”

(สำรว อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“มีความสุขมากขึ้น เพราะยายทำมาหากินเองไม่ได้แล้ว เกรงใจลูกทุกคน ทำอะไรก็ไม่ไหวแล้ว ทุกวันนี้หลงเลี้ยวอยู่ จะมากหรือน้อยก็ไม่เป็นไร ขอให้หลงเห็นใจคนแก่ก็พอใจแล้ว”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพทำให้สุขภาพจิตดีขึ้น ยังไงเราก็กินเงินไว้ใช้จ่ายทุกเดือนเดือนละ 500 บาท”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยไม่ได้ช่วยให้มีความสุขกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เนื่องจากชีวิตไม่แตกต่างไปจากเดิมทุกอย่างเหมือนเดิม เป็นปกติ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“สุขภาพกาย สุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตเหมือนเดิม มีความสุขแบบธรรมดา สำหรับ ส่วนตัวคิดว่าได้เงินเบี้ยยังชีพก็ดี แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่ใช่ไร”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“เหมือนเดิม ชีวิตก็เหมือนกันทุกวัน เปลี่ยนแค่ตัวเลขของปี ไม่คิดอะไรมาก ก็ต้องทำงานไป จนกว่าจะทำได้ ยังทำมาหากินได้อยู่ ยังแข็งแรงอยู่”

(จรรยาบรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“ก็มีชีวิตอยู่เหมือนเดิมนั้นแหละ เป็นปกติดี ก็แค่อำนาจไปเครียดกับชีวิตก็แค่นั้น”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุมั่นใจว่ามีเงินเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายทุกเดือนๆละ 500 บาท ใช้ซื้ออาหารที่ต้องการรับประทาน ใช้ทำบุญ มีกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไป นอกจากนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเขายังมีการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุมากมาย เช่น ทำบุญวันผู้สูงอายุ มีการจับฉลากของขวัญ นอกจากนั้นยังมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้บริการตรวจสุขภาพ ผู้สูงอายุฟรี ทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยไม่ได้ช่วยให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เนื่องจากชีวิตไม่แตกต่างไปจากเดิมทุกอย่างเหมือนเดิม เป็นปกติ ต้องดำเนินชีวิตต่อไป

5.3 สรุปความเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นสอดคล้องกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่ว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุมั่นใจว่ามีเงินเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายทุกเดือน ทำให้มีกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไป นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลยังดูแลเรื่องการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ โดยการเชิญแพทย์มาให้บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุฟรี และมีการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุมากมาย เช่น ตั้งชมรมผู้สูงอายุ ทำบุญวันผู้สูงอายุ มีการจับฉลากของขวัญ พาผู้สูงอายุไปทำบุญ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น ก็จะส่งผลให้สุขภาพกายดี สุขภาพจิตก็จะดีตามมา และคุณภาพชีวิตก็จะดีขึ้นตามลำดับ แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า ชีวิตไม่แตกต่างไปจากเดิมทุกอย่างเหมือนเดิม เป็นปกติ ต้องดำเนินชีวิตต่อไป แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า ช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

6. เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเอง ไม่เป็นภาระของลูกหลาน เพื่อตอบคำถามวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพเพื่อช่วยให้สามารถและสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

6.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเอง ไม่เป็นภาระของลูกหลาน เนื่องจากเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัวทุกเดือน ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลานได้บางส่วน แต่ไม่ทั้งหมด ผู้สูงอายุจะมีเงินส่วนตัวไว้สำหรับทำบุญ ไว้ซื้ออาหารการกิน ไม่ต้องขอลูกหลานในการใช้จ่ายส่วนตัว ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัว พึ่งพาตนเองได้ ไม่ต้องขอลูกหลานใช้ ตรงนี้ก็จะเป็นการลดภาระให้กับลูกหลานได้ส่วนหนึ่ง”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“คิดว่าเบี้ยยังชีพสามารถช่วยให้ผู้สูงอายุพึ่งพาตนเองได้มากเขายากกินอะไรก็สามารถซื้อกินเองได้ เนื่องจากเท่าที่เห็นผู้สูงอายุจะไม่ค่อยพึ่งพิงลูกหลาน ถ้าไม่มีกินก็จะกินเท่าที่มีอยู่ ไม่บอกไม่พูด ไม่ขอเงินจากลูกหลาน จะสังเกตง่าย ๆ พ่อแม่จะไม่ขอเงินลูก ลูกหลานซื้ออะไรให้กินก็กินอย่างนั้น ไม่อยากเป็นภาระลูกหลาน ผู้สูงอายุบางคนถ้าที่เป็นภาระลูกหลานก็อยากจะตาย มีแต่จะให้ลูกให้หลานอย่างใช้ลูกไปเบิกเงินให้ก็อาจจะให้ค่าน้ำมันลูกอีก”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

“ส่วนหนึ่งช่วยได้ ถึงแม้จะไม่เยอะก็ดีกว่าไม่ได้เลย”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“คิดว่าเบี้ยยังชีพช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลานได้เล็กน้อย แต่ผู้สูงอายุก็ยังเป็นภาระของลูกหลานอยู่ ไม่เป็นภาระในบางเรื่อง เช่น ผู้สูงอายุใช้เงินของตนเองซื้อในสิ่งที่อยากกินเพิ่มเติมจากกับข้าวที่บ้าน ไม่ต้องขอลูกหลาน เวลาไปทำบุญก็ใช้เงินส่วนนี้เพราะปัจจุบันนี้ของกินเยอะมาก”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่เป็นภาระลูกหลาน ได้ใช้ส่วนหนึ่ง เป็นค่าสมัครกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปรานบุรีส่วนหนึ่ง ค่าสมัครปีละ 500 บาท มีสวัสดิการตอบแทนกลับมา ซึ่งตรงนี้จะช่วยลดภาระให้กับลูกหลานได้”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นสรุปว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเอง ไม่เป็นภาระของลูกหลาน เนื่องจากเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัวทุกเดือน ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลานได้บางส่วน แต่ไม่ทั้งหมด ผู้สูงอายุจะมีเงินส่วนตัวไว้สำหรับทำบุญ ไว้ซื้ออาหารการกิน ไม่ต้องขอลูกหลานในการใช้จ่ายส่วนตัว เพราะในปัจจุบันผู้สูงอายุไม่ต้องการให้ตนเองเป็นภาระกับลูกหลาน มีก็

กินไม่มีก็ไม่กิน ไม่ขอเงินลูกใช้ ลูกซื้ออะไรมาให้กินก็กิน และองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดตั้ง กองทุนผู้สูงอายุ เพื่อเป็นสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกที่เข้ารับการรักษเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลเป็นค่า ห้าง เป็นต้น สามารถช่วยลดภาระของลูกหลานได้

6.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 17 คน สรุปได้ดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 6 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพเพื่อช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเอง แบ่งเบาภาระลูกหลานได้บางส่วน เนื่องจากผู้สูงอายุกล่าวว่า นำเงินเบี้ยยังชีพไปใช้จ่ายส่วนตัวในการ ซื้ออาหารที่ต้องการรับประทานเป็นพิเศษ นำไปใช้ในการทำบุญ ลดภาระค่าใช้จ่ายในการ รักษาพยาบาล ช่วยแบ่งเบาค่าใช้จ่ายในบ้านได้บางส่วน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“มีส่วน ไม่เป็นภาระลูกหลาน ป้ามีเงิน 500 บาท ป้าก็ใช้เงินของป้าในการทำบุญ ไปทำบุญ ประจำตามวัดในต่างจังหวัดตลอด มีการจัดทัวร์ทำบุญ โดยใช้รถตู้ รถทัวร์ และบางครั้งลูกหลานก็มารับพา ไปทำบุญ”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“สำหรับยายจะได้ไม่ต้องพึ่งพาลูกหลาน เวลาอยากกินอาหารที่มันพิเศษ กว่ากับข้าวที่อยู่ ในครัวที่บ้าน ก็เอาเงินตรงนี้มาซื้อกิน”

(สำรวล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“ลดภาระค่าใช้จ่ายของลูกหลานได้บางส่วน เพราะจะมีค่าใช้จ่ายในการรักษา พยาบาลที่จำเป็นต้องจ่ายทุกเดือน ซึ่งก็แพงอยู่ เดือนละประมาณ 1,500 บาท ซึ่งเบี้ยยังชีพที่ได้รับ ก็จะช่วยแบ่งเบาภาระด้านนี้ไปได้บ้าง ซึ่งก็ยังคงดีกว่าไม่ได้เลย”

(หิ้น ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ก็ช่วยแบ่งเบาภาระของลูกไปได้ส่วนหนึ่ง เพราะว่า 2 คน ตายยายได้เบี้ยยังชีพ คนละ 500 บาท รวมแล้วก็เดือนละ 1,000 บาท ค่ากับข้าว 2 คน ก็ไม่ได้กินอะไรมาก เวลาลูกมาที่ถึงจะซื้อของกินมา เยอะๆ”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลานได้เยอะ เพราะยายไม่ต้องขอเงินลูกใช้ และยังมีเก็บไว้ทำบุญด้วย”

(สำรวย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“แบ่งเบาภาระของลูกได้ อย่างเช่น ถ้าเดือนนี้เงินที่ใช้จ่ายของลูกกับป้าไม่พอ ก็จะไปเอาเงิน เบี้ยยังชีพคนละ 500 บาท 2 คน ก็รวมเป็น 1,000 บาท/เดือน มาใช้ แทนการไปขอเงินลูกเหมือนในอดีต”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

6.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 11 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเอง แต่ไม่ได้ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลาน เนื่องจากผู้สูงอายุกล่าวว่า ตนเองไม่ได้เป็นภาระของลูกหลาน เพราะไม่ได้ขอเงินลูกหลานใช้ ยังสามารถทำมาหากินเองได้ ถึงไม่มีเงินกินก็จะไม่ขอลูกหลานใช้ จะใช้เท่าที่ตนเองมี ไม่ต้องการเป็นภาระของลูกหลาน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ยายไม่เป็นภาระกับลูกหลาน ถึงไม่มีเงินตรงนี้ ยายก็จะไม่ขอเงินลูกหลานกิน เพราะไม่อยากจะ ยายยังทำมาหากินเองได้ ปัจจุบันนี้ยายอยู่กับลูก แค่ว่า 1 ถู ลูกยังไม่เคยซื้อให้กินเลย หุงข้าวกินคนละหม้อกัน ต่างคนต่างกิน อยู่บ้านเดียวกัน แต่แยกกันกินของใครของมัน”

(ป๋อง ตระกูลโตโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่เป็นภาระลูกหลาน ไม่ต้องขอเงินเขา ใช้จ่ายได้ตามสะดวก”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ไม่ได้เงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ก็ไม่เป็นภาระกับลูกหลานอยู่แล้ว เพราะปัจจุบันนี้ยังทำมาหากินเองได้ ปกติก็ไม่เคยขอเงินลูกใช้ ถ้าเขาามาหาแล้วเขาให้เงินก็เอา แต่ถ้าเขาไม่ให้ก็ไม่ขอ เพราะเขาแต่งงานมีครอบครัวกันหมดแล้ว”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่เป็นภาระกับลูกหลานอย่างมาก สำหรับลูกก็ไม่เคยเอาหลานมาฝากให้เลี้ยง ให้เป็นภาระของลุง เวลาที่ลูกๆ เขาจะไปเที่ยวกัน เขาก็มารับลุงไปเที่ยวด้วยกันตลอด”

(แสงวณ คุณทวี. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่เป็นภาระกับลูกหลาน แต่สำหรับยายการกินการอยู่ทุกอย่างมีลูกดูแลทั้งหมด ยายโชคดีมาก ลูกเขาไม่ทิ้งยาย เขาดีมาก ยายจึงคิดว่ายายไม่ได้เป็นภาระของลูกหลาน”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ปกติถึงแม้ยายไม่ได้รับเบี้ยยังชีพก็ไม่ได้เป็นภาระของลูกหลาน เพราะมีรายได้เป็นของตนเอง ไม่ได้พึ่งพาหลานอยู่แล้ว ก็มีแต่หลานนี่แหละพอรู้ว่ายายได้เงินเบี้ยยังชีพทุกเดือนก็จะมาขอเงินยายไปใช้ตลอด”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่เป็นภาระลูกหลาน เพราะมีเงินใช้ส่วนตัว มีเงินไปทำบุญ ไม่ต้องขอลูกหลานใช้”

(ทรัพย์ แยมศรวล. 2555: สัมภาษณ์)

“ปัจจุบันนี้ยายก็ไม่ได้เป็นภาระกับลูก เพราะยายไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องเงินของลูกอยู่แล้ว ถึงยายไม่มีกินยายก็จะไม่ขอลูกกิน มีแค่นี้กินก็กินแค่นั้น และไม่ต้องการให้ตนเองเป็นภาระกับลูกด้วยเช่นกัน ลูกยายเขาก็ไม่เคยให้เงินยายใช้”

(สมปอง ตระกูลโตโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“ทุกวันนี้ก็ไม่ได้เป็นภาระของลูกหลานอยู่แล้ว เพราะถึงไม่มีก็ไม่ขอลูกกิน ยังแข็งแรงอยู่ สามารถทำมาหากินเองได้”

(จรัส เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ปัจจุบันไม่ได้พึ่งพาลูกหลาน บางเดือนถ้าลูกส่งเงินค่านมหลานมาให้ไม่ทัน บางครั้งก็ต้องทำงานมากขึ้น ได้เงินมากก็นำไปซื้อนมให้หลานก่อน เต็มใจจ่าย ลูกรู้สึกมีความสุขดี ซื้อของให้ลูกให้หลาน พอลูกโตแล้วเขาจะดูแลเราหรือไม่ก็ตามก็ไม่เป็นไร เพราะที่ทำทุกวันนี้ก็มีความสุขแล้ว”

(จรรยาพรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“ปกติ ก็ทำงานหาเงินเอง ไม่ได้เป็นภาระลูกหลานอยู่แล้ว พอได้รับเงินเบี้ยยังชีพมาอีกด้านหนึ่งก็อบอุ่นใจขึ้น ทำให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น เก็บไว้กินตอนแก่เวลาที่ไม่สามารถทำกินเองได้ จะได้ไม่เป็นภาระกับลูกหลานมากนัก”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุทุกคนให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ แต่ให้เหตุผลแตกต่างกันเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้กล่าวว่าเบี้ยยังชีพไม่ได้ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลาน เนื่องจากผู้สูงอายุกล่าวว่า ตนเองไม่ได้เป็นภาระของลูกหลาน เพราะไม่ได้ขอเงินลูกหลานใช้ ยังสามารถทำมาหากินเองได้ ถึงไม่มีเงินกินก็จะไม่ขอลูกหลานใช้ จะใช้เท่าที่ตนเองมี กลุ่มที่ 2 ผู้สูงอายุส่วนน้อยกล่าวว่า เบี้ยยังชีพเพื่อช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเอง แบ่งเบาภาระลูกหลานได้บางส่วน เนื่องจากผู้สูงอายุกล่าวว่า นำเงินเบี้ยยังชีพไปใช้จ่ายส่วนตัวในการซื้ออาหารที่ต้องการรับประทานเป็นพิเศษ นำไปใช้ในการทำบุญ ลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ช่วยแบ่งเบาค่าใช้จ่ายในบ้านได้บางส่วน

6.3 สรุปความเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นสอดคล้องกับผู้สูงอายุว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเอง แต่แตกต่างกันที่เหตุผลโดยเจ้าหน้าที่กล่าวว่า ช่วยให้ผู้สูงอายุไม่เป็นภาระของลูกหลาน เนื่องจากเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัวทุกเดือน ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลานได้บางส่วน แต่ไม่ทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้สูงอายุส่วนน้อยกล่าวว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเอง แบ่งเบาภาระลูกหลานได้บางส่วน ลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ช่วยแบ่งเบาค่าใช้จ่ายในบ้านได้บางส่วน แต่ขัดแย้งกับเหตุผลของผู้สูงอายุส่วนใหญ่กล่าวว่า เบี้ยยังชีพไม่ได้ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลาน เนื่องจากตนเองไม่ได้เป็นภาระของลูกหลาน เพราะไม่ได้ขอเงินลูกหลานใช้ ยังสามารถทำมาหากินเองได้ ถึงไม่มีเงินกินก็จะไม่ขอลูกหลานใช้ จะใช้เท่าที่ตนเองมี แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุส่วนน้อยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

7. สรุปความเห็นของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้สูงอายุเกี่ยวกับผลของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

จากการศึกษาเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เบี้ยยังชีพสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุกล่าวว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุถึงจะไม่มาก แต่ก็สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้ผู้สูงอายุได้ ผู้สูงอายุทุกคนได้เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท เท่ากัน แต่การนำไปใช้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานครอบครัวของผู้สูงอายุแต่ละคน สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานเลี้ยงดู เบี้ยยังชีพถือได้ว่าสำคัญมาก ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าวสาร ซื้ออาหารเป็นหลัก แต่สำหรับผู้สูงอายุที่อยู่กับลูกหลานหรือยังสามารทำงานได้ เงินจำนวนนี้ไว้ใช้จ่ายซื้ออาหารที่ต้องการรับประทานเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่บ้านจัดไว้ให้ ใช้ซื้อขนมให้หลาน เก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน แบ่งส่วนหนึ่งไว้ทำบุญในงานบุญต่างๆ งานศพ งานบวช โดยไม่ต้องรบกวนลูกหลาน นอกจากนั้น เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองมีค่ามากขึ้น ภาคภูมิใจที่รัฐบาลไม่ทอดทิ้งผู้สูงอายุ รัฐบาลดูแลผู้สูงอายุ ทั้งๆ ที่ในปัจจุบันผู้สูงอายุไม่ได้ทำประโยชน์ให้กับรัฐบาล รู้สึกภูมิใจ เพราะว่ามีเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายทุกเดือน แม้จะมีผู้สูงอายุส่วนน้อยที่มองว่าเบี้ยยังชีพ ไม่ได้ทำให้รู้สึกมีคุณค่ามากขึ้น มีชีวิตเป็นปกติก็ตาม เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้น มีเรื่องพูดคุยระหว่างผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น เงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีหรือยัง ไปรับเงินเบี้ยยังชีพหรือยัง เป็นต้น ชวนกันไปรับเงินเบี้ยยังชีพที่ธนาคาร กรณีไม่มีรถก็จะให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพาไป พูดคุยหยอกล้อกันเล่นอย่างสนุกสนาน มีเงินซื้ออาหารที่ต้องการรับประทาน แบ่งเบາภาระของลูกหลาน เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ มีเงินส่วนตัวใช้ทุกเดือนเงิน ใช้ทำบุญ นี่คือ ความสุขของผู้สูงอายุ แต่ก็มีผู้สูงอายุส่วนน้อยที่เห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ได้รับไม่ได้ช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้น มีชีวิตเหมือนเดิมเป็นปกติ เพราะโดยปกติไม่ได้พบปะพูดคุยกับใคร เบี้ยยังชีพช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมากขึ้นเพราะมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัวไม่เป็นภาระลูกหลาน เก็บไว้ซื้อของที่ที่ต้องการรับประทาน มีเงินซื้อขนมให้หลานกิน ลูกหลานเข้าหามากขึ้น ไม่เหงา แต่ก็มีผู้สูงอายุส่วนน้อยที่เห็นว่า หลังจากได้รับเบี้ยยังชีพชีวิตก็เป็นปกติเหมือนเดิม เนื่องจากไม่ได้อยู่กับลูกหลาน หรือมีหลานแต่หลานโตแล้ว หรือมีลูกแต่ลูกแต่งงานมีครอบครัวแยกออกไปแล้ว ก็ไม่มีใครมาขอเงินใช้ บางคนกล่าวว่าถึงไม่มีเบี้ยยังชีพลูกหลานก็มาขอเงินใช้บ่อยๆ ชีวิตหลังจากได้รับเบี้ยยังชีพจึงไม่แตกต่างกันก็ตาม เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุมั่นใจว่ามีเงินเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายทุกเดือน ทำให้มีกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไป นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลยังดูแลเรื่องการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ โดยการเชิญแพทย์มาให้บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุฟรี และมีการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุมากมาย เช่น ตั้งชมรมผู้สูงอายุ ทำบุญวันผู้สูงอายุ มีการจับฉลากของขวัญ พาผู้สูงอายุไปทำบุญ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น ก็จะส่งผลให้สุขภาพกายดี สุขภาพจิตก็จะดีตามมา และคุณภาพชีวิตก็จะดีขึ้นตามลำดับ แต่ก็มีผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า ชีวิตไม่แตกต่างไปจากเดิมทุกอย่างเหมือนเดิม

เป็นปกติ และเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลของผู้สูงอายุส่วนน้อยกล่าวว่า ไม่เป็นภาระของลูกหลาน เนื่องจากเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัวทุกเดือน ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลานได้บางส่วน แต่ไม่ทั้งหมด แต่เหตุผลขัดแย้งกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่กล่าวว่า เบี้ยยังชีพไม่ได้ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลาน เนื่องจากตนเองไม่ได้เป็นภาระของลูกหลาน เพราะไม่ได้ขอเงินลูกหลานใช้ ยังสามารถทำมาหากินเองได้ ถึงไม่มีเงินกินก็จะไม่ขอลูกหลานใช้ จะใช้เท่าที่ตนเองมี

ส่วนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหการปฏิบัติตามนโยบายสวัสดิการสังคม เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอปรามบุรี

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาลที่กำหนดจำนวนเงินเบี้ยยังชีพคนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน

ในปัจจุบันนโยบายเบี้ยยังชีพกำหนดให้ผู้สูงอายุทุกคนที่มีอายุ 60 ปี และไม่มีรายได้อื่นจากรัฐ มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน โดยไม่ได้พิจารณาถึงปัจจัยอื่นๆ รอบข้างผู้สูงอายุเลย เช่น ไม่มีผู้ดูแล ฐานะยากจนไม่มีรายได้ มีปัญหาสุขภาพ หรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้

1.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน ให้ความเห็นสรุปได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน ให้ความเห็นว่า เห็นด้วยกับนโยบายรัฐบาลที่ให้จ่ายเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เห็นด้วยที่ให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพเท่ากันทุกคน เพราะถ้าหากมีการวัดเหมือนในอดีตก็จะมีปัญหาในทางปฏิบัติตามมาอีกมากมาย เนื่องจากความยากจนมันวัดยาก ผู้สูงอายุจะบอกว่าตนเองจนกันทุกคน ไม่ควรแบ่งเรื่องฐานะ หรือไม่มีลูกหลานเลี้ยง เพราะบางบ้านมีลูกหลานแต่ไม่เลี้ยง พ่อแม่ก็มี จึงมีปัญหามาในทางปฏิบัติอย่างมาก แต่ถ้าหากจะมีการแบ่งควรจะแบ่งตามช่วงอายุจึงจะจัดชัดเจน และนำไปปฏิบัติได้ง่าย”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“เห็นด้วยยุติธรรมแล้ว ไม่ต้องการให้มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ จะได้ไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ ถ้าจะมีการพิจารณาในเรื่องความยากจนมีปัญหาแน่ จนนจริง จนนไม่จริง คนไม่จนก็ยากจน เพราะจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้น ถ้าแบ่งเรื่องไม่มีลูกหลานเลี้ยงดูก็ไม่ได้ เพราะบางคนมีลูกแต่ลูกไม่เลี้ยง ทั้งๆ ที่ลูกเป็นคนมีฐานะ แบบนี้คิดว่าน่าจะให้ไปอยู่สถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุจะดีกว่า แต่ถ้าจะมีการแบ่งตามอายุเป็นขั้นบันได อายุมากก็ได้มาก ก็ได้มากหน่อย อายุน้อยก็ได้น้อยลงมาหน่อยก็จะดี เพราะแบ่งได้ชัดเจน”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“เห็นด้วยยุทธธรรมแล้ว กรณียากจนก็จะมีเงินสงเคราะห์จากจังหวัดให้ มีค่าทำศพให้ มีเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลปรานบุรีให้ ทุกอย่างก็ถือว่าดีอยู่แล้วไม่ต้องนำมาพิจารณาเรื่องเบี้ยยังชีพ”

(เอกพนธ์ คงนิล. 2555: สัมภาษณ์)

เจ้าหน้าที่ จำนวน 1 คน ให้ความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับนโยบายรัฐบาลที่ให้จ่ายเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน เนื่องจากเห็นว่าควรนำหลักเกณฑ์สภาพปัญหาส่วนบุคคล ดูที่ฐานะ การมีโรคประจำตัว หรือไม่มีผู้ดูแล แต่ควรนำหลักเกณฑ์ข้างต้นมาพิจารณาด้วย ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่เห็นด้วย ที่ให้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ 500 บาทเท่ากันทุกคน เนื่องจากเบี้ยยังชีพในปัจจุบันไม่ดูว่าจนไม่จน มีฐานะไม่มีฐานะ ให้ความเท่าเทียมกัน ในความเห็นส่วนตัวควรให้เบี้ยยังชีพเพิ่มบางคน คนที่มีฐานะไม่ควรให้เลย ไม่ควรได้ ควรนำหลักเกณฑ์สภาพปัญหาส่วนบุคคล ดูที่ฐานะ บางคนสูงอายุและพิการ เจ็บป่วย ไม่มีผู้ดูแล มาพิจารณาว่าจะให้เท่าไรกับสภาพปัญหาของผู้สูงอายุแต่ละคน ในปัจจุบันไม่มีหลักเกณฑ์ใดมาพิจารณาว่าใครควรได้ ไม่ควรได้ ถ้าได้ควรจ่ายเบี้ยยังชีพเท่าไร ใครจะพิจารณา คนพิจารณาจะมีความเป็นกลางหรือไม่ ความจนมันวัดกันลำบาก จะดูอย่างไรว่าจนหรือไม่จน ใช้อะไรมาพิสูจน์ ยิ่งให้มากยิ่งมีปัญหาหนัก เห็นว่าควรให้เพิ่มเฉพาะบางคน ซึ่งคนปฏิบัติตามก็จะปฏิบัติยากด้วย”

(ชาญณรงค์ สุขอิม. 2554: สัมภาษณ์)

สรุปผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เห็นด้วยกับนโยบายรัฐบาลที่ให้จ่ายเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน เพราะยุทธธรรมดีแล้ว เนื่องจากหากแบ่งตามปัญหาของผู้สูงอายุ เช่น ไม่มีผู้ดูแล ยากจนไม่มีรายได้ มีปัญหาสุขภาพหรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้ จะมีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างมาก เนื่องจากในอดีตมีการคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีฐานะยากจน ผู้สูงอายุทุกคนบอกว่าตนเองจนหมด เพราะต้องการเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้น แต่หากแบ่งว่าไม่มีลูกหลานเลี้ยงดูก็วัดยากเนื่องจากผู้สูงอายุบางคนมีลูกหลาน แต่ไม่เลี้ยงดูพ่อแม่ หากจะมีการแบ่งควรแบ่งตามช่วงอายุ อายุมากให้ได้เบี้ยยังชีพมากขึ้น สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน และสำหรับผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะมีเงินสงเคราะห์ด้านอื่นๆ ช่วยเหลืออยู่แล้ว แต่มีผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนน้อยให้ความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับนโยบายรัฐบาลที่ให้จ่ายเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน เนื่องจากเห็นว่าควรนำหลักเกณฑ์สภาพปัญหาส่วนบุคคล ดูที่ฐานะ การมีโรคประจำตัว หรือไม่มีผู้ดูแล แต่ควรมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกที่ชัดเจน

1.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 16 คน ให้ความเห็นสรุปได้ 2 กลุ่มดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 13 คน ให้ความเห็นว่า เห็นด้วยกับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ของรัฐบาลที่กำหนดจำนวนเงินเบี้ยยังชีพคนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน โดยไม่คำนึงถึงฐานะ ปัญหา สภาพแวดล้อม ของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เห็นด้วย ให้ทุกคน เนื่องจากคนรวยถึงให้เขา เขาไม่เอาก็มีเยอะ คนที่ไม่เอาเขาก็ไม่มา ลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพ ปากคิดว่างนโยบายเบี้ยยังชีพนี้ดีอยู่แล้ว ถ้าให้คนจนอย่างเดียว คนจนก็ไม่อยากทำงานแล้ว เพราะเห็นว่ายังไงก็ได้รับเงิน 500 บาท ทุกเดือน”

(สายฝน รัตนะ. 2554: สัมภาษณ์)

“เห็นด้วย ให้เท่ากันทุกคนดีกว่า ไม่ควรแบ่งแยกชนชั้นวรรณะ ว่าเป็นคนรวยหรือคนจน เนื่องจากคนรวยเขาได้เงินมาก็เพราะการทำงาน เขายันทำงาน เขาจึงมีเงิน แต่คนจนพอได้เงินเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาท ก็ไม่ทำงาน ชี้แจง แต่ถ้าผู้สูงอายุที่ไม่มีคนดูแล ก็ควรให้เขาเพิ่ม ต้องดูเป็นกรณีไป”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ให้เท่ากันทุกคนดีแล้วยุติธรรมดี เพราะถือว่าเป็นสิทธิที่ทุกคนจะได้เท่าเทียมกัน”

(แสงวง ฤทธิ. 2555 : สัมภาษณ์)

“ยายคิดว่าการให้ผู้สูงอายุได้รับเงินเบี้ยยังชีพ 500 บาท/เดือน เท่ากันทุกคนก็ดีแล้ว มีความยุติธรรมดี เพราะทุกคนมีความเสมอภาค เท่าเทียมกัน นโยบายนี้ดีอยู่แล้ว พอใจแล้ว”

(สำรวล เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“ให้เท่ากันทุกคนดีแล้วยุติธรรมดี เพราะถือว่าเป็นสิทธิที่ทุกคนจะได้เท่าเทียมกัน แต่ถ้าหากจะมีการให้เงินเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นจริง ๆ สำหรับผู้สูงอายุที่มีฐานะยากกว่า หรือมีความเป็นอยู่ที่ยากกว่าคนอื่น หรือพวกที่ไม่มีคนดูแลก็ควรที่จะเพิ่มให้เขา โดยจะต้องมีการประชุมร่วมกันในการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิที่เขาจะได้รับมากกว่าคนอื่น โดยที่ประชุมจะต้องมีการยกมือ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ”

(ศรวล ยอดเกตุ. 2555: สัมภาษณ์)

“ให้เท่ากันทุกคนดีแล้วยุติธรรมดี แต่ถ้าจะมีการพิจารณาถึงผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนเพื่อให้เขาได้รับเงินเบี้ยยังชีพสูงกว่าก็เห็นด้วยแต่ก็จะพิจารณาจาก ความจนมันวัดยาก แต่ถ้าพิจารณาแบบทั่วไปโดยใช้อายุเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการได้รับเบี้ยยังชีพตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้พูดให้ผู้สูงอายุทราบเมื่อครั้งที่มีการลงทะเบียนต่ออายุการขอรับเงินเบี้ยยังชีพที่ศาลากลางหมู่บ้านในเดือน สิงหาคม 2554 ที่รัฐบาลเขามีนโยบายจะให้เพิ่มให้ก็จะยิ่งดีกว่าคือ อายุ 60 ปี ได้รับเดือนละ 600 บาท อายุ 70 ปี ได้รับเดือนละ 700 บาท อายุ 80 ปี ได้รับเดือนละ 800 บาท อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเดือนละ 1,000 บาท ก็ถือว่ายุติธรรมดี และจะไม่มีปัญหาในการพิจารณาเพราะการใช้เกณฑ์อายุในการพิจารณาเห็นได้ชัดเจนไม่สามารถจะปลอมแปลงเอกสารได้”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555 : สัมภาษณ์)

“ยุติธรรมดีแล้ว ได้เดือนละ 500 บาทเท่ากันทุกคน เพราะหากมีการแบ่งคนรวย คนจน ก็จะไม่มีการบอกว่าตนเองรวย ทุกคนจะบอกว่าตนเองจนทั้งนั้น เพราะอยากได้รับเงินเบี้ยยังชีพมากกว่าผู้สูงอายุคนอื่น”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“ยุติธรรมดีแล้ว แต่ถ้าจะพิจารณาให้เพิ่ม เห็นว่าน่าจะให้เฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่มีคนดูแล แต่จะให้เท่าไรไม่รู้ แล้วแต่รัฐบาลจะให้”

(ทรัพย์ แยมศรล. 2555: สัมภาษณ์)

“ยุติธรรมดีแล้ว สำหรับคนที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ปัจจุบันนี้ก็มีอาสาสมัครหมู่บ้าน ช่วยดูแลอยู่แล้ว การตรวจรักษาไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายอะไร มีการตรวจสุขภาพทุกเดือน ก็ขอให้ผู้สูงอายุที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรังสนใจใส่ใจสุขภาพของตัวเอง ลูกหลานก็ควรดูแลผู้สูงอายุด้วย”

(จัญญวรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“เห็นด้วย ผู้สูงอายุทุกคนได้ 500 บาท เท่ากันทุกเดือนยุติธรรมดีแล้ว ถ้าให้ไม่เท่ากันก็จะมี การต่อว่ารัฐบาลอีก แบ่งตามความยากจนก็ไม่เหมาะสม เพราะทุกคนก็ต้องบอกว่าตัวเองจนกันทั้งนั้น แต่ถ้าจะแบ่ง แบ่งตามช่วงอายุดีกว่ายุติธรรมดีที่สุด”

(สำรวย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“ยุติธรรม เนื่องจากคนที่มีฐานะยากจน จะได้รับการดูแลด้านอื่นจากองค์การบริหารส่วน ตำบลอยู่แล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลเขาจะคัดเลือกคนที่ยากจนไปทุกปี เวลาที่มีการแจกของให้คนยากจน เช่น แจกข้าวสาร ผ้าห่ม”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ยุติธรรมดีแล้ว ได้เท่ากันทุกคน ไม่ควรแบ่งแยกคนจน คนรวย หรือเอาปัญหาของผู้สูงอายุ ด้านอื่นมาพิจารณาเพื่อให้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพไม่เท่ากัน ถ้ารัฐบาลจะให้เพิ่มก็ควรเพิ่มเท่ากัน แต่ถ้าจะมีการแบ่งก็แบ่งได้ แต่ต้องแบ่งแบบให้เห็นชัดเจน อย่างเช่น นโยบายรัฐบาลปัจจุบัน คือ แบ่งตามอายุของผู้สูงอายุ อายุมากก็ให้มากหน่อย ตรงนี้ยอมรับได้ มีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่ชัดเจน เพราะผู้สูงอายุที่อายุมาก ยิ่งทำมาหากินเองไม่ได้”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 3 คน ให้ความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาลที่กำหนดจำนวนเงินเบี้ยยังชีพคนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน เนื่องจากไม่ยุติธรรม และคิดว่ารัฐบาลควรพิจารณาถึงฐานะ ปัญหา สภาพแวดล้อม ของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้รับเบี้ยยังชีพมากขึ้น ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่เห็นด้วย ที่ผู้สูงอายุได้เท่ากันทุกคน อยากให้เพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพกับผู้สูงอายุที่มีปัญหาด้านสุขภาพ ไม่มีคนเลี้ยงดู ยากจน เนื่องจากไม่พอแก่การใช้จ่าย โดยคิดว่าจะเพิ่มให้อีกคนละ 500 บาท รวมกับของเดิมเป็นคนละ 1,000 บาทต่อเดือน และคนที่พิการและไม่มีคนเลี้ยงดูปกติได้รับ 1,000 บาท ก็ควรเพิ่มเป็นเดือนละ 1,500 บาท”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ไม่ยุติธรรม น่าจะนำหลักเกณฑ์เรื่องอายุมาพิจารณาประกอบเพราะคนอายุยิ่งมาก ยิ่งทำมาหากินเองไม่ได้ สำหรับคนที่ไม่ได้อยู่กับลูกหลาน ไม่มีคนเลี้ยงดู หรือมีฐานะยากจน ก็น่าจะเพิ่มให้เขา แต่จะเป็นเท่าไรรัฐบาลก็ต้องพิจารณาให้ดี”

(จำรัส เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่ยุติธรรม ยายคิดว่ารัฐบาลเขาควรจะมีการพิจารณาให้เงินเบี้ยยังชีพเพิ่ม สำหรับผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนกว่าคนทั่วไป”

(สมปอง ตระกุดโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่เห็นด้วย รัฐบาลควรจะเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีคนเลี้ยงดู หรือมีฐานะยากจนมากกว่าคนอื่น อาจเพิ่มให้เขาเดือนละ 100-200 บาท รวมเป็นเดือนละ 600-700 บาท ก็ไม่เป็นไร เพราะเราต้องอยู่กันด้วยความโอบอ้อมอารีซึ่งกันและกัน”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เห็นด้วยกับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาลที่กำหนดจำนวนเงินเบี้ยยังชีพคนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน โดยไม่คำนึงถึงฐานะ ปัญหา สภาพแวดล้อม ของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน เพราะมีความยุติธรรม และถือว่าเป็นสิทธิที่ผู้สูงอายุทุกคนจะได้รับเท่าเทียมกัน ทุกคนมีความเสมอภาคกัน ไม่ควรแบ่งแยกชนชั้นวรรณะหรือฐานะ เนื่องจากเห็นว่า ผู้ที่มีฐานะดีก็เนื่องมาจากการทำงาน เขายืนทำงาน เขาก็มีเงิน ถ้าหากจะให้เพิ่มเฉพาะผู้ที่มีฐานะยากจนจะไม่เหมาะสม เพราะทุกคนก็จะบอกว่าตัวเองจนทุกคน สำหรับคนที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ปัจจุบันก็มีอาสาสมัครหมู่บ้านดูแล มีการตรวจสุขภาพทุกเดือน ซึ่งไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่หากรัฐบาลจะเพิ่มเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ควรเพิ่มขึ้นตามนโยบายรัฐบาลปัจจุบันที่แบ่งเป็นช่วงอายุ ถือว่าเหมาะสมและยุติธรรมดี คือ อายุ 60 ปี ได้รับเดือนละ 600 บาท อายุ 70 ปี ได้รับเดือนละ 700 บาท อายุ 80 ปี ได้รับเดือนละ 800 บาท อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเดือนละ 1,000 บาท และจะไม่มีปัญหาในการพิจารณาเพราะการใช้เกณฑ์อายุในการพิจารณาเห็นได้ชัดเจนไม่สามารถจะปลอมแปลงเอกสารได้ แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อย ไม่เห็นด้วยกับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาลที่กำหนดจำนวนเงินเบี้ยยังชีพคนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน เนื่องจากไม่ยุติธรรม และคิดว่ารัฐบาลควรพิจารณาถึงฐานะ ปัญหา สภาพแวดล้อม ของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้รับเบี้ยยังชีพมากขึ้น

1.3 สรุปความเห็นเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ

สรุปความเห็นเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เห็นด้วยกับนโยบายรัฐบาลที่ให้จ่ายเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน เพราะยุติธรรมดีแล้ว และถือว่าเป็นสิทธิที่ผู้สูงอายุทุกคนจะได้รับ ทุกคนมีความเสมอภาคกัน ไม่ควรแบ่งแยกตามฐานะ และถ้าหากจะให้เพิ่มเติมเฉพาะผู้ที่มีฐานะยากจนจะไม่เหมาะสม เพราะทุกคนจะบอกว่าตนเองจนทุกคน สำหรับผู้ที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ปัจจุบันนี้ก็มีอาสาสมัครหมู่บ้านดูแล มีการตรวจสุขภาพทุกเดือน ซึ่งไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่มีเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า ไม่เห็นด้วยกับนโยบายรัฐบาลที่ให้จ่ายเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน เนื่องจากไม่ยุติธรรม และคิดว่ารัฐบาลควรพิจารณาถึงฐานะ ปัญหาสภาพแวดล้อม ของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้รับเบี้ยยังชีพมากขึ้น

2. เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท เพียงพอหรือไม่

2.1 ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท ถือว่าไม่เพียงพอ ควรปรับเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่เพียงพอ สำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน ไม่มีจะกิน ไม่มีคนดูแล หรือเจ็บป่วย ควรปรับเพิ่ม 1,000 บาท/เดือน แต่จะต้องมีหลักเกณฑ์มากำหนดว่าจะให้อย่างไรจึงจะคุ้มค่าเหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละคน เพราะการเพิ่มเงินตรงนี้ต้องใช้เงินงบประมาณในภาพรวมของประเทศเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวของงบประมาณทั้งหมด สำหรับผู้สูงอายุที่มีลูกหลานเป็นข้าราชการ หรือมีฐานะดีเป็นคนรวย เบี้ยยังชีพอาจเป็นเศษเงินของเขา แต่มันเป็นสิทธิที่เขาจะได้รับ เพราะนโยบายนี้ให้ความเท่าเทียมกับผู้สูงอายุทุกคน”

(ชาญณรงค์ สุขอ้อม. 2554: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ผมคิดว่ามันน้อยไป รัฐบาลควรเพิ่มเป็นเดือนละ 1,000 บาท เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ฐานะยากจน ไม่มีรายได้ จะได้ช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงเงินงบประมาณของประเทศ ต้องดูที่รัฐบาลเป็นหลักว่ารัฐบาลจะหาเงินมาจากแหล่งไหน ”

(นกหวีด เพชรนิล. 2555: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ผมคิดว่าไม่พอ เพราะผู้สูงอายุร้อยละ 80 จำเป็นต้องใช้เงิน เงินเบี้ยยังชีพ 500 บาทต่อเดือน เป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุมาก ถ้าเพิ่มได้อีกให้เพิ่มเป็นเดือนละ 1000 บาท ก็น่าจะพอ”

(บำรุง ตรีเพชร. 2555: สัมภาษณ์)

“ก่อนหน้านี้จะมีนโยบายรัฐบาลปัจจุบัน ผู้สูงอายุเคยบอกผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลว่าอยากได้เงินเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้น เนื่องจากไม่พอใช้ เพราะค่าครองชีพในปัจจุบันมันสูงมาก ประกอบกับผู้สูงอายุทำงานไม่ไหว สุขภาพก็ไม่ดี เมื่อไรจะปรับเพิ่ม เท่าไรก็ได้ ขอให้เพิ่ม”

(สมรักษ์ ตรีอินทอง. 2555: สัมภาษณ์)

“ผมว่าน่าจะให้เพิ่มนะครับ เพราะผู้สูงอายุที่เคยทำงานเคยจ่ายภาษีให้กับรัฐบาลมากกว่าที่รัฐบาลตอบแทนคืนให้กับผู้สูงอายุ รัฐบาลก็น่าจะตอบแทนให้ผู้สูงอายุมากกว่านี้ และค่าครองชีพในปัจจุบันนี้มันก็สูงมาก เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ไม่พอหรอก คำว่าพอมันไม่มีหรอก แต่ถ้าจะเพิ่มเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น น่าจะเพิ่มเป็นเดือนละ 1,000 บาท น่าจะพอ เพราะค่าครองชีพปัจจุบันมันสูงมาก”

(ธีรศักดิ์ ยอดสาลี. 2555: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ไม่พอหรอก ปัจจุบันนี้ข้าวของมีราคาแพงขึ้น ข้าวสารถึงละ 500 บาท ถือว่าเงินเบี้ยยังชีพเป็นการแบ่งเบา บรรเทาความเดือดร้อนของผู้สูงอายุ แต่ถ้ามองภาพรวมของประเทศ รัฐบาลต้องจ่ายเงินกี่พันล้านบาทต่อปีเพื่อมาช่วยเหลือผู้สูงอายุ แทนที่จะนำเงินตรงนี้ไปพัฒนาประเทศ ผู้สูงอายุจึงกลายเป็นภาระของรัฐบาล แต่ในทางกลับกันผู้สูงอายุก็ต้องการที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพเยอะๆ ผมคิดว่า ควรจะมีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ โดยเฉลี่ยตามอายุ 60 ปี ได้ 600 บาท 70 ปี ได้ 700 บาท 80 ปี ได้ 900 บาท 90 ปีขึ้นไป ได้ 1,000 บาท น่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด และเป็นการประหยัดเงินงบประมาณบางส่วน เป็นการชะลอการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายเงินงบประมาณในแต่ละปีให้ค่อยๆ เพิ่มขึ้นทีละนิด ดีกว่าให้คนละ 1,000 บาท เท่ากันทุกคน”

(เอกพันธ์ คงนิล. 2555 : สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท ถือว่าไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ควรจะเพิ่มขึ้นเป็นเดือนละ 1,000 บาท แต่มีบางส่วนให้เหตุผลว่า ควรจะปรับเพิ่มเท่าไรก็ได้ และบางส่วนให้เหตุผลว่าควรปรับเพิ่มขึ้น โดยวิธีการเฉลี่ยตามอายุของผู้สูงอายุ อายุ 60 ปี ได้ 600 บาท อายุ 70 ปี ได้ 700 บาท อายุ 80 ปี ได้ 900 บาท อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้ 1,000 บาท จะเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด เพราะเป็นการประหยัดเงินงบประมาณบางส่วน เป็นการชะลอการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายเงินงบประมาณในแต่ละปีให้เพิ่มขึ้นตามช่วงอายุ จะเหมาะสมกว่าเพิ่มขึ้นคนละ 1,000 บาท เท่ากันทุกคน เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ไม่มีรายได้ ประกอบกับในปัจจุบันค่าครองชีพสูงมาก หากได้เงินเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2.2 ผู้สูงอายุ จำนวน 13 คน ให้ความเห็นสรุปได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 6 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท ถือว่าเพียงพอแล้วที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ถ้าวรัฐบาลให้เพิ่มก็จะดีกว่านี้ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เบี้ยยังชีพ 500 บาทต่อเดือนถามว่าพอไหม ตอบว่าพอ ที่พอเพราะเขาให้เรา 500 บาท เท่านั้น แต่ในความป็นจริง คำว่า “พอ” ไม่มีหรอกสำหรับมนุษย์ ผู้สูงอายุจะต้องประหยัดใช้เพื่อใหช่นเดือน แต่ถ้ารัฐบาลจะเห็นใจเพิ่มให้ก็ดี”

(แสงวณ ฤณทวี่. 2555: สัมภาษณ์)

“ยังงี้ก็ต้องพอ เพราะรัฐบาลเขาให้เท่านี้ จริงๆ สำหรับยายมันเป็นเงินที่เสริมขึ้นมาเพื่อให้เรารู้สึกอุ่นใจมากขึ้นว่าเราจะได้เงินจากรัฐบาลทุกเดือน”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“สำหรับยายเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ถือว่าพอ แต่ถ้ารัฐบาลเขามีนโยบายปรับเปลี่ยนให้ ยายก็อยากได้เพิ่ม ก็แล้วแต่รัฐบาลเขาจะให้ ได้หรือไม่ได้ ยายไม่เดือดร้อน แต่ถ้าจะให้ยกสิทธิของยายให้ผู้สูงอายุคนอื่น ยายก็ไม่ยอม เพราะวันนี้เรายังทำมาหากินเองได้ แต่ในอนาคตไม่มีใครรู้ว่าจะเป็นอย่างไร ถ้าไม่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพเก็บสะสมไว้นานคตก็อาจจะเดือดร้อนได้ อายุยิ่งมากก็ยิ่งทำมาหากินเองไม่ได้ ก็จะต้องเอาเงินเบี้ยยังชีพมากิน มาใช้ คิดถึงวันข้างหน้า เอาไว้ใช้ตอนแก่”

(ทรัพย์ แยมศรวล. 2555: สัมภาษณ์)

“สำหรับยายเงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ถือว่าพอ เพราะไม่ได้ใช้จ่ายอะไร นอกจากซื้อของที่ยากกิน ไปทำบุญ”

(สำรวย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

“เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท สำหรับยายพอใช้ เพราะยายใช้เงินไม่ทุกวัน ไม่จำเป็นยายก็ไม่ใช้ ไม่ใช่ว่าจะไรมายายก็ซื้อหมด ถ้ายายไม่ยากกินจริงๆ ยายก็ไม่ซื้อ ไม่ฟุ่มเฟือย เช่น ยากกินกล้วยเดี่ยว ก็ให้เงินลูกไปซื้อมาทำกินกันที่บ้าน จะได้กินกันหลายคน แต่ไม่บ่อยครั้ง แต่ถ้ารัฐบาลเขาให้มากกว่า 500 บาท ยายก็ดีใจ ไม่ได้เรียกร้องอะไร จะได้เท่าไรก็สุดแต่รัฐบาลเขาจะให้”

(ทองล้วน เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“พอสำหรับป้า แต่ถ้าได้มากกว่านี้ก็จะดี จะได้มีเงินไว้ใช้จ่าย เพิ่มอีก 200 บาท ประมาณ 700 บาทต่อเดือนก็น่าจะดี”

(สายฝน รัตนะ.2554: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท ถือว่าไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ถ้ารัฐบาลให้เพิ่มก็จะดีกว่านี้ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มเป็น 1,000 บาท/เดือน จะได้เพียงพอกับค่าน้ำมันรถไปประชุม ไปช่วยเหลือสังคมในหมู่บ้าน มีชีวิตที่สะดวกสบายขึ้น แต่ถ้ามองภาพรวมรัฐบาลก็จะสิ้นเปลืองงบประมาณอีกมาก”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“ส่วนตัวคิดว่าไม่พอ ถ้ามองในภาพรวม แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลเขาให้แค่นี้ นาก็ภูมิใจแล้ว ดีกว่าเขาไม่ให้ ไม่เห็นคุณค่า แต่หากเพิ่มได้ก็น่าจะประมาณ 1,000 บาทต่อเดือน ถึงจะทำให้ผู้สูงอายุ มีเงินพอใช้ในแต่ละเดือน”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“ถ้าตอบจริงๆ เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ไม่พอใช้ แต่ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับ ผู้สูงอายุบางส่วน แต่ถ้าสามารถปรับเพิ่มได้ก็อยากให้เพิ่ม เป็นเดือนละ 800 บาท น่าจะพอช่วยเหลือ ผู้สูงอายุได้มากขึ้น”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“ไม่พอ ยิ่งถ้าผู้สูงอายุคนไหนไม่มีลูกหลานคอยดูแล ยิ่งไม่พอใช้ แต่ถ้าให้เงินเบี้ยยังชีพเพิ่มได้สำหรับลูกก็ดีใจ ไม่มีใครบอกว่าพอหรอก เพราะค่าครองชีพในปัจจุบันมันสูงมาก เปรียบเทียบกับสมัยก่อนไม่ได้ ชาวถึงหนึ่งราคาสินค้ากับสมัยก่อน เทียบกันไม่ได้เลย เราอยู่ต่างจังหวัดก็ยังดี ยังเก็บผัก เก็บหญ้า ข้างรั้วกินได้ เช่น ตำลึง ผักบุ้งที่อยู่ในร่องน้ำ อย่างลุงถ้าไม่จำเป็นลุงไม่ซื้อผักในตลาดกิน เพราะมีแต่สารพิษทั้งนั้น แต่จะเพิ่มเป็นเท่าไรก็ได้แล้วแต่รัฐบาล ล่าสุดเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบอกว่าจะเพิ่มให้แบ่งเป็นช่วงอายุ คนอายุ 60 ปี ได้เดือนละ 600 บาท อายุ 70 ปี ได้เดือนละ 700 บาท อายุ 80 ปีได้เดือนละ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้เดือนละ 1,000 บาท แต่ไม่รู้จะให้เมื่อไร”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“พูดถึงทั่วไป เงินเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท ไม่พอ ควรเพิ่มเป็นเดือนละ 1,000 บาท น่าจะดี จะทำให้ผู้สูงอายุมีอายุยืนยาวขึ้นไปอีก สบายใจ ไม่เครียดมาก”

(บุญมี นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน ให้ความเห็นว่า ได้รับเท่าไรก็ได้ แล้วแต่รัฐบาลจะให้ แต่ถ้ารัฐบาลให้เพิ่มก็จะดีกว่านี้ ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“แล้วแต่รัฐบาลเขาจะให้ ได้เดือนละ 500 บาท ปากก็พอใจ แต่ถ้าได้เพิ่มขึ้นอีกก็ดีใจ แต่ถ้ารัฐบาลเขาจะไม่ให้ก็ไม่เป็นไร เพราะเราจะต้องเห็นใจรัฐบาล เพราะนับวันผู้สูงอายุจะมากขึ้นเรื่อยๆ ก็จะต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น”

(บุญช่วย กาญจนกันติ. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้เท่าไรก็ได้ ปัจจุบันรัฐบาลให้เดือนละ 500 บาท ก็จะต้องใช้ให้พอ อยู่ที่ตัวเราเขาให้แค่นี้ก็ใช้แค่นั้น แต่ถ้ารัฐบาลจะให้เพิ่มก็ดี จะเพิ่มเท่าไรก็ได้ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะให้เพิ่มหรือไม่ให้เพิ่ม ปัจจุบันนี้ยังทำมาหากินเองได้ ก็ต้องทำกินกันต่อไป”

(ราตรี เพิ่มพูล. 2555 : สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท ถือว่าไม่เพียงพอ โดยให้เหตุผลว่า สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้สูงอายุได้บางส่วน แต่สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานคอยดูแล ยิ่งไม่พอใช้ ประกอบกับในปัจจุบันค่าครองชีพสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ราคาข้าวหนึ่งห่อถึงในปัจจุบันกับในอดีตราคาแตกต่างกันมาก ผู้สูงอายุกล่าวว่ารัฐบาลมีนโยบายให้เบี้ยยังชีพกับผู้สูงอายุเท่านี้ก็รู้สึกภูมิใจดีกว่าไม่ได้ แต่หากเพิ่มได้ก็ควรจะเป็น 800 บาทต่อเดือน หรือ 1,000 บาทต่อเดือน น่าจะพอช่วยเหลือผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีเงินพอใช้จ่ายในแต่ละเดือน ผู้สูงอายุกล่าวว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้แจ้งให้กับผู้สูงอายุทราบว่าจะเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุแบบขั้นบันได โดยแบ่งเป็นช่วงอายุ อายุ 60 ปี ได้รับเดือนละ 600 บาท อายุ 70 ปี ได้รับเดือนละ 700 บาท อายุ 80 ปี ได้รับเดือนละ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเดือนละ 1,000 บาท แต่ผู้สูงอายุบางส่วนให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท ถือว่าเพียงพอ โดยให้เหตุผลว่า ตนเองใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย และรัฐบาลให้เท่านี้ ก็จำเป็นต้องใช้ให้พอ แต่ถ้ารัฐบาลจะให้เพิ่มขึ้นก็จะเป็นเรื่องดี และผู้สูงอายุบางส่วนให้ความเห็นว่า ได้รับเบี้ยยังชีพเท่าไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งผู้สูงอายุจำเป็นต้องบริหารจัดการให้พอใช้ในแต่ละเดือน แต่หากจะมีการจ่ายเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นผู้สูงอายุก็ดีใจ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงงบประมาณของรัฐบาล เนื่องจากต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น

2.3 สรุปความเห็นเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุ

สรุปเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท ถือว่าไม่เพียงพอ โดยเห็นว่า ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้สูงอายุได้บางส่วน แต่สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานคอยดูแล จะไม่พอใช้ ประกอบกับในปัจจุบันค่าครองชีพสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ราคาข้าวหนึ่งห่อถึงในปัจจุบันกับในอดีตราคาแตกต่างกันมาก ควรจะปรับเพิ่มเป็นแบบขั้นบันได โดยแบ่งเป็นช่วงอายุ อายุ 60 ปี ได้รับเดือนละ 600 บาท อายุ 70 ปี ได้รับเดือนละ 700 บาท อายุ 80 ปี ได้รับเดือนละ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเดือนละ 1,000 บาท แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า ได้รับเบี้ยยังชีพเท่าไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งผู้สูงอายุจำเป็นต้องบริหารจัดการให้พอใช้ในแต่ละเดือน แต่หากจะมีการจ่ายเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นผู้สูงอายุก็ดีใจ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงงบประมาณของรัฐบาล เนื่องจากต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น

3. ระยะเวลาในการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเหมาะสมหรือไม่

ผู้สูงอายุ จำนวน 16 คน ให้ความเห็นสรุปได้เป็น 2 กลุ่มดังนี้

ผู้สูงอายุ จำนวน 14 คน ให้ความเห็นว่า ระยะเวลาในการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละหนึ่งครั้ง เหมาะสมดีแล้ว ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“เหมาะสม เดือนละ 1 ครั้งดีแล้ว เข้าทุกเดือนจะได้มีเงินไว้ใช้จ่ายทุกเดือน ถ้าจ่ายเป็นก้อน 3 เดือนจ่าย 1 ครั้ง เป็นเงิน 1,500 บาท ไม่ดีสำหรับคนไม่มีตังค์ เดี่ยวก็ใช้หมด มีมากก็ใช้มาก จะไม่พอใช้กว่าจะครบกำหนดได้รับเบี้ยยังชีพในงวดถัดไป”

(โสภณ หิมาลี. 2554: สัมภาษณ์)

“เหมาะสม เดือนละครึ่งดีกว่า เพราะถ้าผู้สูงอายุที่ไม่มีเงินใช้จะได้มีเงินใช้ทุกเดือน ไม่เดือนร้อน ถ้าคนที่พอมีเงินก็อาจจะไปถอนเงินประมาณ 2 เดือนครั้ง”

(สายฝน รัตนะ.2554: สัมภาษณ์)

“เดือนละครึ่งดีแล้ว สะดวกแล้ว เพราะต้องมองถึงคนที่เขาไม่มีจะกิน เขาก็จำเป็นต้องไปถอนเงินเบี้ยยังชีพมาใช้ทุกเดือน”

(ประเทือง คงกระเรียน. 2555: สัมภาษณ์)

“การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเดือนละครึ่งนั้นดีแล้ว เหมาะสมแล้ว เพราะเราต้องมองในภาพรวมสำหรับคนที่เขาไม่มีเงิน เขาจำเป็นต้องใช้เงินเบี้ยยังชีพนี้อย่างเดียว เขาจะต้องไปรับเงินเบี้ยยังชีพทุกเดือนจะได้มีเงินใช้ทุกเดือน”

(สำราญ เกตุสยาย. 2555: สัมภาษณ์)

“เดือนละหนึ่งครั้งนั้นดีแล้ว เหมาะสมแล้ว”

(แสงว คุณทวี.2555 : สัมภาษณ์)

“ได้รับเดือนละหนึ่งครั้งนั้นดีแล้ว เหมาะสมแล้ว แต่ผู้สูงอายุจะไปรับทุกเดือนหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับผู้สูงอายุแต่ละคน”

(ศรวล ยอดเกตุ.2555: สัมภาษณ์)

“ได้รับเดือนละหนึ่งครั้งนั้นดีแล้ว เหมาะสมแล้ว เนื่องจากเคยมีในอดีตกรณีจ่าย 3 เดือนครั้ง ๆ ละ 1,500 บาท ปรากฏว่าผู้สูงอายุเสียชีวิตในรอบ 3 เดือน จึงมีผลทำให้ผู้สูงอายุรายนั้นไม่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพในเดือนที่มีชีวิตอยู่ เพราะกว่าจะครบ 3 เดือนที่จะได้รับเงิน เขาก็เสียชีวิตไปแล้ว และมีบางรายพอได้รับเงินเบี้ยยังชีพเป็นก้อน ก็ใช้หมดก่อน กว่าที่จะครบ 3 เดือนที่จะได้ไปรับในงวดใหม่ ก็ไม่มีเงินใช้ จึงต้องไปกู้หนี้ยืมสินทำให้เสียดอกเบี้ยอีก”

(สุรินทร์ ทองโปร่ง. 2555: สัมภาษณ์)

“เดือนละครึ่งดีแล้ว เพราะผู้สูงอายุบางคนเขาไม่มีกิน เขาจะต้องใช้เงินเบี้ยยังชีพในการดำรงชีวิตประจำวัน ใช้ซื้อข้าวซื้อของใช้”

(ประทุม นพคุณ. 2555: สัมภาษณ์)

“สำหรับยายได้รับเบี้ยยังชีพ เดือนละ 1 ครั้ง เหมาะสมแล้ว เพราะยายจะได้มีเงินใช้ทุกเดือน”

(สมปอง ตระกุดโทน. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้รับทุกเดือนๆละครั้งเหมาะสมดีแล้ว เพราะถ้าขาดเหลืออะไร เดือนไหนเงินที่บ้านหมด จะได้ไปถอนเงินเบี้ยยังชีพจากธนาคารมาใช้ได้เลย”

(จรัส เคหะ. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้รับทุกเดือนๆละครั้งเหมาะสมดีแล้ว เพราะบางคนไม่มีรายได้อื่น นอกจากเงินเบี้ยยังชีพ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน”

(จรรยาบรรณ จินตามณี. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้รับทุกเดือนๆละครั้งเหมาะสมดีแล้ว”

(สมพร ปานปรอด. 2555: สัมภาษณ์)

“ได้รับทุกเดือนๆละครั้งเหมาะสมดีแล้ว เนื่องจากถ้ามีการรวมให้เป็นก้อนเช่น 3 เดือนรวมให้ครั้งหนึ่ง มันใช้เวลานานไป ผู้สูงอายุบางคนเขาจำเป็นต้องใช้เงินตรงนี้ เขาต้องใช้เงินเบี้ยยังชีพทุกเดือน”

(บุญมี นพคุณ.2555: สัมภาษณ์)

“ได้รับทุกเดือนๆละครั้งเหมาะสมดีแล้ว เพราะผู้สูงอายุที่ไม่มีกิมมีเยอะ แต่สำหรับฉันประมาณ 3 เดือนไปรับครั้งหนึ่ง เพราะเกรงใจลูกหลานที่ต้องให้เขาพาไปเบิกเงินที่ธนาคารฯ”

(ราตรี เพิ่มพูล.2555: สัมภาษณ์)

ผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน ให้ความเห็นว่า ระยะเวลาในการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เดือนละหนึ่งครั้ง ไม่เหมาะสม ควรจะรวมเป็นก้อน เพราะจะได้ไม่จำเป็นต้องไปรับทุกเดือน ซึ่งสามารถสะท้อนความเห็นออกมาได้ดังนี้

“ยายอยากให้อย่างเป็นก้อน เพราะยายไม่มีปัญหาเรื่องเงินไม่พอใช้ จะได้ไม่ต้องไปถอนเงินที่ธนาคารทุกเดือน เพราะเปลืองค่าน้ำมันรถ ไม่คุ้ม และเกรงใจลูก ไปครั้งหนึ่งได้ 500 บาท เพราะธนาคารอยู่ไกล ประมาณ 3 เดือนครั้งๆละ 500 บาท รวมเป็น 1,500 บาท กำลังดี เพราะถ้านานกว่านั้นเดี๋ยวไม่พอใช้”

(ทรัพย์ แยมศรล. 2555: สัมภาษณ์)

“ให้เป็นก้อนดีกว่า เพราะยายว่าไปครั้งหนึ่งจะได้เงินเป็นก้อน แต่ก็ต้องออกมาใช้ ไม่ใช่แบบไม่สุรุ่ยสุร่าย วิธีนี้จะสะดวกกับคนที่เขาไปรับเงินให้”

(สำรวย อ่อนนุ่ม. 2555: สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ระยะเวลาในการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละหนึ่งครั้ง เหมาะสมดีแล้ว เนื่องจากต้องมองในภาพรวม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีเงิน ไม่มีรายได้อื่น จำเป็นต้องใช้เงินเบี้ยยังชีพในการดำรงชีวิตประจำวัน จึงต้องได้รับเงินเบี้ยยังชีพทุกเดือน กรณีจ่ายเป็นก้อนอย่างไรก็ดี 3 เดือนจ่าย 1 ครั้ง เป็นเงิน 1,500 บาท เมื่อมีเงินเป็นก้อน ผู้สูงอายุก็จะใช้หมดก่อน มีมากก็ใช้มาก จะไม่พอใช้กว่าจะครบกำหนดได้รับเบี้ยยังชีพในงวดถัดไป แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยให้ความเห็นว่า ควรจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นก้อน 3 เดือนครั้งๆละ 500 บาท รวมเป็น 1,500 บาท เนื่องจากไปถอนเงินที่ธนาคารด้วยตนเองไม่ได้ และเกรงใจลูกหลานที่ต้องพาผู้สูงอายุไปถอนเงินทุกเดือน นอกจากนั้นยังเป็นการสิ้นเปลืองค่าน้ำมันรถ เพราะธนาคารอยู่ไกล

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ สรุปได้ดังนี้

“รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมการนำแรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบกองทุนประกันสังคมโดยการบังคับให้นำส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคมทุกเดือน ประชาชนนำส่งหนึ่งส่วน รัฐบาลสมทบให้หนึ่งส่วน เพื่อเป็นเงินออมให้กับประชาชน และรัฐบาลควรสมทบให้ก่อนอายุ 60 ปี เมื่ออายุ 60 ปี แล้วมีการเคลื่อนย้ายเงินให้ เพื่อผู้สูงอายุจะได้บริหารจัดการตนเองเมื่อสูงอายุว่าจะมีเงินไว้ใช้จ่ายเพียงพอ และเป็นการเตรียมความพร้อมของตนเอง ประชาชนออมได้มาก รัฐบาลก็สมทบให้มาก และเมื่อถึงเวลาที่จะจ่ายเงินผู้สูงอายุมาก เงินจำนวนนี้นำไปสมทบกับเบี้ยยังชีพที่รัฐบาลจ่ายให้ จะได้ไม่ต้องมาพึ่งพานโยบายรัฐบาลอย่างเดียวและเป็นการประหยัดงบประมาณของประเทศ และควรมีการแก้ไขระเบียบ โดยให้ท้องถิ่นมีหน้าที่รับลงทะเบียนผู้สูงอายุประจำปี จัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ พร้อมกับแจ้งให้ผู้สูงอายุเปิดบัญชี และส่งรายชื่อผู้สูงอายุ พร้อมกับสำเนาสมุดบัญชีของผู้สูงอายุ ส่งให้กับกรมบัญชีกลางหรือคลังจังหวัด และกรมบัญชีกลางหรือคลังจังหวัด ก็มีหน้าที่โอนเงินงบประมาณเข้าบัญชีให้กับผู้สูงอายุโดยตรง วิธีนี้เป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปัจจุบันนี้ขั้นตอนของงบประมาณ เริ่มต้นที่กรมบัญชีกลาง โอนเงินงบประมาณให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับงบประมาณมา ก็จะต้องมีการเกลี่ยเงินงบประมาณกับท้องถิ่น จังหวัด กรณีมีผู้สูงอายุเสียชีวิต มีสมัครเพิ่ม เงินเกิน เงินขาด เมื่อเกลี่ยเรียบร้อยแล้วจึงโอนให้องค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหานี้จะเกิดขึ้นในช่วงต้นปีงบประมาณ ผู้สูงอายุจะไม่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพในเดือนตุลาคม และกรมบัญชีกลางหรือคลังจังหวัดเป็นผู้ควบคุมงบประมาณ จึงไม่น่าจะมีปัญหาในการเกลี่ยงบประมาณในส่วนนี้ นอกจากนั้นกรมบัญชีกลางหรือคลังจังหวัดสามารถตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุได้จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร กรณีมีการเสียชีวิต และยังเป็นการลดภาระงานให้กับท้องถิ่น เนื่องจากในปัจจุบันท้องถิ่นมีภาระงานมาก และเงินงบประมาณที่โอนให้ท้องถิ่นมิใช่เป็นงบประมาณของท้องถิ่น เพียงแต่เป็นการโอนเงินให้ท้องถิ่นเพื่อนำไปจ่ายผู้สูงอายุอีกที”

(เสรี สมศักดิ์. 2554: สัมภาษณ์)

บทที่ 5

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลปรานบุรี มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อศึกษาขั้นตอนการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ และศึกษาผลของการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยได้แยกทำการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ โดยแบ่งประเด็นสำคัญออกเป็น 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 2 การสร้างแนวสัมภาษณ์เกี่ยวกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติเป็นอย่างไร ได้ปฏิบัติตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 กำหนดไว้หรือไม่

ส่วนที่ 3 การสร้างแนวสัมภาษณ์เกี่ยวกับเงื่อนไขอะไรบ้างที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ แนวคำถามในการวิจัยสร้างจากกรอบแนวความคิดที่ได้มาจากกรอบทฤษฎีการนำนโยบายปฏิบัติของ George C. Edwards III มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก การตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ เป็น 4 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างระบบราชการ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านทรัพยากร และด้านทัศนคติของบุคลากร

ส่วนที่ 4 การสร้างแนวสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลของการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ แนวคำถามได้มาจากการนำวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ มากำหนดเป็นคำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึกแล้ว สามารถตั้งคำถาม และประเด็นในการสัมภาษณ์ได้ 6 ประเด็น

1. สามารถสร้างหลักประกันรายได้
2. ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่มีคุณค่า มีเกียรติภูมิ คงศักดิ์เป็นมนุษย์
3. ช่วยให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน
4. ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตร่วมกับครอบครัวได้อย่างมีความสุข
5. ช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
6. ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

ส่วนที่ 5 เป็นประเด็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะในการในการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงนโยบายต่อไป

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

การนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และผู้สูงอายุที่ได้รับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 นำเสนอข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรี และผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1. ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน

- 1.1 จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง
- 1.2 จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี
- 1.3 สถานภาพการสมรส ส่วนใหญ่สถานภาพการสมรส
- 1.4 จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 1.5 ลักษณะการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับหมู่บ้านและท้องถิ่น
- 1.6 อายุการทำงานที่องค์การบริหารส่วนตำบลจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง

11-15 ปี

1.7 ประสบการณ์ทำงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5-7 ปี และ 8 ปีขึ้นไป

ไป

2. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน

- 2.1 จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง
- 2.2 จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 60-70 ปี
- 2.3 สถานภาพการสมรส ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส
- 2.4 จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4
- 2.5 อาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างคิดเป็นร้อยละ 30
- 2.6 แหล่งรายได้ ส่วนใหญ่มีรายได้จากลูกหลานให้
- 2.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1,001-2,000 บาทต่อเดือน
- 2.8 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้ เนื่องจากอยู่กับลูกหลาน
- 2.9 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามค่ารักษาพยาบาล ส่วนใหญ่ไม่มีค่ารักษาพยาบาล เนื่องจากใช้บัตรทอง

2.10 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามค่าน้ำ ค่าไฟ ส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่าย เพราะใช้ไฟไม่เกิน 90 หน่วย

2.11 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามค่าทำบุญ ส่วนใหญ่ระหว่าง 101-500 บาทต่อเดือน

2.12 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามการให้เงินหลาน ส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายเนื่องจากลูกหลานไม่ได้ขอเงินผู้สูงอายุใช้

2.13 อาศัยอยู่กับ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับลูกหลาน

2.14 ระยะเวลาการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3-5 ปี

ส่วนที่ 2 อภิปรายขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ โดยการศึกษาจากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 เปรียบเทียบกับการปฏิบัติงานจริง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติเริ่มต้นก่อนเดือนพฤศจิกายนของทุกปี องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพ โดยการขอรายชื่อผู้สูงอายุจากทะเบียนราษฎร และระบุช่วงอายุ 59 ปี และจะมีอายุครบ 60 ปี ในปีงบประมาณถัดไป ระบุเฉพาะผู้ที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตพื้นที่ของตำบลปรางมูรี เพื่อนำมาตรวจสอบว่ามีผู้ที่ขาดคุณสมบัติที่จะไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ วิธีการตรวจสอบที่ดีที่สุดก็คือ การสอบถามจากผู้สูงอายุโดยตรง หรือสอบถามกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ที่สุด การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นการดำเนินการตามที่ตามระเบียบฯ ข้อ 6 กำหนดว่า “ผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ มีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เป็นผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ ...” ต่อมาประมาณเดือนพฤศจิกายนของทุกปีก็จะประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุจัดเตรียมเอกสารสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน และมาลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพในวัน เวลา ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด โดยจะแจ้งล่วงหน้าก่อนถึงวันที่รับลงทะเบียนประมาณ 15-30 วัน วิธีการประชาสัมพันธ์มี 2 วิธีหลักๆ คือ ประชาสัมพันธ์ผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไปแจ้งผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามหมู่บ้านของตนตามบัญชีรายชื่อ และให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน สำหรับวิธีการการรับลงทะเบียนในช่วงแรกในปีงบประมาณ 2553 เริ่มมีนโยบายให้ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เนื่องจากมีจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวนมาก จึงเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ ในปีงบประมาณ 2554 เป็นต้นมา เนื่องจากผู้สูงอายุรู้ถึงสิทธิประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับเบี้ยยังชีพแล้ว ประกอบกับมีจำนวนผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติที่จะได้รับเบี้ยยังชีพไม่มาก จึงให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียน ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไปลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง ผู้สูงอายุบางส่วนลงทะเบียนกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้านของตนเอง และไปลงทะเบียนที่ศาลากลางหมู่บ้านเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลมาให้บริการรับลงทะเบียน แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ 7 กำหนดว่า “ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีให้ผู้ที่จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไป มาลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเอง ต่อ...โดยมีหลักฐานดังต่อไปนี้ บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายของผู้ยื่นคำขอพร้อมถ่ายสำเนา ทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำขอพร้อมถ่ายสำเนา...” เมื่อครบกำหนดการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการปิดประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไปที่บอร์ดของสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลและนำประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปิดประกาศที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และแจ้งให้ผู้มีสิทธิในหมู่บ้านทราบ การปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เพื่อให้มีการคัดค้านกรณีผู้สูงอายุที่ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีรายได้ประจำจากรัฐ เช่น ข้าราชการบำนาญ สำหรับระยะเวลาการคัดค้านคือ 15 วัน กรณีไม่มีผู้ใดคัดค้าน ก็จะส่งรายชื่อผู้สูงอายุเพื่อขอเงินงบประมาณ และแจ้งให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณถัดไปทั้งหมด เตรียมเอกสารมาเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบลได้เชิญเจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ มาให้บริการเปิดบัญชีที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ 16 กำหนดว่า “ภายใต้...ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปิดประกาศรายชื่อของผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน” แต่ขัดแย้งกับความเห็นของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่ไม่ทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพที่สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และที่บอร์ดศาลากลางหมู่บ้าน ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการในขั้นตอนนี้ตามระเบียบฯ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้สูงอายุทราบว่า ผู้สูงอายุจะต้องช่วยกันตรวจสอบรายชื่อ กรณีที่เห็นว่าผู้ใดขาดคุณสมบัติ จะได้ช่วยกันคัดค้านเพื่อป้องกันมิให้มีการคัดค้านภายหลังจากที่ได้รับเบี้ยยังชีพไปแล้ว ถึงแม้ขั้นตอนดังกล่าวจะมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยตรวจสอบแล้ว แต่คนในชุมชนก็ควรจะร่วมมือกัน และเมื่อถึงปีงบประมาณถัดไปประมาณเดือนตุลาคมของทุกปีองค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ ตามระเบียบฯ ข้อ 10 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและให้ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแสดงการดำรงชีวิตต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจะแสดงด้วยตนเองหรือให้มีการรับรองของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก็ได้” และวรรคสอง กำหนด “ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุดังกล่าว จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร...” มีวิธีการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุ 2 กรณี คือ กรณีที่ 1 การตรวจสอบประจำปี ปฏิบัติได้ 3 วิธี คือ วิธีที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่ไปพบผู้สูงอายุที่

ศาลากลางหมู่บ้านและแจ้งให้ผู้สูงอายุเตรียมเอกสารเช่นเดียวกับการลงทะเบียนครั้งแรกมารายงานตัว ปีละ 1 ครั้ง วิธีที่ 2 ให้ผู้ใหญ่บ้านลงชื่อรับรองการมีชีวิตของลูกบ้านในหมู่บ้านของตนเอง ในฐานะนายทะเบียนท้องถิ่น ตามบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ ปีละ 1 ครั้ง วิธีที่ 3 ขอข้อมูลทะเบียนราษฎรมาตรวจสอบ ซึ่งเป็นการขอข้อมูลระบุช่วงอายุเช่นเดียวกับการขอข้อมูลผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ กรณีที่ 2 การตรวจสอบประจำเดือน เป็นการตรวจสอบระหว่างที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน ตรวจสอบการเสียชีวิตของผู้สูงอายุจากการสอบถามสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือญาติผู้เสียชีวิตมาแจ้งเพื่อขอรับเงินสงเคราะห์ค่าจัดการศพ หากผู้สูงอายุเสียชีวิตศพละ 2,000 บาท กรณีผู้สูงอายุเสียชีวิตในระหว่างที่มีการตรวจสอบประจำปี หรือเสียชีวิตในระหว่างที่มีการรับเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน ตามระเบียบฯ ข้อ 14 กำหนดว่า “กรณีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสิ้นสุดลง ให้ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับผู้เสียชีวิตได้ทันที” และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ก็ทราบว่าจะต้องเตรียมเอกสารไปลงทะเบียนต่ออายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกปี ซึ่งเป็นการตรวจสอบการมีชีวิต แต่ผู้สูงอายุส่วนน้อยที่ไม่ทราบว่าตนเองจะต้องไปลงทะเบียนต่ออายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ศาลากลางหมู่บ้านทุกปี แต่ก็ยังได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกเดือน และเห็นว่าการตรวจสอบการมีชีวิต หากผู้สูงอายุเสียชีวิตโดยปกติ ก็จะมีการแจ้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกองค์การบริหารส่วนตำบลให้มาเป็นเจ้าภาพงานศพ 1 คืน ซึ่งตรงนี้อองค์การบริหารส่วนตำบลก็น่าจะทราบอยู่แล้ว แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการดำเนินการตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามที่ระเบียบฯกำหนดทุกปี ด้านวิธีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามระเบียบฯ ข้อ 13 กำหนดว่า “การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ...ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ...” องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารให้กับผู้สูงอายุโดยตรงไม่มีการจ่ายเป็นเงินสด เนื่องจากเป็นมติที่ประชุมของกรรมการผู้สูงอายุในช่วงที่มีการจ่ายเบี้ยยังชีพในระยะแรก ให้จ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้สูงอายุ ไม่เป็นภาระกับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากการจ่ายเดือนละ 1 ครั้ง แต่หากจ่ายเป็นเงินสดผู้สูงอายุอาจไม่มารับเงินภายในวันเดียวกันพอสิ้นวันจะต้องมีการตรวจนับเงิน ทำบัญชีรับ-จ่าย และเก็บเงินไว้ในตู้নিরภัย และการจ่ายผ่านบัญชีเงินฝากธนาคารยังเป็นการบริหารงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ เพราะเงินเข้าบัญชีผู้สูงอายุโดยตรง และไม่เป็นการหาเสียงทางการเมือง เนื่องจากหากจ่ายเป็นเงินสดผู้สูงอายุมักจะเข้าใจผิดว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนำเงินมาแจกผู้สูงอายุ ซึ่งในความเป็นจริงไม่ใช่ เป็นเงินที่ผู้สูงอายุมีสิทธิที่จะได้รับอยู่แล้ว แต่ในขณะที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการรับเบี้ยยังชีพเป็นเงินสด จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเหตุผลขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จ่ายเบี้ยยังชีพผ่านธนาคาร และต้องการให้มีการจ่ายเป็นเงินสดเนื่องจากปัญหาหลักๆ คือ ไม่สะดวกในการเดินทางไปธนาคาร องค์การบริหารส่วนตำบลจึงควรปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบฯ ก็คือให้สิทธิผู้สูงอายุในการเลือกรับเบี้ยยังชีพ กำหนดวันที่จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามระเบียบฯ ข้อ 13 กำหนดว่า “การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิ ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจ่าย...เป็นรายเดือน ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน” องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่

ผู้สูงอายุภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ถึงแม้ในช่วงต้นปีงบประมาณ เดือนตุลาคมของทุกปี จะยังไม่ได้ รับการจัดสรรงบประมาณจากคลังจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลก็จะนำเงินงบประมาณคงเหลือของ ปีก่อนมาจ่ายให้กับผู้สูงอายุภายในกำหนดเวลา ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตรงเวลา ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน โดยประมาณวันที่ 7-8 ของทุกเดือนก็สามารถไปรับเงินเบี้ยยังชีพได้แล้ว ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุบางส่วนจะไม่ได้สังเกตว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพภายในวันที่ 10 ของทุกเดือนหรือไม่ เพราะไม่ได้ไปรับเบี้ยยังชีพทุกเดือนเนื่องจากไม่มีลูกหลานพาไป จึงต้องอาศัย เพื่อนบ้าน หรือมีการมอบอำนาจให้ลูกไปรับเบี้ยยังชีพแทน แต่ไปรับที่ธนาคารทุกครั้งก็ได้ทุกครั้ง จาก ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุตรง เวลา ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน ตามที่ระเบียบฯ กำหนด

สรุปผลจากการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลมีขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไปปฏิบัติโดยเริ่มต้นจากขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ การลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพ การประกาศ ให้ผู้สูงอายุทราบว่าเป็นผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพ การตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับ เงินเบี้ยยังชีพ วิธีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ และการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการปฏิบัติตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 กำหนดไว้ทุกขั้นตอน แต่มีขั้นตอนการจ่ายเบี้ยยังชีพ ควรให้ สิทธิผู้สูงอายุเลือกรับเป็นเงินสดหรือรับผ่านธนาคาร และการประกาศให้ผู้สูงอายุทราบว่าเป็นผู้มีสิทธิ รับเงินเบี้ยยังชีพควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุช่วยกันตรวจสอบรายชื่อผู้สูงอายุเพื่อคัดค้านกรณี เห็นว่ามีผู้ที่ไม่ขาดคุณสมบัติตามระเบียบฯ เพื่อมิให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพผิดพลาด

ส่วนที่ 3 อภิปรายผลเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ประสบความสำเร็จจากกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถอภิปรายผลโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านโครงสร้างระบบราชการ

โครงสร้างระบบราชการเป็นตัวแปรแรกที่มีส่วนขับเคลื่อนให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวได้ เจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุมีความเข้าใจเกี่ยวกับ นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปในแนวทางเดียวกันว่า นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีวัตถุประสงค์ที่ กำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ให้มีเงินไว้ใช้จ่ายเดือนละ 500 บาท ให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมากขึ้น และให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่เป็นภาระกับลูกหลานและ สังคม และนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุปัจจุบันได้กำหนดคุณสมบัติผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพไว้ อย่างชัดเจน ง่ายต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ จะต้อง มีอายุครบ 60 ปี และไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสิทธิที่ผู้สูงอายุทุกคนได้รับ ถือเป็นนโยบายที่มีความยุติธรรมทางสังคม ประกอบกับองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีโครงสร้างการ

บริหารงาน สายการบังคับบัญชา การมอบหมายงาน และการประสานงานภายในหน่วยงานที่ชัดเจน มีระบบ จึงส่งผลให้การนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นทีมผู้บริหาร มีหน้าที่กำหนดนโยบาย การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่กลั่นกรอง และนำนโยบายไปปฏิบัติ ภารกิจการเบิกจ่ายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุเป็นส่วนงานที่อยู่ภายใต้ภารกิจของสำนัก ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยอยู่ในความรับผิดชอบของนักพัฒนาชุมชน มีปลัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลเป็นหัวหน้าส่วน งานที่ปฏิบัติจึงเสนอผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะหัวหน้า ส่วน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับชั้นการบังคับบัญชา ผู้บริหารองค์การบริหารส่วน ตำบลมีหลักเกณฑ์การมอบหมายงานตรงกับสายงานวิชาชีพเฉพาะในแต่ละตำแหน่ง เช่น การ ปฏิบัติงานด้านเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ เป็นงานเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมที่กำหนดไว้เฉพาะสำหรับตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชนก็จะมอบให้นักพัฒนาชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีการประชุมระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกเดือน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการ บริหารงานที่ดี ไม่ใช้อำนาจในการตัดสินใจ เคารพในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ในการ ปฏิบัติงานหากเจ้าหน้าที่มีปัญหาในเรื่องใด สามารถเสนอในที่ประชุมเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีการทำงานเป็นทีม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกคนต้องรายงานผลการปฏิบัติงานและขั้นตอนการ ปฏิบัติงานให้ที่ประชุมทราบ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลักติดราชการ หรือไปอบรม เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นก็สามารถตอบข้อซักถามหรือให้คำแนะนำผู้สูงอายุได้ จากการศึกษาจึงทำให้เห็น ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีปัญหาเรื่องโครงสร้างการบริหารงาน สายการบังคับบัญชา การ มอบหมายงาน และการประสานงานภายในหน่วยงาน ดังนั้น การมีโครงสร้างระบบราชการที่ดีและมีความชัดเจน จึงมีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ

3.2 ด้านการติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้ผู้สูงอายุทราบ มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก เนื่องจากหากมีการสื่อสารไม่ดี อาจส่งผลให้ นโยบายล้มเหลวได้ ก่อนที่จะมีการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่นส่วนกลางซึ่งเป็นผู้รับนโยบาย ได้มีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ แนวทางการ ดำเนินงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระเบียบที่เกี่ยวข้องให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำ นโยบายไปปฏิบัติทั้งหมด ตั้งแต่ระดับภาคลงมาระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับท้องถิ่น (องค์การ บริหารส่วนตำบล) รวมทั้งมีการจัดทำคู่มือประกอบการปฏิบัติงานแจกให้กับผู้เข้าอบรม เพื่อใช้เป็น แนวทางในการปฏิบัติงาน และให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี่ยงชีฟไปปฏิบัติทุก หน่วยงานทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานที่หน่วยงานของตนเองต้องรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการ ประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน ไม่เกิดปัญหา และอุปสรรคในการประสานงาน ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ นลินี โล่ชิงชัยฤทธิ์ (2549 : 76 – 81) พบว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้าใจ วัตถุประสงค์ของนโยบายถ่ายโอนภารกิจสวัสดิการสังคมด้านเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุเนื่องจากสำนักงาน

คณะกรรมการการกระจายอำนาจมีการจัดประชุมสัมมนา เพื่อซักซ้อมแนวทาง ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงานให้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เพื่อให้เข้าใจและสามารถดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้อง” ในขณะเดียวกันองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีการประชุมเพื่อชี้แจงให้ผู้สูงอายุเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหลักๆ มี 3 ช่องทางด้วยกันคือ ช่องทางที่ 1 แจ้งผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ช่องทางที่ 2 แจ้งข่าวผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อไปบอกลูกบ้านของตนเอง และช่องทางที่ 3 การประชุมระหว่างเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกเดือนๆละ 1 ครั้ง และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการจัดประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน และลูกบ้านของตนเองทุกวันๆที่ 5 ของเดือน จึงแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสนใจ ให้สำคัญ และมีความกระตือรือร้นในการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นสิทธิประโยชน์ให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเองทราบทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือเรื่องนโยบายอื่นๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเพื่อเป็นการพัฒนาชุมชน และยังเป็นการใช้ประโยชน์จากเครื่องมือที่มีอยู่ (เสียงตามสาย) และบุคลากรที่มีอยู่ (สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล) ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการลดภาระงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นหัวใจสำคัญในการเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลไปถึงประชาชนในพื้นที่เพื่อให้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ถ้าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสนใจ ใส่ใจ เข้าถึงประชาชนในหมู่บ้านทุกบ้านก็จะทำให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชน และยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างพี่น้องของประชาชนที่อาศัยอยู่ต่างจังหวัดได้เป็นอย่างดี ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการติดต่อสื่อสารที่ดีและทั่วถึง จึงมีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ

3.3 ด้านทรัพยากร

ด้านทรัพยากรมีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรทุกตำแหน่ง โดยการจัดส่งไปฝึกอบรม เพราะเห็นว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองจังหวัดมีหนังสือแจ้งโครงการฝึกอบรมมาที่องค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากการฝึกอบรมแล้วยังมีการสนับสนุนบุคลากรโดยการให้ทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการตั้งงบประมาณสำหรับพัฒนาบุคลากรไว้เฉพาะทุกปี จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (นักพัฒนาชุมชน) จำนวน 1 คน ไม่เพียงพอ ควรเพิ่มกรอบตำแหน่งผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนอีก 1 ตำแหน่ง เนื่องจากภารกิจที่นักพัฒนาชุมชนรับผิดชอบมิใช่เรื่องเบี้ยยังชีพอย่างเดียว แต่ยังมีสวัสดิการอื่นๆ และงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนอีกมากมาย ซึ่งสอดคล้องกับ

การศึกษาของ นลินี โล่ชิงชัยฤทธิ์ (2549 : 76 – 81) พบว่า “เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีทักษะในการทำงาน ดำเนินงานได้อย่างถูกต้องตามระเบียบและขั้นตอนการดำเนินงาน ในส่วนที่มีปัญหาคือจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เหมาะสมกับภาระงานเนื่องจากต้องรับผิดชอบงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการของประชาชนอีกหลายอย่าง” แต่ในขณะที่ผู้สูงอายุที่เป็นผู้ได้รับผลของนโยบายดังกล่าวกล่าวว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพจำนวน 1 คน เพียงพอแล้ว ในเรื่องของงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการดำเนินงานการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ งบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปัจจุบันเป็นงบประมาณประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับงบประมาณที่ใช้จ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุเป็นงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลขอรับจากกรมส่งเสริมการปกครองจังหวัด ตามจำนวนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในปีงบประมาณนั้นๆ ซึ่งจะแยกจากงบประมาณในการบริหารงานประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านอาคารสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความคับแคบ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีอาคารของตนเอง ใช้ศาลากลางหมู่บ้านตำบลลุ่มโพธิ์เป็นสำนักงานชั่วคราว จึงไม่สะดวกในการให้บริการประชาชน สำหรับเครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงานส่วนใหญ่มีเพียงพอ และมีสภาพพร้อมใช้งาน ในส่วนของสถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเดินทางไปติดต่อที่องค์การบริหารส่วนตำบล สะดวก สบาย เนื่องจากอยู่ใกล้บ้าน แต่ปัญหาหลักๆ ในการเดินทางไปองค์การบริหารส่วนตำบลคือ ไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่าน จากผลการศึกษาด้านทรัพยากรเกี่ยวกับจำนวนบุคลากร อาคารสถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล เครื่องมือ เครื่องใช้สำนักงาน ถึงจะมีเพียงพอหรือไม่เพียงพอแก่การให้บริการผู้สูงอายุแต่ก็ไม่มีส่วนทำให้นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จมากนัก แต่ในด้านของงบประมาณที่ใช้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีเพียงพอ และไม่มีปัญหาเรื่องงบประมาณจึงมีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก

3.4 ด้านทัศนคติของบุคลากร

จากผลการศึกษาผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้นำผลงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาประกอบการพิจารณาเพื่อให้ได้รับพิจารณาความดีความชอบหรือขึ้นเงินเดือนเป็นพิเศษ เนื่องจากถือเป็นงานประจำ ไม่แตกต่างจากเพื่อนร่วมงานอื่นๆ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทุกคนทำงานเหมือนกัน การพิจารณาความดีความชอบใช้หลักเท่าเทียมกัน เจลี่ยทุกข์เจลี่ยสุข และเงินเดือนที่ได้รับเป็นไปตามวุฒิการศึกษาของตำแหน่ง และระยะเวลาการทำงานเหมือนกับข้าราชการทั่วไป ถึงจะมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น แต่ขึ้นเงินเดือนก็ได้รับเพิ่มขึ้นตามมาตรฐานทั่วไป ในด้านความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ภารกิจที่ปฏิบัติด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไม่ได้ทำให้ได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นพิเศษนอกเหนือจากเพื่อนร่วมงาน เพราะเป็นงานที่ได้รับมอบหมายตามตำแหน่งเฉพาะ แมื่อนาคะตรัฐบาลจะมีนโยบายสวัสดิการสังคมขึ้นมาอีก ก็ต้องปฏิบัติเหมือนเดิม ผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพ

เพราะถือว่าเป็นภารกิจประจำที่ต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกัน ประกอบกับ การเลื่อนระดับของข้าราชการท้องถิ่น ได้มีระเบียบที่เป็นมาตรฐานในการกำหนดระยะเวลาการเลื่อนระดับตามปกติเหมือนกันทุกตำแหน่งซึ่งไม่แตกต่างกัน ในด้านความพึงพอใจ ความเต็มใจ และกระตือรือร้น ในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญไปปฏิบัติ ผู้สูงอายุกล่าวว่า พอใจถึงพอใจมาก สำหรับการปฏิบัติงานและการให้บริการของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้บริการดี ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ และปฏิบัติต่อผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียมกัน มีความเต็มใจ กระตือรือร้นในการให้บริการผู้สูงอายุทุกครั้งที่ไม่ติดขัด อธิบายขั้นตอนให้ผู้สูงอายุเข้าใจ มีความเป็นกันเอง แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ ดังนั้นด้านทัศนคติในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาความดี ความชอบ เงินเดือน และด้านความเจริญก้าวหน้าให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ไม่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติมากนัก แต่มีผลกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

สรุปผลจากการศึกษาพบว่า เงื่อนไขแต่ละด้านมีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จแตกต่างกัน โดยเงื่อนไขด้านโครงสร้างระบบราชการเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้สูงอายุมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และคุณสมบัติผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพชัดเจน องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่มีปัญหาในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และไม่มีปัญหาเรื่องโครงสร้างการบริหารงาน สายการบังคับบัญชา การมอบหมายงาน และการประสานงานภายในหน่วยงาน ดังนั้น การมีโครงสร้างระบบราชการที่ดีและมีความชัดเจน จึงมีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ เงื่อนไขด้านการติดต่อสื่อสารมีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุม มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุผ่านสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การมีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ดี และทั่วถึงจึงมีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ แต่เงื่อนไขด้านทรัพยากรที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติประสบความสำเร็จเฉพาะเรื่องของงบประมาณที่ใช้จ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีเพียงพอ และไม่มีปัญหาเรื่องงบประมาณ แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับจำนวนบุคลากร อาคารสถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล เครื่องมือเครื่องใช้สำนักงาน ถึงจะมีเพียงพอหรือไม่เพียงพอแก่การให้บริการผู้สูงอายุแต่ก็ไม่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จมากนัก สำหรับเงื่อนไขด้านทัศนคติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติมากนัก แต่มีผลกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ส่วนที่ 4 อภิปรายผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ จากวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ประเด็นที่ 1 เบี้ยยังชีพสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ

เจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ผู้สูงอายุทุกคนได้เบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท เท่ากัน แต่การนำไปใช้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานครอบครัวของผู้สูงอายุแต่ละคน สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานเลี้ยงดู เบี้ยยังชีพถือว่าสำคัญมาก ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าวสาร ซื้ออาหารเป็นหลัก แต่สำหรับผู้สูงอายุที่อยู่กับลูกหลานหรือยังสามารถทำงานได้ เงินจำนวนนี้ไว้ใช้จ่ายซื้ออาหารที่ต้องการรับประทานเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่บ้านจัดไว้ให้ ใช้ซื้อขนมให้หลาน เก็บไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน แบ่งส่วนหนึ่งไว้ทำบุญในงานบุญต่างๆ โดยไม่ต้องรบกวนลูกหลาน แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า เบี้ยยังชีพสามารถสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ประเด็นที่ 2 เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีเกียรติภูมิ และคงศักดิ์เป็นมนุษย์

เจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ มีชีวิตที่มีคุณค่ามากขึ้น รู้สึกภาคภูมิใจที่รัฐบาลไม่ทอดทิ้งผู้สูงอายุ รัฐบาลดูแลผู้สูงอายุ ทั้งๆ ที่ในปัจจุบันผู้สูงอายุไม่ได้ทำประโยชน์ให้กับรัฐบาล รู้สึกอุ่นใจ เพราะว่ามีเบี้ยยังชีพไว้ใช้จ่ายทุกเดือน แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีเกียรติภูมิ และคงศักดิ์เป็นมนุษย์

วัตถุประสงค์ประเด็นที่ 3 เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน

เจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้น มีเรื่องพูดคุยระหว่างผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น เงินเบี้ยยังชีพเข้าบัญชีหรือยัง ไปรับเงินเบี้ยยังชีพหรือยัง ชวนกันไปรับเงินเบี้ยยังชีพที่ธนาคาร กรณีไม่มีรถก็จะให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลพาไป พูดคุยหยอกล้อกัน เล่นอย่างสนุกสนาน มีเงินซื้ออาหารที่ต้องการรับประทาน แบ่งเบาภาระของลูกหลาน เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ มีเงินส่วนตัวใช้ทุกเดือนเงิน ใช้ทำบุญ ซึ่งเป็นความสุขของผู้สูงอายุ แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า ช่วยให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน

วัตถุประสงค์ประเด็นที่ 4 เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตอยู่กับครอบครัวได้อย่างมีความสุข
 เจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้
 สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมากขึ้นเพราะมีเงินไว้ใช้จ่ายส่วนตัวไม่
 เป็นภาระลูกหลาน เก็บไว้ซื้อของที่ต้องการรับประทาน มีเงินซื้อขนมให้หลานกิน ลูกหลานเข้าหา
 ขึ้น ไม่เหงามา แล่นนี้ก็ถือเป็นความสุขของผู้สูงอายุแล้ว แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ และ
 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า ช่วยให้ผู้สูงอายุมี
 ชีวิตอยู่กับครอบครัวได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ประเด็นที่ 5 เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
 เจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้
 ผู้สูงอายุมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุมั่นใจว่ามีเงินเบี้ยยังชีพ
 ไว้ใช้จ่ายทุกเดือน ทำให้มีกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไป นอกจากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลยังดูแล
 เรื่องการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ โดยการเชิญแพทย์มาให้บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุฟรี และมีการจัด
 กิจกรรมให้กับผู้สูงอายุมากมาย เช่น ตั้งชมรมผู้สูงอายุ ทำบุญวันผู้สูงอายุ มีการจับฉลากของขวัญ พา
 ผู้สูงอายุไปทำบุญ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขมากขึ้น ก็จะส่งผลให้สุขภาพกายดี
 สุขภาพจิตก็จะดีตามมา และคุณภาพชีวิตก็จะดีขึ้นตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่
 และผู้สูงอายุส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า ช่วยให้ผู้สูงอายุมี
 คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ประเด็นที่ 6 เบี้ยยังชีพช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น
 เจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุทุกคนให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุ
 สามารถพึ่งพาตนเองได้ ไม่เป็นภาระของลูกหลาน เนื่องจากเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่าย
 ส่วนตัวทุกเดือน ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลานได้บางส่วน แต่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่กล่าวว่า เบี้ยยังชีพช่วย
 ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ แต่ไม่ได้ช่วยแบ่งเบาภาระลูกหลาน เนื่องจากตนเองไม่ได้เป็นภาระของ
 ลูกหลาน เพราะไม่ได้ขอเงินลูกหลานใช้ ยังสามารถทำมาหากินเองได้ ถึงแม้ไม่มีเงินกินก็จะไม่ขอ
 ลูกหลานใช้ จะใช้เท่าที่ตนเองมี แสดงให้เห็นว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่
 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ว่า ช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้
 มากขึ้น

จากการศึกษาทำให้พบว่าเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีความเห็น
 เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปในทิศทางเดียวกันว่า เบี้ยยังชีพสามารถสร้าง
 หลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่า มีเกียรติภูมิ และคงศักดิ์เป็น
 มนุษย์ ช่วยให้ผู้สูงอายุมีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน ช่วยให้ผู้สูงอายุมีชีวิตอยู่กับครอบครัวได้
 อย่างมีความสุข ช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

ส่วนที่ 5 ปัญหา และอุปสรรค ในการแก้ไขปัญหามาตรการปฏิบัติตามนโยบายสวัสดิการสังคม เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

5.1 เจ้าหน้าที่ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่า จำนวนเงินเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท ถือว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้สูงอายุได้บางส่วน ประกอบกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ไม่มีรายได้ สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานคอยดูแล ยิ่งไม่พอใช้ และในปัจจุบันค่าครองชีพสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต ราคาข้าวหนึ่งถังในปัจจุบันกับในอดีต ราคาแตกต่างกันมาก ควรจะเพิ่มเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุแบบขั้นบันได โดยแบ่งเป็นช่วงอายุ อายุ 60 ปี ได้รับเดือนละ 600 บาท อายุ 70 ปี ได้รับเดือนละ 700 บาท อายุ 80 ปี ได้รับเดือนละ 800 บาท และ อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเดือนละ 1,000 บาท หากได้เงินเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

5.2 ควรจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นก้อน 3 เดือนครั้งละ 500 บาท รวมเป็น 1,500 บาท เนื่องจากไปถอนเงินที่ธนาคารด้วยตนเองไม่ได้ และเกรงใจลูกหลานที่ต้องพาผู้สูงอายุไปถอนเงินทุกเดือน นอกจากนั้นยังเป็นการสิ้นเปลืองค่าน้ำมันรถ บางครั้งต้องจ้างเพื่อนบ้านไปรับครั้งละ 100 บาท ก็จะไม่คุ้มกับเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท เพราะธนาคารอยู่ไกล

5.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้สิทธิผู้สูงอายุเลือกรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากระเบียบฯ กำหนดให้สามารถจ่าย 2 วิธี คือ จ่ายเป็นเงิน และจ่ายผ่านธนาคาร เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่สะดวกในการเดินทางไปรับเงินเบี้ยยังชีพที่ธนาคาร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ดังนี้

1. รัฐบาลควรจะมีการแก้ไขระเบียบโดยพิจารณาเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับเงินเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้น โดยพิจารณาตามช่วงอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุยิ่งอายุมากยิ่งมีต้นทุนที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันรายได้ให้กับผู้สูงอายุมั่นใจว่าจะมีเงินไว้ใช้จ่ายอย่างเพียงพอ คือ อายุ 60 ปี ได้รับเดือนละ 600 บาท อายุ 70 ปี ได้รับเดือนละ 700 บาท อายุ 80 ปี ได้รับเดือนละ 800 บาท อายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเดือนละ 1,000 บาท วิธีการดังกล่าวจะไม่มีปัญหาในการพิจารณา เนื่องจากการใช้เกณฑ์อายุในการพิจารณาไม่สามารถจะปลอมแปลงเอกสารได้ และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

2. รัฐบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น จัดตั้งชมรมสอนทำเครื่องจักรสาน สอนทำขนม เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้ที่สามารถหารายได้ด้วยตนเอง และหารายได้เข้าชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างเดียว และทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีชีวิตที่มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ให้กับผู้สูงอายุ เช่น พาผู้สูงอายุไปทำบุญ 9 วัด โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย กิจกรรมทำบุญวันผู้สูงอายุ กิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีชีวิตอย่างที่มีความสุข รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และมีวิถีชีวิตไม่แปลกแยกจากชุมชน

4. ควรมีการแก้ไขระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุสามารถเลือกได้ว่า จะรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเดือนละหนึ่งครั้ง หรือเป็นสามเดือนครั้งเหมือนในสมัยอดีต เนื่องจากผู้สูงอายุมีความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินที่แตกต่างกัน ประกอบกับผู้สูงอายุบางคนไปถอนเงินที่ธนาคารด้วยตนเองไม่ได้ และเกรงใจลูกหลานที่ต้องพาผู้สูงอายุไปถอนเงินทุกเดือน เพื่อให้ผู้สูงอายุมีเงินไว้ใช้จ่ายสำหรับตนเอง และสามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวและลูกหลานอย่างมีความสุขมากขึ้น

5. ควรมีการจัดสวัสดิการเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ เช่น เชิญแพทย์มาให้บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุฟรีทุกๆ 3 เดือน กรณีผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวก็อาจจะมีอาสาสมัครหมู่บ้านไปตรวจสุขภาพฟรีให้ผู้สูงอายุที่บ้านพักอาศัยทุกวัน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุออกกำลังกาย เป็นต้น เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีขึ้น และจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี

6. รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมการนำแรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบกองทุนประกันสังคมโดยการบังคับให้ประชาชนนำส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคมทุกเดือน ประชาชนนำส่งหนึ่งส่วน รัฐบาลสมทบให้หนึ่งส่วน เพื่อส่งเสริมให้เป็นเงินออมของประชาชนทุกคน และรัฐบาลควรสมทบให้ก่อนอายุ 60 ปี เมื่ออายุ 60 ปี แล้วมีการเฉลี่ยคืนเงินให้ เพื่อผู้สูงอายุจะได้บริหารจัดการตนเอง และจะได้มีเงินไว้ใช้จ่ายเพียงพอ และเป็นการเตรียมความพร้อมของตนเอง ประชาชนออมมาก รัฐบาลก็สมทบให้มาก และจ่ายคืนผู้สูงอายุมาก เงินจำนวนนี้นำไปสมทบกับเบี้ยยังชีพที่รัฐบาลจ่ายให้ เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้มากยิ่งขึ้น และไม่เป็นการระของลูกหลาน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติที่เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านโครงสร้างระบบราชการ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกี่ยวกับการให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ เนื่องจากมีระเบียบกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถแต่งตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าหน้าที่ในการให้บริการลงทะเบียนผู้สูงอายุได้ และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ ไม่ต้องเดินทางมาลงทะเบียนที่องค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง

2. ควรให้สิทธิผู้สูงอายุเลือกรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เนื่องจากระเบียบฯ กำหนดให้สามารถจ่าย 2 วิธี คือ จ่ายเป็นเงิน และจ่ายผ่านธนาคาร เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่สะดวกในการเดินทางไปรับเงินเบี้ยยังชีพที่ธนาคาร

3. ควรจะมีการพิจารณาปรับเบี้ยยังชีพย้อนหลัง เพื่อจะทำให้ผู้สูงอายุไม่เสียสิทธิการได้รับเงินเบี้ยยังชีพ กรณีผู้สูงอายุที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพได้ภายในเวลาที่กำหนด

เนื่องจากอาศัยอยู่ต่างจังหวัด ไม่สะดวกมาลงทะเบียนตามที่อยู่ในทะเบียนบ้าน และไม่ทราบข้อมูลว่าสามารถลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพต่างท้องที่ได้ และท้องที่ที่ไปอาศัย หรือไปประกอบอาชีพ ไม่มีส่วนราชการใดแจ้ง

ด้านการติดต่อสื่อสาร

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้สูงอายุทราบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ 15 วัน เพื่อบรรณการคัดค้าน ผู้สูงอายุจะต้องช่วยกันตรวจสอบรายชื่อ หากเห็นว่าผู้ที่มีคุณสมบัติ จะได้ช่วยกันคัดค้านเพื่อป้องกันมิให้มีการคัดค้านภายหลังจากที่ได้รับเบี้ยยังชีพไปแล้ว ถึงแม้ขั้นตอนดังกล่าวจะมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยตรวจสอบแล้ว แต่คนในชุมชนก็ควรจะมีมือร่วมกัน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบว่า กรณีผู้สูงอายุไม่ได้อาศัยอยู่ตามที่อยู่ในทะเบียนบ้าน สามารถลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่างท้องที่ได้ เพื่อมิให้เสียสิทธิการได้รับเบี้ยยังชีพ

ด้านทรัพยากร

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรเพิ่มกรอบตำแหน่งผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน จำนวน 1 ตำแหน่ง เนื่องจากในปัจจุบันบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพมีเพียง 1 คน ไม่สอดคล้องกับภาระงานที่ต้องปฏิบัติ

2. ควรมีการแก้ไขระเบียบ โดยให้ท้องถิ่นมีหน้าที่รับลงทะเบียนผู้สูงอายุประจำปี จัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ พร้อมกับแจ้งให้ผู้สูงอายุเปิดบัญชี และส่งรายชื่อผู้สูงอายุ พร้อมกับสำเนาสมุดบัญชีของผู้สูงอายุ ส่งให้กับกรมบัญชีกลางหรือคลังจังหวัด และกรมบัญชีกลางหรือคลังจังหวัด มีหน้าที่โอนเงินงบประมาณเข้าบัญชีให้กับผู้สูงอายุโดยตรง เป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ในปัจจุบันขั้นตอนของงบประมาณ เริ่มต้นที่กรมบัญชีกลาง โอนเงินงบประมาณให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อกรมส่งเสริมฯ ได้รับงบประมาณก็จะมีเงินงบประมาณกับท้องถิ่น จังหวัด กรณีมีผู้สูงอายุเสียชีวิต มีผู้สูงอายุมีสิทธิเพิ่ม เงินงบประมาณเกินหรือขาดก็สามารถเกลี้ยได้เลย แล้วจึงโอนให้องค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหานี้จะเกิดขึ้นในช่วงต้นปีงบประมาณ ผู้สูงอายุจะไม่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพในเดือนตุลาคม และกรมบัญชีกลางหรือคลังจังหวัดเป็นผู้ควบคุมงบประมาณ จึงไม่มีปัญหาในการเกลี้ยงบประมาณในส่วนนี้ นอกจากนั้นกรมบัญชีกลางหรือคลังจังหวัดสามารถตรวจสอบการมีชีวิตของผู้สูงอายุได้จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร กรณีมีการเสียชีวิต และยังเป็นการลดภาระงานให้กับท้องถิ่น เนื่องจากในปัจจุบันท้องถิ่นมีภาระงานมาก และเงินงบประมาณที่โอนให้ท้องถิ่นมิใช่เป็นงบประมาณของท้องถิ่น เพียงแต่เป็นการโอนเงินให้ท้องถิ่นเพื่อนำไปจ่ายผู้สูงอายุ

ด้านทัศนคติ

ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการกำหนดมาตรฐานในการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเงินเดือน โดยดูจากผลงาน ความยากง่ายของการปฏิบัติงาน และปริมาณงานของเจ้าหน้าที่แต่ละบุคคลมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา แทนหลักการเท่าเทียมกัน เฉลี่ยทุกข์เฉลี่ยสุข เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรในสังกัด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ การประเมินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้ทราบผลการดำเนินนโยบายที่ชัดเจนขึ้น
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแบบที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ เป็นการเลือกศึกษาตามทฤษฎี ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษามากขึ้น ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติมด้วย เช่น ด้านเงื่อนไขเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชน เป็นต้น
3. ควรทำการศึกษาพื้นที่การดำเนินงานอื่นๆ เพื่อทำการเปรียบเทียบผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติเหมือนกัน หรือต่างกันอย่างไร เพื่อให้มีการวิเคราะห์ปัญหาของนโยบาย และนำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2547). *โครงการการประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: บางกอกบล๊อค.
- กฤษฎา จันทรเจริญ. (2546). *ศักยภาพการนำนโยบายถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการสังคมไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 ในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระพันธ์ อินตะปาน. (2551). *การประเมินผลการนำนโยบายการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กในจังหวัดลำพูน*. วิทยานิพนธ์ (รัฐประศาสนศาสตร). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- นลินี โล่ห์ชิงชัยฤทธิ์. (2549). *การประเมินผลการดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- นารีรัตน์ จิตรมนตรี; และสาวิตรี ทยานศิลป์. (2553). *สวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย*. ออนไลน์.
- ปรีชา อุปโยคิน. (2541). *ไม่ใกล้ฝั่ง: สถานภาพและบทบาทผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพฯ: เจริญดีการพิมพ์.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2550. หน้า 48.
- แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545-2564. หน้า 9.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2545). *ประมวลสาระชุดวิชา สวัสดิการครอบครัวและสังคม*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- มรกต สิงห์เชนทร์. (2542). *การประเมินผลการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุจากกรมประชาสงเคราะห์*. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- มรกต สิงห์เชนทร์. (2546). *สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของงานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทย*. เอกสารเสนอในการประชุมเวทีผู้สูงอายุภาคกลาง โครงการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตชนบท โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพฯ วันที่ 25 พฤศจิกายน 2546.
- มัทนา พานานิรามย์; สมชาย สุขสิริเสรีกุล; และสุปราณี ศรีฉัตรภิมุข. (2546). *รายงานผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ต่อความเป็นอยู่ที่ดีและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- เมธี ถูกแบบ. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: ศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินูญานิพนธ์ รม.ม.(นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552. (2552, 21 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนพิเศษ 156 ง. หน้า 5.
- ระพีพรรณ คำหอม; และคณะ. (2547). รายงานวิจัยเรื่องโครงการการประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: บางกอกบล๊อค.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. (2540, 11 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก. หน้า 16.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. (2550, 24 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. หน้า 16.
- วเรศ สุวรรณระดา; และอาภาพรณ คำวชิรพิทักษ์. (2552). ปัญหาเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ออนไลน์.
- วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). นโยบายผู้สูงอายุในออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ฮองกง และสิงคโปร์. ออนไลน์.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2544). สวัสดิการผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร เขียวไสว. (2550). การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังยาง จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินูญานิพนธ์ รม.ม. (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สถาบันทรัพยากรมนุษย์. (2551). ประชากรวัยกลางคน: การเตรียมความพร้อมเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพในสังคมผู้สูงอายุใน 10-20 ปี ข้างหน้า. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล; นภาพร ชโยวรรณ; และ ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2545). ผู้สูงอายุในประเทศไทย รายงานการทบทวนองค์ความรู้และสถานการณ์ในปัจจุบันตลอดจนข้อเสนอแนะทางนโยบายและการวิจัย. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาเวชศาสตร์ผู้สูงอายุและพญาวินยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักทะเบียนอำเภอปรางค์บุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
- อภิญา เวชชัย. (2542). การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชนโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- อำนวย กาจิณะ; และจินตนา ศรีวงษา. (2541). สวัสดิการประชาชนด้านการรักษาพยาบาลในประเทศไทย :ทางเลือกเชิงนโยบายสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ. ออนไลน์.

Edwards, George C. (1980). *Implementing Public Policy*. Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc.

<<http://www.eppo.co.th>>

<<http://www.nso.go.th>>

<<http://www.prachuapkhirikhan.go.th>>

<<http://www.tambonpranburi.go.th>>

<http://www.thaicentenarian.mahidol.ac.th/TECIC/index.php/about-elderly/article/doc_download/56>

<<http://www.vcharkarn.com/varticle/38043>>.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและผู้สูงอายุ
ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี อำเภอปรางบุรี จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

กระทรวงศึกษาธิการ
5
วันที่ - 4 มี.ค. 2555
เรื่อง 905 ข

ที่ ศธ 0519.11/714

คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ 10110

๒๓ ธันวาคม 2554

เรื่อง ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี

เนื่องด้วยนางสาวอรรณพ เมฆขยาย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอปรางบุรี” โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร. วรพิทย์ มีมาก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอสัมภาษณ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้นางสาวอรรณพ เมฆขยาย ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้แทนนายก อบ.ท. ปรางบุรี

ขอแสดงความนับถือ

- เพื่อไม่ตกทอด

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พื้นที่เขตเทศบาลเมือง - พ.ศ. ๒๕๕๕

Day Day - 4 ส.ค. 2555

(Signature)

(อาจารย์จักราทิพย์ ธนาคม)

ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานโยบายสาธารณะ

สำนักงานภาควิชารัฐศาสตร์
โทร. 0 2649 5000 ต่อ 5585
โทรสาร 0 2259 8987

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 087-674-0087

- เพื่อไม่ตกทอด

- เพื่อไม่ตกทอด

(Signature)

(Signature)

นายเสรี สมศักดิ์

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี

✓ กรรม

☐ อนุมัติ

☐ ดำเนินการตามเสนอ

(Signature)

นายก อบ.ท. ปรางบุรี

นายก อบ.ท. ปรางบุรี

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้สัมภาษณ์

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี

1. นายบำรุง ตรีเพชร	ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี
2. นายชนชัย คงกะเรียน	ตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี
3. นายนกหวีด เพชรนิล	ตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี
4. นายสมนึก หิมาลี	ตำแหน่ง เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี
5. นายเสรี สมศักดิ์	ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1. นายชาญณรงค์ สุขอิม	ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชน 5
2. นายประสาร คงกะเรียน	ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี
3. นายธีรศักดิ์ ยอดสาลี	ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี
4. นายสมรักษ์ ตรีอินทอง	ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี
5. นายเอกพันธ์ คงนิล	ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปรางบุรี

ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1. นายโสภณ หิมาลี	17. นางสาววย อ่อนนุ่ม
2. นางสาวฝน รัตนะ	18. นายบุญมี นพคุณ
3. นางปอง ตระกุดโทน	19. นางทองล้วน เคหะ
4. นางประเทือง คงกะเรียน	20. นางราตรี เพิ่มพูล
5. นางสาวล เกตุสยาย	
6. นายแสวง คุณทวี	
7. นางศรวล ยอดเกตุ	
8. นายสุรินทร์ ทองโปร่ง	
9. นางหิณ ทองโปร่ง	
10. นางประทุม นพคุณ	
11. นางทรัพย์ แยมศรวล	
12. นางสมปอง ตะกุดโทน	
13. นายจำรัส เคหะ	
14. นายจตุวรรณ จินตามณี	
15. นางสมพร ปานปรอด	
16. นางบุญช่วย กาญจนกันติ	

ภาคผนวก ค

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552

หน้า ๑

เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๕๖ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๕๒

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับที่ประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๒ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕ และมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖ และมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ หรือมติอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้สูงอายุ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเมืองพัทยา

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ในกรณีไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้ ให้ขอทำความตกลงกับปลัดกระทรวงมหาดไทยก่อนการปฏิบัติ

ปลัดกระทรวงมหาดไทยอาจมอบอำนาจตามวรรคสอง ให้อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้

หน้า ๒

เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๕๖ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒

หมวด ๑

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ

ข้อ ๖ ผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน
- (๓) มีอายุครบสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งได้ลงทะเบียน และยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เป็นผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ หรือผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้เป็นประจำ ยกเว้นผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘

หมวด ๒

ขั้นตอนการยื่นคำขอ

ข้อ ๗ ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีให้ผู้ที่จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไป ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนา ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยมีหลักฐานดังนี้

- (๑) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายพร้อมสำเนา
- (๒) ทะเบียนบ้านพร้อมสำเนา
- (๓) สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารพร้อมสำเนา สำหรับกรณีที่ผู้ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประสงค์ขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านธนาคาร

ในกรณีที่มีความจำเป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถมาลงทะเบียนด้วยตนเองได้ตามวรรคหนึ่ง อาจมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อื่นเป็นผู้ยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแทนก็ได้

หน้า ๓

เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๕๖ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒

ข้อ ๗/๑ ในกรณีผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณที่ผ่านมา ให้ถือว่าเป็นผู้ได้ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบนี้แล้ว

ข้อ ๘ ในกรณีผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งย้ายภูมิลำเนาไปอยู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เคยจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดิมยังคงจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจนกว่าจะสิ้นสุดปีงบประมาณนั้น หากมีความประสงค์จะรับเบี้ยยังชีพกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ต้องไปลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ก่อนสิ้นปีงบประมาณ

หมวด ๓

การตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิ

ข้อ ๙ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ให้จังหวัดแจ้งรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ตามแบบฟอร์มที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไปยังกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการขอตั้งงบประมาณในปีงบประมาณถัดไป

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งของเมืองพัทยา ให้เมืองพัทยากำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการดำเนินการตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๐ ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตรวจสอบสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและให้ผู้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแสดงการดำรงชีวิตอยู่ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจะแสดงด้วยตนเองหรือให้มีการรับรองของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก็ได้

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไม่ได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบการดำรงชีวิตอยู่ของผู้สูงอายุดังกล่าว จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรหรือหลักฐานอื่นที่สามารถตรวจสอบได้

หมวด ๔

งบประมาณและวิธีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ข้อ ๑๑ การตั้งงบประมาณและวิธีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๑๒ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้จ่ายในอัตราเดือนละห้าร้อยบาท หรือตามมติคณะรัฐมนตรี

หน้า ๔

เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๕๖ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒

ข้อ ๑๓ การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิตามระเบียบนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเป็นเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หรือในนามบุคคลที่รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นรายเดือนภายในวันที่ ๑๐ ของทุกเดือน

ในการจ่ายเงินให้แก่ผู้รับมอบอำนาจต้องตรวจสอบจนแน่ใจว่าเป็นบุคคลเดียวกับผู้ที่ได้รับมอบอำนาจและต้องได้รับการยืนยันว่าผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังมีชีวิตอยู่

การโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารให้เป็นไปตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดหรือตามที่ตกลงกันเป็นอย่างอื่น

หมวด ๕

การสิ้นสุดการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ข้อ ๑๔ สิทธิของผู้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบนี้สิ้นสุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๖

(๓) แจ้งสละสิทธิการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นหนังสือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

กรณีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุดังกล่าวสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ส่งระบบการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับบุคคลดังกล่าวทันที

ข้อ ๑๕ กรณีผู้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตาย ให้นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นแจ้งการตายต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้ตายมีชื่อในทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการตายและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้ตายมีชื่อในทะเบียนนั้น แจ้งแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามข้อ ๘ ต่อไป

ข้อ ๑๖ ภายใต้บังคับข้อ ๘ กรณีผู้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑๔ (๒) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

หากไม่มีผู้คัดค้านให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอรายชื่อผู้ขาดคุณสมบัติต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อส่งถอนรายชื่อ และระบบการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทันที

ในกรณีที่มีการคัดค้านให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ชัดเจนแล้วรายงานผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อพิจารณาดำเนินการตามสมควรแก่กรณีต่อไป

หน้า ๕

เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๕๖ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๗ ระเบียบนี้มีให้กระทบต่อสิทธิของผู้สูงอายุตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบ

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่มีอยู่ก่อนหรือในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ และให้ถือว่าผู้สูงอายุดังกล่าวเป็นผู้ได้ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบนี้แล้ว

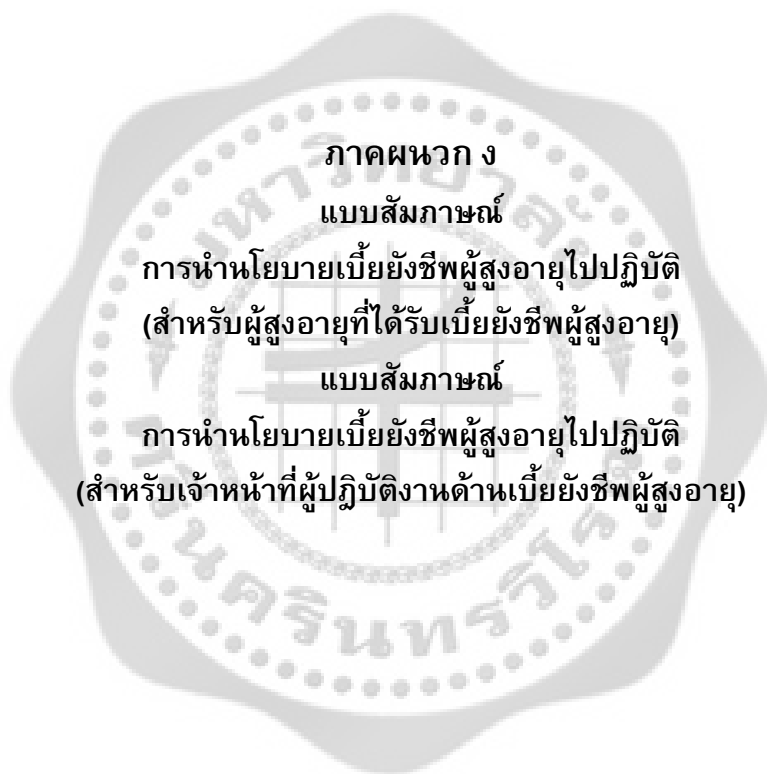
ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

บุญจง วงศ์ไตรรัตน์

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์

การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
(สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)

แบบสัมภาษณ์

การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
(สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)

แบบสัมภาษณ์ (สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ)

เรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรี
แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยของนิสิตปริญญารัฐประศาสนศาสตร
สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 5 ส่วนคือ

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
3. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ ได้แก่ ด้านโครงสร้างระบบราชการ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้าน
ทรัพยากร และด้านทัศนคติของบุคลากร
4. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
5. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสัมภาษณ์โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความให้ตรงกับความเป็นจริง

ชื่อ-นามสกุล.....

ที่อยู่.....

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ..... ปี

3. สถานภาพการสมรส

☐ โสด

☐ สมรส

☐ หม้าย

☐ หย่า

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้ศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น/ปลาย

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. การทำงาน อาชีพ)

☐ 1. ไม่ได้ทำงาน

☐ 2. ทำงานเพื่อหารายได้

☐ 2.1 เกษตรกร

☐ 2.2 รับจ้าง

☐ ค้าขาย

☐ 2.4 อื่น.....

6. รายได้ประจำของท่านมาจากแหล่งใดบ้าง

- ☐ 1. เงินเดือนประจำ   ☐ 2. ค่าจ้างรายวัน   ☐ 3. ลูกหลานให้
☐ 4. เกษตรกรรม   ☐ 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ.....บาท

8. ท่านมีค่าใช้จ่ายต่อเดือนประมาณ.....บาท

- ☐ 1. ค่าอาหารและกับข้าวประมาณเดือนละ.....บาท
☐ 2. ค่ารักษาพยาบาลประมาณเดือนละ.....บาท
☐ 3. ค่าทำบุญประมาณเดือนละ.....บาท
☐ 4. ค่าน้ำ ค่าไฟ ประมาณเดือนละ.....บาท
☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....บาท

9. ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับ.....

10. ท่านได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมาเป็นระยะเวลาประมาณ.....ปี

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

1. เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการแจ้งให้ท่านทราบผ่านสื่อต่างๆ เกี่ยวกับสิทธิที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และเอกสารที่จะต้องใช้ประกอบการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ อย่างไร

- ☐ แจ้ง
☐ แจ้ง ผ่านช่องทางใด.....

เอกสารที่ใช้ในการลงทะเบียนคือ.....

2. เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไปให้บริการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุที่หมู่บ้านของท่านหรือไม่ และใช้สถานที่ใดในการให้บริการ

.....
 .....
 .....

3. ขั้นตอนการลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอย่างไร

.....
 .....
 .....

4. หลังจากที่ท่านลงทะเบียนแล้ว อบต.แจ้งให้ท่านทราบว่าท่านเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านช่องทางใด

.....
 .....

5. เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มาตรวจสอบสถานะว่าท่านยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ และตรวจสอบอย่างไร

☐ ตรวจสอบ โดย.....

☐ ไม่ได้มาตรวจสอบ.....

6. องค์การบริหารส่วนตำบลจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับท่านตรงเวลาภายในวันที่ 10 ของทุกเดือนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ

1. ด้านโครงสร้างระบบราชการ

1.1 ท่านทราบวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาลหรือไม่ ถ้าทราบนโยบายนี้ถูกกำหนดมาเพื่ออะไร

☐ ทราบ กำหนดมาเพื่อ.....

☐ ไม่ทราบ.....

1.2 นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาลได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพไว้ชัดเจนหรือไม่ อย่างไร

☐ ชัดเจน กำหนดมาเพื่อ.....

☐ ไม่ชัดเจน.....

1.3 ขั้นตอนในการขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเริ่มตั้งแต่การลงทะเบียนการตรวจสอบเอกสาร การรับเงินเบี้ยยังชีพ มีความรวดเร็ว ยืดหยุ่น คล่องตัวหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1.4 ท่านเลือกรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยวิธีการใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

1.5 กรณีที่ท่านไปติดต่อเรื่องเบี้ยยังชีพที่ อบต.และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงไม่ว่าจ้าง ติดงานอื่น หรือไม่มาทำงาน จะต้องรอติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงหรือไม่ หรือใครก็รับเรื่องได้

.....

.....

.....

2. ด้านการติดต่อสื่อสาร

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชุมเพื่อชี้แจงให้ผู้สูงอายุเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลมีช่องทางการติดต่อสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้ผู้สูงอายุทราบหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการสื่อสาร การให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดีกับผู้สูงอายุในการขอรับเงินเบี้ยยังชีพหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.4 ท่านทราบข่าวสารเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากหน่วยงานใดหรือทราบจากช่องทางใดบ้าง

.....

.....

.....

3. ด้านทรัพยากร

3.1 เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหน้าที่ให้บริการผู้สูงอายุมีจำนวนเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.2 สถานที่ให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความกว้างขวาง หรือคับแคบหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

3.3 เทคโนโลยี เครื่องมือ หรือเครื่องใช้สำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียงพอ สภาพ
พร้อมใช้งาน และมีความทันสมัยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3.4 สถานที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเดินทางไปติดต่อได้สะดวก สบาย มีรถ
โดยสารประจำทางผ่านหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. ด้านทัศนคติของบุคลากร

4.1 เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการให้บริการ
ผู้สูงอายุหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4.2 ท่านมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และการให้บริการของเจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

1. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพที่ได้รับ 500 บาท/เดือน ช่วยให้ผู้สูงอายุมีรายได้ในการจับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่านโยบายเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่า มีเกียรติ มีความสำคัญในความเป็นมนุษย์คนหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเอง ไม่เป็นภาระของลูกหลานหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายสวัสดิการสังคมเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาลที่กำหนดจำนวนเงินเบี้ยยังชีพคนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน โดยไม่คำนึงถึงฐานะ ปัญหา สภาพแวดล้อม ของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน ถ้าไม่เห็นด้วยรัฐบาลควรนำหลักเกณฑ์อื่นใดมาพิจารณาจำนวนเงินที่ผู้สูงอายุจะได้รับ

☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย ควรนำหลักเกณฑ์.....

2. เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท เพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่พอควรปรับเปลี่ยนเป็นจำนวนเท่าไรจึงจะทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่ดีขึ้น

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ ควรปรับเปลี่ยนเป็นบาท/เดือน.....

3. ท่านคิดว่าระยะเวลาในการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละหนึ่งครั้ง เหมาะสมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมควรปรับเปลี่ยนเป็นอย่างไร

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม ควรจ่ายเป็น.....

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ถ้ามี)

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ (สำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่)

เรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปรานบุรี
แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยของนิสิตปริญญาตรี วิทยาศาสตร์
สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร) โดยแบบสัมภาษณ์แบ่ง
ออกเป็น 5 ส่วนคือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
3. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ ได้แก่ โครงสร้างระบบราชการ การติดต่อสื่อสาร ทรัพยากร
และทัศนคติของบุคลากร
4. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
5. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสัมภาษณ์โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความให้ตรงกับความเป็นจริง

ชื่อ-นามสกุล.....

ที่อยู่.....

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ..... ปี

3. สถานภาพการสมรส

☐ โสด

☐ สมรส

☐ หม้าย

☐ หย่า

☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา

☐ ปวช./ปวส.

☐ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

☐ อื่นๆ โปรดระบุ...

5. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติ

☐ ระดับหมู่บ้าน

☐ ระดับหมู่บ้านและระดับท้องถิ่น

6. อายุการทำงานตั้งแต่เริ่มบรรจุที่องค์การบริหารส่วนตำบลจนกระทั่งถึงปัจจุบัน.....ปี

7. ประสบการณ์การทำงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ.....ปี

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

1. ท่านมีวิธีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ หากมีการประชาสัมพันธ์ท่านดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านให้บริการรับลงทะเบียน และรับคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไร

.....

.....

.....

4. การรับลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ท่านตรวจสอบเอกสารอะไรบ้าง

.....

.....

.....

5. ท่านประกาศหรือแจ้งรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ หากมีท่านดำเนินการอย่างไร เพื่อให้ผู้สูงอายุทราบว่าเป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

.....

.....

.....

6. การตรวจสอบสถานะการมีชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ท่านมีการตรวจสอบหรือไม่ หากมีท่านตรวจสอบอย่างไร

.....

.....

.....

7. การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ท่านมีวิธีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุอย่างไร และจ่ายตรงตามกำหนดเวลาภายในวันที่ 10 ของทุกเดือนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเงื่อนไขที่มีส่วนทำให้การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ

1. ด้านโครงสร้างระบบราชการ

1.1 ท่านทราบวัตถุประสงค์ของนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาลหรือไม่ ถ้าทราบนโยบายนี้ถูกกำหนดมาเพื่ออะไร

☐ ทราบ กำหนดมาเพื่อ.....

☐ ไม่ทราบ

1.2 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 มีการกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไว้อย่างชัดเจนหรือไม่อย่างไร

☐ ชัดเจน กำหนดมาเพื่อ.....

☐ ไม่ชัดเจน.....

1.3 สายการบังคับบัญชาขององค์การบริหารส่วนตำบลมีลักษณะการบังคับบัญชาอย่างไร

.....

.....

.....

1.4 ในการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ท่านมีปัญหากับสายการบังคับบัญชา และการประสานงานภายในหน่วยงานหรือไม่

.....

.....

.....

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลใช้หลักเกณฑ์ใดในการมอบหมายงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และ การมอบหมายหมายงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับบุคลากรในองค์กรรับผิดชอบนั้น มีความเหมาะสมกับ ความรู้ ความสามารถ และตำแหน่งของบุคคลหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

1.6 ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุน รับฟังความคิดเห็น และช่วยแก้ไข ปัญหาแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ด้านการติดต่อสื่อสาร

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีการจัดประชุมชี้แจง เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ระเบียบ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดประชุมชี้แจงหรือแจ้งให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจใน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการปฏิบัติ และสิทธิประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับจากนโยบายเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ให้ ผู้สูงอายุทราบโดยใช้ช่องทางใด และทำอย่างไร

.....

.....

.....

2.4 ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลรับฟังความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะในการ ปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากผู้ปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. ด้านทรัพยากร

3.1 จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ มีจำนวนเท่าใด เพียงพอกับปริมาณงานด้านผู้สูงอายุหรือไม่ ถ้าไม่พอควรปรับเปลี่ยนเป็นอย่างไรจึงจะเหมาะสม

.....

.....

.....

3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการจัดสรรงบประมาณในส่วนของการดำเนินงานการนำ นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3.3 การจัดสรรงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

3.4 เทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์สำนักงานที่ใช้ในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความทันสมัย เพียงพอ สภาพพร้อมใช้งาน หรือไม่ อย่างไร

3.5 องค์การบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และเทคนิคใหม่ๆ ในการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร

---

4. ด้านทัศนคติของบุคลากร

4.1 ผลจากการปฏิบัติงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นภารกิจหนึ่งที่ทำให้ท่านได้รับการพิจารณาความดี ความชอบ และค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากเพื่อนร่วมงานคนอื่นหรือไม่ อย่างไร

4.2 ท่านคิดว่าภารกิจการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ท่านปฏิบัติอยู่ ทำให้ท่านมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงานพิเศษนอกเหนือจากเพื่อนร่วมงานคนอื่นหรือไม่ อย่างไร

4.3 ผู้บริหารได้นำภารกิจการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพฯ มาประกอบการพิจารณาความดี ความชอบ และค่าตอบแทนพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ นอกเหนือจากเพื่อนร่วมงานคนอื่นหรือไม่

4.4 ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจ่ายเบี้ยยังชีพจากผู้ได้บังคับบัญชาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

1. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพที่ได้รับ 500 บาท/เดือน ช่วยให้ผู้สูงอายุมีรายได้ในการจับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่านโยบายเบี้ยยังชีพช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ามีคุณค่า มีเกียรติ มีความสำคัญในความเป็นมนุษย์คนหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองได้อย่างมีความสุขมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ลูกหลาน ได้อย่างมีความสุขมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตและมีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับช่วยให้สามารถพึ่งพาตนเอง ไม่เป็นภาระของลูกหลานหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายสวัสดิการสังคมเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ กับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของรัฐบาลที่กำหนดจำนวนเงินเบี้ยยังชีพคนละ 500 บาท เท่ากันทุกคน โดยไม่คำนึงถึงฐานะ ปัญหา สภาพแวดล้อม ของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน ถ้าไม่เห็นด้วยรัฐบาลควรนำหลักเกณฑ์อื่นใดมาพิจารณาจำนวนเงินที่ผู้สูงอายุจะได้รับ

☐ เห็นด้วย

☐ ไม่เห็นด้วย ควรนำหลักเกณฑ์.....

2. เบี้ยยังชีพที่ผู้สูงอายุได้รับเดือนละ 500 บาท เพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่พอควรปรับเปลี่ยนเป็นจำนวนเท่าไรจึงจะทำให้ผู้สูงอายุมีชีวิตที่ดีขึ้น

☐ เพียงพอ

☐ ไม่เพียงพอ ควรปรับเปลี่ยนเป็นบาท/เดือน.....

3. ท่านคิดว่าระยะเวลาในการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละหนึ่งครั้ง เหมาะสมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมควรปรับเปลี่ยนเป็นอย่างไร

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม ควรจ่ายเป็น.....

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ถ้ามี)

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอรรรรณ เมฆขยาย
เดือนปีเกิด	24 สิงหาคม 2521
สถานที่เกิด	อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
อยู่ปัจจุบัน	49 หมู่ 12 ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110
ประวัติการทำงาน	สำนักงานศาลปกครอง
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่ศาลปกครองชำนาญการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จาก โรงเรียนตรุณราชบุรีพิทยการ
พ.ศ. 2540	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จาก วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
พ.ศ. 2543	ศิลปศาสตรบัณฑิต (แขนงการบัญชี) จาก สถาบันราชภัฏเพชรบุรี
พ.ศ. 2547	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2555	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ